

III
C
28

Handwritten signature or title in cursive script, possibly reading "H. P. Jones".

24221. II. C. g. 2

Regensburg, Ausführung u. Stich d. Manz Kunst-Verlag.

Sv. Francišek,
začetnik treh redov.

POPOVNI ROVARŠ

bratam in sestram

III. REDA

svetiga Franciška,

ki med svetam živijo.

S p i s a l

O. Mansvet Šmajdek,

Franciškan na Kostanjevici,
blizo Gorice.

V Ljubljani 1861.
Natisnil J. Rudolf Milic.

Infrascriptus declarat, opus a R. P.
Mansueto Šmajdek conscriptum: „Popotni
Tovarš bratam in sestram III. Reda s. Fran-
čiška“ nihil continere, quod fidei cath. et
bonis moribus adversetur.

Goritiae d. 4. Jan. 1861.

ANDREAS,

Archiep.

Imprimatur.

P. Bartholom. Vecerina,

Provinciae S. Crucis Croatiae - Carnioliae
Vicarius Provincialis.

Castagnavizzae supra Goritiam

die 5. Januarii 1861.

1/N=030007612

PREDGOVOR.

Vem, de nam v slovenskim jeziku lepih molitevnihih bukvic ne manjka, in de so čč. gg. duhovni marsikako knjižico na svitlo spravili, ki pobožnost, de ne umerje, tako poživlja, kakor zrak ogenj podpihljava, de ne ugasne. Ali bratje in sestre tretjiga reda sv. Frančiška, sem ter tje po Slovenii raztreseni, zdihujejo že dolgo po kaj obširniših bukvicah o svojim redu, kakor so jih do zdej v maternim jeziku imeli.

Naj bi njihovim potrebam, ako ne popolnoma zadostil, vsaj nekoliko ustregel, sim spisal bukvice pod naslovam: Popotni tovarš bratam in sestram tretjiga reda sv. Frančiška, ki med svetam živijo. De bi te duše za svoj visok poklic še bolj vnel, in opomnil, kako veliciga očaka otroci so, in kako obilno je sv. mati katoliška Cerkev tretjorednike s sv. odpustki

oblagodarila, sim v prvem delu življenje svojiga očeta sv. Frančiška, ki je bil od zibe do pokopa svojimu Odrešeniku med vsimi svetniki na svetu nar podobniši, sicer obširno, tode še vse preplitvo in premlačno popisal, v drugim pa od zgodb tretjiga reda s pravilam in njegovim razlaganjem le toliko pristavil, kolikor je bratom in sestram vediti neogiblivo potreba.

De bi jim bil „Popotni tovarš“ tud vodnik per domači in cerkveni pobožnosti, sim mu v tretjim delu, naj bi preveč ne narastel, le samo toliko molitev dostavil, kolikor se jih navadno v vsakih molitevnihih bukvicah najde.

Vse naj bo k veči časti Božji, njegove brez madeža izvirniga greha spočete devične matere Marije, in svetiga očeta Frančiška.

Na Kostanjevici blizo Gorice
sv. Lucije dan 1860.

O. Mansvet.

I. DEL.

Življenje sv. Frančiška.

1. Frančišek v mladosti.

Sveti Frančišek, zavoljo svoje plamenoe ljubezni Božje imenovan Serafinski, je bil rojen leta 1182 v Asisu, mestu Umbrie na Rimskim. Njegovi starši so bili po rodu plemeniti ali žlahtni Bernardoni, po stanu bogati trgovci. Očetu je bilo ime Peter, materi pa Dominika, žlahtno rojena Pika, ki je bila zavoljo svoje pobožnosti in usmiljenosti vseskozi spoštovana gospa.

Kakor Marija, prečista Devica našiga Zveličarja Jezusa Kristusa, tako je tud Dominika svojiga perviga sina

ne v svojim prostornim poslopji na mehki postelji, ampak v bornim hlevu na terdi slami rodila. Ko je celih pet dni na porodu v strašnih težavah bila in se rešiti ni mogla, pride nekdo (če je bil človek, če je bil angel v človeški podobi, kdo vé?), ki hišnim ljudem, ko se ravno o velikih težavah svoje preljube gospe jokaje pogovarjajo, tole svetuje: prenesite gospo v hlev, položite jo na slamo, in vidili bote, de srečno bo porodila. To nikomur znani popotnik resnobno priporoči in odide. Ali glej! komaj so na ptujčev svet mater v hlevu na slamo položili, Dominika srečno, brez posebnih težav rodi zdraviga sinka. — Čudna je božja previdnost! on ki je bil odločen, de bi kadej Odrešenikove rane na svojim telesu vtisnjene nosil, se je kot Jezus v hlevu na terdi slamici rodil.

Ko ga v stolno cerkev, ki je svetimu Rufinu posvečena, k svetimu kerstu nesejo, jim zopet zgorej imenovani ptujci, tode zdej bogato oblečen, naproti pride,

in se za botra ponudi. Pri svetim kerstu je bilo detetu ime Janez dano, ker tako ga kerstiti, je mati velela. Po veliko pomenljivih katoliških kerstnih opravilih boter izpred oči vsih vpričnih zgine; ali še enkrat se prikaže ravno na pragu Bernardonove hiše, ko keršeniga Janezka materi na dom nesó. Tukej ga nosijoči ženi iz rok vzame, si ga na persi pritiska in nežno poljubuje, pokriža njegovo desno ramo, in govori detetu v skrivnostnih besedah. Potem ga da ženi v naročje nazaj, ga njeni skerbi silno priporoči ter zgine, in kakorkoli so ga po vsem Asisu iskali, ga le niso nikjer najdlji.

Ko se je Bernardonu sin rodil, je bil oče na Francoskim po kupčijskih opravkih in vernivšimu se je serce očetovskega veselja širilo, ko je dete ljubeznjivo v svoje naročje vzél.

Mladiga Janezka lepo odrediti, sta si oče in mati vso skerb prizadela, kar jima je tud lahko bilo, ker premoženja sta imela dovolj, in kupčija jima je tud

veliko vergla; ali kaj, pri njegovi odreji si nista bila enih misel! Mati ga je po nauku stariga Tobija že zgodej učila Boga se bati in se vsaciga greha varovati, in ta materni nauk se mu je globoko v serce vtisnil. Tud ga je ona za roko vodila v cerkev sv. Damijana ali tud skoz mesto vun h cerkvi Marije, kateri se je pravilo „angelska Marija;“ do te je posebno pobožnost imela ter jo je Janezku navdihovala.

O, ko bi vse matere Dominiko posnemale, same Mariine vredne častivke bile, in v nar zgodnjiši mladosti svojim otročičem Marijo častiti priporočale, marsikaka bi čez svoje odrašene otroke ne točila toliko solz, kolikor jih preлива.

Od druge strani je pa oče, ves v kupčijo in v množenje svojiga premoženja zamišljen Janezku vse druge želje navdihoval, veselje do kupčije in njenih dobičkov, ker za kupčijski stan ga je bil namenil; zakaj Peter Bernardoni je bil eden tistih kupcov, kakor sv. Augu-

štin pravi, ki radi cenó kupujejo, rajši pa drago prodajajo.

Ko Janezek nekoliko odraste, se mora berž učiti, in de bi bil kdaj znajden in izurjen tergovec, poleg pisanja in številništva, poleg svojiga materniga italijanskiga jezika tud ptujih in sosebno francoskiga poprijeti se, ker oče je imel veliko s francoskimi trgovci opraviti. Francoskiga jezika se je Janezek v kratkim tako navadil, de mu je glajše tekel, kot italijanski in latinski, kteriga se je tud učil. Veliko veselja je delalo očetu, ko je svojiga še mladiga sina s trgovci in kupci, ki so k njemu v štacuno zahajali, gladko francosko kramljati slišal. Zavaljo tolike urnosti in sprednosti v francoskim jeziku ga je oče le François (Fransoá), to je Francoza, skrajšano Franceta, klical. Kakor oče, tako so ga tudi domači in kmalo za njimi vse mesto le maliga Franceta namesto Janeza imenovali. In le ime France mu je zdej ostalo, desiravno se za gotovo ne

vé, de bi se bil kdo njegovih pred njim France imenoval.

Francek, ko je čverstejši prihajal, je mogel očetu v štacuni pomagati; vadi ga je blago spoznavati in prodajati. Ali Francek je kmalo pokazal, da ni rojen za trgovstvo, za katero ga je bil oče odmenil. Veselje do blaga, do goljufniga denara in varčnost ali prav za prav skopost, ktera je bila nar tamnejši stran njegoviga očeta, je bila Francku popolnoma neznana; on je bil, kakor mati, mehkiga, usmiljeniga serca, darežljiv; ubožčka je vsaciga uslišal in mu dal iz naturniga čutila, ker evangeljskih besed: kar ste storili kterimu téh mojih nar manjših bratov, ste meni storili (Mat. 25, 40.), še ni razumel.

Verh usmiljenja je bil Francišek prijazen, zgovoren, ljubeznjiv in rad vesel. Njegovi verstniki so ga radi med seboj imeli, in ni bilo igre ali druge veselice, ki si jo je Asiška mladina napravila, de bi Franciška pri nji ne bilo, in vselej

je več potrosil, kakor drugi; za kar ga je pa skopi oče večkrat pokregal, desiravno mu na veselice ni branil, in dnarja pred njim ni zapiral.

Ali čeravno je bil Francišek med dobrovoljno mladino prvi, jo s svojo bistrumno besedo h dobri volji budil, in je na veselicah več potrosil kot drugi; vender ne misli, ljubi bravec, de Francišek je bil v svojih mladenških letih samopašen, enak sedanjim dobrovoljcam in ponočnim rogoviležem, katerim je le to dobra volja, kader so se cele noči potepali in mesenimu poželenju stregli. **Kratko ne!** Francišek je bil rad vesel, je rad pel, tud muziki ni bil sovraž; ali vse to nagnjenje do razveselovanja ga ni tako premotilo, de bi bil svoje devištvo zapravl, pravi sv. Bonaventura, temveč bil je na razveselovanji zmeren, in pa tako sramožljiv, de se je vselej, ako je kdo njegovih tovaršev kaj nespodobniga zinil, v stran obernil in ga je v lice zarudelo. **O** ljubi, mladi bravec! ali tud ti,

kakor mladeneč Francišek, v lice zarudiš, kadar kaj gnjusniga zaslišiš?

Če je tud Francišek s tovarši na dobrih voljah veliko potrosil, je le vender iz njegovih mladenških let spomina vredna njegova usmiljenost do ubozih. Kar je pri kupčii pridobil, ni v skrinjo zapiral, kakor je svojiga očeta delati vidil, ampak vse, kar ni na veselice in lepo obleko obernil, je med uboge razdelil. Ubožčkam ni zamogel nobene odreči, zlasti ne, ako so ga „za Božjo voljo“ ali „v Božjim imenu“ poprosili. Prošnja „za Božjo voljo, v Božjim imenu“ mu je vselej globoko v serce vrezala in premišljeval je med seboj takrat tako: Glej Francišek! ti si prijazen in dober s svojimi verstniki, in rad jim kaj storiš, ter po dobrih voljah zanje plačuješ, in vender zato od njih nič drugega nimaš, kot kako prazno zahvalo; ni li veliko bolj prav in pametno, de si darežljiv proti tem, ki te za Božjo voljo prosijo, ker Bog storjene dela keršanskiga usmiljenja

nar bogatejši povračuje? Ko se neki dan primeri, de ubožček na pragu v Božjim imenu za dar poprosi in Frančišek ravno z ljudmi v štacuni veliko opraviti ima, ga brez dara oestro odpravi. Ali hitro se spomni, de je v Božjim imenu prosijočiga ubožčka brez dara in še oestro odpravil; in glej! v trenutku se vzdigne, pusti ljudi, hiti za njim, in bogato ga obdaruje, potem pa svojo obljubo še enkrat ponovi, nobenimu za Božjo voljo prosijočimu dara ne odreči. Sme se reči, de zraven pobožnosti do Marije, katero mu je bila kar zgodej dobra mati vcepila, ga je njegovo usmiljeno serce, njegova radodarnost, s katero je marsikako solzo obrisal, ovarovala, de se med dobrovoljno mladino spridil ni. Usmiljenost mu je pot nadelovala do keršanske popolnamosti. Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli, obeta Jezus v svoji imenitni pridigi na gori. Mat. 5. 7.

Kdor je nečimerno oblečeniga Frančiška z veselimi tovarši prepevati in po

dobrih voljah tavati vidil, bi pač ne bil rekel, de on bo kdaj evangeljsko popolnamost dosegel; bi ne bil rekel, de on bo v Božjih rokah tisto orodje, ktero si je On izbral, de bi ž njim posvetniga duha v tolikih sercih zaterl in pokončal. Le njegova mati, ki mu je že v narahliši mladosti lepe nauke dajala, ki so se ga dobro prijemali, in pa nek priprost Asisjan sta prerokovala, de Francišek bo še kdaj kej imenitniga.

Ko je nek dan več Asiških gospá Dominiko obiskalo, so se med drugim tud veliko pogovarjale od svojih otrok in si tožile, koliko skerbí jim noroglavi fantje delajo, ter se z njenim sinam po veselicah potikajo in jim kar veliko zapravijo. Dominika je pri vsih neumnostih svojiga sina njegovo blago serce dobro poznala in vpraša svoje obiskovavke, kaj le one od njeniga sina mislijo. Ker se ji nobena, kakor tud rada, Franciška v obličje grajati ne upa in vse molcé, reče Dominika v preroškim duhu: Veste

kaj, moje prijateljce, moj sin bo še kdaj kaj posebniga. Ravno tako je nek Asišk mestnján, ko je Franciška na tergu srečal, svoj plajš slekel in pred mladenča pogernil, ter vpričo veliko ljudi glasno rekel: Francišek je vse časti vreden, zakaj velike reči bo izpeljal, za kar ga že zdej vsi častiti smemo.

Med zgolj dobrotami, kakoršne premožni starši dati, goljufni svet ponujati in lahkomišljena mladina okušati zamore, je dosegel Francišek svoje devetnajsto leto.

V začetku trinajstiga stoletja, ko je mesto mesto napadalo, požigalo, ropalo in je le pravica močnejšiga obveljala, je bilo po taki posilnosti Asiško mesto mestu Perudžii podložno in Perudžini so Asisjane močno stiskali in odirali. Asisjani bi se bili radi tega sramotivniga jarma in davšin, ki so jih mogli Perudžinam svoj pot plačevati, enkrat za vselej znebili. V ta namen se mestni

starašini snidejo in posvetujejo, ter poslednjič sklenejo Perudžine s silo napasti. Vse kar je bilo zdravih nog in rok, vse zgrabi orožje, tud naš serčni Frančišek se opaše z mečem in se previdi z borivnim orožjem; kakoršno je bilo takrat v navadi. Ko je vse napravljeno, se vzdignejo in grejo. Velika četa je bila sicer Asisjanov in junaško so se tolkli; ali Perudžini so bili le močnejši. Asisjani so premagani, veliko njih je pobitih, nekaj zajetih; med temi je tud naš Frančišek. Po obleki in obnaši so vlovljenca žlahtnika šteli in ga s plemenitaši v eno ječo zaperli. Zapertje je terpelo let' in dan, dokler se niso Asisjani s Perudžini zastran mirú do dobrega pogodili. Frančiškovi verstniki in tud starejši žlahtni sojetniki so bili zavora silno žalostni, in zdihovali so po prostosti; le Frančišek je bil vedno vesel in dobre volje. Z bistrournimi besedami in spodobnimi kratkočasnicami je vedril njih kalne in otožne serca in si je prizadjal, de bi jim njih

žalostni stan polajševal. Skorej vsi so ga zavoljo tega prav radi imeli, in še hvaležni so mu bili, de jim je kratek čas delal. Le nek čmeren sojetnik, ki mu ni šlo v glavo, kako bi zamogel kdo v ječi vesel biti, in se včasih še posmejati, ga zato pokrega. Reče mu, de enaka obnaša ne razodeva, de bi bil omikaniga človeka, žlahtnika Bernardona, sin; de nima v sercu milvanja do jetnikov, ker tako neumnost in šaljivost v ječi počenja; kratko ga zaverne na resnobo, jetnikom pristojno zadržanje. Na to mu Frančišek odgovori: Jest vas milujem in nesrečo, ki je vas zadela, živo občutim; povem vam pa, de tud v sužnosti ne morem žalosten biti, ker moj duh je prost, in mojiga serca nobena krivica ne teži. Ta-le, ki ga pred sabo v ječi veseliga vidite, bo kdaj po celim svetu v visoki časti, Frančišek v preroškim duhu govori. Ko so Asisjani s Perudžini stanoviten mir sklenili, so bili tud jetniki izpušeni, in veseli so se vernili k svoj-

cam. Tud Francišek je prišel na svoj dom in pomagal je očetu trgovati. De bi pa ložej in hitrej jetniškiga življenja pozabil, hodi z verstniki še vse bolj pogosto po dobrih voljah kot kadaj, dokler se ga Bog sam ne usmili, in ga k spoznanju njegovih neumnost, in k obžalovanju vse nečimernosti ne pripelje.

2. Francišek se spreoberne.

Bog se nečimerniga, le zgolj po veselji dihtečiga Franciška, poslednjič usmili, de bi ga na tisto pot pripravil, za katero ga je bil v svoji neskončni modrosti odločil. Leta 1205, v njegovi cveteči starosti, 23 let, mu hudo bolezen pošlje. Zdej se je nad njim spolnilo, kar Modri v sv. pismu pravi: Huda bolezen dušo strezni (Sir. 31. 2.). Ko mu letá bolezen kri skazí, živno moč bolj in bolj slabi, ga takorekoč že na rob življenja spravi, takrat njegov duh začne resnoben prihajati in vse drugač misliti.

Živo spozná, kako nečimerno je posvetno veselje, kteriga je dosihmal nevtrudeno iskal. Nobena reč, ki ga je zdraviga veselila, ga ni bila v stanu v bolezní razveseliti, in tud ko okreva in si o palici po sobi pomaga, in še takrat, ko se po prebolení pervikrat pod milim nebam sprehaja in v lepe zelene planjave ozira, ga narava z vso svojo lepoto ne oveseli, kakor kedaj; neka otožnost se ga polasti, ki je razumeti ne more. Francišek je bil zdej kakor metulj, ki se je iz mešička izvil, se pa noviga življenja privaditi še ne vé. Kar je prej občudoval in ljubil, na vse to se zdej nemarno ozira; on hrepení po vse višjim dobrim, kot kar svet dati zamore; ali kaj, de revček ne vé, kje je to nad vse dobro. Ne da si mirú, dokler ga ne bo najdel. Ali kje ga hoče iskati? kje hoče pričeti, de bo tisto imenitnost dosegel, kakor je že sam od sebe v ječi prerokoval: de bo kdej po vsim svetu v visoki časti? kje je žila do tiste sreče, ki bo njegovo glo-

boko pa prazno serce popolnoma napolnila? V tergovstvu, za katero ga je oče namenil, ne misli te visoke časti najti; tud v pesništvu ne, za katero je bil takorekoč rojen in ves vnet. Zadnjič misli to visoko čast, v katero je poklican, v vojaškem stanu doseči. Bilo je pa takrat vojská na vzhodnim in zahodnim svetu; povsod je vrelo. Ostroumen, bistroviden, serčen, nestrašljiv, družboljuben meni Francišek, de je za vojaški stan izvoljen in v njem bo dosegel čast, po kateri hrepení. Ko torej nek Asiški plemenitaš vojake nabira, de bi Brienskimu grofu Valterju, ki se je za dedino svoje žene, za knežijo Tarent in grofijo Leke potegaval, na pomoč pritekel, se tudi Francišek tem slavohlepnim četam neutegama pridruží. Napravi si tako drago vojaško obleko, de ž njo marsikakiga plemenitaša prekosi.

Ko se neke dni pred odhodom na vojsko po mestu sprehaja, sreča obožaniga Asiškiga plemenitaša slabo obleče-

niga, in se mu v serce smili. Poln usmiljenja mu pošlje po domačim hlapcu svojo drago obleko, in tako dvojno dolžnost ljubezni junaško spolni, ker ga prvič osramotenja ovaruje, kterimu je bil raztergani izpostavljen, in drugič, ker mu iz uboštva pomaga.

Poln vojaških misel, kako hrabro se bo obnašal, koliko jih bo ožugal, kako velika slava ga čaka, se vleže, zaspi in v spanji ima to prikazen: Sliši, de ga nekdo po imenu kliče. Na njegov odgovor: tukej sim, mu veli glas, pojdi z mano. Gre in kmalo je v prostorni prelepi sobi, kjer je bilo na stenah mnogoverstno borivno orožje razobešeno: čelade, oklepi, ščiti, sulice, meči, sleherno z znamenjem sv. križa zaznamvano. Vse se je lesketalo. Ko Francišek nad toliko bliščobo orodja steri, vpraša, čigavo je le to čedno borivno orožje? In glas mu odgovori: To orožje, Francišek, je tvoje in tvojih vojšakov.

Ker Franciškov duh še ni bil na-

vajen božjih skrivnost preiskavati in v vidnih rečeh nevidne spoznavati; so mu prebujenimu sanje, ki jih je to noč imel, gotovo znamenje, de je poklican v vojaški stan, in de v njem bo tisto visoko čast dosegel, kakor sta mu mati in Asiški mestnjan prerokovala, pa tudi on sam je v ječi v Perudžii zapert v pričo več sojetnikov to rekel. Koj ta dan ga spremi domač hlapec in gre ž njim v Apulijo k Valterjevim četam, ki so se tamo zbirale.

Ko v mesto Špoletu dospe, mu ni nič kaj dobro, slabo se počuti in dremotec ga sili. Zaspi. V spanji zasliši, de ga nekdo prijazno ogovori, ter priljudno vpraša: kam si se namenil, Frančišek? Frančišek vprašan vse na tanko pové, de gre v vojsko pomagat Valterju, de tam mu je široka pot odperta, kjer bo veliko slavo dosegel, in kar obilno plačilo prejel, ako jim bo mogoče oteti knežijo Tarent in grofijo Leke, ktere ste mu kot dedina svoje žene v last vzeti. Na to ga vpraša skrivni glas: povej mi,

kdo ti zamore kaj boljšiga in večiga dati, te obilniše plačati, gospod ali hlapec, bogatin ali ubožec? Francišek gladko odgovori: gospod in bogatin mi zamore več storiti, me obilniše plačati, kot hlapec in ubožec. Prav si odgovoril, in dalje pravi ta glas: zakaj tedaj zapustiš bogatiga gospoda in se hočeš ubogimu hlapcu pridružiti, ker le vender praviš, de ti bogat gospod veliko več storiti zamore, kot ubog hlapec? In zdej Francišek: Gospod govôri, kaj hočeš de naj storim? Na to mu reče glas: Verni se na svoj dom in tamo boš zvedil, kaj ti je storiti; zakaj prikazen od svitliga orožja, ki si jo ne davno v spanji imel, ima duhoven pomen, in le z duhovnim orožjem boš velik s svojimi vojšaki, ki ti jih hočem obuditi, in prejel boš vse obilniše plačilo, kot ti ga Valter dati zamore.

Neizmerno veselje Franciška obide, ko se prebudí, neka posebna sladkost mu serce obliva, ni več v stanu oči zatisniti. Vstane, tér verno vboga, kar mu glas

veleva. Na vse zgodej se vzdigne in pride v Asis nazaj; tukej mirno pričakuje de bi zvedil, kaj je volja Božja ž njim. To je bilo leta 1205, ko je bil 23 let svoje starosti dopolnil.

Ko je Francišek, po prečudni ponočni prikazni zavernjen, tako naglo z vojske prišel, je bil bolj resnoben in zamišljen, od razveselovanja, od tovaršij, od hruma in tudi od tergovstva se je sicer odtegoval, vender ne naglo, ampak bolj polagama, ker glas, ki mu ga je bil sam Bog poslal, je kakor drag biser posvetnim očem prikrival, kolikor je mogel. De se je pa nekaj posebniga ž njim zgoditi moglo, so ne le domači, ampak tud njegovi verstniki sumili; radost, v kateri je njegovo serce plavalo, je včasih nehoté v skrivnih besedah razodeval. Sklene, se vsim tovaršijam odpovedati, de bi šuma ločen tolikanj živši spoznal, kaj je volja Božja ž njim. Ali predin se veselicam odpové, dobro večerjo v gostivnici naroči, na katero vse svoje

navadne prijatle povabi. Gostujejo se in so prav dobre volje. Francišek, pri mizi njih vodja, ali kakor so ga imenovali, mizni kralj, je bil prav vesel. Pozno v noč po pogostovanji se vzdignejo, in kakor so bili navajeni, jo prepevaje po Asiških ulicah brišejo. Francišek je imel žezlo (kraljevo palico) v rokah, kakor drugé krati, kadar so si ga tovarši vodja zvolili, in kakor vodja družine bi bil mogel pred njo z navkviško povzdignjenim žezlam prvi iti; ali to noč, čeravno mizni kralj izvoljen, ni šel kakor vselej, prvi derzno naprej, ampak ostal je neke korake zadej in ni pel, temuč ves je bil zamišljen, in Gospod, ki se mu je s svojo sveto gnado približal, je njegovo serce s tolikšno sladkostjo napolnil, da jo okušaje ni zamogel ne govoriti, ne se premakniti. Svojim tovaršem se je zdel tisti večer ves drug človek, še nagajali so mu, ter rekli, da se morebiti misli ženiti, ker je tako zamišljen zadej ostajal. Francišek pa jim resnobno in krepko

odgovori: Prav imate, res ženiti se mislim, in najdel sim si nevesto, ki vam povem, de je zlahtniši, lepši in bogatejši, kakor si jo misliti zamorete. Ti bomo tedaj svatje, odgovorijo prijatli, in smeja se razidejô.

Odslej, kar je bil Francišek svojim verstnikom večerjo kakor za odhodnjo plačal, je le sam hodil in bolj in bolj je samoto ljubil, de bi čez svoj poklic resnobniši premišljeval. Dan za dnevam se mu bolj pozná, de ga nebeška luč razsvitljuje. Nadnatorno gnanje ga sili moliti; in res, veliko moli, ne le samo natihamá domá v sobi in v cerkvi, ampak še celo očitno na ulicah. O ko bi vsi katoliški kristjani Franciška posnemali, se odkrili in očitno molili vsaj takrat, kader angelovo češenje zvoni!

Njegovo usmiljenje do ubozih je bilo zdej še vse večí, kot poprej; vsakimu je kej dal, in ako se je primerilo, de ni imel več krajcarja, je šel tje v stran, kej obleke slekel, in jo ubožcu dal. Ako

se je prigodilo, de ni bilo očeta zavoljo opravkov domá, je ukazal mizo vselej tako pogerniti, kakor bi bila cela družina skupej. Nepričujoči so imeli svoj kruh in svoje krožnike ali talerje, kakor vprični, in nanje je tako kose pokladal, kakor so si jih navadno vprični jemali. Kakor je kdaj svoje starše večkrat žalil, ko je v sredi kosila od mize vstal in tebi nič, meni nič, k dobrovoljnim tovaršem dirjal; tako je tud zdej večkrat od mize vstal, pobral kruhe in jedila, ter šel pred duri, kjer so ubožčki stali in čakali, in jih je njim v milošino delil. Njegova dobra, do ubozih sama usmiljena mati je to rada vidila in ni branila, še le veselilo jo je, ko je vidila svojiga sina zdej tako domačljiviga in tako spremenjeniga, ostanke pobirati in jih med lačne berače deliti.

Francišek, zdej v svojim sercu pre-rojen, zmote svojiga prejšniga življenja živo spoznava in britko objokuje; ob enim pa Boga neprenehama prosi, naj mu

razodene, za kateri stan ga je odločil. Ni pa mogel zase ohraniti, kaj vse je po gorečih molitvah njegovo serce sprehajalo, kaj vse je pri sebi sklepal, kako živeti, in le samimu Bogu služiti. Odbera si pametniga mladenča in njemu se razodeva, tode le od daleč in v podobah ali prilikah mu govori, ter pravi, de je dokaj srečin, ker je nek velik in drag zaklad najdel. Prijatel je bil ž njim vesel te sreče, in v resnici mu je vse dobro želel in privošil, ali mislil je, de ta najdeni zaklad je le kaj minljiviga, trohljiviga. Mikalo ga je pa vedno, kaj več od tega zaklada pozvediti, in zato je vselej rad s Franciškam šel, kaderkoli in kamorkoli ga je povabil. De bi se zaupljivše v zakladu nespazena pogovarjala, sta hodila skoz mesto ven na prosto polje. Bila je tamo pod bregam votlina. Vanjo se je Francišek podal, prijatel pa zunej stal, ter sam pri sebi mislil, de po zakladu iše. Ali Francišek je v votlini le milosti in razsvitljenja

prosil, kaj mu je storiti. Večkrat sta semke zahajala, in po vsakim sprehodu je Frančišek prijatlu od zaklada razločnice govoril; tode ni ga prijatelj umel.

Ko se Frančišek neki dan v to votlino podá, in tamo nar pregoreče moli, se mu sam križani Jezus prikaže. Ta prečudna prikazen ga vsiga prevzame; njegovo serce poka božje ljubezni, in terpljenje Gospoda našiga Jezusa Kristusa se mu tako globoko v spomin vtisne, de ga vselej solze polijejo, kolikorkrat se ga spomni, ali bitko martro pogleda. Kar prej ni razumel, mu je zdej naenkrat jasno kot beli dan. Pot križa je tista pot, po kateri mu je hoditi, de bo kdaj velik, kakor sv. evangeli pravi: Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj. Mat. 16. 24.

Po ti prikazni se še vse bolj zatajuje in premaguje. Pri bogatim obedu, kakor so ga premožni starši lahko imeli,

boljših jedil nič ne okusi, in ako ga ž njimi silijo, se izgovarja, de bi mu utegnile škodovati. Večkrat je med jed pepel trosil, ter vpričnim smehljaje rekel: brat pepel je čist.

3. Francišek roma v Rim.

Kje in kako bi stariga človeka slekel in noviga po Kristusu oblekel, se svetu popolnoma odpovedal in mu djansko pokazal, de zanj več ne mara, Francišek zdej neprenehama premišlja. Neki notranj glas mu pravi: zapusti dom in pojdi v Rim, kjer te nihče ne pozná, tamo sleci svojo gosposko obleko, daj jo ubozimu proti temu, de ti on svojo dá, in začni v božjim imenu milošnje prositi. V Rim na božjo pot ga je po njegovim spreobernenji zmirej mikalo. Vzdigne se mladi gospod in z gotovino se dobro previdi; polno mošnjo denarjev nese seboj. Ko v Rim pride, le malo počije, in podá se v cerkev sv. Petra. Tukej na

njegovim grobu goreče moli in se vroče v njegovo mogočno priprošnjo priporoča. Na božjih potah je bila že takrat navada, de so romarji denarje na altar metali. Tud v cerkvi sv. Petra so romarji na altar svoje darove pokladali; bili so pa prav pičli. Francišek se čudi, kako je mogoče, de so ljudje na nar imenitnišim božjim potu s svojimi dari tako skopi, ker sv. Petru, pervaku med aposteljni bi le vendar mogli obilniši darovati. Francišek tolike skoposti žalosten, seže v žep, in kolikor debeliga denarja v pesti more deržati, ga zagradi, in verže na altar sv. Petra: in to tako zarožlja, de vsi romarji pogledajo, in se nad obilnim darom zavzamejo.

Pred cerkvijo sv. Petra, kakor je sploh po božjih potah navada je mnogo-verstnih beračev mergolelo. Francišek jih zaporedama obdarja, in vse razdá, kar ima. Ko pa do nekiga vsiga razterganiga pride, in mu krajcarja dati ne more, ker ga nima, mu ljubeznjivo

reče: prijatelj, daj mi svoje cape, obleci mojo gosposko obleko, in jest bom za te beračil; kar do večera priprosim, ti bom prinesel, in takrat mi boš ti mojo obleko nazaj dal. Kdo je veseljši tako velikoserčne ponudbe kot naš berač? Nepremišljeva je si zamenjata obleko. Francišek v cape ogernjen se med druge berače vversti, in memgredoče v francoskim jeziku tako milo milošnje prosi, de mu nobeden dara ne odreče. Zvečer izprošeno milošnjo beraču izroči, si obleko zamenita, in Francišek Boga hvali, ker mu je toliko gnade dal, de je sam sebe premagal, se med berače vstopil in očitno vbogajme prosil, česar ga je bilo prej sram. Vesel se verne v Asis in nikomur besedice ne spregovori, kako je v Rimu božjo pot opravil in tamo beračil. Domú pridši resnoben in zamišljen sam hodi; le včasih Asiškiga škofa, ki jim je bilo Gvido ime, skrivše obiše in za svet poprašuje. Škof mu serčniši moliti priporočajo, de voljo Božjo natančniši zvé.

Francišek, kar se je bil dobrovoljnim prijatlam odpovedal, je sicer veliko molil in svete zakramente pogostoma prejemal; ali kar so mu škof, de voljo Božjo o svojim poklicu zvé, še vse gorečiče moliti nasvetovali, je še vse več klečal in pobožniši molil, kot poprej.

Neki dan Boga v preserčni molitvi nadlégovala, kakor evangelijski prijatelj pri-
jatla o polnoči, ter prosi, naj mu razodene, kako in v katerim stanu mu zamore nar vredniši služiti? Bog usliši njegovo molitev. Francišek namreč zasliši glas, ki mu pravi: Francišek! že dolgo me prosiš, naj ti razodenem, kar je moja volja zavolj tebe, zaničuj in znebi se vsiga tega, kar si dosihmal ljubil in vživati si prizadeval. Ako to storiš, boš skusil, de vse to, kar te je dozdej veselilo, ti bo merzelo, in vse kar ti je dozdej merzelo in se ti je gnjusilo, ti bo lahko in prijetno.

Vesel tega glasa, de je po njem voljo Božjo zvedil, zasede konja in dirja po Asiški planjavi, ter si v duhu opo- navlja zaslišani glas: Bo š le to zani- čeval, kar si dosihmal ljubil, lahko in prijetno ti bo to storiti, kar se ti je dozdej gnjusilo.

Ko perdirja do trume beračev, ob- stane s konjem. Med njimi je tud gobov mož. Goboviga človeka viditi, se je Frančišku vselej gnjusilo; tud zdej se mu gnjusi. Ko bi trenil pa se spomni imenovaniga glasú, zdajci stopi s konja, se mu bliža, ga med vsimi nar bogatejši obdari, ter mu svitel dnar v roko stisne; in de svoj stud popolnoma premaga, ga še poslednjič tud poljubi. Urno se zopet zažene na konja, oziraje se po gobovim; ali oko ga več ne najde, ker med tem, ko je konja zasejal, je bil gobov zginil. To naglo zginjenje in ponočna prikazen, ki jo je kmalo potem imel, mu ne da dvomiti, de gobov, ki ga je bil na Asiški planjavi obdaroval in poljubil, je bil sam

Jezus, ki se mu je bil v votlini prikazal. Od zdaj se mu gobovi kar več ne studio in ne gnjusijo, temuč še iše jih, in kjerkoli za nje zvé, jih obiskuje, tolaži, jim streže in milošnjo nosi. Zavalj tolikiga usmiljenja so ga vsi občudevali, ljubili in iz hvaležnosti svojiga očeta in dobrotnika imenovali.

Bolnike obiskovati in po moči jim streči, je telesno delo keršanske ljubezni, kteriga ti bo Bog pri vesoljni sodbi očitno opomnil. Ne mudi se, de si veliko tacih dobrih del nabereš.

4. Francišek misli cerkev sv. Damijana popraviti.

Ko je bil Francišek v 25. letu svoje starosti, ga je Bog (l. 1207) stanovitno sabo združil, ter mu določno njegov poklic razodel. Franciškovo serce je bilo že pripravljeno, sprejeti plamen Božje ljubezni, in gorečnost, za Jezusam hoditi, se ga je tako polastila, de ga je

skorej posušila. Noč in dan je bil s svojim duham le pri Jezusu in z Jezusom. Ko se tako neki dan zunej mesta po lepo zeleni ravnini sprehaja, pride do stare, že na pol poderte cerkve sv. Damijana. Notranj glas mu pravi, pojdi v cerkev in moli. Posluša in gre, se verže v ponižnosti pred podobo križaniga Jezusa, zdihuje, joče, moli in neka občutna tolažba ga napolni; povzdigne svoje solzne oči in na podobo križaniga jih oberne. Ko tako miloželostno svoje oči v božjo martro vpira, zasliši na svoje lastne ušesa iz ust samiga križaniga Gospoda glas, ki mu trikrat reče: Francišek! pojdi in popravi mojo hišo, ki se podira. Ko Francišek ta glas iz ust samiga križaniga Jezusa trikrat zasliši, se silno prestraši in trese na vsim životu; moč Božjiga glasú je njegovo serce tako prevzela, de omedlí.

Ko se zavé, misli, de Gospodova volja je, de naj cerkev sv. Damijana, ki je močno zapušena in se že podira, po-

pravi. Na vse strani premišljuje, kako bo vbogal in cerkev popravil, ki je popravljanja potrebna. Gredoč iz cerkve zagleda duhovna te cerkve na cerkvenim pragu sedeti. Spoštljivo se mu približa, hvaležno roko poljubi in mu nekaj krajcerjev podá, ter reče: **G**ospod duhovni! prosim vas, vzemite te krajcarje, kupite olja in poskerbite, de bo tam pred britko martro večna luč gorela. **K**o to poide, bom že še kaj več prinesel. **T**o duhovnu naročivši gré vesel na svoj dom. Ali kaj stori zdej v popravljanje cerkve sv. Damijana ves zamišljeni Francišek? **G**re v očetovo štacuno, odbere več kosov (bal) nar lepšiga in dražjiga sukna, ga prekriža, otovori konja, se vsede nanj in jezdi v Folinjo na somenj. **T**ukej ne prodá le samo sukna, ampak verh tega tud še konja. **S** skupljenim denarem se verne peš. **P**ot ga pelje mem cerkve sv. Damijana. **G**re v duhovsko hišo poiskat duhovna, kjer ga tud najde in po-

nuja mu v popraviljanje cerkve polno moš-
njo dnarjev, ob enim pa tud prosi, naj
mu dovoli, de pri njem stanuje. Duho-
ven, kterimu je veseli mladeneč nekaj po
licu, še več pa po imenu, ki ga je pri
ljudeh imel, znan, meni, de se Franči-
šek ž njim šali, in denarja tud v po-
praviljanje cerkve nikakor sprejeti noče.
Ali ker Frančišek le prosi in prosi, mu
zadnjič duhoven le vender toliko dovoli,
de smé kaj pogostniše k njemu zahajati
in pri njem še kaj dlè ostati, le denarja
nikakor noče sprejeti, ker le predobro je
poznal njegoviga skopiga očeta.

Ker tedaj Frančišek še ni sam go-
spodar, ampak še pod očetovo palico,
in se je tedaj duhoven mošnjo sprejeti
stanovitno branil, jo Frančišek sam nese
k cerkvenimu oknu, kjer jo pod njegovo
poličico stisne, ter si misli, cerkev po-
praviti, mi je sam Kristus zapovedal,
ki sim mu pokoršino dolžan. Frančišek
je dobro vedil, de mu je nemogoče Bogu
in svojimu skopimu in lakomnimu očetu

služiti, in ker je sklenil Bogu služiti, ostane pri duhovnu in se ne verne k svojimu telesnimu očetu.

Ko Franciška le domu ni, in ker oče ne vé, kamo je prešel in kje se tako dolgo mudi, in ko verh tega še zapazi, de mu v štacuni sukna manjka, sodi, de mu ga je le zapravljivi sin zmeknil. Več ga zaskerbi za sukno, kot za sina, in skerbno ljudi poprašuje, ako je kdo od njega kaj slišal in ga kje vidil. Ko zadnjič zvé, de kakor bi bil iz uma prišel, čudno spremenjen, v duhovski hiši pri sv. Damijanu prebiva, se oče silno razserdi; privzame si nekaj svojih sorodnikov in gre tje pozvedit, kaj in kako je z njegovim sinam. Ko pred stanovanje pride, nad duhovnam oestro zagermi, de sinu potepencu potuho daje, ter ga pri sebi skriva. Francišek je v izbi, in močno se vstraši, ko zasliši očeta nad nedolžnim duhovnam se hudovati, za-se se pa tud boji, de bi ga utegnili najti in v svoji jezi kervavo otepsti.

Razserdenimu očetu naproti iti, je nevarno, ubežati mu, ni moč. Kaj torej stori? V izbi za vrati se k zidu stisne, de bi ga oče, ko vrata odprè, v prvem hipu ne mahnìl. Ali glej čudo! Ko se Francišek na zid nasloní, zid kakor mehka glina odjenja in se za toliko vdolbe, de ga v votlino kakor v niške sprejme.

Ko obdivjani oče izbìne vrata naglama odprè, zakrije z vratami luknjo, v katero je Bog sam Franciška skril, in ko očeto risino oko majhno izbo na vse strani premeri, za vratami pa ne vidi, sodi, de tukej ne more biti, kjer je res bil, zaloputne vrata in gre serdito, de ga ni najdel; pa tud zažuga duhovnu gorjé, ako ga kdaj pri njem dobi.

Sv. Antonin in trije bratje Leon, Rufin in Angel, Franciškovì duhovni sinovi, ki so na povelje sv. očeta papeža Gregorja IX., ko naočne priče, njegovo življenje popisali, kakor so ga sami videli, in jim je svetnik tud sam marsikaj razodel, kar se mu je nadnatorniga prime-

rilo, pripovedujejo, de so to votlino v zidu vidili, ino jest sim se, piše eden njih, z vso spodobnostjo še vanjo vlegel.

Francišek ne pričakuje tukej v drugo očeta, tud duhovna noče njegovi togoti nastaviti. Boga zahvali, de ga je na čudno vižo očetove divjosti ovaroval, izleze iz te votline, in se podá ne daleč od tod v tisto podzemeljsko jamo ali duplino, kjer je prej že večkrat molil, in za ktero je vedil le eden očetovih hlapcov, ki je Franciška posebno ljubil. Ta je skrivši k njemu zahajal, in kolikor zamogel, ga je z nar potrebnjšim živežem preskerboval. Francišek je celi mesec v ti duplini prebil, se postil, jokal in molil, ter Boga prosil, de naj ga reši iz rok njegovih preganjavcov. Potem se tako močniga čuti, de je pripravljen iz ljubezni do Jezusa vse preterpeti. Oserčen zapusti jamo in gre naravnost v mesto, ne gledé na to, kaj bo oče, kaj bo svet rekel.

5. Francišek zasmehovan, preganjan, se zadnjič dedšini ali jerbšini odpové.

Kaderkoli je Francišek, zali mladeneč, mehko oblečen po Asiških ulicah koračil, je staro in mlado veselo za njim gledalo. Ali ko ga dans, ponižno, resnobno, s pobesenimi očmi blediga, vpadeniga na licu, zmeršeno oblečeniga počasi po mestu stopati zagledajo se visoki in nizki pogledujejo in poprašujejo: kaj li mu je, je mar z uma prišel France, Bernardonov sin? Razposajena derhal, ki se za njim suje, ga glasno norca kliče, še celo z blatam meče in kamne za njim luča. Ali Francišek se ne zmeni za to očitno zasmehovanje; tih, poterpežljiv in vesel, kakor bi slava za njim donela, ko le psovanje in zmerjanje za njim brusijo, jo stopa polagama proti stanovanju svojiga očeta. Kmalo zabučí vpitje in krik pred Bernardonitovo hišo. Mati in oče stopita na ulice; mati vesela, de še enkrat vidi svojiga sina, stega roke

po njem, de bi ga objela, oče pa jeze dihti, in kakor volk na ovco plane nanj, ga neusmiljeno v hišo potegne, s pestmi bije in z nogami suje, ter potisne po svojih mislih zblojeniga sina v tamno luknjo. Ko je Francišek toliko žaljiviga in grenkiga prestal, ni besedice čerhnil; le v svojim sercu je molil: Blagor njim, ki zavoljo pravice preganjanje terpijo. Ne gerde besede, ne tepenje, ne zapor ga ni premoglo od storjeniga sklepa odverniti; velikoveč hvali Boga, ker mu priložnost dá, de zamore zavoljo njega kaj terpeti.

Njegovi stari prijatli in znanci ga v tamnim kotu, kjer je zapert, po očetovi volji pridno obiskujejo, de bi mu muhe, katerih menijo de je poln, iz glave izbili, in ga na svojo stran pripravili. Ali vse je zastonj; Francišek je stanoviten, pa oče je terd, ter ga vedno zapertiga pod ključem derži.

Kar oče s hudo in gerdo, kar prijatli s sladkanjem in zvijačami pri Fran-

čišku doseči niso mogli, to poskusi pri njem dobra mati s svojimi solzami in s prigovarjanjem.

Ko je oče po svojih opravkih z doma šel, gré mati v ječo, kjer je bil sin zapert, in kakor le matere znajo, vse mu na drobno razklada, kakšno sramoto je pri svojim zadnjim prihodu v Asis njihovi imenitni hiši storil, kako čudno ljudje od njega po mestu govorijo; pravi mu, koliko žalosti je že zavoljo njega vžila, koliko grenkih zavoljo njega od očeta slišala, in podučuje ga, kako si zamore očetovo prijaznost zopet pridobiti; le takrat kadar se bota z očetam pomirila, reče, bo njeno serce zopet pokojno. Ko mu tako prigovarja, ga objema in na serce pritiska in milo joka; tud Frančišek se ž njo joka, in ob enim svoje serce materi razkriva, ter ji nadušeno govori od milosti Božje, ki mu je grešniku tamo v votlini blizo cerkve sv. Damijana došla. Reče ji, de voljo Božjo spolniti, mu je več kot očeta vbogati.

Pobožna mati sterma, ko od milosti sliši, ki jo je sam Jezus Frančišku skazal, ter se toliko ponižal, de mu je s križa govoril. Ne tiši več s pregovarjanjem vanj; temuč ponižno se ukloni in hvali Boga, ker spozná, de Boga poslušati smo prej dolžni, kot očeta in mater, ko bi nam ga oni bodi si kakorkoli poslušati branili ali nasprotovali. Mati tedaj noče nasprotovati volji Božji. De bi pa Frančišek urno in srečno izpeljal, za kar ga je Bog odločil, ga mati blagoslovi, temničine vrata odpre in ga reši. Oprosteni Frančišek hiti naravnost v votlino nazaj, kjer je bil prej celi mesec skrit, in za rešenje Boga hvali.

Ko oče domú pride in sina v zapertji ne najde, se strašno nad materjo huduje, de ga je izpustila. Slišala je zdej grenke, pa molčala, ker svesta si je bila, de je prav storila. Oče ga gre k cerkvi sv. Damijana iskat, ker misli, de tamo se je Frančišek skrila; gre z namenam, de bi ga domú privlekel in

zopet zaperl, ali ko bi mu to ne zdalo, ga vsaj primoral, de domači kraj popusti in tako daleč pobegne, de ne bo od njega neporedneža nikdar več kaj slišal.

Oče pred votlino pride, Frančišek pa mu serčno naproti gre in glasno in resno mu reče, de se ne ustraši ne ječe, ne železja, ne tepenja, s katerim mu proti; „storite z mano, kar hočete, vse sim pripravljen za Jezusa voljno preterpeti.“ Ker Bernardoni vidi, de z gerdo, ki jo je poskusil, pri sinu nič ne opravi, tiši vanj, kje so tisti denarji, ki jih je za sukno in konja izkupil, in jih je nek v popravljjanje cerkve sv. Damijana odločil. Te denarje hoče po sili imeti.

De bi pa sin še kedaj kake take ne storil, in mu iz štacune kaj odnesel, gre oče na mestno županijo, in ga zatoži, de je ne le samo zapravljivec, temveč tud na pameti se mu je zmešalo. Sodnike torej prosi, naj razsodijo, de je zapravljivi sin nevredin, de bi kdaj očetovo premoženje dedoval, ker že toliko

in toliko mu je izpulil, in te denarje nek v popravljjanje cerkve sv. Damijana dal; de na pameti zblojen je drugič tud nezmožen kdaj gospodariti, ker za njim ima še mlajšiga sina Angela, ki je varčnin in pri čistim umu.

Mestni župan in njegovi svetovavci si ne upajo sodbe izreči; neveljavni se jim vzroki dozdevajo, iz katerih bi mogli Frančiška kakor zapravlživca in neumneža, za gospodarstvo nezmožniga spoznati. Ali ker oče sina toži, de je nekaj denarja za popravljjanje poderte cerkve sv. Damijana dal, sodniki vso to reč kakor cerkveno menijo, in de se ga znebijo, ga zavernejo na Asiškiga škofa in na njegovo razsodbo. Oče leti naravnost k škofu in ga njemu sina tako toži, kakor prej mestni županii.

Gvido, takrat škof v Asisu, so bili moder in svet mož, ki jih je Frančišek, kakor smo že slišali, po svojim spreobrnjenji včasih obiskal, za svet vprašal in gotovo tud marsikakiga dobriga

od njih dobil. So namreč blagiga mladenčca dobro poznali, njegovo novo duhovno življenje na tihim globoko premišljevali, in ga zato visoko cenili. Pošljejo ponj. Francišek gre kar rad k škofu, ter pravi, de gre k svojimu očetu, k svojimu duhovnemu pastirju. Škof ga ljubeznjivo sprejmejo; z očetam tožnikam je tud več duhovnov vpričnih. Škof poprimajo besedo in milo rečejo: Francišek! tvoj oče so z avoljo tebe močno žalostni in razkačeni in posebno te v tem tožijo, de si jim nekaj precej denarja vzel, ki ga misliš v to oberniti, de bi se ž njim poderta cerkev sv. Damijana popravila. Bog noče, de bi se njegova hiša s krivičnim denarjem popravljala, le prinesi in daj jim denarje nazaj, in oče bodo koj dobri, kadar bodo mošnjico v žep stisnili. Moj sin, rečejo dalje škof, če ti je Jezus zapovedal, njegovo hišo, ki se podira,

popraviti, zaupaj le Vanj, tud brez tega denarja jo boš popravil; on ti bo dobrotnikov obudil, ki ti bodo v vsim na roko šli, de se le njegova sveta volja zgodi. **K**dor pa v **G**ospoda zaupa, ne bo osramoten vekomaj ne. **Ps. 30. 2.**

Na te krotke, ljubeznjive škofove besede gre **F**rančišek k cerkvi sv. **D**amijana, vzame mošnjo, ki je še tamo pod policičo pri oknu ležala, kamor jo je bil vteknil, in vesel pride pred škofa in druge duhovne gospode, ki so še tamo bili in glasno vpričo vsih reče: ne le denarje, ampak tud obleko, ki jo od očeta imam, vse, vse murad nazaj dam. Na to stopi v stransko škofovo izbo, sleče tamo svojo obleko, položi polno mošnjo nanjo in skorej gol pred škofa, svojiga duhovniga očeta in druge vprične gospode stopi in reče: **Z**aslišite vsi in zapomnite dobro: dosihmal sim **P**etra **B**ernardonita svojiga očeta imenoval; ali ker sim skle-

nil Bogu služiti, mu dam, ne le samo ves denar, ki sim ga od sukna in konja skupil, ampak tud vso obleko, ki jo od njega imam, nazaj, in od zdej ne bom več rekel: Oče Peter Bernardo, ampak rekel bom: Oče! ki si v nebesih.

Ko škof to vidijo in slišijo, se s svojiga stola vzdignejo, se čudijo mladencevi plameneči ljubezni Božji, k njemu hitijo, ga solzni objamejo, ter njegovo nagoto s svojim plajščkam zakrijejo, enimu svojih strežajev pa mignejo, naj gre, in kako obleko prinese, de se pokrije.

Strežej gre in prinese debel in kratek plajš, ki je bil lastina eniga nižjih hlapcov v škofovi službi. Frančišek ga hvaležno vzame, in se ž njim pokrije; oče pa popade mošnjo in obleko in serdito gre.

Vsi vprični so bili do solz ginjeni, pa tud čudili so se, kako zamore oče

tako terdoserčen biti, de svojimu sinu še obleke ne pusti. Od zdej so bili škof Gvido, Frančiškov oče, njegova podpora s svetam in djanjem.

Takrat, ko je bil Frančišek pred škofa stopil, so vsi vprični vidili, de je okoli ledja spokorni pas nosil.

Frančišek, vsiga gol, nima zdaj in pa tud ne bo imel kadej kaj svojiga, ker pravici na očetovo dedšino ali jerbšino se je odpovedal, plajš, s katerim je odet, je le v dar prejel.

Od škofa se podá v sebi toliko ljubi berlog blizo cerkve sv. Damijana, tukej svoje meso s postam in bičanjem pokori, svojiga duha pa poživlja s svetim premišljevanjem in gorečo molitvijo. Odperti plajš v halo ali kuto sošije, kakor vé in zna, in z apnam jo pobeli, ter debelo čerto od vratu do tal potegne in od pers čez oba rokava, tako de beli križ čez obleko napravi.

Tako revno oblečen in bos Frančišek spomladi, ko sneg v zametih še

ni bil skopnil, iz svoje dupline izide in popotuje skoz gojzd, ter slavo, vsigamogočnost božjo v francoskim jeziku pred sabo glasno prepeva. Prepevajočiga slišijo tolovaji, ki v zatišji prežijo, od kod bo kdo prišel, de bi ga oropali. Ko jim bližej pride, ga napadejo in derzno vprašajo, kdo si? Na to vprašanje Frančišek odgovori: **Božji oznanovavec** sim. Zdej planejo nanj, kot ptica roparica na svoj plen, mu slečejo plajš, v katerim mislijo kaj všitiga denarja najti, ga privlečejo do bližnjiga zameta, ga vanj potisnejo, ter rečejo: da tukej le leži in hladi se, ti zarobljeni božji oznanovavec.

Ko se tolovaji v svoje zatišje poskrijejo in bogatejšiga popotnika pričakujejo, kot je ta berač, se iz zameta izkopa, in veseliše kakor prej prepeva božjo čast, ko jo korači naprej.

Lačen in žejin, prerevno oblečen, le s stergano jopico ogernjen, pride do nekiga samostana, kjer je več dni v

kuhnji pomagal in naj priprostiši opravila opravljal. Menihi sami ubogi, niso utrpeli, ga dostojniše obleči. Ko se je tukej nekaj dni v ponižnosti vadal in se v čednostih uril, hvaležno zapusti samostan in pride v mesto Evgubijo. Tukej ga hitro spozná nek star gospod, ki ga je večkrat pri njegovim očetu vidil, s katerim je v kupčijskih opravkih bil. Smili se mu ubožec; vzame ga pod streho in ponošeno suknjo mu dá. Njegovo oestro, zatajevavno življenje, njegova ponižnost, poterpežljivost in postrežljivost, s katero je bil pripravljen, bodisi kamorkoli k bolnikom se podati in jim postreči, mu je dalječ krog in krog ime naklonilo, de ta ptujec ubožec je svetnik.

Tukej v Evgubii Francišek vso skerb obrača le na revne bolnike, in hodi po bolnišnicah in po hišah. Kaderkoli je zvedil, de je kak hudo bolan in posebej še kak studen gobov, je vesel k njemu tekel, mu stregel, rane čistil in obezaval.

To njegovo postrežljivost in junaško ljubezen do bolnikov je Bog s čudeži poveličeval, zakaj le večkrat se je prigodilo, de je tu ali tam bolnik naglama hude bolezni ozdravel, ki mu je Frančišek stregel. Naglo, ko požar, so se taki čudeži razglasili, in bolniki, ako ga niso mogli strežnika imeti, so močno želeli, ga vsaj viditi. Kamorkoli se je prikazal, je vse za njim derlo, kakor svoje dni za apostelnam Petram.

Tako sv. Bonaventura, kateri je bil sam na Frančiškovo priprošnjo, kakor triletno dete smertne bolezni rešen, popisuje naslednji čudež. Nek moški bolnik, ki mu je bila nar strašnejši bolezen, rak, ustnice in lica objedla, in je bil strašno studen pogledati, se pomika po potu za Frančiškam, in sklanja se na tla, de bi njegove stopinje kuševal. Ko Frančišek to zapazi, nikakor ne dovoli, temuč gre do njega, ga vzdigne, se s svojima zdravima ustnicama njegoviga gnjiliga obraza dotakne, in ga po-

ljubi. Sam Frančiškov dotik in poljub bolnika per ti priči popolnoma ozdravi. Sv. Bonaventura, ki ta čudež popisuje, pravi: Ne vem, čemo bi se bolj čudil, ali Frančiškovi pregloboki ponižnosti pri bolnikovim poljubu, ali velikosti čudeža, s katerim je Bog sprelepo čednost, ponižnost poveličal, de je bolnik v trenutku ozdravil.

6. Frančišek popravi 3 cerkve.

Že vemo, de je sam Jezus Kristus s križa Frančišku trikrat rekel: Pojdi in popravi mojo hišo, ki se podira; tud vemo, de je za to popravljjanje tisti denar hotel oběrniti, ki ga je bil za sukno in konja izkupil, pa ga ni oběrnil, ker ga je očetu z obleko na verh nazaj dal. Ali tega še le Frančišek ni pozabil, de je od zgorej povabljen, poderto cerkev sv. Damijana popraviti.

Živo mu zdej, ko ničesar svojiga nima, to povabilo pred oči stopi in

močno ga na sercu tiši, de ga še ni ubogal, ter cerkve ne popravil. Ali kako se tega popravljanja lotiti? Vzdigne se iz Evgubije, in kakor pušavnik oblečen, pride v svoj domači kraj. Nar prvo obiše stariga duhovna, ki je cerkev sv. Damijana oskerbljeval, in mu razodene, kar mu je prej prikrival, de mu je namreč sam Jezus s križa zapovedal, jo popraviti, in Asiški škof so ga potolažili, ter rekli, de mu bodo dobre duše k popravljanju imenovane cerkve s prostovoljnimi darovi obilno pripomogle. Milih darov moram torej prositi.

Kakor pušavnik oblečen, z remen nam prepasan, s coklami na nogah in s palico v roki, gre doli v mesto Asis, hodi po tergu in po ulicah gori in doli, terka na vrata premožnih, ki so mu dobro znani in so bili kdaj priče njegoviga lahkomišljeniga življenja, ter prepeva slavo božjo in glasno prosi, naj mu pomagajo cerkev sv. Damijana popraviti.

Pred vsim mu je v popravljajanje cerkve kamna potreba in zanj prosi tako: kdor v prezidanje cerkve sv. Damijana en kamen prinese, temu ga bo Bog enkrat, kdor prinese dva, dvakrat, kdor prinese tri, trikrat povernil in poplačal, in tako naprej. Tako priprosto je govoril in prosil. Nekteri, ki so ga tako prositi slišali, so se mu posmehovali in so ga za norca imeli; mnogim se je pa zdelo, de nek nebešk ogenj iz njegovih oči šviga in njegova priprosta prošnja jim je globoko v serce segala. Marsikaki dobri dušici se je solzica uternila, ko je Frančiška ne sramujočiga se očitno prositi slišala, ki bi bil lahko v posvetni časti in po gosposko pri premožnih starših živel, pa se je iz ljubezni do Jezusa vsimu odpovedal in radovoljno uboštvu se podvergel.

Med temi, ki so ga zasmehovali in zmerjali, sta bila posebno njegov oče in pa edini brat Angel. Kaderkoli ga je

oče na Asiških ulicah od daleč vgledal, se mu je ognil, de bi ga ne srečal; če se ga pa ogniti ni mogel, ga je mem-gredoč gerdo zmerjal in preklinjal.

Ker mora Francišek večkrat slišati, kako ga oče preklinja, si pridobi ubožca, de mu milošnjo, ki mu je obilna dohajala, pomaga odnašati. Reče mu: **Hodi z mano in bodi ti moj oče. Ako kadaj v moji družini zaslišiš, kako me Peter Bernardoni, moj telesni oče, zakolne in ti takrat porečem: Oče blagoslovi me, prekrižaj me na čelu in blagoslavljaaj me, namesto njega.**

Tudi njegov brat se mu je posmehoval in se šalil ž njim. Huda zima je bila, ko je Francišek v svoji revni obleki po Asisu milošnjo prosil in se mraza tresel na vsim životu. Brat Angel v družini lahkomisljeniga tovarša ga že od daleč vgleđa. Ko memo njega prideta in vidita, kako se bos in slabo oblečen

mraza trese, ga po Angelu naučeni tovarš zbadljivo ogovori, ter reče: **Ti, Frančišek!** prodaj, prodaj mi za groš potú, ki se ti z vročiga telesa cedi. Na to Frančišek kar vesel po francosko odgovori: **O** prodal sim vsiga svojimu Gospodu do zadnje kaplje.

Kakor oče in brat so ga tud drugi sem in tje zasmehovali; ali ves zasmeh ni njegoviga duha skalil, nikdar je ni bilo žaljive besede iz njegovih ust, temuč ves vesel je bil, ker vidil je, kako obilni so bili darovi, s kterimi se je bila cerkev že popravljati začela. Prezidovanje in popravljanje cerkve je bila njegova velika sreča in veselje. Nevtrudeno je sam ves ljubi dan kamne nosil in memgredoče nagovarjal: pridite in pomagajte mi cerkev sv. **Damijana** popraviti. Ne dolgo, v preroškim duhu govori, in vidili bote, de tukej bodo bogaboječe žene stanovale in **Očeta** milosti noč

in dan hvalile in molile. Ino res, kmalo potem je bil ta kraj prvi samostan drugega reda, ki ga je Frančišek za ženske vstanovil, ino jim Klarisarice pravimo. Tud olja za svetilnico je prosil.

Ves čas, kar se je cerkev popravljala, je Frančišek pri duhovnu stanoval. Ko le-tá vidi, de se Frančišek res veliko trudi, poti, in tud na telesni moči slabi, in ker ob enim tud meni, de Frančišek je bil pri starših dobriga živeža navajen, ga je hotel z boljšimi jedili pogostiti, kakor jih je navadno imel. Frančišek kmalo zapazi, de duhoven zavoljo njega več in boljših jedil pripravlja, kakor je bila drugač pri njem navada, in sam pri sebi si v sercu govori takole: Boš li ti povsod, kamor boš prišel, tega dobriga duhovna najdel, ki tukej tako obilno za tvojo hrano skerbi? Je li to tisto revno življenje, ki si si ga zvolil? O ne! si odgovori. Ino ker ni, si pravi, torej vstani

in pojdi kakor siromak z lončkam v roki od praga do praga, in verzi vanj, karkoli ti kdo dati uterpi, in to vživaj. Iz ljubezni do Jezusa, ki je bil revno rojen, ki je revno živel, je reven in nag na križu umerl, in je v ptujim grobu pokopan bil, si si ja revšino za svoj delež zvolil. Ino res, en dan lonček vzame, gre od hiše do hiše in si kuhe prosi. Dobre matere, ki njegov trud in pot pri popravljanji cerkve sv. Damijana natanko poznajo, mu rade dajo od tega, kar ravno za svoje družine kuhajo. Čudne mešanice si nabere in prinese v duhovsko hišo. Ko žljico v roko vzame, zajme in k ustam nese, de bi jedel, se mu gnjusi in vzdiga; ali on ta stud in gnjus, ker se Jezusove revšine spomni, hitro premaga in jé; in ko odjé, glasno reče, de mu je dans ta zmes bolj dišala, kot kdej še tako snažno pripravljene nar dražji jedila pri njegovih starših.

Ljubi bravec! vedi, de malo bi bil sv. Frančišku podoben, ko bi bil zberčin v jedi, ko bi pogodernjal, de jed ni za nič, ako ni tako pripravljena, kakor so jo sladkosnedeži vživati navajeni.

Človek ne živi zato, de bi le jedel in pil, ampak on je in pije, de živi in Boga hvali, ki je v nebesih.

Po velikim trudu, lahko bi rekli tako velikim, de človeške moči preseže, je Frančišek Jezusovo povelje spolnil. Cerkev sv. Damijana je čedno popravljena in kakor nevesta okinčana pod oskerbjo imenovaniga duhovna pričakuje svojih prebivavk, ki jih je bil Frančišek v pre-roškim duhu obljubil.

Kar je Frančišek nar gorečniše želel, je zdej dognal, cerkev sv. Damijana je popravljena. Ali on misli, de Božjiga povelja, ki ga je v votlini zaslišal: pojdi in popravi mojo hišo, ki se podira, še ni zadost spolnil, ker zapušenih cerkvá, ktere bi se

v kratkim podreti vtegnile, ako se ne popravijo, je pač več.

Tako vé za cerkvico sv. Petra, dobro uro hodá od Asisa, na samotnim kraju, ki je pa popolnoma zapušena, v razsipu. Sv. Petra, pervaka med aposteljni, na kteriga je Jezus Kristus svojo cerkev zidal, je Francíšek močno častil, tud vemo, de svojo prvo daljno božjo pot je na njegovim grobu v Rimu opravil. To cerkvico popraviti, so zdej njegove serčne želje. Kakor za popravljanje cerkve sv. Damijana, tako tud za popravljanje cerkvice sv. Petra v Asisu in njegovi okolici milih darov prosi, ki mu jih dobri ljudje za tako sveto delo, kakor je popravljanje božje veže, ne odrekajo, ampak obilno dajejo. S prostovoljnimi doneski se tud ta cerkvica popravi, in ljudje, ki so po svoji moči k temu svetimu delu kaj pripomogli, so spoznali, de zavoljo tega niso nič ubožniši, velikeveč jim vse bolj po sreči gre.

Ako terkajo tud pri tebi, bogoljubna duša! tvoj dušni pastir in prosijo radovoljnih darov, de bi kaj noviga v farno ali podružniško cerkev pripravili, ne bodi skerčenih perstov. Vprašaj tiste farmane, ki so farno cerkev ali v novič pozidali, ali jo znotrej in zunej tako popravili, de stari ni več podobna, če so zato kaj ubožniši, ker so z rokami in denarjem veliko pripomogli? — Bog jih navadno že na tem svetu blagoslavlja, popolnoma jim bo pa poveril še le na unim. Tud ti ne boš svojiga plačila zgubila.

Ker je Frančišek že dve cerkvi popravil, želi še tretjo, ki je tud popravljanja potrebna, za dostojniši opravljanje službe božje popraviti, in to je cerkvica „Marije angelske“ kar se mu je ravno tako srečno obneslo.

Cerkvica „Marije angelske“ je bila zunej mesta Asisa na kosu zemljiša pozidana, ki je bilo lastina menihov svetiga Benedikta s hriba Subasio; reklo

se ji je tud cerkev Matere Božje „na porcijunkuli“ ali „od porcijunkule.“ Porcijunkula bi se po našim reklo: „kosček“, ker cerkvica Marije angelske je bila pozidana na kosčku zemlje, ki je bila sicer lastina menihov benediktinarjev, pa se ni drugiga njihoviga obširniga posestva deržala, ampak je bila poseben majhin kos, kar se po latinsko pravi portio, po italjansko, porzione in od tod Porcijunkula.

Porcijunkula je le prilog, po katerim se ta cerkev matere Božje od družih cerkvá njeniga imena loči, in odpustek Porcijunkula, po celim katoliškim svetu tako imenovan, od kteriga bo pozneje na svojim mestu govorjenje, imá le od priloga te cerkve ime. Tukej pri cerkvi Matere Božje je Francišek nar raji prebival, tukej se je prav za prav pričel in od tod se je razširil red manjših bratov.

Cerkvica je bila samo 37 čevljev dolga, 17 široka in imela je zvonik 8 čevljev visok. Kraj, kjer je bila cer-

kvica, je bil samoten in za sveto pre-mišljevanje kakor nalaš; blizo zraven je bila votlina, kamor je Francišek pogostoma molit zahajal, in krog in krog je bilo veliko germičev vertnic na nizkih steblih. Ni ga bilo kraja na svetu, ki bi bil Francišku ljubši in dražji, kot je bila ta cerkvice, to pa zavoljo njegove prevelike ljubezni, v kateri je gorel do Marije.

Na popravljeno cerkev si je kočico prizidal in tukej nar raji prebival. Tu-keje se je vadil vsih čednost; tukej je srečno perčel in še srečniši končal; Porcijunkulo je še v smertni uri svojim sinovam priporočal in rekel, de ona je tisti kraj, ki Materi Božji sosebno dopade.

Tako je bil Francišek s pomočjo dobrotnikov v kratkim tri cerkve popravit, in sv. Bonaventura prav bistro opazi, ko piše: Po božji previdnosti, ki je Kristusoviga služabnika vodila, je tri cerkve prej popravit, kot je svoj red

vstanovil in pridigovati perčel, ne le samo zavoljo tega, de se od manjšiga do večiga, od telesniga do duhovniga, kakor po stopnicah pomika, ampak zavoljo tega, de bi s telesnim in očitnim delam, na duhovno vižo pokazal, koliko mu je sčasama izpeljati. Tri cerkve, ki jih je popravil, hoče sv. Bonaventura reči, pomenijo tri rede, ki jih je vstanovil.

7. Vstanovljenje perviga reda.

Šestnajstiga maliga travna 1206, ko je bil v 24. letu svoje starosti, je bilo, ko je Francišek očetovo hišo enkrat za vselej zapustil in se pred škofam očetovi dedšini odpovedal. Dve leti še le potem se je pa tako oblekel, kakor se njegovi sinovi še sedanja dan nosijo, in še le leta 1208, ko so se mu nekteri tovarši pridružili, se je njegov red pričel.

Ravno praznik sv. evangelista Lukeža je bil, ko je bil Francišek v cer-

kvi sv. Damijana pri službi božji, in je iz svetiga evangelja vodila slišal, ki jih je Jezus aposteljnám dajal, ko jih je po svetu pridigovat razposlal, rekoč: Ne imejte ne zlata, ne srebra, ne denarjev v svojih paséh, ne torbe na poti, tudi ne dveh sukenj, ne čevljev, ne palice; zakaj delavec je vredin svoje jedi. Mat. 10. 9. 10.

Ko Francišek te evangeljske besede zasliši, globoko zdihne: to je, po čemur hrepenim; to je, kar iz celiga serca želim. In zdajci sezuje čevlje, položi palico na stran, verže proč torbo in denar, kar ga je še imel, sleče obleko in jo zameni s terdo, pepelnato suknjo, ter se namesto z remenam s slabo vozlato konopno vervjo prepaše. Bogat ljubezni do križaniga Jezusa, le njemu enak biti želeč zdej lahko z aposteljnám Pavlam zaklikne, rekoč: Bog me varuj, de bi se z drugim hvalil, kakor s križem

Gospoda našiga Jezusa Kristusa, po katerim je meni svet križan in jest svetu. Gal. 6. 14.

Bogastva tiste ljubezni, ki je njegovo serce napolnovalo, Francišek ne more za-se ohraniti. Česar je on poln, s tem bi rad tud druge napolnil. To ljubezen božjo, ki je njegovo serce ogrevala, v merzlih in mlačnih sercih vžgati, začne Francišek pridigovati in očitno h pokori klicati. Njegove pridige pa niso bile prazne besede, ampak žive, prepričevalne, ki so globoko v serce segale, kakor so iz serca prihajale. Kjer koli se je prikazal, so se ljudje zavzeli, ko so ga vidili. Terda, nenavadno sošita obleka, ponižna obnaša, in priserčne besede, je ljudi vse to močno spodbudovalo, de so se mu spoštljivo bližali. Njegov vsakkratni pozdrav: Mir vam bodi, je v poslušavcih želje budil po tistim miru, ki ga svet nima in dati ne more. Mir je oznanoval in zveličanje

pridigoval, in zato klical h pokori, ki je začetek zveličanja.

Francišek je želel ne le samo ljubezen Božjo v sercu svojih poslušavcov vneti, ampak želel si je tudi tovaršev pridobiti, kateri bi ne le sami te ljubezni goreli, ampak njen ogenj križem svet zanesli.

Veliko se jih je na Franciškove goreče pridige spreobrnilo in dalo svetu in njegovimu minljivimu veselju slovo, jokalo čez svoje zmote in obetali so, Jezusovi ljubezni zvesti ostati. Pervi, ki se je Francišku stanovitno pridružil, se po njegovo oblekel in živel, je bil Bernard de Kvintavale, bogat in spoštovan Asiški mestnjani. Ta mož je že davno Franciška občudoval in zlasti njegovo nebeško krotkost, s katero je toliko grenkih in žaljivih od prijatlov in neprijatlov voljno preslišal, ko je milošnjo za popravljjanje cerkvá nabiral. To in še druge lepe čednosti na Francišku občudovaje je sklenil Bernard se svetu od-

povedati in Frančišku pridružiti, de tisti zveličanski mir zadobi, ki ga v puhli časti in goljufnim blagu ne najde.

Kakor Nikodem k Jezusu skrivši in ponoči, tako je tud Bernard h Frančišku skrivši v kočico pri Porcijunkuli zahajal in se ž njim pogovarjal od nebeških reči. Ko je že večkrat pri njem bil, ga tud na svoj dom na duhoven pogovor povabi. Frančišek pride ob uri, kakor sta se pogovorila, in najde pri Bernardu še drugiga moža, Petra Katanajskiga, ki je bil korar stoljne Asiške cerkve ino je z Bernardam enako goreče po keršanski popolnamosti hrepenel. Pozno v noč se onadva s Frančiškom od božjih reči pogovarjata, kar Bernard svojimu razsvitljenimu učeniku Frančišku vprašanje zastavi, ter reče: Ako je kdo od Gospoda, bodisi veliko ali malo prejel, in to dolgo vžival, pa na enkrat tega več imeti noče, kaj mu je s tem početi? Frančišek odgovori: Tisto naj dá Gospodu nazaj, od kteriga je prejel. Na

to zaverne **Bernard**: Glej **Frančišek**! vse svoje premoženje, ki sim ga od **Gospoda** prejel, sim pripravljen **Gospodu** nazaj dati, kakor mi boš ti ukazal. **Zdej** reče **Frančišek**: **Jutro** prav **zgodej** gremo vsi trije v cerkev sv. **Miklavža**, kjer so **gospod** **fajmošter**, **svet** **mož**, in **prosi** jih **hočemo**, naj za nas **mašujejo**, de bi nas **Bog** **razsvetlil**, kaj in kako je nam **storiti**, in po **maši** **ostanimo** še do **devete** **ure** v **molitvi**. **Kakor** nam bo **Bog** **razodel**, tako **bomo** **storili**.

Bernard pelje svoja **gosta**, vsaciga v svojo **izbo** k počitku. **Bernard** ne more očesa zatisniti, ker **noč** je zanj **zginila**, in dan je v njegovim **sercu** **napočil**; **nemiren** je bil, ker **velike** **reči** so njegovo **serce** **stiskale**. **Ker** **zaspati** ne more, **vstane** in **hodi** po **mostovžu** ter pride pred **Frančiškovo** **izbo** in **luka** pri **špranji**, če še **spi**, ali je že **vstal**. Ali **Frančišek** se še **vlegel** ni bil, temuč celo **noč** je v **molitvi** na **kolenih** **prebudil**. In ko ga **Bernard** **skoz** **špranjo** **klečati**

vidi in zdihovati sliši: **Moj Bog** in moje vse, reče sam pri sebi: v resnici, to je mož po volji **Božji**.

Ni se bilo še zdanilo, ko **Francišek** iz svoje izbe stopi in oba zakliče, de grejo skupaj h sveti maši v cerkev sv. **Miklavža**, ki je v sredi **Asiškiga** terga. Ko so z veliko pobožnostjo svete zakramente prejeli, potem pri sv. maši bili in do devete ure v molitvi ostali, vzame **Francišek** sv. pismo v roke, in skerbno v njem tiste besede iše, kako **Jezus** tistim govori, ki le njega nasledovati in po apostoljsko živeti želijo. Kakor tud v bukvah premetava, le vender tega, kar iše, najti ne more; prosi torej **Boga**, naj bi mu bukve svetiga evangelja tako odpreti dal, de bi ravno na to zadel, kar je njegova presveta volja ž njim. Po opravljeni molitvi vzame **Francišek** zaperte evangeljske bukve, jih v rokah derži, stopi z dvema tovaršema pred véliki altar, jih odpre in z očmi zadene na besede: **Ako hočeš popolnoma bi-**

ti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj. Mat. 19. 21. Frančišek vesel tih besed zaprè bukve, jih v drugo odpre, in kar prvo vidi, je: Na pot nič ne jemljite, ne palice, ne torbe, ne kruha, ne denarjev, tud ne imejte po dveh sukinj. Luk. 9. 3. In ko jih še enkrat zaprè in v tretje odpre, zagleda: Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj. Mat. 16. 24.

Vsi trije so bili tih besed kar veseli, in Frančišek se proti svojima tovaršema oberne in reče: Te evangeljske besede, ki jih je nam sam Gospod na čudno vižo razodeti blagovolil, naj bodo naše vodilo in naše življenje, pa tud vsih, ki se nam bodo pridružili. Pojdita torej, jima reče, in storita, kakor sta slišala. In onadva sta šla, ter vse poprodala, kar sta imela.

Iz poprodaniga blaga sta veliko denarja skupila, ubožce okoli sebe zbrala in ga vpričo Frančiška mednje delila. Ko nek gospod, Silvester po imenu, ki je ne davno Frančišku nekaj kamnja za popravljanje cerkve sv. Damijana dober kup prodal bil, zdej sliši, de na Frančiškov nasvet se obilno denarja med uboge deli, tud njega lakomnost prednj žene, in mu očita, de mu je kamen le zato tako cenó pustil, ker je rekel, de nima denarja in ga le vender imá, ker ga zdej za prazin nič zapravljivo med berače deli, in pravi, de se pač spodobi, de mu še kaj doplača. Ko Frančišek lakomniga Silvestra, ki ga je bil le vender tako plačal, kakor se je bil ž njim pogodil, tako godernjati sliši, gre h Bernardu, seže v njegovo mošnjo, in kolikor s pestjo denarja more deržati, ga zagrabi in ga mu da; seže še v drugo in mu da, ter reče: no, imaš zdej že zadost, si plačan? In on odgovori: Brat! zdej sim pa že plačan in vesel se verne

na svoj dom, de je tako lahko dovolj denarja dobil.

Ali denar Silvestru ne da pokoja; kolikor več čez se pomišljuje, de je lakomno to doplačilo térjal, in Francišek mu ni na to ne žal besede rekel, ampak kar vesel mu je še več dal, kakor bi si bil tirjati upal, — kolikor več čez to pomišljuje, tolikanj bolj se sramuje. Razjasni se mu, in globoko zdihne: Nisim li jest sivček nar revniši človek na svetu, ki z eno ного že v grobu še po goljufnim denarji hrepenim, ki ga ta mladeneč iz ljubezni do Boga tako velikodušno zaničuje? li ne veš, de ti, ki hočejo prenaaglo obogateti, padejo v skušnjava in v zadergo hudičevu in v veliko nepridnih in škodljivih želj, ktere potope človeka v pogubljenje in končanje? I. Tim. 6. 9.

In koj drugo noč je imel Silvester čudne sanje. Vidil je iz Franciškovih ust velikansk križ rasti, kteriga konec se nebeškiga slemena dotika, prečnica pa celi svet objema. Te sanje ga prepričajo,

de Francišek je resničen služabnik božji, in de iz reda, ki ga on ustanovlja, bo veliko svetnikov, in de se bo po celim svetu razširil. Silvester začne zdej svoje grehe objekovati in preklinjati svojo gerdo lakomnost. Obilno po Franciškovim zgledu zdej vbogajme daje in zadnjič, ko je red ustanovljen, sam vanj stopi.

Na sv. Lovrenca dan 1209 je bilo, ko sta Bernard in Peter prva oestro redovno obleko iz Franciškovih rok prejela, in ž njim pri Mariini cerkvi, Porcijunkula imenovani, v revni kočici prebivala, ki si jo je bil tamo sozidal. Osmi dan potem pride mlad mož iz Asisa, Egidi mu je ime. Ko pride v kočico in tri tovarše v molitvi najde, pade na kolena pred Franciška in ga ponižno prosi, naj ga v njihovo družbo sprejme, ker serce mu pravi, de le pri njih bo pravi mir najdel. Francišek kleččiga vzdigne in v družbo sprejme, ter mu reče: Brat Egidi! glej, Bog je tebi tako storil, kakor bi storil imeniten ce-

sar, ki bi v kako mesto pridši oznaniti dal, de je zato lesem prišel, de si bo izmed vsih mestnjanov le eniga za svojiga ljubljeniga prijatla izvolil. Gotovo si bo marsikdo natihama želel: oh, ko bi le cesar mene za svojiga prijatla izvolil! in glej Egidi! med toliko drugimi je Bog tebe zvolil, ter te sem v našo družbo pripeljal, de ž njim v nar tesniši zvezo prijateljstva stopiš. Podučuje ga, kako Bogu služiti, in h stanovitnosti ga opominja.

Koj prvi dan, ko je Egidi v družbo sprejet, pride ubožec pred kočico, ki v božjim imenu milošnje prosi. Francišek mu nima kaj dati, ker ničesar nima. De pa ubožca brez dara ne odpravi, reče Egidi, ki je imel še svojo gosposko suknjo: Egidi! sleci svojo suknjo, in daj jo ubožčku; in zdajci jo sleče in dá, kakor mu je Francišek zapovedal. Drugi dan mu da tako obleko, kakor jo je on s svojima tovaršema že nosil.

Akoravno je Francišek v Asisu in

njegovi okolici z gorečimi besedami oslabljeno vero oživljal in grešnike h pokori opominjal; vendar se le še ne more reči, de so že ti njegovi opomini v tesnim pomenu pridige. Zdej še le, ko je število njegovih bratov na štir doraslo, sklene jih razposlati, de pridigajo ne tolikanj z besedo, kot s svojo zunajno obnašo in lepimi zgledi, ker besede le mičejo, zgledi pa h posnemanju vlečejo. V ta namen pošlje brata Petra in Bernarda v Emilijo, sam z Egidijem pa se poda na Ankonitansko.

Kakor aposteljni v zaupanji na Njega, ki jih je poslal, jo odrinejo in kamor pridejo, so čuden prikaz. Viditi jih priti bose, brez palice, brez torbe, brez vsiga, kar popotniki navadno pri sebi nosijo, v pepelnasto, dolgo, terdo halo ogernjene, z vervjo prepasane in z nekako štirovoglatim kapucam čez glavo, se je ljudem od deleč zdelo, de križ na glavi imajo. Kdor jih je po poti svete psalme in pobožne pesmi v čistim fran-

coskim jeziku prepevati slišal, je obstal, njih mično, soglasno petje na uho vlekel, stermel in si mislil, to so mende nebeški pevci. Vse na njih, in posebej njihova obleka, je bila ljudem nekaj tako noviga in nenavadniga, de so se boječniši, zlasti otroci, skrivali, ko so jih se bližati zagledali, ker so mislili, de strah prihaja, od kteriga jim matere, kadar so kaj neubogljivi, tolikokrat pravijo.

Po mestih, tergih in vaséh, kamor pridejo, kličejo h pokori, ktero samopašenci komaj po imenu poznajo, opominjajo h strahu božjemu, kteri je od njih zginil, in ljubezen Božjo oživljajo, ki je v človeških sercih ugasnila. Razvajenim posvetnjakam so bile takšne pridige prazni guči. Viditi nepoklicane pridigarje in slišati jih, so drug drugiga vprašali: kdo in od kod so ti, kaj govorijo, kaj učijo? Eni poslušavcov so rekli: na pameti se jim meša; nikakor ne, terdijo drugi, na umi zblojeni ne govorijo tako. Nekdo je

pa rekel: ali so nar popolniši služabniki božji, ali so pa norci.

Na tem apostoljskim popotovanji niso sicer nikogar za svojo družbo pridobili, ali vender njihovo pridigovanje ni bilo zastonj. Marsikoga je po životu od svete groze premerščalo in zaskerbelo, kaj bo z njegovo dušo po smerti. Francišek se verne z bratom Egidijem domú in po potu mu reče tako: Naša družba bo podobna ribču, ki svojo mrežo v vodo verže in veliko rib zajme; male pomeče v vodo nazaj, večji pa v ribnik spravi.

Terdno zaupajoča, de Bog bo nju pot blagoslovil, prideta h Porcijunkuli nazaj, kjer sta ju Peter in Bernard že čakala.

V tihi samoti pri Porcijunkuli zbranim, le Bogu in svojimu poklicu živečim, se oglasijo na enkrat trije možje, ki prosijo v Franciškovo družbo sprejeti biti, in ti so: Sabatino, Moriko in Janez de Kapela, in v kratkim pride za njimi še četerti, Filip, ki je bil kar omikan mož,

in je sladko govoril, de mu je beseda gladko tekla, kot olje, in tako je zdej ta nova družba narasla na 8 oseb.

To svojo majhno čedico, ki je le od tega živela, kar si je sprosil, in ni ničesar svojiga imela, je Bog z mnogimi zopernostmi poskušal, kakor zlato v ognji. Ko so si po Asiških hišah, pri svojih sorodnikih, prijatlih in znancih vsakdanji živež vbogajme prosili, so le-ti za njimi godernjali, jih zmerjali ter rekli, de so neumni, ker bi bili pri svojih in od svojiga lahko pošteno živeli, in nikakor bi jim ne bilo treba beračiti. Starši in bližnji zlahtniki jih niso hotli viditi, in še celo preganjali so jih. Ko so bili kdaj dobriga navajeni, zdaj večkrat nar potrebnišiga živeža niso imeli, pa niso malo-serčni postali, temuč zaupali so terdno na Boga, ki jih je tud večkrat na čudno vižo preživil.

Ko je to novo družbo vse pisano gledalo in jo od blizo in od daleč obiralo, je imela ona le vender eniga tihiga ob-

čudovavca in mogočniga prijatla, in ta so bili Asiški škof Gvido.

Francišek jih pogostama obiskuje in o svoji družbi jih za dober svet prosi, ki mu ga tudi dajo. Ali nek dan mu rekó: Francišek! tvoje in tvojih bratov življenje se mi zdi preojstro, ker kar težko je, ničesar na svetu svojiga ne imeti. Na to Francišek škofu odgovori: Gospod! ko bi mi kaj svojiga imeli, bi nam tud bilo potreba orožja, s katerim bi svoje branili, ko bi nam kdo taisto napadel. De naj bi se nam ne bilo nikdar treba s silo za svoje potegovati, je veliko bolje, ničesar svojiga ali časniga premoženja ne imeti.

H 8 bratam so pristopili še 4, in sicer: Janez od sv. Konstanca, Barbar iz Asisa, Bernard de Viridante, in že zgorej imenovani Silvester. Vsi so bili sveti možje, polni vneme za novo življenje razun Janeza od Kapele, ki je kakor Judež Iškarjot Jezusovo, tako on Franciškovo družbo zapustil. Ali kakor

so aposteljni številko **12** po Judeževim odpadu in njegovi prežalostni smerti dopolnili, ter Matija namesto Judeža zvolili; tako je tud Bog Vilhelma angleža na Janezovo mesto v Franciškovo družbo poklical. Desiravno je Francišek še več družih bratov v svoji novi družbi imel, mu je le vender bilo **12** imenovanih mož nar ljubših prijatlov in pomagavcov Jezusovo kraljestvo razširiti, prav po zgledu svojiga Odrešenika, ki si je zmed svojih učencev **12** odbral, ki jih je aposteljne imenoval.

Ko Francišek vidi, de število bratov z vsakim dnevom rase, jim misli redovno pravilo ali regelco spisati. De bi ga Bog pri tako imenitnim delu razsvetlil, se je terdo postil in obilno molil. Dozdaj jim je le z besedo neke vodila dajal, kako naj v uboštvu in pokori živijo, kolikokrat naj molijo, kako naj se ravnaajo po svojih apostoljskih potih do dobrotnikov in v pridigah do poslušavcov itd.

8. Francišek piše redovno pravilo in sv. oče papež ga z besedo poterdijo.

Francišek je hrepenel po evangeljski popolnamosti, ino iz cele svoje moči si je prizadeval, jo doseči. Po evangeljsko živeti je hotel vse tiste učiti, ki so se njemu pridružili in se še pridružili bodo. Pravilo, ki ga je Francišek za-se in za svoje brate spisal, se opira skoz in skoz na sv. evangeli, ki ga je bil pred dvemi leti v cerkvi sv. Miklavža po maši odperl, Boga takorekoč skušaje, kako naj on in njegova prva dva tovarša Bernard in Peter živijo, de evangeljsko popolnamost dosežejo. Ko je Francišek po dolgim premišljevanji vse dobro prevdaryl, kar bi bratam svojiga reda v duhoven prid služiti utegnilo, je vse to v 23 poglavij povzel in svojim tovaršem prebral, s čemur so bili vsi zadovoljni.

Ako ravno pa so bili Franciškovi tovarši s pravilam zadovoljni, ki ga je spisal in so mu vsi obljubili to zvesto spol-

novati, kar je v njem zapovedaniga, ga je Frančišek vender svetimu apostolskemu Sedežu poterčiti dal, de očitno ali vesoljno veljavo zadobi. Le z vedežam svete matere katolske Cerkve je želel svoj nov red vpeljati. Inocenc III. so bili takrat papež.

Frančišek gre perve dni leta 1210 z 11 tovarši v Rim, in nese spisano redovno pravilo seboj, de bi ga sv. očetu papežu v poterjenje izročil. Po potu tje v mestih in terjih pridiguje. Ko v Rieti na mestne vrata stopi, mu pride naprot junašk vitez, Angelus Tankredi po imenu. Frančišek ga bistro pogleda in od zgorej doli razsvitljen, ga tako ogovori: Gospod Angelus! vojaški pas in meč okoli ledja, pa ostroge na škornjah ste že zadost dolgo nosili. Vzemite za pasivnik verv, za meč Kristusov križ, in za ostroge prah in pepel; hodate za menoj, in jest vas bom Kristusoviga viteza storil. Ka-

kor je kdej božji glas Savla v Pavla v trenutku spremenil, tako je tud Frančiškov odgovor Angelusa tako pretresel, de je pripravljen, vse perpriči zapustiti in njegov učenec postati. Drugi dan že sprejme Frančiškovo spokorno obleko, in popotva ž njim v Rim.

O ljuba duša! ki to bereš, ni že tud tebi, kakor Frančišek Angelusu, ta ali uni duhovni oče, ne enkrat, ampak že večkrat rekel: dolgo že si svetu služila, odpovej se mu enkrat, zapiši se v to ali uno bratovščino, lahko mogoče, de ti je tud rekel: de prava Kristusova junakinja postaneš, stopi v tretji red sv. Frančiška? Sprašuj se tukaj sploh čez gnade, ki si jih že toliko imela, kako si jih obernila, kako ubogala.

Z 12 tovarši pride Frančišek v Rim. Asiški škof Gvido so bili takrat tud tam. Vsi skupaj jih obišejo. Škof jih sicer ljubeznjivo sprejmejo; ali vender nekako žalostni so, ko Frančiška z njegovimi tovarši vidijo, ker mislijo, de

Francišek je njihovo škofijo zapustil in v Rim prišel, de bi se ondi vselil. Marsikak lep sad se je že v Asisu in v njegovi okolici poznal, kar se je Francišek spreobernal, in vsahniti bi vtegnil, se bojijo škof, ko bi mu on s svojim lepim zadržanjem ne prilival. Le zato so bili škof žalostni.

Ali ko jim Francišek na tanko dopove, zakaj je lesem prišel, in de se bo s svojimi tovarši v Asis vernil, ko mu sv. oče papež njegov red in pravilo poterdijo, so bili škof močno veseli in obljubili so mu na roko iti. Škof ga spremijo k svojimu prijatlu, kardinalu Kolonatu, ki je bil mož velike veljave pri sv. očetu papežu, ki so mu že prej veliko lepiga od Franciška in njegovih tovaršev povedali. Kardinal Kolona te nove služabnike božje veselo in ljubeznjivo sprejme in pri sebi pod streho obderži. Več dni pri njem ostanejo, in ko se njihove jedernate pobožnosti prepriča, de so v resnici Jezusoviga duha polni ino v vsim

le božjo čast in zveličanje duš išejo, se jim v molitev priporoči in obljubi, de jih bo pri papežu priporočil, de prednj pridejo.

Inocenci III., takratni papež, so imeli ta čas neko noč čudne sanje. Sanjalo se jim je, de se cerkev sv. Janeza v Lateranu podira, in v hipu, ko se niža, pristopi reven, neznan človek, ki svoj herbet podstavi, in tako cerkev padca ovaruje. Ko se prebudijo, mislijo, kaj bi sanje pomeniti utegnile, pa razložiti si jih ne zamorejo.

Kake dni po tih sanjah pride k sv. očetu kardinal Kolona, ki jim pripoveduje, de najdel je moža, ki popolnoma po svetim evangeliju živi in po tem možu mislim, pravi kardinal, bo Bog celi svet spreobnil. Papež zapovejo kardinalu, naj tega moža prednje pripelje, ker viditi ga želijo, in pripravljeni so mu dovoliti, cesar prosi.

Drugi dan pride Francišek s svojimi tovarši pred sv. očeta, se prednje verže

in jim ponižno nogo poljubi, kakor je navada, jim razodene svoje želje, jim poda spisano pravilo in prosi za poterjenje. Ko ga sv. oče pazljivo preberejo, rečejo Frančišku in njegovim tovaršem: Ljubi otroci, vaše življenje, kakor je tukej popisano, je preojstro, preterdo. Vi hočete v družbi živeti, ki nobene reči na zemlji svoje ne imenuje. Ako se tud zdej, ko je vas še majhno število, od vbogajme preživite, povejte, kdo vas bo preživil, ako se vaša družba namnoži? Frančišek sv. očetu odgovori: Gospod, jest zaupam na mojiga Jezusa Kristusa; on ki nam je slavo in večno življenje v nebesih obljubil, nam na svetu nar potrebnišiga živeža za telo odrekel ne bo. To je sicer res, moj otrok, rečejo sv. oče papež, ali človeška natora je slaba in tud rada se spreminja, in ako ravno ne dvomimo nad vašo gorečnostjo in resnično voljo, de hočete vse to spolnovati, kar ste mi tukej za poterjenje položili, bi utegnili sčasama le vender bratje za vami

priti, ki tolike ojstrosti poterpežljivo prenašati ne bodo zamogli. Pojdi torej, moj ljubi sin in moli Boga, de ti razodene, je li to, kar nas prosiš, njegova sveta volja, in bomo tud mi o tem voljo Božjo spoznali; vedi moj sin, sklenejo papež, tvojim željam ne bomo nasprotovali. Vsi se poslovijo, kakor je pri papežu navadno, in Francisek gre in moli v namen, kakor so mu papež naročili. Bog usliši njegovo molitev in govori mu v sledeči priliki.

Uboga žena, ki je bila posebne lepote, je zapušena v pušavi borno živela. Imeniten kralj zasliši, kako silno lepa je uboga žena v pušavi. Serce ga žene v pušavo, jo viditi in poznati, in ako je res tako lepa, kakor se od nje govori, se misli ž njo tud zaročiti. In glej! ko jo kralj zagleda, ostermi na tolikšno lepoto, ljubezni do nje zagori, in se ž njo zaroči, de bi ž njo veliko lepih sinov rodil. Vzela sta se in veliko sinov rodila. Ko so odrasli, jim mati reče: Otroci

moji! ne bojte se, vi ste sinovi imenitniga kralja; pojdite zaupljivo na njegov dvor, in vsiga vam bo dal, česar potrebujete. Ino res, oni grejo in pridejo na kraljev dvor. Ko jih kralj vidi, sterma nad njihovo lepoto in ker so bili njemu vse podobni, jih vpraša, čigavi otroci ste? In oni ponosno odgovorijo: sinovi uboge matere v pušavi smo; ona je nas k tebi poslala, ter rekla, de si naš pravi oče. In kralj jih urno spozná, vesel objema, in reče: ne bojte se, vi ste moji pravi sinovi. In če od moje mize tud stranski otroci živijo, kolikanj več imate vi pravico do te mize, ker ste moji postavni otroci? In kralj jim je vsiga dal, česar so prosili, in zapovedal ženi v pušavi, naj le vselej svoje otroke na njegov dvor pošlje, in on jih bo preživil.

Med tem, ko je Francišek Boga prosil in njegovo presveto voljo v ti priliki zvedil, so sv. oče papež njegovo spisano pravilo svojimu konzistorju v pretres izročili. Nar veči del kardinalov,

ki so vsi udje papeževiga konzistorija, je nasprotovalo poterjenju ter reklo, da pravilo je preojstro, in nemogoče je dopolniti, kar Francišek od svojih bratov tirja. Od ojistosti naj kaj odjenja, in potem se bo vidilo, če je mogoče ga poterditi. Le kardinal Kolona ni s svetovavci enih misel; v zboru se vzdigne in povzame besedo, ter vpričo sv. očeta in vsih kardinalov reče: Ako mi prošnjo uboziga Franciška zato zaveržemo, ker on s svojimi tovarši po treh evangeljskih svetih živeti hoče, bi bili mi sami zoper sv. evangeli, v katerim je Jezus Kristus tri svete priporočal; in ako rečemo, da po tih treh svetih živeti je nemogoče, smo naravnost zoper Kristusa, ki je začetnik sv. evangelija, in z overženjem Franciškoviga pravila izrečemo, da Jezus je kaj taciga nasvetoval, kar človeške moči preseže. Jest sim za poterjenje, sklene vneto kardinal Kolona.

Sveti oče papež, ako ravno so s kardinalam Kolona enih misel, še vender

v tem konzistorji Franciškoviga pravila ne poterdijo, ter rečejo, de moramo o tako imenitni reči Boga še na pomoč klicati, pa tud počakati, kaj nam bo še sam Francišek povedal, kteriga smo zavrnili, naj si v preserčni molitvi Božjo voljo zvediti prizadeva, kaj nam je z njegovim pravilam storiti. Ko to zvemo, bomo svojo misel izrekli.

Kmalu potem pride Francišek k svetimu očetu, in Božjo voljo, ki jo je o svojim pravilu po preserčni molitvi zvedil, jim pripoveduje v priliki, kakor smo zgorej slišali, in jo razklada tako: Sveti oče! jest sam sim tista uboga žena, na katero se je kralj vsih kraljev milostivo ozerl, s katero se mu je sebi podobnih sinov na duhovno vižo roditi dopadlo, in tako se nikakor ni bati, de bi sinovi tako bogatiga kralja, ki mu jih je uboga mati rodila, lakote umirali. Zakaj če nebeški kralj tem, ki za njim hodijo, kar narboljšiga ima, svoje kraljestvo oblubi, kolikanj več jim bo tega dal, kar je ve-

liko manjši vrednosti, in v svoji neskončni milosti tud tem deli, ki njega zapušajo.

Ko sv. oče papež Franciška, ki vso skerb, od kod si bo kruh za njegove brate jemal, vsigamogočnemu Gospodu prepusti, in tud nar manjši nezaupnosti ne kaže, nadušeno govoriti slišijo, se spomnijo, kar so kesneje pravili sami svojimu vnuku, kardinalu od sv. Evstahija, ki je bil pozneje tud papež z imenom Leon IX., kar so kdaj od cerkve v Lateranu sanjali, in de so takrat pri sebi rekli: V resnici, Francišek je tisti mož, s katerim bo Bog svojo cerkev podperl, de ne pade.

Papež zdej Franciška objamejo in redovno pravilo, kakor jim ga je on predložil, brez vse premembe poterdijo, tode le ustno ali samo z besedo. Oni spoznajo Franciška za začetnika reda manjših bratov, ino jih opominjajo, naj ga očeta in prednika časté in spoštujejo.

Zdej Francišek klečé pokoršino in spoštljivost svetimu očetu obljubi, bratje

jo pa nasprot **Francišku**, svojimu očetu in predniku prisežejo in se zavežejo serčno in stanovitno pravilo spolnovati, ker so ga radovoljno sprejeli. Potem jih odpravijo s svojim blagoslovom, ker jim med drugim rečejo: **Pojdite z Bogam**, moji sinovi, in kakor vas bo **On** navdihoval, tako vsim pokoro oznanujte. **Ako** bo pa večnemu gospod **Bogu** dopadlo, de vas požegna in namnoži, obrnite se potem le zaupljivo do **Nas**, in radi vam bomo še kaj več dovolili. Naj bi jim pa nihče pridigovati ne branil, zadnjič papež kardinalu **Kolona** velijo, de jim po šest žegnov da, to je, naj jih diakone posveti. Več tih diaconov je bilo pozneje v mašnike posvečenih; ali **Francišek** je iz ponižnosti do smerti diakon ostal, **Francišek** ni bil nikdar mašnik.

9. Perva redovna cerkev.

Ko se je **Francišku** vse pri sv. očetu papežu po volji izteklo, gré s svojimi

tovarši še v cerkev sv. Petra, ter na njegovim grobu sebe in svoj novi red v varstvo priporoči, in po opravljeni molitvi popotuje skoz Špoletansko dolino proti svoji domačii, v Umbrijo. Po poti pogovarjaje se z brati, kako zvesto, na tanko bodo pravilo spolnovali, kakor so obljubili, kako sveto in pravično živeli, sebi in drugim v spodbuden, posnemanja vredin zgled služili, so kakor v Emavz popotujoča učenca na vse težave pozabili, pozabili, de še niso kosili. Pogovarjaje se od svojiga poklica, vidijo, de so na samotnim kraju in trud in lakot občutijo. Vsedejo se, de bi odpočili. Hiše ni bilo viditi ali vgledati ne blizo ne deleč, kjer bi si bili vsaj kruha, nar potrebnjšiga živeža izprosili. Ali glej! pod senco košatiga drevesa počivajočim se mož približa, ki jim hleb kruha podá in gre. Hvaležno so ga jedli in bili so nasiteni, pa tud prepričani, de kakor jim je Bog dans lačnim ubogim na čudno vižo živeža poslal, jim ga bode tud v

prihodnje pošiljal. Ta čudež jih je več na duhu potolažil in pokrepčal, kot kruh na truplu poživil.

Ko na mejo Hetrurije pridejo, obiše Francišek neko revno kapelico, ki je bila zunej mesta Orta na samotnim kraji sozidana. Tukej se Francišek s svojimi vstavi celih 14 dni, ter moli, se posti in svojo dušo s sv. premišljevanjem poživlja. Prej ko ne, je mislil Francišek se tukej ustanoviti. Ali bal se je, de prijetni kraj in ljudstvo, ki je od vsih strani k njemu tišalo, in mu več živeža donašalo, kakor je za svoje brate potreboval, bi vtegnilo rast njegoviga reda prej dušiti, kot pospeševati, se vzdigne in gre naprej, ter pride v svojo domačijo.

V Asis pridši, se podá s svojimi na ravnost h Porcijunkuli, v tisto kočico, ki si jo je bil že prej pri cerkvi postavil. Bila je pa tako tesna, de je Francišek imena 12 bratov na tram zarezal, de naj bi slehern vedil, kako daleč se premakniti smé, de družiga v molitvi ali pre-

mišljevanji ne moti. Zavoljo tolikšne tesnobe ni zamogel novincov sprejemati, ki so želeli in prosili njegovi učenci, manjši bratje postati. Ker mu je bilo pa razodeto, de se bo njegov red namnožil, je mislil na prostorniši stanovanje. Pa kje bi ga dobil?

Nar pervo se oberne na Asiške korarje s ponižno prošnjo, naj bi mu kako njim podložno cerkev blizo Asisa odkazali, pri kateri bi s svojimi brati stanoval in tamo službo božjo opravljal. Kakor radi, korarji ne zamorejo njegove prošnje vslišati; oberne se torej na oo. benediktinarje hriba Subasio in jih prosi, de bi mu cerkvico Marije Angelske ali Porcijunkulo, ktero je prej sam popravil, za službo božjo prepustili. Očetje benediktinarji ga radovoljno vslišijo, in cerkvico s tistim kosam zemlje vred, ki je bila njih lastina, mu podarijo z edinim dostavkam, de če bo tud sčasama njegov zdej še mladi red več cerkvá in več samostanov imel, mora Porcijunkulo ve-

dno za svojo prvo cerkev spoznati. Frančišek se opatu za toliki dar ponižno zahvali, in koj še tisti dan hiti s svojimi brati tje. Ko je bil Frančišek cerkev Porcijunkulo popravil, jo je bogaboječi duhoven Macankoli oskerboval in pri nji v farovžu stanoval. Njega zdej Frančišek obiše, ter mu naznani, de oo. benediktinarji so to cerkev in njeno oskerb njegovimu redu prepustili.

Duhoven Macankoli radovoljno od službe odstopi in tud iz farovža se umakne, ter jim ga za prebivališče prepusti, in kaj vesel je, ko je oskerb toliko svetiga kraja bogaboječimu Frančišku in njegovim bratom izročena. Pripoveduje mu, de ta kraj je ljub Marii in angelam, de je večkrat v cerkvi neznana svitloba, de se pogostama v nji nebeška muzika sliši.

Pervo noč že se Frančišek sam tega prepriča. Ko pozno v noč z razpetimi rokami v ti cerkvi moli, sebe in svoje brate Mariinimu varstvu priporoča, zagleda na altarji v nebeški svitlobi naši-

ga gospoda Jezusa Kristusa, njegovo blaženo mater in veliko trumo angelov, ki se milostivo nanj ozirajo. Frančišek plava v veselji in izreka besede: **O** nar svetejši **Gospod**, **Kralj** nebes in **Odrešenik** svetá, moja nar slajši ljubezen, in ti, o **Kraljica** angelov, kako to, de se ponižata doli iz nebes, v to tesno revno kapelico priti? In **Gospod** mu tako odgovori: **Jest** pridem s svojo **Materjo**, de tebe in tvoje v ta kraj, ki je nama nad vse ljub, sam vpe-ljem. Na to prikazen zgine in **Frančišek** zdihne: V resnici, to je svet kraj, kjer bi mogli angeli, ne pa ljudje prebivati. **Dokler** mi bo mogoče, hočem tu-kej ostati; meni in mojim naj bo ta kraj vedno znamnje milosti **Božje**.

Farovž popravi in prezida in iz rev-ne, tesne kočice, se v prostorniše poslopje preselijo, ki je od zdej prvi **Frančiškov** samostan. De bi pa **Frančišek** oo. benediktinarjem pokazal, de

Porcijunkule ni v last, ampak le nekako kakor v posojilo sprejel, jim iz hvaležnosti za toliko dobroto vsako leto enkrat canjico rib pošlje, benediktinarji pa njemu nasprot bariglico olja.

Porcijunkula je zibelka Frančiškoviga reda; tukej je čversteji prihajal, in od tod se je po vsim svetu čudno naglo razširil. V prostorniši prebivališe, kakor ga je imel, je zamogel več novincov sprejeti. Med temi so štirje nar imenitniši: Leon, Rufin, Masej in Juniper. Leon je bil Frančiškov spovednik in tajnik; zavaljo njegove priprostosti ga je navadno imenoval: ovčico božjo. Vse je sam podučeval, in večkrat sam ž njimi šel od hiše do hiše milošnje prosit, de jim je prazno boječnost odvezemal.

Frančišek je tud njih talente poskušal, kako bodo pridigovali, ako jih po svetu pošlje. Ko so to poskušnjo srečno prestali, in je Frančišek spoznal, de modrost in moč besede jim je od zgorej dana, jih v razne kraje Italije razpošlje.

Pri blagoslovu zastran preživeža vsakimu posebej reče: Brat, vso svojo skerb položi na Gospoda, in on te bo preživil. (Ps. 54. 23.) On sam pa, naj bi ne bil tako oddaljen od svoje ljube Porcijunkule, kjer je bilo še nekoliko bratov z novinci ostalo, se vzdigne in gre z bratom Silvestram, ki je bil prvi mašnik njegoviga reda, proti Toškani.

Na svojim potu v Toškano pride Francišek v Perudžijo, in tamo očitno na tergu tako vnemavno pridiguje, da ga Perudžini prosijo, naj pri njih ostane, da jih kaj bolj v pobožnim življenji podučí, in pozidali mu bodo samostan za njegove brate, kjerkoli si zvoli. Več Perudžinskih mladenčev, med katerimi je brat Humilis na prečudno vižo poklican, je tukej v njegov red stopilo. Od tod gre v Kortono, kjer se med drugimi na njegovo prvo pridigo mlad mož, Gujspreoberne, ki Franciška na kosilo povabi. Ko Francišek s svojim tovaršem na kosilo gre, reče Silvestru: Vedi brat,

ta človek bo v naš red stopil in v svojim mestu bo svetnik postal. Oboje se je spolnilo, kakor je Francišek v duhu naprej vidil. Po kosilu poklekne Guj pred Franciška in prosi za njegovo spokorno obleko. Ko po Franciškovim nasvetu svoje premoženje med uboge razdeli in se vsaki jerbšini odpove, ga v pričo neštete množice v veliki mestni cerkvi slovesno v svoj red sprejme, v katerim tako pobožno živi, de Bog veliko čudežev po njem stori. Francišek je želel v Kortonski okolici za svoj red pripraven kraj najti. Guj mu pokaže v lepi dolini vasico Celes. Dopade mu lega tega kraja in s pomočjo bogaboječih dobrotnikov je kmalo tamo revno stanovanje pozidano, kjer je bil med drugimi, pozneje toliko imeniten brat Elija sprejet. Ko je Francišek skorej cela dva mesca v Kortonski okolici pridigoval, in se z vredvanjem Celeškiga samostana trudil, ga Božji duh navdihne, naj se prihodnji 40danski post na otok Perudžijskiga jezera podá.

Poslušá glas, in samostansko oskerb bratu Silvestru izroči, tode ne pové mu, kamo se je namenil. Pepelnično sredo se pred svitam vzdigne, vzame dva hleba kruha, in pravičen brodnar in resničen prijatel njegov ga tje prepelje. Frančišek ga prosi, naj nikomur ne pové, kje de je, le Vélíko sredo naj ponj pride. Frančisek si na otoku v gošavi šotor (uto) napravi, in celih 42 dni se tamó tako ojstro posti, de njegov post človeške móči preseže; od dveh hlebov je ves čas le polovico eniga hleba povžil.

Velíko sredo pride brodnar ponj, in v Kortono ga nazaj pripelje. Med prepeljevanjem hud vihar vstane. Frančišek stori sv. križ čez razjezene valove, in jezero se vpokoji. Zdrav in na duši vesel je prišel v samostan Celes.

Po velikonočnih praznikih pride v Arko, kjer od ljubezni božje tako goreče pridiguje, de se sperti mestnjani sprijaznujejo. Mestna gosposka ga v županjskim poslopji pogostuje in samostan za

njegove brate mu delati sklenejo. Sključeniga otroka mu tukej prinesejo, ki ga v naročje vzame, in zdajci skerčene ude stegne. Iz Areka se napoti v Firenze (Florencijo). Pride tje in se vstavi v bolnišnici zunej mesta. Drugi dan gre v mesto in tamo pridiguje. Vsi ga kakor svetnika poslušajo. Kakih 500 korakov od mesta pri cerkvi sv. Gola mu Florentinci revno hišo odkažejo, naj bi se tamo vselil in novince sprejemal. Med temi, ki so tamo v njegov red stopili, je nar imenitniši, pravdosrednik Janez Parent iz Karminjana. Leta 1230 je bil general reda manjših bratov.

Ko Francišek tukej pri sv. Golu prebiva, prerokuje, kar se je neke leta poznej dogodilo. Trije florentinski možje mu pripeljejo vsak svojiga sina, de bi te otroke blagoslovil. Francišek gre na vert in uterga 5 smokev, poda pervimu fantiču eno, drugimu eno in tretjemu da ostale tri, ter reče: Ti boš moj ljubi otrok. Ino ravno ta otrok, ko mladenške

leta doseže, stopi v Franciškov red, ime Angel dobi, res po angelsko živi in v pozni starosti v duhu svetosti umerje.

Tri zadnje mesce leta 1211, je Francišek na Toškanskim prehodil mesta Pešja, Piza, San - Miniato, Cetona in druge manjši sela; povsod so za njegove brate hiše napravljali. Kakor Francišek na Toškanskim, tako so tud drugi njegovi bratje z velikim duhovnim dobičkom po tistih okrajnah pridigovali, kamor so bili poslani.

Kake dni pred 40danskim postam leta 1212 pride pa Francišek h Porci-junkuli nazaj. V postu v stoljni cerkvi sv. Rufina pridiguje, kjer je bil keršen.

10. Drugi red sv. Franciška. Devica Klara.

Ne le samo čversti moški spol se je na Franciškove goreče pridige spreobračal in stopal v red, ki ga je on ustanovil, ampak tud rahli ženski spol ni za

moškim zaostal. Med junakinjami, ki so se Francišku izročile, de bi jih na pot evangeljske popolnamosti pripravil, je bila prva Klara.

Klara je bila rojena v Asisu leta 1194. Njen oče je bil Favorin, žlahten Šifi, in njena mati bogoljubna Hortulana.

Ko je Hortulana svojiga perviga otroka pričakovala, je šla neki dan v cerkev in je tamkej pred podobo križaniga Jezusa za srečin porod molila. Ko v molitev zatopljena pred podobo križaniga Jezusa kleči, zasliši glas: Ne boj se, žena, srečno Luč boš porodila, ki bo s svojo svetlostjo celi svet razsvetlovala. In od te prigodbe ima Klara svoje ime, kar po naše pomeni: svetla. Hortulana je imela pozneje še dve hčeri, kterima je bilo ime Nežka in Beatrica.

V nar zgodnjiši mladosti že je bila Klara božjiga duha polna, ki ga ji je dobra mati buditi vedila, in vse njeno življenje je bilo strah božji. Molilo je

že dete kar rado. Vsaki dan je po navadi sv. pušavnika Pavla neko število očenašev obmolila, in naj bi jih vestno dopolnila, jih je kakor on s kamnički zaznamnovala. Do ubozih je bila premiliga serca in rada jim je milošnjo delila; tud od nar boljših jedi si je pritergovala in jim dajala. Vse lastnosti, ki so lepe in hvale vredne, je nad sabo imela, in akoravno žlahtniga stanú rojena, je pod drago gosposko obleko ojster pas nosila, in Jezusu je obljubila vedno devica ostati. Njeni starši so ji svetovali, naj se s pametnim mladenčcem enake kervi omoži; ali ona je to ponudbo umno zaverгла.

Ko je Klara 18 let stara bila in je Franciška v 40danskim postu večkrat pridigovati slišala, ji je po vsaki pridigi svet in vse veselje, ki ga ta veliki slepar ponuja, bolj in bolj merzelo. Terdno je sklenila, se svetu umakniti in v samoto podati, de bi le svojim ženinu, Jezusu živela. Želela je s Franciškam se soznaniti, de bi mu svoj namen razodela

in de bi jo on podučil, kaj ji je storiti, de ga doseže. Tud Francišek si je že veliko hvale vredniga od bogaboječe device praviti slišal, in zdej ko zvé, de Klara ž njim govoriti želi, misli, kako bi ta žlahten biser svetu ukradel in ga svojimu Gospodu pridobil. Obiše jo torej, ali še večkrat obiše ona njega, tode to obiskovanje je bilo kratko, de naj bi ne devično, ne Franciškovo dobro ime kaj ne terpelo. Klara ne gre nikdar sama h Porcijunkuli Franciška obiskat, temuč vselej jo je tjekej spremila njena žlahtnica, pobožna gospa Bona Guelfuči. Potacih pobožnih pogovorih se mehko Klarino serce svojimu nebeškemu ženinu zmiraj bolj vdaja, in kar in kakor ji bo Francišek zapovedal, vse storiti vesela oblubi. Ko je njeno serce resnične ljubezni do Jezusa gorelo, in jo je stanovitno spoznal, de je pripravljena se svetu odpovedati in v samoti Bogu služiti, jo iz tame v luč tako pripelje.

Cvetna nedelja je blizo, ko je Klara

pri Frančišku. Reče ji torej: Prihodnjo cvetno nedeljo pojdi v vso svojo lepotijo ogernjena v stoljno cerkev k veliki maši, in ob noči zapusti, kakor kdej Jezus na ta dan Jeruzalem, tako ti Asis, in pridi k meni h Porcijunkuli; tamo boš posvetni lišp z rašovnikom zamenila, in prazno posvetno veselje s svetim premišljevanjem Gospodoviga terpljenja. Kaj de bo na dalje s tabo, bo nam Gospod razodel.

Cvetna nedelja, ki je zadela na 18. sušca, napoči, Klara gre kakor knezinja okinčana v cerkev vštric svojih verstnic in se tamo na svojim navadnim prostoru ustavi. Pred mašo v stoljni cerkvi škof Gvido oljkove in palmove vejice blagoslovijo in lastnoročno jih vpričnim vernim delijo, ki nerodno v nje tišijo. Ko tud Klarine verstnice skozi množico predirajo, de bi prej iz škofovih rok blagoslovljeno vejico sprejele, le ona mirno na svojim prostoru ostane in se ne spusti v gnječo. Ko škof, ki jim je Klarin namen, kteriga ima dans izpeljati, od drugod znan,

zapazijo, de Klara le iz sramožljivosti po vejico ne pride, grejo od altarja do nje, se ji spoštljivo bližajo, in v znamenje njene zmage čez svet, ji palmo v roko podajo.

Ko se znoči, se pripravlja, kako bo skrivše, natihama, de bi je ne oče, ne mati ne vidili, dom zapustila. Kakor je bila v cerkvi oblečena z vsimi dragočami, se vzdigne s svojo navadno spremljevalko. Ne upa se skoz velike vrata vun; gre torej h nekim stranskim, ki so pa z mnogotero šaro zaslonjene. Te reči z rokami odmeče, vratica urno odpre in zapusti očeta, mater, sestre, vse z namenam, se nikdar več ne poverniti, in hiti kakor splášena serna h cerkvi matere Božje angelske, kakor je bila s Frančiškam pogovorjena.

Frančišek z brati duhovne ure v cerkvi glasno moli. Ko Klara kakor nevesta okinčena v cerkev stopi, ji grejo vsi s prižganimi svetilnicami naproti, de jo spodobno v stanovanje nebeškiga že-

nina vpeljejo. Stopivši pred altar se svetu in napuhu odpové, in vpričo matere Božje njenimu Sinu večno zvestobo obljubi; kite si odstriže in ves posvetni lišp zmeče proč, ter se z rašovnikom obleče in z vervjo opase. Tako spokorno preoblečeno Klaro Francišek z brati h bližnji cerkvi sv. Pavla spremi, kjer so nune benediktinarice svoj samostan imele. Njihovi oskerbi jo izroči, in ji zapové tukej ostati, dokler mu Gospod ne razodene, kaj ima ž njo početi.

Starši so hitro Klaro pogrešili in ker jo le nenavadno dolgo domu ni, so jo tud semtertje iskati dali, pa nikjer je ne najdejo. Še le drugi dan so zvedili, kamo je prešla, in bili so zato silno žalostni. Oče in nekaj sorodnikov grejo naravnost v samostan k sv. Pavlu, de bi jo pregovorili in od njeniga sklepa odvernili. Poskušajo z lepo, pa zastonj; poskušajo z gerdo in silama jo popadejo, de bi jo odpeljali. Klara se jim izvije, in zbeži v cerkev pred Mariin altar; oni

derejo za njo. Ona potegne redovno pečo z glave, in jim kaže, de je že ostrižena in z eno roko se derži altarja, z drugo zgrabi odstrižene kite, ki so še tam ležale, jih kviško vzdigne ino reče: Drugiga ženina ne želim, kot križaniga Jezusa; dobro sim premislila, ko sim si ga zvolila; njega nikdar ne zapustim. Nič ne opravivivši se odpravijo žalostni domú in vdajo se nekako v voljo Božjo.

Le kake tri dni potem je moglo biti, ko Francišek z bratama Bernardam in Filipam pride, in Klaro od tod v drugi samostan benediktinaric, k sv. Angelu de Panzo imenovan, pripelje. Tukej jo njena mlajši sestra Nežka obiše. Težko ji je djalo, de Klare poleg sebe ne vidi, ker bila je ž njo enakih blagih misel in čutil. Pa tud Klaro je za Nežko skerbelo, de bi se, nevarnostim svetá izpostavljena, kako ne zgubila. Prosila je neprenehama Bogá, de bi jo s svojo gnado razsvetlil in ji spoznati dal, de nar boljše

bi zanjo bilo, de bi združene na enim mestu Jezusu skupej služile. Njeno molitev Bog hitro usliši. Šestnajsti dan že, kar je bila Klara spokorno obleko sprejela, pride Nežka in vesela reče: Sestra, od tebe se ne ločim, s tabo hočem le samimu Bogú služiti. Nežka ostane pri Klari v samostanu.

Ko je zdej tud Nežka h Klari ubežala, ne morejo starši in žlahta tega preterpeti. De bi vsaj Nežko odvernili, ker se pri, češ, termasti Klari kaj opraviti ne upajo, gre 12 žlahtnikov v samostan. Delajo se, de so iz dobriga, mirniga namena lesem prišli. Ali komaj samostanski prag prestopijo, že se obernejo proti Nežki in oestro ji rečejo: Kaj delaš tukej, le hitro z nami domú. Nikakor svoje sestre ne zapustim, se odreže Nežka. Na to se eden njih tako spozabi, de kakor stekel nad njo plane, jo s pestmi bije, z nogami suje, ji v lase skoči in za kite derži, tudi drugi jo primejo in pri samostanskih vratih jo vùn nesó.

Vse, kar je nedolžna, od volkov zgrabljena ovca v tem hipu storiti zamogla, je bil njen klic: **O** ljuba moja sestra, pomagaj mi! Ne pusti, da me **Jezusu** ugrabijo.

Klara ne vé drugač pomagati, kot de obsolzena pred sv. krucifiks poklekne in moli, naj ji **Križani** toliko moči podelí, da se svojim ugrabežem vbrani. **Klarina** molitev ima čudno moč. **Ko** **Nežko** navdol vlečejo, oblačilo ž nje tergajo in lase pulijo, ker se jim brani, ji **Bog** neprevidama dodeli toliko teže in nepremakljivost, da je nobeden korenjakov, pa tudi vsi skupej, še s pomočjo nekterih težakov, ki so si jih privzeli, iz mesta premakniti ne zamorejo.

Zadost velik čudež je to, da rahlo deklice pri **16** letih **12** mož premakniti ne more; pa kaj, ko zaslepljenci ga ne spoznajo! **Nežkin** stric **Moriko** je bil zato tako razkačen, da je desno roko vzdigal, in bi jo bil ubil, ko bi ga **Božja** roka uderžala ne bila. V hipu, ko roko dvi-

ga, ga tako zaboli, de je ni v stanu povzdigniti in vdariti, kakor bi rad.

Na to rovanje Klara po hribu pri-teče, in svojo sestro na pol mertvo med ugrabljivci najde. Prosi jih, naj jo pu-stijo, de bo za njeno ozdravljenje sker-bela. Nejevoljni in pa še osramoteni grejo svojo pot. Ko se umaknejo, Nežka lahko vstane in hvali Bogá, de je za-voljo Jezusa Kristusa kaj terpela. S sestro se verne v samostan, de bi se pod Franciškovim vodstvom popolnoma Bogú darovala. Francišek ji kite od-striže, ji spokorno obleko podeli in v poglavitnih dolžnostih njeniga stanú podučí.

Dozdej ste bile dve sestri sicer pod Franciškovim vodstvom, pod streho pa pri nunah benediktinaricah. Ko je bil Francišek za te dve perve sestri in za prihodnje, ki se jima bodo pridružile, stanovanje pri cerkvi sv. Damijana pri-pravil, gre z brati po nji, in jih lesem pripelje, de bi na tem mestu noč in dan

hvalo Božjo prepevale, kakor je sam prerokoval, ko je milošnje za popravljanje te zapuščene cerkvice prosil.

V tem samostanu najdete Klara in Nežka tisti zveličanski mir, po katerim ste dolgo zdihovale; ni ju tukej skerbelo zastran preživeža, ni ju bilo strah v samoti. Kmalo se bogoljubnima sestrama Asiške gospodičine in druge svojimu nebeškemu ženinu zveste neveste pridružijo, po Favorinovi smerti pa še celo Klarina mati, Hortulana, in njena nar manjši hči Beatrica.

Tako se je pričel pri cerkvi sv. Damijana drugi red sv. Frančiška za ženske, za ktere je posebno pravilo v 12 poglavjih spisal. Klara je bila 42 let prednica tega samostana in duhovna mati svoje telesne matere. Imenovala so se te nove redovnice „revne gospe“ tud „Damijanke“, od cevke sv. Damijana, po Frančiškovi pervorojeni hčeri in prvi prednici Klari pa „Klarisarice.“

11. Franciškov apostolske hoje.

Ko je bil Francišek že dva reda ustanovil, in se je bil zlasti prvi dokaj namnožil, ter imel med seboj može po volji božji, bogaboječe in tud učene, je mislil, kakšno naj bo v prihodnje njegovo življenje, premišljevavno ali djavno. Dvomi ga o tem obidejo. Misli sam pri sebi tako: Slab, priprost, neučen, kakor sim, imam veči dar od Boga za molitev kakor za pridigovanje. Z molitvijo se pri Bogu veliko zasluži, ker molitev je studenec vsih gnad. Molitev čisti naše serce, ga z Bogom sklone in za vse čednosti uname. V molitvi govorimo z Bogom, in poslušamo, kar nam on nanjo odgovarja. Ko molimo, angelsko službo opravljamo, ki neprenehoma Boga hvalijo, molijo in častijo. Vse drugač je pa pri pridigovanji. Pridigar iz mesta v mesto prehaja, živi zmirej med ljudmi, vidi in sliši, kako delajo in govorijo, in tako se več ali manj vpraši. Njegov duh je

raztresen, in težko svoje molitve zbrano opravlja.

Ko tako sem in tje prevdarja in nič določniga sam ne sklene, se posvetuje z brati, bi li premišljeval in molil, ali po svetu šel in pridigoval. Pri vsim dvomu ga je vender bolj mikalo pridigovati, ker je tud naš Zveličar Jezus Kristus, kteriga v vsim posnemati je sklenil, po svetu hodil, učil in pridigoval.

Kaj de je volja Božja o tem, bratam od Boga po molitvi zvediti priporoči, in zato pošlje Filipa in Maseja k Silvestru na hrib zunej Asisa, kjer je stanoval, in Klari naroči, de naj tud ona z nar bogaboječišimi sestrami moli, de bi jim Bog razodel, kaj mu je početi, de ali na tiham v samostanu moli in premišljuje, ali pa po svetu gre in pridiguje.

Silvester in Klara molita in Bog jima h kratu razodene, de njegova sveta volja je, naj Francišek ne tolikanj premišlevavno, ampak velikoveč djavno živi

in pridiguje, de s svojimi govori več duš Jezusu pridobi in svoj red razširi.

Ko brata Filip in Masej z odgovorom prideta, ki sta ga Silvester in Klara po serčni molitvi od Boga prejela, ju Francišek ljubeznjivo sprejme, jima noge umiva, ju poljubljuje in v bližnji log pe-lje. Tukej poklekne, roke križem čez persi dene in kleče ju nagovori: Povej-ta mi, ljuba brata, kaj mi moj Gospod Jezus Kristus storiti vele-va? Na to Masej odgovori: Pre-dragi moj brat in oče! Silvester in Klara sta enak odgovor od Jezusa Kristusa prejela, de ti pridigovati pojdi, ker te on ni le v tvoje, ampak v zveličanje njih veliko poklical, in z avoljo tih bo On svoje besede tebi na jezik po-kladal. Francišek se zdey zravna, in Božjiga duha, kakor preroki napolnjen, glasno izreče: Pojdimo tedaj v Go-spodovim imenu! Privzame si brata Maseja in Angela in pride ž njima v

Bevinjo. Tukej tako nadušeno pridiguje, de se vse na persi terka in poboljšanje obeta. Po pridigi vidi slepo deklice, s slino v imenu presvete Trojice mu trikrat čez oči potegne, in per ti priči spregleda. Ta čudež, ki ga je tukej Bog po Frančišku storil, je bil poslušavcam in gledavcam kakor pisano zagotovilo, de Frančišek je svet mož in njegova beseda Božja beseda.

Tukej se Frančiška vroča želja polasti, luč sv. evangelija turkam prižgati. De bi njim Jezusov zveličanski nauk prinesel, sklene, se na Jutrovo podati, ker pripravljen je za sveto vero tud svoje življenje dati. Ali predin se tje poda, gre prej v Rim, svetiga očeta dopušenja in blagoslova prosit. Inocenci III. mu obojno s polniga serca dovolijo. V Rimu z velikim vspeham zdej dvakrat pridiguje. Med drugimi se spreoberne žlahtna Rimljanka vdova, gospa Jakobina od Setesoli, ktera je zato spomina vredna, ker se nje svoje dobrotnice Frančišek še v

svoji smertni boleznì spomni. Jakobina je tud poglavitni vzrok, de so se frančiskani v Rimu v bolnišnici per sv. Blažu vselili. Še zdej tamò stanujejo, in ime-
nuje se ta samostan „Pri svetim Fran-
čišku ob bregu reke Tiber.“

S papeževim blagoslovam se verne
k Porcijunkuli nazaj. Že pred svojim
odhodom v Rim je svoje brate za bin-
koštne praznike tjekej v zbor povabil.
Zbrane opominja, naj zvesto spolnujejo
redovne vodila, kar mu tudi obljubijo,
in dá jim več primerjenih naukov. Raz-
odene jim zadnjič, de je volja Božja,
de tud on sv. evangeli razširja, in skle-
nil je v Sirijo se med nevernike podati,
de bi Jezusov nauk zaslepljenim turkam
prinesel, pripravljen za Njegovo vero tud
svojo kri preliti. De bi pa ta čas, ko
njega med njimi ne bo, ustanovljeni red
brez poglavarja ne bil, vsim bratam pred-
nika in voditnika Petra Katanajskiga po-
stavi. Tud pridigarjem bratam odkaže
okrajine, kamor naj se podajo, sv. evan-

geli oznanovat. **Z** blagoslovam svojim prvi vesoljni zbor razpusti.

Z enim tovaršem gre **Francišek** skozi **Aškoli**, kjer je nešteti množici pridigoval, in **30** novincov za svoj red pridobil, in pride k morju, v **Jakin** (**Ankono**). Tukej stopi na ladijo, ki na **Jutrovo** jadra. Ko je na širokim morji, vstane hud vihar, in ladijo v **Dalmacijo** zanese. **Mornarji** mu rečejo, de ker zdej na **Jutrovo** ne morejo, letas tje več jadrati ne bodo. Ko **Francišek** nobene druge ladije ne dobi, ki bi šla v **Sirijo**, mora tud on v **Jakin** nazaj. Prosi poveljnika druge ladije, de bi ga s svojim tovaršem vbo-gajme, za **Božji** lon, tjekej prepeljal. **Francišekova** prošnja pri terdoserčnim po-veljniku nič ne zda; za gotov denar bi ga vzel, za **Božjo** plačo ga prepeljati se pa stanovitno brani. **Francišek**, od sa-miga **Boga** navdihnjen, se pa le vender s svojim tovaršem v barko zmuzne, v kot stisne in tamkej skrije. Nek gospod, ki je vidil, v koliki zadregi, brez vsiga

živeža sta uboga dva, ki sta se natihamma v barki skrila, pokliče eniga mornarjev in mu culico podá, v katero je bilo nekaj živeža zavezaniga, ter mu reče: to le je za una dva uboga, ki sta se v ladii skrila; hrani, in daj jima, kadar bo sila.

Barka odjadra, ali kmalo se vzdigne hud vihar. Valovi gugajo barko in potopiti jo protijo; nikjer niso mogli k bregu pritisniti. Živež poide mornarjem. Ničesa niso več imeli; le culica kruha, reče eden mornarjev, je še, ki mi jo je nek neznan gospod pred odjadranjem podal za dva uboga, ki sta tukej v kotu skrita. Stermo in pisano jih ladiin poveljnik pogleda; ali kaj hoče, ker jima na širokim morji nikamor na suho stopiti ne more odkazati.

Francišek zdej culico razveže in delí kruha poveljniku in vsim mornarjem; kruh pa izpod njegovih rok tako raste, kakor nekdej Jezusu v pušavi, ko ga lačnim lomi. Morje se zadnjič vpokoji

in pridejo v Jakin nazaj. Mornarji pa Boga hvalijo, de jim je na priprošnjo tega uboziga, ki so se ga prepeljati branili, na čudno vižo življenje ohranil.

Francišek je v Jakinu pridigoval in več učenih mož za svoj red pridobil. Od ondot se poda na Toskansko. V Firencah mu blagorodni gospod Ubaldini za njegove brate podari samostan, ki so ga bili njegovi predniki že v šestim ali sedmim stoletji v svojim gojzdu za menihe Bazilijane postavili, in so zdej le nekteri pušavniki v njem prebivali. Semkej pošlje nekoliko svojih bratov, in h koncu mesca kozoperska pride h Porcijunkuli nazaj. Tukej počije od svojiga truda, ker le s podukam novincov se peča.

Okoli noviga leta pa Francišek pri Porcijunkuli oboli; merzlica se ga loti, ki ga na tretji, pozneje na četerti dan hudo vije. De bi hitreje pri boljši postrežbi ozdravel, ga vzamejo škof Gvido pod streho, s pastirsko in očetovsko ljubeznijo skerbijo za njegovo ozdravljenje.

Francíšek svojo nadlogo voljno terpi, le to mu težko dé, de ne more sam pridi-govati. Kar ne more osebno z živo be-sedo, stori pa s spisano, ker ne le svojim bratam, ampak vsim vernim kratek pa-stirski list piše, ki so ga bili vsi verni veseli, in so si ga sto in stokrat pre-pisovali.

Ko spomladi 1213 nekoliko okreva, se podá z Bernardam in še z nekterimi drugimi tovarši skoz Španjsko v Afriko, de bi turku Miramolinu Jezusa oznanoval, nadjajoč se tamo venec sv. mučeništva doseči. Na Španjsko pa še le konec tega leta pride, ker po potu tje se v imenitniših mestih in krajih mudí, ter pridiguje in vstanovljene samostane ob-iskuje. V Folinji, Terni, Narni, San-Gemini, Sieni in družih krajih ga za njegove redovnike prosijo, ter obetajo, zanje dostojne prebivališa pripraviti, ako jih jim pošlje. Pa tud več novincov se mu oglasi, ki prosijo, de bi jih v svoj red sprejel. Ali Francíšek nobeniga

ne sprejme, ako ni njegoviga poklica prepričan. Tako pride mlad žlahtnik v Monte Kazale, kjer je Frančišek pridigoval, po pridigi k njemu, in prosi, de bi ga med svoje brate vzel. Ko Frančišek mladiga mehko zrejeniga prosivca pred sabo vidi, mu reče: Premisli dobro, o mladeneč, ker naše življenje je preojstro za omehkušene ljudi, naša hrana in obleka ni za tvojo mehko natoro. Na to mu mladeneč resno odgovori: Moj oče! je li tvoja in tvojih bratov natora kdej drugačna bila, kot je moja zdej? Ste se vi privadili, se bom privadil tud jest. Iz ljubezni do mojiga križaniga Gospoda si upam s pomočjo njegove gnade vse zopernosti in ojstrosti vašiga življenja voljno prenašati. Frančišek tega odgovora vesel, prosivca v svoj red sprejme.

Iz Monte Kazale gre Frančišek skoz Apeninsko goro v dolino Marekia, de bi v Monte Feltro ali k sv. Leonu prišel. Po potu tje zvé, de v Monte Feltri je velika slovesnost. Imenitniga gospoda so

žlahtniki v viteza povzdignili, in le-tá veliko plemenitašev v svojim gradu pogostuje, svojim podložnim pa pod milim nebam več šumečih veselic napravi. Frančišek reče svojim tovaršem: Pojdimo tud mi tje, ker pri tacih veselicah satan svoje mreže nastavlja in veliko duš vlovi, mi se pa hočemo motivcu v bran postaviti, de jih ovarjemo, kolikor mogoče. Zdajci po maši, ko ljudstvo iz cerkve vré, se Frančišek na zvišan kraj vstopi, in pridiguje po italijansko čez besede sv. aposteljna Pavla, ki pravi, de sedanje terpljenje ni nič v primeri s prihodnjo srečo, ki bo nad nami razodeta. Ljudstvo ga zvesto posluša in je močno ginjeno. Po pridigi stopi grof Orlando Katanio pred Frančiška, ga objame in prosi, naj ga kaj bolj natančno podučí, kako bi mogel svojo dušo rešiti. Svetnik mu veli, naj gre zdej le v grad na gostovanje, kamor je povabljen, ker zastran tega se bota že pozneje kaj več pogovorila. Grof vboga, in po kar bogatim obedu Frančiška po-

iše in se dolgo ž njim pogovarja. Tako je ginjen, de Francišku goro Alvern, ki je njegova lastina, ponudi, de naj se ondi s svojimi brati naseli. Francišek pošlje dva brata goro ogledat, če je pripravna za samostan. In ko jo ne le samo pripravno, ampak še celo kakor nalaš za samostan najdeta, mu jo grof podari. Na mestu, kakor sta si brata odbrala, je potem grof Orlando cerkev in samostan za manjši brate zidal. Alvern je tista imenitna gora, kjer je Francišek 5 Jezusovih ran dobil, od katerih se bo pozneje govorilo.

Iz Monte Feltre gre skoz Bolonjo v Imolo, in od tod se podá na Piemonteško, in od tod skoz Francosko po suhim na Španjsko, kamor konec leta 1213 pride. V Logroni na Španjskim mladiga umirajočiga žlahtnika naglama ozdravi. Iz Logrona gre v Burgos, kjer je začasno Alfons IX., Kastiljski kralj, prebival. Francišek ga obiše, mu dá spisano redovno pravilo prebrati, in prosi, de naj

se sme v njegovih deželah s svojimi brati naseliti. Bogaboječi kralj prebere njegovo redovno pravilo in rad privoli, de naj Frančišek samostane na Španjskim za svoje redovnike zida. Perva cerkev, ki jo je na Španjskim dobil, je bila sv. Mihela, blizo mesta Burgosa, ktere oskerbništvo dvema bratama izroči. Ko jo od tod odriniti misli, ga povabi žlahtni Medrani, oče mladenča, ki ga je bil Frančišek v Logroni ozdravil, in mu svojo hišo z lepim vertam podari, de naj jo v samostan spremeni. Ravno tako stori v Vitarii s prostorno hišo, ki mu jo mestna županija za njegove redovnike prepusti. Zdej pa Frančišek ne misli drugiga, kot doli proti morju, de bi se v Afriko prepeljal, ker pripravljen je, za Jezusa svojo kri in življenje dati.

Ali volja Božja ni bila, de bi Frančišek v Afriko šel; zakaj on hudo oboli in spozná, de Bog ga kliče v Italijo nazaj. Vsi popisovavci Frančiškoviga življenja pripovedujejo, de je Frančišek

božjo pot k sv. Jakopu v Komposteli opravil, in tukej se mu je angel prikazal, ki mu je naravnost zapovedal, de Bog hoče, naj se v prid svojiga reda berž v Italijo verne, ko je na Španjskim svoj red vpeljal. Tud popisujejo, de je v Gvimareji, ki je mesto v škofii Braganca na Portugalskim, mertvo deklico k življenju obudil, kar mu je na Portugalskim in Španjskim ime svetnika naklonilo.

Od Boga zavernjen, zapusti Frančišek Španjsko, gre skoz Francosko in, ko je povsod po potu pridigoval in toliko čudežev storil, de mi jih v te bukvice povzeti ni moč, pride bolezn in truda zdelan h Porcijunkuli nazaj. Frančiškov dohod brate in Klaro s sestrami močno razveseli; pa tud več mladenčev, ki so želeli v njegov red sprejeti biti.

Papež Inocenci III. so že koj v začetku svojiga papeštva želeli vesoljni zbor s škofi v Rimu obhajati, ker več krivovercov je bilo vstalo, ki so zdravi

in čisti Jezusov in apostoljski nauk pačili in kazili, in tud marsikaka druga duhovna potreba se je mogla vrediti. Med temi so bili novo vstavljeni duhovni redi. Frančišek se je zato podal v Rim 1215, ko se je ta zbor obhajal. V vesoljnim škofovskim zboru je bilo njegovo redovno pravilo brano, in zopet so ga zbrani škofji le ustno poterdili. Frančišek se za pisano poterjenje svojiga pravila in reda ni tolikanj pečal, ker zastran njega ni še nikjer kakih zadrég imel, velikoveč je bil povsod za dobriga spoznan. Pozneje je pa bilo pač potreba pisaniga poterjenja.

Ko je Lateranenski škofovski zbor Frančiškov red ustno zopet poterdil, se verne mesca grudna k Porcijunkuli nazaj, kamor je bil že iz Rima za Binkošti prihodniga leta svoje brate povabil. V tem zboru 30. velikiga travna 1216 je večim okrajinam prednike postavil, in jim oblast dal, novince sprejemati, ktere dosihmal še ni bil nikomur prepustil. Apulija, Lombardija, Ankona, Kalabrija,

Terra di Lavoro in **Toškana** so bile okrajine oklicane, ki so svoje prednike dobile. Na **Španjsko** je za svojiga namestnika **Bernarda Kvintavalskiga** poslal, **Janeza Bonela** v **Provincijo** (na **Francoskim**), **Janeza Pina** s **60** brati na **Nemško**, sam si pa prihrani glavno francosko mesto **Pariz** in **Nizkozemlje**. Z njegovim blagoslovom grejo veseli na odločene kraje.

Preden se **Francišek** na **Francosko** podá, še **Rim** obiše, de svojo apostoljsko pot sv. **Petru** priporoči. Tukej razdvojeno rodovino žl. **Bazelenziјеvo** srečno pomiri, ki mu iz hvaležnosti na lepim kraju ob reki **Tiber** samostan postavi.

Ko je **Francišek** še v **Rimu**, sv. oče papež **Inocenci III.** 16. mal. serpana v **Perudžii** umerjejo. Že 18. mal. serpana je bil njih naslednik zvoljen **Honori III.**

Ko novi papež v **Rim** pridejo, se jim **Francišek** pokloni, in sebe in svoj mladi red v varstvo priporoči. Ravno

ta čas pride tud sv. Dominik, začetnik pridigarskiga reda ali Dominikancov v Rim. Dominik in Frančišek se še nista osebno poznala, ker nikdar se nista vidila.

Dominik je imel eno noč čudno prikazen, vidil je Sinu Božjiga rezserdeniga ob desnici Očeta nebeškiga sedeti. Kar neutegama se pa Jezus vzdigne, de bi v pravični jezi vse grešnike s sveta potrebil. Tri sulice pri sebi ima; s prvo je namenjen vse napuhneže prebosti, z drugo vse lakomnike presuniti, in s tretjo vse nečistnike predreti. Ko po prvi sulici seže in ž njo na napuhneže meri, se njegova deviška Mati približa, se njegovih nog oklene in silno prosi: Prizanesi, o moj Sin! Ne vidiš li, moja Mati, pravi Jezus, kako greh na greh kopičijo in mojo jezo vnemajo? Na to reče Marija: Jest imam dva služabnika, pravična moža, pošlji jih na svet, de pokoro oznanujeta, in grešniki se bodo spokorili. Na to veli Sin materi: potolažen sim in prizanesem, tode pokaži mi ta dva moža,

ki bota grešni svet spreobrnila. Marija pred Gospoda pripelje Dominika in Frančiška, kterima reče: Urno pojdita, in srečno ispeljita, kakor mi je moja mati rekla.

V prikazni Dominik bistro pogleda in dobro zapomni lice svojiga tovarša Frančiška, ki ga je Marija ž njim vrèd pred Gospoda postavila.

Drugi dan gre Dominik v cerkev sv. Petra molit, tud Frančišek pride tje. Ko ga Dominik vgleda, ga urno za tistiga spozna, ki ga je Marija ž njim vrèd pred Jezusa postavila, ter rekla, de ta z Dominikam sta tista dva moža, po kterih se bode ves svet spreobrnil. Dominik se ga oklene, in vesel mu prikazen dopoveduje, ki jo je imel. Terdno skleneta vsak s svojimi redovniki dognati, za kar jih je Marija zvolila. In od tih dob sta si bila Dominik in Frančišek resnična prijatla, in še dandanašnji se dominikanici in franciškani zavoljo prijaznosti svojih očetov posebno ljubijo.

Kjer ti dvojni redovniki v enim mestu stanujejo, torej v praznik sv. Dominika pri dominikanih frančiškani službo božjo opravljajo, v praznik sv. Frančiška pa dominikani pri frančiškanih.

Frančišek si nameni iz Rima na Francosko. Gre skoz Sieno in obiše brate na gori Alverni. Tukej zvé, de je Ostiški škof kardinal Hugolin, v Firencah (Florencii); gre ga torej obiskat. Tisti čas je kardinal Kolona, ki je bil dosihmal zavetnik Frančiškovega reda pri apostoljskim Sedežu, ravno umerl. Frančišek je šel zdej še nar več zavoljo tega v Firenze, de bi svoj red kardinalu Hugolinu v varstvo priporočil.

Ko jih Frančišek obiše, se veliko ž njim zavolj napredovanja njegovega reda pogovarjajo, zastran njegovega namena, na Francosko se podati, mu pa rečejo: Frančišek! tvoj red je še mlad, tud veš, koliko nasprotnikov si pri apostoljskim Sedežu najdel, ko si bil pokojnimu papežu pisano redovno vodilo v

poterjenje podal, in še zdej nisi brez skrivnih zopernikov. Lahko mogoče, de zoperniki prijatle zmagajo, in tvoj red bo preklican, sej pisaniga poterjenja še ni-maš. Veliko bo torej tvojimu redu ko-ristilo, ako ne greš na Francosko, am-pak v Italii ostaneš, in ti, ki so tvoji resnični prijatli, te bodo tolikanj krepkejše zagovarjali. Kar mene zadene, pravijo kardinal Hugolin, sim od te minute za-govornik in branitelj tvojiga reda.

Kardinalov svet Frančiška primora, de odjenja in ne gre na Francosko. Zahvali se jim ponižno, de so njegov red v svoje varstvo vzeli, in povabi jih za prihodnje Binkosti k Porcijunkuli v zbor. Frančišek se proti domu oberne in pride v samostan k Marii angeljski, pa že se prepriča, kako prav so kardi-nal Hugolin imeli, ko so rekli, de nje-gov red veliko zopernikov šteje. To pre-pričanje ga v sklepu poterdi, v Italii ostati, in namesto sebe pošlje na Fran-

cosko tri brate: Pacifika, Angela in Alberta.

Francišek gre zopet v Rim sv. očeta papeža prosit, de bi mu kardinala Hugolina zavetnika svojiga reda poterdili. Kakor trije popisovavci Franciškoviga življenja pripovedujejo, je bil po naslednji prikazni opomnjen, ji zavetnika za svoj red prositi. Vidil je v sanjah majhno černo kokljo, ki je imela s perjičem obrašene nožice, kakor naši domači golobje, in veliko pišet je vodila. Ko jastrob prileti, se pišeta koklji pod perutnice skrivajo, tode ne morejo vse podnje. Ali glej! drug velik ptič prileti, ki se pred kokljo ustavi, svoje perutnice široko razpne, in kokljo s pišeti varuje, de ji jastrob nobeno ne odnese.

Francišek Boga prosi, naj bi ga razsvetlil, de spozna, kaj ta prikazen pomeni. Bog ga usliši in mu razodene, de černa, majhina koklja je on sam, majhin po postavi in po licu černkljast; pišeta so njegovi redovniki; jastrob nji-

hovi sovražniki; velik ptič pa, ki s svojimi širokimi perutnicami kokljo s pišeti varuje, pomeni kardinala, ki naj si ga branitelja od sv. očeta papeža sprosi.

Frančišek pride v Rim, in naravnost kardinala Hugolina obiše, ki so bili že doma. Pové jim, zakaj je lesem prišel, prosit namreč, de bi sv. oče papež njihovo prevzvišenost zavetnika svojiga reda očitno poterdili, kar biti so mu že v Firencah obljubili. Kardinal rečejo Frančišku, de zdaj bi bilo prav, de bi on sam pred sv. očetam papežem in kardinali pridigoval. Frančišek se brani in zgovarja, de je prepriprost in neveden, de bi pred nar imenitnišimi gospodi pridigoval. Nič ne pomaga, pridigovati mora. Frančišek se dobro pripravi, pridigo spiše, in iz glave se je nauči. Ali ko pred sv. očeta stopi, njih blagoslov prejme, in bi pridigovati imel, vse do zadnje pičice pozabi, kar si je bil povedati pripravil. Iz nenada, kakor ga je sv. Duh navdihn timeril, pa tako vneto govori, de sv.

oče s kardinali gnado občudujejo, ki jo je Bog Frančišku pridigarju dodelil, in nikakor se ne čudijo, de povsod, kamorkoli pride, neštete poslušavce ima. Prav radi iz serca mu kardinala Hugolina zavetnika njegoviga reda poterdijo, in mu naročijo, naj za red skerbi.

Frančišek se verne iz Rima in pride skoz Riete, kjer je 4 samostane po potu ustanovil, mesca prosenca 1218 k Porcijunkuli nazaj. O Binkošti vesolni zbor obhaja, in brate v dežele pošilja, kjer še niso prej bili; ob enim jih povabi za Binkošti prihodnjiga leta v zbor, de se od njihoviga duhovniga vspeha popolnoma prepriča.

Leto 1218 do Binkošti 1219 je Frančišek nar veči del pri Porcijunkuli prebival in se z odgojenjem novincov pečal; le včasih se je v bližnjo okolico pridigovat podal.

V binkoštni vesoljni zbor se je 26. vel. travna 1219 več kot 5000 bratov pri Porcijunkuli zbralo. Se vé, de za

toliko bratov ni bilo strehe; napravili so okoli samostana šotore in v njih so prebivali. Kardinal Hugolin, ko zavetnik reda počastijo zbor s svojo nazočnostjo. Tud sv. Dominik s 7 tovarši pride tje, in se čudi nad tako obilno, pa pohlevno družino Franciškovich sinov. Škofji, duhovšina in ljudje vsih stanov vrejo k Porcijunkuli in se poprašujejo, kako je mogoče, de se je Franciškov red, ki ničesar svojiga nima, v kratkim tako namnožil. Prostovoljno in obilno so živeža donašali, ki ga je bilo za Jezusove služabnike tukej potreba.

V tem zboru so okrajni predniki ves vspeh svojiga truda Francišku razodeli; on jih je pa k stanovitnosti opominjal, na zaupanje v Božjo previdnost zastran preživeža zavračal, in za zvesto spolnovanje redovniga pravila jih po očetovo vnemal, rekoč: O nar ljubeznjivši bratje, in na vekomaj blagoslovljeni sinovi! Poslušajte me, poslušajte glas svojiga očeta.

Velike reči smo obljubili, še večí so nam obljubljene: spolnujmo le te, zdihujmo po unih. Slast je kratka, štrafinga pa večna; terpljenje je majhno, čast brezkončna. Veliko jih je poklicanih, malo jih je izvoljenih, vsim bo pa povernjeno.

V tem zboru so se nekteri bratje pritožili, de se jim tu in tam terda godí, ko nič pisaniga pokazati nimajo, de je njih red od apostoljskiga Sedeža poterjen. Frančisek se oberne do sv. očeta papeža, ki so takrat v Viterbi bili in jih prosi, naj mu njegov red v pismu poterdijo. Sv. oče ga uslišijo, in 29. rožnika mu pismo podajo, v katerim njegov red poterdijo, in vse verne opominjajo, naj jih dobrovoljno sprejmejo. Tud kardinal Hugolin in več družih imenitnih gospodov priporočevavne pisma bratam pri razhodnji podajo. V tem zboru Frančisek vsim bratam Elija Kortonskiga prednika postavi, odloči misijonarje za An-

gleško, Greško in Vogersko, kamor dosihmal njegovi bratje še niso bili prišli, sam si pa Sirijo in Egipt prihrani. S svojim blagoslovom zbor zapusti. Po bin-koštnim vesoljnim zboru 1219 se Francišek v Jakin podá, de bi od ondod na Jutrovo šel in tamo venec mučeništva dosegel, po katerim je hrepenel. Več bratov ga je tje spremilo in vsi so hotli ž njim; ali on vsih ne more sabo vzeti, ker ladiini poveljnik mu je obljubil ga le z 11 brati prepeljati. De bi pa Francišek nobeniga tih gorečih ne razžalil, skuša voljo Božjo zvediti, koliko bratov in ktere izmed njih naj sabo vzame. — Bil je tamo na bregu nedolžen otrok. Francišek se spomni, de Bog je svojo voljo že večkrat po nedolžnih otročičih razodel in ne dvomi, de tako jo tud še sedánji dan razodeva. Tega otroka hočemo vprašati, in kar bo rekel, hočemo za voljo Božjo imeti. Francišek ga pokliče k sebi in ga vpraša: Je li volja Božja, de vsi ti vpri-čni bratje z mano na Jutrovo

odjadrajo? Ne; to ni volja Božja, odgovori resno otrok. Povej, ga vpraša na dalje, koliko in kateri zmed njih smejo z mano iti? Otrok od Boga navdihnjen odgovori: enajst naj jih gre s tabo; in mednje stopivši jih s perstičem odkaže. Vsi v tem voljo Božjo spoznajo.

Francišek z 11 tovarši odjadra in pride v Ciper, kjer 2 dni ostane, od tod se pripelje v Ptolomajdo, ki je mesto v Sirii. Tukej razpošlje po dva in dva pridigovat; on sam z bratom Iluminatam ostane v mestu in v njegovi okolici pridiguje. V Jeruzalem, kamor je nar serčnejše želel pa ne more, ker tam so grozoviti turki neusmiljeno gospodarili. On stopi zopet v ladijo in jadra v Egipt, de bi h križarski vojski zadel, ki je na Jutrovo privrela, de bi kristjane turškiga jarma osvobodila, neusmiljene sužnosti rešila, in jim svete mesta nazaj vzela. Križarska vojska je mislila skoz Egipt po suhim v Sirijo; ali turki

so vse pota tje dobro zagradili, zlast so se v mestu **Damiete** močno vtaborili. **Križarska** vojska je to mesto celih **18** mescov oblegala, ker ako ji srečno izide in ga premaga, ima tako lahko pot v **Sirijo**. **K** ti križarski vojski **Frančišek** s svojim tovaršem po prestanih velicih nevarnostih dospe. Že davno so se kristjani pripravljali turke napasti, ali zadnje dni vel. serpana jih le mislijo prijeti. **Frančišek** v duhu naprej vidi, de vojska se bo za kristjane nesrečno končala. To pripoveduje **Frančišek** bratu **Illuminatu**, ter mu potoži, de se mu bodo vojskovodji, ki so si zmage svesti, posmehovali, ako jim nesrečen izid vojske prerokuje. Vpraša **Illuminata** za svet, mu je li molčati ali govoriti. **Illuminat** mu pravi: brat! ne glej na to, kako se ti bodo ljudje posmehovali, temveč le vbo-gaj glas svoje vesti, in boj se bolj **Bogu** kot ljudem zameriti.

Frančišek stopi serčno med križarske vojskovodje in odsvetuje turke napasti,

ker vojska bo zanje nesrečno iztekla. Res, smejali so se mu; ali kmalo se je pokazalo, de Francišek je prav prerokoval. 29. vel. serpana so kristjani na turke planili; ali ti so jih vergli in 6000 pobili in vjeli, in poterdilo se je, de duša pravičniga izid vojske resničniše prerokuje, kot sedem ogleduhov, ki na visočini stojijo in ogledujejo, kako je sovražnik razpostavljen.

Tako razserden sovražnik kristjanov je bil takratni egiptovski sultan Meledin, de je vsakimu zlát obljubil, ki mu glavo kristjana prinese. Pred tega nar grozovitnišiga sovražnika kristjanov se upa Francišek podati, de bi mu Jezusa označeval. Z bratam Iluminatam gre prej h papeževimu poročniku Pelagiju Galvaniju, ki je s križarsko vojsko bil, privoljenja prosit, de bi sultanu in njegovim vojškam Jezusa pridigoval. Kardinal Pelagi mu odsvetujejo, ter mu rečejo, ako se med turke prikaže, se mu ne bo nič drugiga zgodilo, kot de ga obglavijo.

Francišek le prosi in prosi, in kardinal mu zadnjič privolijo, ter rečejo: Vaših misel sicer ne poznam, ali če že ravno iti hočeta, očistita prej svojo vest in spravita se z Bogom, in tako še le pojdit.

Nevarnosti nobene se ne bojita, in ko se očišena na svoji vesti turškim četam bližata, mislita, de gresta proti nebesam, in angeli jima naproti hitijo, de bi jima venec svetiga mučeništva na glavo posadili. Po poti tje molita, in Francišek vmes poje tako: Če tudi v dolini smerti hodim, se nič hudiga ne bojim; ker si ti pri meni. (Ps. 22.) Popotovaje srečata dvě jagneti. Ko jih Francišek zagleda, se razveseli in reče svojimu tovaršu: Bodi vesel, moj brat, ker nad nama se bo spolnilo, kar sv. evangeli pravi: Glejte! jest vas pošljem, kakor ovce med volkove. (Mat. 10. 16.)

Ino res, komaj se turškim vojšakam

približata že planejo nanje, jih zvežejo in pred sultana privlečejo.

Ko jih pripeljejo predinj, ga pozdravita, in on pozdravi njih in zdajci vpraša, kaj dobriga noviga sta prinesla, bi se mar kristjanski veri ne odpovedala, ter poturčila? Na to Frančišek spregovori in reče: Nisva prišla, de bi se poturčila, temuč prišla sva, de bi se ti sam razturčil in pokristjanil, ker večno zveličanje sva ti prinesla, ako Jezusovo, edino zveličansko vero sprejmeš. Zakaj vedi, na vekomaj boš pogubljen, ako v mahomedanstvu živiš in umerješ; sprejmi s svojim ljudstvom nauk, ki sva ti ga prinesla, in porok sva ti, de boš zveličan. Tako serčno, neprestrašeno Jezusov evangeli sultanu oznanuje, de ga ne le samo dobrovoljno posluša, ampak še celo povabi, de naj pri njem ostane. Ako se hočeš v resnici h Kristusu spreobrniti, zakaj bi pa ne ostal, odgovori Fran-

čiček. Ako pa nad resnico naše vere dvomiš, ter misliš, de Muhamedova je prava, napravi germado in zažgi jo in midva greva s tvojimi duhovni v ter-poleči plamen. Kteri bodo iz ognja nepoškodovani prišli, sodi, de tih vera je prava. Sultan se ne podá v ta nasvet, ker predobro vé, de med svojo duhovšino ne bo možaka najdel, ki bi se hotel s Franciškam v ogenj podati, de bi resničnost svoje vere poterdil, ako nepoškodovan iz njega pride; zakaj vidil je že, kako se je eden njegovih duhovnov iz družine zmuznil, ko je Francišek resničnost vere z ognjem poterčiti svetoval. Ko se sultan Meledin zadnjič tud v to ne podá, de bi Francišek sam vpričo njegovih duhovnov v ogenj skočil, prepričat vse resničnosti Jezusove vere, mu veli, naj se le k svojim verne. Pri odhodu ga hoče pa obdariti, ponuja mu denarja. Francišek ga ne vzame, ne za-se, ne za bolne in ranjene križarje, ne za zidanje in popravljanje ker-

šanskih cerkvá, kakor mu ga tud sili. Ko Frančišek denarja na nikakor ne sprejme, se sultan nad tolikšnim rado-
voljnim uboštvm zavzame in ga poslovi
z besedami: Prosi Bogá, de me k
tisti veri pripelje, ktera mu nar
bolj dopade. De se mu pa skoz tur-
ško taboriše gredé kaj žaliga ne primeri,
ga dá po svojih vojakihi spremiti, dokler
ni iz nevarnosti. Frančišek pride zdrav
in vesel h križarskim vojšakam in vsi
se razveselijo, ko ga zagledajo, zakaj
mislili so, de turki so ga gotovo obgla-
vili. 5. listopada 1219 so pa kristjanji
mesto Damiete le vender turkam vzeli.

Sultan Meledin se je bil, po nekterih
zgodovinarjih, zadnjič le vender spreober-
nil, kerstiti dal, in je kakor kristjan
umerl.

Če tud Frančišek venca mučeništva,
kakor je želel, v Egiptu ni dosegel, je
le vender pri turkih rodovitno seme za-
sejal, kteriga sad so njegovi bratje po

spričevanji papežev Gregorja IX. in Inocencija IV. še le v poznejših letih želi.

Nar starejši pisma manjših bratov spričujejo, de je Francišek iz Egipta v sveto deželo, v Palestino, prišel in tam-kej svete kraje obiskal in počastil. Lahko si mislimo, de mu je Bog, ko ga je v sv. deželo vpeljal, kot Abrahamu govoril, rekoč: Vzigni se in obhodi deželo po nje dolgosti in širokosti, ker tebi jo hočem dati (I. Mojz. 13. 17.); de mu je kot Kaleb rekel: peljal ga bom v to deželo, ki jo je obhodil; in njegov zarod jo bo posedel. (I. Mojz. 14. 24.)

Ino res, okoli 100 let po Franciškovi smerti egiptovski sultan manjšim bratam privoli, de Božji grob v Jeruzalemu varujejo, in še dandanašnji to posebno čast uživajo. Iz Palestine gre Francišek v Antiohijo, in pride na neko goro, kjer so oo. benediktinarji lep samostan imeli. Njih prednik je bil malo prej

umerl, in v svoji smertni uri je prerokoval, de kmalo bo lesem prišel svet mož, poseben ljubej božji in patrijarh veliciga reda v borni obleki, na vid neznaten. Ko menihi zvejo, de se Frančišek njihovimu samostanu bliža, mu grejo s procesijo naprot in z vso častjo svetiga moža sprejmejo. Neke dni ostane pri njih, in s svojo vterjeno svetostjo se jim tako prikupi, de vsi v njegov veliko ojštrejši red prestopijo, svoje posestvo pa Antiohiškemu patrijarhu prepustijo. Še nekaj drugih samostanov oo. benediktinarjev je po njihovim zgledu storilo, in v malo letih je tukej Frančiškova okrajina postala, ki je tako dolgo lepo cvetela, dokler turki cele Sirije niso razdjali.

Med tem, ko je Frančišek na Jutrovim svoj red razširjal, ga je pa v Italii Elija, njegov namestnik, takorekoč podiral. Nekaj polajšanj je bil vpeljal, ki jih pa vestniši bratje niso sprejeli. Ti so natihamo k Bogu goreče molili, de bi On njihoviga očeta navdihnil, de se domu

poverne in popravi, kar Elija pači in kazi; tud so poslali brata Štefana v Sijirijo, de bi Francišku dopovedal, kako njegov namestnik red vlada.

Ko Francišek to žalostno novico zvé, stopi v ladijo in prijadra v Benetke. Od tod pošlje pismo, s katerim okrajne prednike za praznik sv. Mihela h Porcijunkuli v zbor povabi. Francišek zapusti Benetke, gre skoz Padvo, Bergamo, Brešijo, Kremono, Mantvo in pride v Bolonjo, kjer se je bilo k njegovi pridigi toliko ljudstva sošlo, de se je vse terlo. Pri pridigi na veliki Šmaren, kakor popisuje Tomaž, takrat še ondi učenec na višjih šolah, poznej duhoven in korar stoljne cerkve v Špalatri na Dalmatinskim, je bilo ljudstvo tako ginjeno, se solzilo in ihtelo, de je glasno reklo, ne človek, ampak le angel tako vneto govoriti za more; možje in žene, vse je po pridigi za njim sulo, in slehern se je srečniga imenoval, ako se je le njegoviga oblačila dotaknil.

Kardinal Hugolin so bili takrat tud v Bolonji; obiše jih, in oba gresta v Kamaldolo, kjer tri tedne ostaneta, se postita in premišljujeta, in potem se podasta na goro Alvern. Ko tukej Frančišek svoje brate obiše in podučuje, se po treh dneh poda v Asis k Porcijunkuli, ker praznik sv. Mihela, za vesoljni zbor odločen, je bil blizo.

Ko bratje zvejo, de Frančišek pride, mu grejo trumama naprot. Veselili so se, de je prišel; vstrašili so se ga pa tud taisti, ki so bili z bratom Elijam potegnili. Tukej pisane pritožbe prejme, kako napčno namreč je njegov namestnik red vladal, ko je on na Jutrovim bil. V tem zboru je Frančišek tako plameče od ubošva in ponižnosti govoril, de so tud tisti bratje, ki so po razsodbi vsih za nar popolniši med vsimi veljali, sami od sebe spoznali, de so še kar malo v tih čednostih napredovali. Frančišek vse overže in prekliča, kar je bil Elija vpe-ljal, le samo prepoved zavoljo mesojeje

v veljavi pusti, ker ga Bog sam na čudno vižo, po angelu poduči, de mesojejo dopusti. V tem zboru je bil brat Elija službe odstavljen, in Peter Katanajski je bil za Frančiškoviga namestnika izvoljen. Ko ga Frančišek bratam pokaže, tako govori: Bratje! jest Frančišek sim za vas toliko kot mertev; tukej imamo svojiga prednika, Petra Katanajskiga, njemu bodimo pokorni, jest in vi. Potem se mu k nogam verže, mu pokoršino in spoštovanje oblubi, povzdigne svoje oči k nebu in zdihne: Tebi, o moj Gospod Jezus Kristus! priporočim to družino, ki je tvoja in si jo bil meni izročil. Ti veš, de moje oslABLJENO zdravje mi ne pripusti dalje zanjo skerbeti, vso skerb zanjo položim v roke mojiga namestnika Petra Katanajskiga.

Osem dni pred tem zboram so papež Honori Frančišku dopis poslali, v

kterim prepovejo, de se ne sme noben brat k obljubam dopustiti, ako ni celo leto poskušnje prestal, pa tud zapovejo, de noben brat, ki je po pretečenim letu poskušnje obljube storil, ne smé reda zapustiti.

Leta 1220 je Francišek nar veseljši novico zaslišal, de je 5 njegovih bratov: Berard, Peter, Oton, Adjut in Akurz, ki jih je bil predlanskim v Afriko poslal, tamo venec sv. mučeništva 16. prosenca 1220 za Jezusovo vero doseglo. Ko je Francišek to novico zaslišal, je vesel zdihnil: Prepričan sim, de sim 5 pravih manjših bratov v svojem redu imel. Svete trupla tih prvih mučencov Franciškoviga reda je Peter, portugalski kraljevič v Španijo pripeljal, in od tod jih je v Portugal svojimu bratu kralju Alfonzu poslal, ki je bil s svojo ženo Urako manjših bratov dober prijatelj in poseben dobrotnik. Z veliko slovesnostjo so bile te svete trupla v avguštinarski cerkvi v mestu Koimbrija pokopane.

Prenašanje tih svetih trupel v Koim-
brijo je bila lepa prilika in vzrok mladi-
mu, učenimu, po vencu sv. mučeništva
hrepenečimu Ferdinandu avguštinarskiga
reda, de v Frančiškov, veliko ojstrejši
red prestopi, zavoljo tega, de bi v njem
priložnost najdel, kakor imenovani 5 bratje
za Jezusovo vero svojo kri prelit. Av-
guštinarji so nade polniga, učeniga in v
resnici pobožniga Ferdinanda neradi spu-
stili, in močno so mu prigovarjali, naj
ostane; eden mu je še celo rekel: le
pojdi termoglavec, ker misliš,
de boš kakor manjši brat svetnik
postal. Ferdinand mu na to reče: Ka-
der to zveš, boš morebiti zato
Boga hvalil. Ferdinand prestopi v
Frančiškov red in ime spremeni. V čast
patrona avguštinske cerkve, sv. Antona,
si sprosi ime „Anton“. Ino ravno ta
Ferdinand, v Frančiškovem redu imeno-
van Anton, je po celim svetu, tud nam
v Gorici znani sveti Anton Padvanski,
ker je tukej za brate frančiškanskiga

reda 1226 samostan postavil tam, kjer je sadaj cerkvica sv. Antona blizu velike cerkve. Imenovan je Anton Padvanski zato, ker je v Padovi na Laškem 13. rožnika 1231 v 36. letu svoje starosti umerl, in po njem je Bog v življenji in po smerti veliko čudežev delal in jih še neprenehama dela.

Koj drugo leto potem, ko je sv. Anton iz avguštinskiga v Franciškov prvi red prestopil, to je 1221, je pa Francišek po vesoljnim binkoštnim zboru svoj tretji red na Toškanskim vstanovil, od kteriga bo v drugim delu obširniše govorjenje.

12. Odpustek Porcijunkula.

Cerkvico Marije angelske, ali tud le Porcijunkulo imenovano je Francišek od očetov benediktinov le proti temu dobil, de naj bo ona prva cerkev njegova reda, za kar jo je tud v resnici imel. Kader se je od svojih apostoljskih

potov vernil, se je vernil sem, in tukej si je odpočil in nove moči od Boga sprosil. Ko neko noč mesca kozoperska 1221 v svoji celici za spreobrnjenje vsih grešnikov goreče moli, se mu angel prikaže, ki mu naznani, de bi v cerkev šel, ker tamo sta Jezus in Marija z veliko trumo angelov. Frančišek se vzdigne in hiti naravnost v cerkvico, kjer vse tako najde, kakor mu je bil angel povedal. Jezusa, Marijo in trumo angelov v tolikšni svetlobi viditi, ga tako prevzame, de se na tla zgrudi in je v nezavednosti. Jezus se zgrudenimu zravnaveli, ter mu reče: Frančišek! gnado si našel pri meni, tvojo molitev sim uslišal, in ker tako neutrudeno za zveličanje duš skerbiš, prosi gnade, kterekoli za zveličanje duš želiš. Frančišek skorej nebeško razveseljen prosi takole: Gospod! ker mi nevrednimu grešniku prositi veliš, torej Te prosim za vse keršansko ljudstvo,

de kdorkoli se z zgrevanim sercam in čisto spové, in potem to cerkvico Porcijunkulo obiše, popolnoma odpustek, to je, odpušanje vsih časnih kazen zadobi. Kristus molče naznani, de je ta prošnja velika; zato se pa Francišek koj na Marijo oberne in jo prosi, de bi ga ona v prošnji pri Kristusu podpirala. Marija prosi, ino Jezus, kakor bi pomišljeval, še molči in Marija dalje prosi: Moj Božji Sin! usliši prošnjo svojiga služabnika in obdaruj s to gnado to mojo cerkvico k svoji veči časti in v podbujenje cele svete katoliške cerkve. Po ti prošnji tako rekoč premagan, Kristus spregovori: Francišek! velika je tvoja prošnja; pa naj se ti zgodi po tvoji prošnji in še več zaslužiš, ker je tvoja volja tako po moji obravnana, in zato moja ljubezen ti cerkvici Marije angelske, ali Porcijunkule, popolnoma odpu-

stek podeli, to je, tistim, kateri bodo po dobro opravljeni spovedi to cerkvico obiskali. Pojdi pa k mojemu vidnimu namestniku na zemlji, k papežu, in prosi ga tega odpustka v mojim imenu, Na to Kristus, Marija in angeli zginejo. Francišek ostane celo noč v cerkvici, in preserčno hvali Jezusa in Marijo za toliko gnado.

Koj drugi dan gre Francišek z bratom Masejem v Perudžijo, kjer so ravno takrat bili sv. oče papež Honori III. Ponižno in spoštljivo prednje stopi ino prosi: Sv. oče! jest, nevredin služabnik, sim že pred leti staro, poderto cerkvico „Marije angel-ske“, blizo mesta Asisa, popravil in moji bratje zdej tam stanujejo. Zavoljo Jezusa in njegove svete Matere in zavoljo zveličanja duš, Vas prosim, podelite ti cerkvici popolnoma odpustek. Francišek! odgovorijo papež, to ne

more biti, katoliška cerkev nima navade odpustkov pomnoževati; dolge in ojstre pokore je treba, de se časne kazni za greh zbrišejo. Od koliko let pa vender želiš odpustek? pristavijo papež. Ne let, ampak le duše jest želim, reče Francišek. Papež na to Francišku: Kako to umeš? Táki odpustek jest želim, odgovori Francišek, de slehern, ki skesano spovedan in vredno odvezan, cerkvico Porcijunkulo obiše, odpušanje vsih časnih kazin ali štrafing zadobi, za popolnoma odpustek prosim; prosim pa zanj ne v svojem, ampak v Kristusovim imenu, ki me je k Vam poslal. Če te je pa Kristus semkej poslal, pravijo papež, ti vse poterdim, kar prosiš. Tode pričujoči kardinali rečejo papežu, de tako se bodo božje pota v Rim, v Jeruzalem in v Kompostelo k sv. Jakopu na Španjskim opušati začele,

ker bo vse le k Porcijunkuli vrelo. Papež na to ugovarjanje rečejo: Naj pri tem ostane, kar sim rekel. Kardinali tišijo še v papeža, ter rekó: ako že ta odpustek dovolite, vsaj čas zadobitve tako skrajšajte, de se bo le en dan v letu zadobiti zamogel. Temu nasvetu se papež vdajo. Pokličejo torej Franciška pred se in mu rečejo: Popolnoma odpustek, ki ga prosiš, ti sicer pod navadnimi pogoji dovolimo, tode le za en sam dan v letu. Francisek vesel, de je zadobil, kar je prosil, poklekne, poljubi svetimu očetu nogo in hoče iti. No, lej ga le! kamo hočeš tako naglo iti, kličejo papež za njim, ker ti še nismo v pismu poterjeniga odpustka v roke dali? Na to Francisek odgovori: Sv. oče! zadost mi je vaša beseda; Bog sam bo že poskerbel, de se njegova reč razširi in povsod naznani. Moje pisanje je Devica Marija, Kri-

stus je podpisovavec, in angeli so priče. Tako odgovori in brez pisma gre.

Ko iz Perudžije v Asis s tovaršem popotuje, obstaneta pri vasi „Kole,“ de bi se odpočila. Tukej Francišek zadremlje in v sanji ima prikazen. Ko se prebudi, reče Maseju: Brat! od Božje strani te zagotovim, de odpustek, ki so mi ga papež dovolili, je tud v nebesih poterjen.

Odpustek, še zdej po celim svetu, Porcijunkula imenovan, od samiga Jezusa podeljen, je bil zdej tud od sv. očeta papeža poterjen; le dan za njegovo zadobitev še ni bil odločen. To se je zgodilo še le leta **1223**.

Ko je Francišek celo leto **1222** sem ter tje po Italii hodil, svoje brate obiskoval, jih k zvestimu in natančnimu spolanovanju svojiga vodila vnemal, povsod pridigoval in veliko čudežev delal, je bil h začetku leta **1223** zopet pri Porcijunkuli. Tukej ga neko noč v hudi zimi

mesca prosenca, ko v svoji izbici goreče moli, skušnjavec z ostudnimi mislimi zelo moti, od druge strani se mu pa tud usmiljen kaže, ter ga od njegoviga pokorjenja zavrača, rekoč: Frančišek! čemu se tako ojstro pokoriš in svoje telo moriš? čemu tako pozno v noč moliš? ali ni li noč za spanje, li ne potrebuje tud telo počitka? Umoril se boš, ker si vse preveč spanje krajšaš, in preneusmiljeno svoje telo strahuješ. Frančišek hitro spozna, de to prigovarjanje ne pride od dobrega, ampak le od hudobniga duha. Per ti priči se vzdigne in gre na vert, se sleče, vleže na ternjevo germovje, in tako po njem premika, de mu kri iz telesa cerlja. Ko se tje po ternji ozre, se neka svetloba iz njega širi in bele in rudeče vertnice na ternji rastejo in nar gorši razcvetajo. Po takim mertvičenji telesa skušnjava mine, in zdajci angel pristopi, ki mu veli, naj gre v cerkvico, ker tam ga

pričakuje Jezus s svojo materjo Marijo. V tem trenutku je Frančišek na čudno vižo z belo obleko ogernjen in de bi se praznih rok Jezusu in Marii ne približal, seže po vertnicah in vterga 12 belih in 12 rudečih cvetlic, ter hiti ž njimi v cerkvico. V cerkvico pridši zagleda zopet Kristusa križaniga v svoji oblasti na prestolu sedeti in Marijo ob njegovi desnici ter poklekne in prav ponižno Njima daruje 12 belih in 12 rudečih vertnic; na to pa prosi tako: Gospod, ti si v svoji neskončni milosti ti cerkvici popolnoma odpustek podelil, naznani še, prosim te, kateri dan hočeš v zadobljenje odpustka odločiti? Jezus mu ga naznani, ter reče, de dan od večernic perviga do večernic drugiga velikiga serpana, v kteriga se more tud noč šteti, je tisti, ki ga on v zadobljenje tega odpustka odloči in mu na dalje veli, de naj gre k papežu ter ga prosi, de rečeni dan v zadobljenje tega odpustka poterdi, v spričevanje pa, naj

sabo vzame v cerkvi pričujoče brate, in nekaj tih vertnic, ki jih je Njemu in Marii daroval. Francišek Jezusu z najljubeznjivšimi besedami svojo zahvalo naznanja, angeli pa za toliko milost, ki je grešnikom podeljena, zahvalno pesem zapojejo. Prikazen zgine in v cerkvi je vse tiho. Od 12 belih in 12 rudečih vertnic vzame z altarja Francišek 3 bele in 3 rudeče, in gre z vertnicami in s 4 brati, z Bernardam iz Kvintavale, Angelam, Petram in Rufinam, ki so to prikazen in ves pogovor vidili in slišali ter priče bili, v Rim k papežu, ter jih poprosi: Sv. oče! zopet sim od Kristusa k vam poslan, in vam naznanim, de je Jezus v zadobljenje odpustka dan od večernic prvi ga do večernic drugiga velikiga serpana odločil. Kristus, še Francišek govori, mi je zapovedal, tudi brate, ki so to prigodbo v cerkvi Marije angelske vidili, sabo vzeti, in tud te Njemu daro-

vane vertnice vam v spričevanje podariti. Papež se začudijo, mesca prosenca take vertnice viditi, ter reko: **K**ako se hočem takimu spričevanju zoperstaviti. Po kratkim pogovoru s kardinali, izgovorijo papež: **K**akor **K**ristusov namestnik privolimo in poterdimο cerkvi Marije angelske od samiga Jezusa podeljeni popolnoma odpustek, in sicer čas v njegovo zadobljenje odločimo od večernic prvega velikiga serpana, do večernic drugega vel. serpana, ker spoznamo, de je to volja Božja.

Papež zapovejo bližnjim žkofam: Asiškemu, Folinjskemu, Nocerskemu, Gubiškemu, Perudžijskemu, Tuderškemu in Špolentanskemu, de naj se podajo 1. dan velikiga serpana k cerkvi Marije angelske, naj jo prav slovesno posvetijo, in ljudstvu ta popolnoma odpustek oznanijo. Ko je cerkva posvečena, je treba še odpustek oznaniti. Francišek je zato

visok oder perpravil za škofe, de jih je zamoglo vse ljudstvo viditi in slišati. Pred oznanilam škofje Francišku zapovejo, de naj z odra celo prigodbo odpustka ljudstvu naznani. Francisek z vso sebi lastno priserčnostjo celo prigodbo ljudstvu dopoveduje in poslušavci mislijo, de angela slišijo, ker posebno so v sercih ginjeni. Prigodbi pa Francisek oznanilo odpustka pristavi, rekoč: Kdorkoli se od večernic perviga do večernice drugiga velikiga serpana skesano in čisto vsih svojih grehov spové, in potem v tem omenjenim času to cerkvico obiše, zadobi popolnoma odpustek. Ta zlati čas za zveličanje duš se z današnjimi večernicami začne in terpi do jutrajšnjih večernic. To bo pa tud v prihodnje vsako leto, in to velja za vse čase.

Škofje z besedo „za vse čase“ niso zadovoljni, ker hotli so odpustek samo za deset let veljaven oznaniti. Zato

se vzdigne Asiški škof na odru in govori: Spoznam in vam oznanim na papeževo povelje, da ta odpustek je v resnici od samiga Kristusa podeljen, tode ni podeljen za vse čase, ampak je podeljen (hotel je reči za 10 let, pa ni zamogel, moral je reči) za vse, za vse čase. Asiškiga škofa hoče Folinjski zaverniti, pa tud ta ne more reči, za 10 let, ampak po nekim notranjim gnanji je primoran oznaniti: veljaven za vse čase. In tako se vsim drugim škofam po versti godi. Rečejo torej ljudstvu ondi zbranimu: Mi smo vam mislili ta odpustek samo za 10 let veljaven oznaniti, pa Bog sam nas je prisilil ga „za vse čase“ oznaniti.

Ta odpustek se je kdej le samo v Porcijunkuli zadobiti zamogel; kdor se ga je hotel vdeležiti, je mogel tjekej na božjo pot iti. Papež Gregorij XV. so pa ta odpustek, 4. mal. serpana 1622 vsim cerkvam podelili, kjer sinovi in hčere

sv. Frančiška stanujejo; Inocencij XI. so pa 12. prosenca 1687 izrekli, de se ta odpustek tud dušam v vicah v prid oberniti zamore. Od papeževanja Inocencija XI. naprej se je učilo in pridigovalo, de se odpustek Porcijunkula tolikokrat v 24 urah zadobi, kolikorkrat se kaka frančiškanska ali kapucinska cerkev obiše. De so sami frančiškani tako pridigovali, je gotovo, de so se marsikteri zoper ta nauk vzdignili in tožbo v Rim poslali, tudi beremo (*Dissertationes dogmaticae de paradiso terrestri etc.* a P. F. Othone Sprug. Labaci 1769 pag. 400). Ali zbirališe sv. odpustkov je na to pritožbo 17. mal. serpana 1700 odgovorilo: naj ostane per navadi, to je, de se slehern kristjan tolikokrat tega odpustka vdeležiti zamore, kolikorkrat rečeni dan frančiškansko ali kapucinsko cerkev obiše. Ravno tako je odgovorilo 4. grudna 1723, in sedanji papež Pij IX. so na dvojno vprašanje: 1) če se odpustek Porcijunkula tolikokrat

zadobi, kolikorkrat se cerkev obiše, in 2) je li potreba v zadobljenje tega odpustka sv. obhajilo v frančiškanski cerkvi prejeti? po ravno tem zbirališi 22. svečana 1847 odgovorili: na prvo vprašanje: de, na drugo: ne; to je, odpustek Porcijunkula, ako si ga sicer vreden zadobiti, tolikokrat zadobiš, kolikorkrat ta dan frančiškansko cerkev obišeš, zastran obhajila pa ni ravno potreba, de ga v frančiškanski cerkvi prejmeš, ampak ga zamoreš tudi v kaki drugi cerkvi v ta namen prejeti, potem pa frančiškansko, kapucinsko, minoritarsko ali klariško cerkev obiskati, ino v nji navadne molitve za odpustke obmoliti.

13. Papež Honori III. Frančiškovo redovno pravilo s pismam poterdi.

Papež Honori III. so veliko dobroto Frančišku skazali, ker so mu odpustek Porcijunkula poterdili in v njegovo zadobljenje 2. dan velikiga serpana odločili.

Ta papeževa dobrovoljnost ga nakloni, jih še zato prositi, de bi mu redovno pravilo, ki so ga papež Inocenci III. le z besedo spoznali, oni s pismam poterdili, de bi se tako vsaki mogoči zadregi v okom prišlo. Ko Frančišek čez to misli, ima eno noč razodenje, ki ga sv. Bonaventura takole popiše: „Vidil je veliko krušnih drobtinc na tleh, ki jih ima pobrati, de bi jih med lačne brate razdelil. Ker se pa boji, de bi mu drobtince med tem, ko jih bo lačnim delil, zavoljo svoje majčkenosti izpod perstov ne padale, mu reče neki glas: Frančišek! napravi s tih drobtinic hlebček in daj ga tem, ki od njega jesti hočejo.“ Frančišek res tako stori; z drobtinic napravi hlebček, in vsak, ki ga ni hvaležno sprejel, ali ko ga je sprejel, pa zaničljivo zaverigel, je gobov postal. Drugi dan pripoveduje Frančišek bratom prikazen, ki jo je to noč imel, in močno ga zaskerbi, de njeniga pomena ne bo vganil. Pa glej! ko ravno ta dan Boga v goreči

molitvi za pomen te prikazni prosi, zaslisi od neba glas, ki mu pravi: **Frančišek!** drobtinice, ki si jih preteklo noč v prikazni vidil, in se jih bal svojim lačnim bratom deliti, de bi ti zavoljo svoje majčkenosti na tla ne padale, pomenijo besede sv. evangelija, iz katerih semtertje vzetih, je tvoje redovno pravilo sestavljeno; povzemi pa te besede, in spravi jih bolj tesno skupej, kakor iz drobtinic hlebček, in kdor bo ta hlebček sprejel, bo zdrav na svoji duši, kdor ga bo pa zaničljivo zaverigel, ko ga je enkrat sprejel, bo tako studen na svoji duši, kakor gobov na telesu.

Po tem poduku **Frančišek** spozná, de mora svoje redovno pravilo, ki ga misli papežu v pisano poterjenje dati, skrajšati in natančniše vravnati, kakor je bilo dozdej v **23** poglavjih. Zato se **Frančišek** zdej z dvema bratama, **Leonam** in **Bonicam**, podá na goro **Kolombo** blizo **Rieta** v neki berlog, in tamo, kakor **Marijan** popisuje, se celih **40** dni

posti. V tem času na gori Kolombo spiše svoje redovno pravilo, kakor ga je sv. Duh navdihnil. Ko se v Porcijunkulo poverne, novo pisano pravilo bratu Eliju v spregled podá, ki ga je bil zopet v častno službo svojiga namestnika, ko se ji je bil Peter Katanajski odpovedal, po božji naredbi postavil.

Elija, prebiraje novo skrajšano pravilo, ga preojstro spozná, in misli ga v rokopisu zatreti. Ko Francišek po njem vpraša, se dela, de ga je zgubil, ker ga je bil zaterl. Francišek ga spiše v drugo. Med tem je pa Elija okrajnim poglavarjem naznanil, de Francišek jim je veliko ojestrejši pravilo spisal, kakor so ga dosihmal imeli. Posvetovali so se torej med sabo, kako bi Franciška pregovorili, de od tolikšnih ojestrost odjenja. Prosili so Elija, naj bi on, kakor prvi redovni vodja, poskusil Franciška omehčati. Elija, ki Franciškovo stanovitnost dobro pozná, si ga ne upa sam pregovoriti; obljubi pa le vender okrajnim po-

glavarjem, de bo zanje govoril, ako tud oni ž njim grejo.

Res, vzdignejo se, in grejo na goro Kolombo. Francišku je od Boga razodeto, de Elija z nekimi okrajnimi poglavarji pride. Ko na goro dospejo, jim pride Francišek iz svojiga berloga urno naprot in resno Elija pobara, kaj s svojimi tovarši hoče. Elija pobesi oči in jecljá: Ti le okrajni predniki so zvedili, de jim hočeš novo, tako oestro pravilo dati, ki človeške moči preseže, in primorali so me, de sim ž njimi in v njihovim imenu prišel, te prosit, de ga polajšaš, zakaj niso voljni ga sprejeti, ker je preojstro.

Pri tih besedah Francišek svoje oči proti nebu vzdigne in zdihne: Gospod, ti li nisim rekel, de ti ljudje meni verjeli ne bodo? Kar mene tiče, hočem s tovarši, ki v resnici uboštvo ljubijo, to pravilo do smerti spolnovati; tode nikogar nisim v stanu siliti, ki sam ubogati noče. Ko Francišek tako zdihuje,

se prikaže sam Jezus na svitlim oblaku, ki tako glasno govori, de vsi pričujoči slišijo: Maloverni Frančišek! čemu si skerb delaš, sej to pravilo ni tvoje delo, sej sim ti ga sam narekoval. Jest hočem, de se počerki in brez vsaciga spremena spolnuje. Jest vem, koliko je v stanu človeška slabost prenesti, pa tud vem, kako jo zamorem podpirati. Kdor noče tega pravila spolnovati, naj le iz reda stopi, ino jest ti bom druge tovarše namesto odpadnikov obudil. S skale doli, na kateri je takrat Frančišek klečal, ko je Jezus iz oblaka govoril, reče bratu Eliju in njegovim osupnjenim tovaršem: Zdej pač vidite, de ste se zoper voljo Božjo zarotili; le svojo slabo pamet ste za svet prašali, in kar nič niste pomislili, koliko On za vas storiti zamore. Ste slišali iz oblaka glas? Ako še v vaših ušesih

bobni, bom Boga prosil, de ga še enkrat zaslišite.

Elija ne spregovori besedice; osramoten se s tovarši umakne. Svetnik gre na to k svojim zvestim bratom v berlog, ki so pri glasu, ki so bili ga iz oblaka slišali, na kolena popadali, in jim plahim reče: Vstanite in nič se ne bojte, temuč oblecite Božje orožje, de zamorete obstati pred hudičevim zalezovanjem, ki vam ga bo stavil, ako po tem potu hodite. Zdej še le gre Francišek z gore doli v bližnji samostan, in tamošnim bratom pravilo podá, de ga preberejo in ob enim zapové, naj ga razpošljejo, de ga tud bratje po drugih samostanih preberejo in povejo, kaj zastran njega mislijo. Franciškov plameči obraz, kakor kadej Mojzesov, ko je bil z gore Sinaj deset zapoved božjih Izraelcam v dolino prinesel, jim je neoveržljiv dokaz, de to pravilo mu je sam Bog dal.

Ko so bratje novo pravilo radovoljno sprejeli, Francišek mesca kozoperska v

Rim popotuje papeža prosit, de bi mu pravilo s pismam poterdili. V **Rimu**, zavetnika svojiga reda, kardinala **Hugolina** obiše, ki ga h papežu spremijo. **Ponižno** jim pisano pravilo podá in prosi, de bi ga poterdili. **Ko** sv. oče po pazljivim prebiranju pravilo preojstro spoznajo, nagovarjajo **Franciška**, de bi ga kaj polajšal. Ali **Francišek** papežu zagotavlja, de v celim pravilu ni besedice njegove; tako, kakor je pisano, mu ga je sam **Jezus Kristus** narekoval. Na to se papež s kardinali posvetovajo in poterjenje tega pravila s sledečim razpisam izrečejo:

„**Honori** škof, služabnik služabnikov **Božjih**, ljubeznjivim sinovam, bratu **Francišku** in drugim bratom reda **Manjših Bratov**, pozdravljenje in apostoljski blagoslov! **Nava-**
dno je **Apostoljskimu Sedežu** bogaboječim prošnjam privoliti in spodobnim željam prosijočih dobrovoljno perpomoc skazati.

Zatega voljo, v Gospodu ljubeznjivi Sinovi! vašim bogaboječim prošnjam nagnjeni, pravilo vašiga reda, že od ranjkiga papeža Inocencija, bogaboječiga spomina, našiga sprednika poterjeno, tukaj spisano, z Apostoljsko oblastjo poterdimo in s pričujočim pismam v varstvo vzamemo.“ (Zdej sledi pravilo od besede do besede v 12 poglavjih in v sklepu papeževe besede:)

„Nobenim človeku tedaj naj ne bo dopušeno, tega lista našiga poterjenja zmanjševati, ali pa mu prederzno nasproti ravnati. Se bo kdo to storiti podstopil, naj vè, de bo peršel v zamero vsigamogočniga Boga in njegovih svetih aposteljnov Petra ino Pavla.“

Dano v Laterani 29. dan listopada 1223, osmo leto našiga papeštva.

Pre den zdej Frančišek s poterjenim pravilam Rim zapusti, poprosi sv. očeta papeža še za eno milost. Poprosi jih namreč, de bi mu prihodnji sv. božični večer v Grečii v Rietski dolini tako obhajati privolili, kakor se je kdej to noč v Betlehemu v resnici obhajal. Papež so bili s Frančiškovim nasvetam silno zadovoljni, in ne le samo s serca radi mu sv. božični večer tako obhajati dovolijo, kakor prosi, temuč de bi ljudstvo za to novo pobožnost, Božje novorojeno dete počastiti, se bolj vnelo, vsim taistim, ki se bodo te pobožnosti vdeležili, obilne odpustke podelijo.

Frančišek je imel v Grečii bogaboječiga in bogatiga prijatla, svojiga in svojih redovnikov veliciga dobrotnika, Janeza Velita. Njemu razodene svoje želje in popiše mu, kako misli sv. večer tam obhajati. Prosi ga, naj dobrovoljno poskerbi, de se bo ta nova pobožnost pervikrat, kolikor mogoče, prav slovesno pod milim nebam obhajala. Janez vse

poskerbi, kakor mu je Francišek iz Rima pisal.

Ko Francišek v Grečijo pride, je bilo že vse za praznovanje pripravljeno, in vse ljudstvo je željno pričakovalo, kdaj bo sv. večer napočil. Konec doline, v znožji pod hribam je bil v hosti hlev napravljen, in v njem jaslice. Na sv. večer so v hlev tud volička in oslička privezali in v jasli na slamo ljubeznjivo iz lesu izrezano dete položili, de bi ga, kakor kadej v Betlehemu s svojo gorko sapo ogrevalo. Nad jaslami je bil altar napravljen, in na tavžente bakelj iz posušenih razcepljenih kolcov, semtertje po hosti prižganih, je tamno noč v svitli dan spreminovalo. Svete pesmi slišati, ki so se tukej iz nešteti gerl razlegale in po hosti odmevale, se je zbrani množici dozdevalo, de sliši angele peti, ki so nad Betlehemskim hlevam popevali: Čast Bogu na višavah, in na zemlji mir ljudem, ki so poštene volje. Pri sveti maši, ki se je

takej o polnoči slovesno brala, je Frančišek kakor dijakon stregel in sv. evangeli pel, po sv. evangeli pa tako ginljivo od Jezusoviga rojstva in njegoviga uboštva pridigoval, de se je vse ljudstvo glasno jokalo. V svoji neizmerni ljubezni do novorojeniga Kralja miru in sprave, ga je imenoval le Betlehemsko dete. Velita, ki je takrat v hlevu prav blizo Frančiška bil, zagotavlja, de je vidil v jaslicah sprelepo, spijoče dete, ki ga je Frančišek objemal, kakor de bi ga zbuditi hotel. — Na tem mestu, kjer je bil Frančišek to še nikdar prej slišano duhovno veselje Grečiški okolici napravil, je kapelica zidana v čast sv. Frančiška. Naše jaslice, ki starim in mladim po mestih in vaseh toliko nedolžniga veselja napravljajo, imajo po sv. Frančišku svoj začetek.

14. Frančišek prejme Kristusove rane.

Sv. arkangela Mihaela je Frančišek posebno častil, in na njegov praznik, ki

se je že takrat 29. kimovca obhajal, se je on tako pripravljaj, de se je 40 dni pred njim oestro postil. Ko je Francišek do velikiga Šmarna 1224 vse uravnal, kar pospeh njegovih 3 redov zadene, ki jih je vstanovil, in svojimu namestniku bratu Eliju naročil, de naj za zvesto spolnovanje redovniga pravila skerbi, se podá iz Porcijunkule v Cele pri Kortoni, in od tod gre v samoto na goro Alvern, de bi ondi post v čast sv. Mihela pričel, premišljeval in se za srečno zadnjo uro pripravljaj.

V globokim premišljevanji je Francišek na gori Alvern nadnatorne sladkosti okušal, goreče želje po nebesih so ga posušile in večkrat od tal dvignile. Brat Leon, njegov spovednik, spričuje, de je vidil, kako je bil Francišek včasih za seženj in še višej, včasih še tako visoko povzdignjen, de ga v zraku z očmi doseči ni bil v stanu.

Ko je Francišek neki dan iz zamaknjenja k sebi prišel, se mu na kam-

niti mizi, na kateri je on navadno svoje
 pičlo kosilce vžival, sam Jezus prikaže,
 in zaupljivo, kakor prijatelj s prijatelj-
 ž njim od varstva govori, v katero bo po
 njegovi smerti njegov red vzel in ga za-
 gotovi, da bo njegov red do konca sveta
 obstal, pa tudi posebne milosti tem oblju-
 bi, ki ga bodo dobrovoljno podpirali.
 Ko brat Leon, ki ni nič vedil, da se
 mu je tukej Gospod prikazal, po navadi
 kamnito mizico za kosilo pogerniti hoče,
 mu reče Frančišek: Ta kamen se
 mora z oljem in balzamom umi-
 ti, ker Gospod je na njem sedel,
 in mi reči razodel, ktere ti bom
 povedal. Ino res, kakor kadej Jakop,
 tako vzame tudi Frančišek olja in ga po
 kamnu izlije, da bi ga posvetil, ter re-
 če: Tukej je Gospodov altar.
 Zdej pripoveduje bratu Leonu, kaj mu
 je Gospod obljubil, in pristavi, da še
 eno milost je od Gospoda prejel, ki mu
 je pa ne pové.

Po Franciškovu smerti je bilo pa le vender bratu Leonu razodeto, da ta njemu prikrita milost je bila kazen lakote, ki jo je Bog zavoljo Franciškovih zaslug poslati odložil, da bi si jo grešniki s pokoro odvernili, ki jo je pa kmalo po svetnikovi smerti poslal, ker se zagrešeno ljudstvo ni spreobrnilo.

Do praznika sv. Mihela je še ravno 40 dni, in bratje so bili na Franciškovo povelje nekoliko proč od samostana v gošavi kočuro napravili, ki jo je tenka stena v stanovanje za dva delila. Tje-kej vanjo se zdej z bratom Leonam poda, vsim drugim pa prepovè, pred praznikom sv. Mihaela ga obiskovati. Bratu Leonu naroči, da naj mu le ob solnčnim zahodu suhiga kruha in merzle vode pred vrata postavi, ko bo pa čas za molitev polnočnic, naj se pred vratmi oglasi, ter reče: Gospod, odpri moje ustnice. Ako ti na ta odgovor odgovorim: in moje usta naj Gospodovo hvalo oznanujejo, odpri-

in pridi noter; ako pa molčim, ne hodi noter, ampak pojdi proč, in zahajaj tako dolgo, dokler ti na navadni ogovor ne odgovorim: in moje usta naj Gospodovo hvalo oznanujejo.

Leon je zvesto vbogal, in večkrat se je mogel po noči poverniti in pred vratmi reči: gospod odpri moje ustnice, ker Frančišek v zamaknjenji ga ni slišal, de bi bil odgovoril.

V goreči molitvi je Frančišek Boga prosil, naj mu razodene, kaj mu je storiti, de bi bil svojimu križanimu Jezusu, kteriga si je dosihmal posnemati prizadeval, kaj bolj podoben. Ko tako nar ponižniše prosi, in je pripravljen vse storiti, karkoli je volja Božja ž njim, zasliši glas, ki mu pravi: Vzemi sv. evangeli, odpri ga, in Kristus sam ti bo pokazal, kaj te bo Njemu nar bolj podobniga storilo. Na to pokliče brata Leona, ki mu zapové, de naj evangeljske bukve v imenu presvete Trojice trikrat odpre, de za-

stran sebe voljo Božjo zvé. Leon vboga in odpré, in vse trikrat zadene na tisti oddelk, ko sv. evangelisti Kristusovo terpljenje popisujejo. Iz tega Frančišek spozná, de on, ki je Kristusa v življenji posnemal, in je bila njegova volja popolnoma po Jezusovi obravnana, bo mogel Kristusu tud od zunej podoben biti, pred smertjo bolečine njegoviga terpljenja prestat. Kakorkoli je bil Frančišek od svojih apostoljskih hoj, od vedniga zatajevanja in ojstriga posta posušen, slab in bolehav, se le vender ne prestraši, ko voljo Božjo zvé, de ga še veliko terpljenja čaka. Žerjavica ljubezni do Jezusa je bila njegovo serce že toliko vžgala, de tega ognja valovi nadlog in bolečin vgasniti niso zamogli.

Neke dni potem, ko je bil Leon evangeljske bukve odperl, in o Frančišku Božjo voljo ž njim vred zvedil, pride o polnoči pred berlog in se po navadi oglasi: *Gospod, odpri moje ustnice.* Ko odgovora ne dobi, je tako radove-

den, de pred vrata stopi in pri špranji luka, de bi vidil, kaj Francišek počne. Ino glej! Leon vidi skoz špranjo, de je ves berlog v luči in nar svitlejši žarki Franciškovo glavo obdajajo; sliši de nekdo vpraša in drug odgovarja; vidi Franciška na golih tleh klečati in ga sliši zdihovati: Kaj si ti, o Gospod, in kaj sim jest? Červ in nevreden hlapec tvoj. Leon vidi dalje, de Francišek trikrat z roko v nedrije seže in jo tolikokrat v plamen stegne.

Ali kmalo luč zgine, v berlogu je tiho in Leon se na tihama umika. Francišek ga pa le vender zapazi in pokrega, ker je zdej to vidil, kar je želel le za-se ohraniti. Leon po prijaznim pokreganji v svojiga učenika tiši, naj mu v veči čast Božjo pomen reči razloži, ki jih je tukej vidil. Francišek Leonovo prošnjo usliši in razlaga:

„Gospod se mi je v svitli luči prikazal, kakor si vidil. V svoji neskončni milosti mi je več skrivnost razodel in mi

tako spoznanje Njega samiga podelil, de sim ves začuden zdihnil: **Kaj si ti, o Gospod, in kaj sim jest.** Spoznanje mojiga Boga me uči, de sim nič, prazin nič. Ko sim čez to premišljeval, de sim prazin nič, mi veli Gospod, de naj mu za dobrote, ki mi jih je skazal, kaj v dar ponudim. Jest mu odgovorim, de moje uboštvo je tako veliko, de zunej revne kute, ki mojo nagoto pokriva, nimam drugiga na svetu, kot svoje telo in svojo dušo, ktere sim mu pa že davno v dar prinesel. Na to mi reče, de naj mu vsaj to darujem, kar v nederjih imam, in jest, ki mislim, de nimam ničesa, sežem z roko v nederje, in silno sim se začudil, ko sim lep, zlat denar tamo najdel, in mu ga naravnost ponudil. Trikrat sim noter segel, in vselej sim zlat denar ven prinesel, ki sim mu ga daroval, ko sim trikrat roko v plamen stegnil. Jezus mi je takrat rekel, de trije zlati denarji, ki sim mu jih daroval, so 3 redi, ki sim jih po njegovi

volji vpeljal.“ Tako Francišek Leonu govori in mu prepove, naj ga v prihodnje več ne opazuje.

Proti prazniku povikšanja sv. križa (nar veči del popisovavcov Franciškoviga življenja misli, de je bilo 13. kimovca 1224) se mu angel prikaže, ki mu naznani, naj bo na vse pripravljen, kar se bo Bogu ž njim storiti zljubilo. Na vse sim pripravljen, odgovori angelu Francišek, in presveti volji svojiga Gospoda ne bom nasprotoval, ako me s svojo sveto gnado podpira. Čeravno ne zaslužim, de se me Gospod spominja, ga le vender prosim, ker sim Njegov hlapec, de z mano stori po svojim dopadajenji.

Ko Francišek v voljo Božjo vdan na vse pripravljen čaka, kaj bo Bog storil, de križanemu Jezusu popolnoma podoben postane, mu nar posebniši čast skaže, de 5 Jezusovih ran v njegovo telo vtisne. Zaslišimo sv. Bonaventura, kako on to prečudno prigodbo popisuje.

Ko Francišek z voljo Božjo sklenjen, pripravljen vsako tud nar grozovitiši bolečino za Jezusa prestati, bitko terpljenje in smert njegovo v svojim berlogu na Alverni premišluje, v jutro mende 14. kimovca, seraf z velikim šumam pred-nj priferfoli. Zašumljenje ga iz globokiga premišljevanja prebudi. Ko oči povzdigne, zagleda pred sabo serafina, ki s šesterimi svitlimi perutnicami nekoga na rokah in nogah na križ pribitiga prikriva. Dve perutnici pokrivata glavo križaniga, dve njegovo spodnje truplo in dve srednje nar svitlejši ste kakor za letanje razpete.

Ko Francišek to prečudno prikazen ogleduje in v križanim pod serafinovimi perutnicami samiga Gospoda spozna, ga prebritka žalost obide, in na svojih rokah in nogah kakor tud na svoji desni strani tako grozovite bolečine začuti, kakor bi mu bil kdo roke in noge silama z žebliji prebil in stran s sulico prebodel. Kaj je takrat Križani Francišku in

Francišek Križanimu govoril, ni nikjer zapisano, ker on tega ni nikomur razodel. Ko je prikazen zginila, je njegovo serce močno ljubezni do Križaniga gorelo in njegovimu telesu je prečudne znamnja vtisnjene zapustila. Njegove roke in noge so bile v sredi z žebli prebite; glavice žebeljev, okrogle in črne, so bile na dlaneh in zgorej na nogah, in žebli so na nasprotni strani z ostrimi konci skoz meso ven moleli in zakrivljeni bili. Desna stran je bila kakor s sulico presunjena in okolj vreza rudeča, in kri je pogostama iz nje tekla, de mu je tud večkrat obleko okervavila.

Predrage Kristusove rane, ki jih je zdej Francišek zadobil, so mu dale veliko misliti. Ker je od ene strani vedil, kar je angel Tobiju djal, de je dobro, kraljevo skrivnost za-se ohraniti, je misli, nikomur ne razodevati, kar se mu je primerilo; od druge strani pa pre-dobro spozná, de očitnih ran, naj jih še tako skerbno skriva, le vender ne bo

zamogel tako skriti, de bi jih nobeden njegovih bratov ne zapazil.

V tem dvomu nekej svojih bratov k sebi pokliče, in jim nekaj v splošnih besedah govori, iz katerih pa niso zamogli posneti, od česa ravno govori, in za kakšen svet jih prosi. Le brat Iluminat iz pogovora spozná, de se mu je moglo kaj posebno čudniga nameriti, in tiši vanj, de naj razločno pové, kaj se mu je dogodilo, ker to bi utegnilo drugim koristiti.

Ko Francišek po bratu Iluminatu spozná, de je volja Božja, de pové, kar se mu je zgodilo, torej plah pripoveduje, kakó se mu je Seraf prikazal; in kaj se mu je dogodilo, jim na rokah in nogah pokaže, de vidiijo; pri sklepu pa še pristavi, de ta, ki se mu je prikazal, mu je nekaj govoril, kar svoj živi dan nikomur povedal ne bo.

Čeravno je Francišek drugim bratom rane prikrival, si roke obezaval in čevlje obuval, de bi žeblje zakril, jih le vender ni zamogel tako skriti, de bi jih

bratje in tud marsikaki drugi vidili ne bili. Vidil jih je brat Elija, takratni višji redovni vodja; brat Rufin se jih je s svojo roko dotaknil. Ko je enkrat v bolezní Frančiškovo desno stran rahlo otipal, je Frančiška tako zbolelo, da je glasno zajecal: **Gospod, prijenjaj!** Več kardinalov, Frančiškovih posebnih prijateljev, je njegove rane vidilo, in pričalo čudež z besedo in s pismam. Papež Škander IV. so več bratom in sv. Bonaventuru zaterdili, da s svojimi lastnimi očmi so na živim Frančišku rane vidili. Praznik sv. Frančišku vtisnjenih ran obhaja cerkev po vesoljnim svetu 17. kimovca, kar je dokaz njih resničnosti.

Ko je bil Frančišek 40 danski post v čast sv. Mihela opravil, gre z ranami Jezusa Kristusa obdarovan z Alvernske gore. Ko v dolino pride, ga obilna množica kmečkih ljudi pričakuje, ki je že nekaj slišala od čudeža, ki se je nad Frančiškam zgodil. Vidili so pa tud kmečki ljudje, da nek dan, ko je bil

Francišek na Alverni, je bila vsa gora v nar svitlejši luči, in ko so pozneje zvedili, de je Francišek s Kristusovimi ranami zaznamovan, so si pravili, de ta čudež se je mogel takrat zgoditi, ko se je gora v svitli luči lesketala. Tišali so torej vsi v Franciška, de bi mu roke poljubili; ali bile so s pertnino ovite, in le konce perstov jim je poljubiti dopustil.

Ko Francišek proti Asisu gre, pride v neko vas pri Areci, kjer 8 letniga otroka, ki je že 4 leta vodeničen, s samim dotikam svojih s Kristusovimi ranami zaznamvanih rok per ti priči ozdravi. Od tod pride v Montajgu, kjer ga grof Albert, njegov prijatelj in dobrotnik, z nar večim veseljem sprejme. Temu grofu Francišek napové svojo bližnjo smert, in de ga je zdej zadnjikrat obiskal. Grof Albert je na to močno žalosten in poprosi svetnika, de bi mu v spomin prijateljstva kaj podaril. Ko Francišek ničesar nima, kar bi mu v spomin dal, kot svojo revno kuto, mu je letó

voljan v spomin pustiti, ako mu drugo preskerbi. Kdo raji v to zamenjo privoli, kot naš grof Albert.

Nar bogatejšiga se šteje, ko tisto Frančiškovo kuto v spomin dobi, ki jo je Frančišek takrat nosil, ko je Kristusove rane prejel. Po smerti sv. Frančiška je to revno kuto v zlato štikano žido zavil, in jo v cerkvi na altar položil. Dolgo časa so bili grofje Montajgovski v posestvu te drage Frančiškove svetinje, dokler ni sčasama Toškanskimu nadvojvodu v lastino prišla.

Iz Montajgu gre Frančišek skozi Monte Kazale, San-Sepolkro in pride v Kastelo, kjer celi mesec pri svojih bratih ostane. Tamkej je takrat huda kužna bolezen med govejo in ovčjo živino razsajala. Nobeno zdravilo ni pomagalo zoper takošno nadlogo. Nek bogaboječ mož ima prikazen, v kateri je opomnjen, da naj gre v samostan k manjšim bratom in naj dobi kaj tiste vode, v kateri se je brat Frančišek roke

ali pa noge umival; ž njo naj bolno živino pokropi. Drugo jutro pride naš mož v samostan. Kar prosi, zadobi. Ko na dom pride, pokropi bolno živino, ki se po tleh stegnjena zvija, in smerti pričakuje. In ko kapljice te vode na bolno živino rosijo, že zdrava vstaja in past se gre.

Ta čudež mem več družih sv. Bonaventura popisuje, ki jih je Bog delal po Francišku, s Kristusovimi ranami obdarovanim, ko je z Alvernske gore v Asis k Porcijunkuli popotoval.

15. Francišek oboli.

Z znamenji našiga Odrešenika Jezusa Kristusa, ki so v njegovo telo vtisnjene, pride Francišek z Alvernske gore v Asis. Ker je bil vedno slaboten in bolehav, ko celih 18 let svojimu telesu ni pokoja in miru dal, se ga je zdej bolezen tako polastila, de ni imel uda na telesu, kteriga bi grozovita bo-

lečina ne stiskala. Zavoljo prebodenih nog ni mogel hoditi, ker žeblji, ki so se iz njegoviga mesa napravili, so mu v ranah ostali, so na poplatih ven rastle, in bili so nazaj zakrivljeni. Torej je oslička zasedel, kader je ves bolehav po **Umbrii Jezusa** pridigoval. Od ojstriga posta je njegov želodec tako oslabel, da jedil ni prekuhal, od vedniga bdenja in joka so ga oči hudo bolele. In ker zdravil ni jemal, so se bolečine le vikšale. Zadnjič mu le brat **Elija** v imenu svete pokoršine veli, da naj zdravila jemlje, in zdajci je bil pripravljen jih jemati. Prenesli so torej zavolj očesne bolezni oslepeliga **Frančiška** v nar revniši celico v samostan k sv. **Damijanu**, da bi bil bližej **Klare** in njenih sester, ki so ga kot svojiga očeta ljubile in mu zdravila pripravljale. Celih **40** dni z brati, **Masejem**, **Rufinam**, **Leonam** in **Angelam** tukej ostane, kjer ga v potrpeljivosti **Jobu** podobniga sam **Bog** zagotovi, da bo v nebesa prišel. To za-

gotovilo ga tako razveseli, de prelepo pesem „od solnca“ sploh tako imenovano, zloži, in bratam veli, se je iz glave naučiti. Ko se mu tukej nič ne zboljša, ga da Elija v Folinjo prepeljati, misleč, de mu bo spremen zraka več pomagal kot zdravila. In res, odleglo mu je tukej nekoliko; ali Bog mu je razodel, de ozdravel nikdär ne bo, ker terpeti mu je do zadnjiga zdihljeja. Tud brat Elija je imel v tem prikazen, de bo Francišek še 2 leti živel in terpel, predin pojde v večni pokoj. Elija to Francišku pové, ki mu pa odgovori, de ravno to je že tud njemu razodeto bilo.

Ko je Francišku v Folinji nekoliko odleglo, so ga k Porcijunkuli nazaj pripeljali. Tukej je želel z bratam Bernardam Kvintavalskim govoriti, in ko zvé, de ga ni v samostanu, ampak de je v bližnjim gaji (logu) in tam v samoti premišljuje, se da tje prepeljati. Ko je v gaji, trikrat ljubeznjivo zakliče: **Brat Bernard!** pridi hitro lesem, de

govoriš z ubogim, slepim možem. Bernard, zatopljen v globoko premišljevanje, ne sliši in ne pride. Francišek je žaljen, ker Bernard, ki je drugač vselej ubogal, zdej ne uboga in ne pride. Veli torej svojimu tovaršu, de naj ga samiga pusti, de pomoli, in po molitvi zvé, zakaj Bernard ne uboga, ko ga kliče. Pa komej neha moliti, že zasliši z neba glas, ki mu pravi: Maloverni! zakaj si užaljen; se li spodobi z avoljo stvarí samiga Stvarnika zapustiti? Jest sam sim ga zaderžal v njegovo tolažbo, in ne misli, ker je po tvojih mislih tebi nepokoren, de je meni že nezvest. Ko Francišek ta glas zasliši, se strahú trese, pokliče svojiga vodnika, de ga po gaji pelje Bernarda iskat. Ko ga najde, se mu k nogam verže, ga za zamero prosi, na herbet leže, in mu reče: Ker sim te krivo sodil, ti zapovem, de me v pokoro za mojo prederz-

nost, s katero sim te sodil, trikrat z nogami pohodiš, in tud trikrat z nogami čez moje usta greš. Kakor tud se je Bernard branil kaj takega storiti, je zadnjič iz pokoršine le storil.

Celo leto 1225 se je obračala Franciškova bolezen kmalo na bolje, kmalo na huje. Proti jeseni ga kardinal Hugolin in Elija pregovorita, da gre v Riete, ker pravita, da ondi so izurjeni zdravniki, ki mu za očesno bolezen utegnejo kaj pomagati. Ko ga tje peljejo, se pripravljajo mestnjani, da bi mu slovesno naproti šli; ali Francišek, da bi se častniga sprejema ognil, ostane dve uri od mesta v vasi sv. Fabijana, kjer ga ondotni g. fajmošter pod streho vzamejo. Ko so takrat pa ravno papež Honori III. z več kardinali v Rieti bili, so hodili od ondod visoka gospôda Franciška obiskovat. Ali med tem, ko se je gospôda s Franciškam kratkočasila, se njena deržina ali strežeji

v fajmoštrov vinograd zgubijo, in ga tako grozdja oberejo, de so fajmošter mislili, de jim ne bo treba tergati. Ko so vinograd grozdja oplenjen vidili, so se Francišku pritožili, de so ga gospodski strežeji skoraj vsiga grozdja obrali. Francišek jih vpraša, koliko vina li v svojim vinogradu pridelajo. 14 veder, pravijo fajmošter, ga je navadno, in toliko ga je za-me in za mojo hišo dovolj, ali letas ga ne bo vedro. Žal mi je, reče na to Francišek, ker ste za-voljo mene v tolikšno škodo prišli; tode zanesem se na Gospoda, de On bo pomagal, in iz grozdja, kolikor ga je še v vašim vinogradu ostalo, boste 14 veder in še kaj več imeli. In res, 20 veder ga je bilo. Rieška županija je na tem mestu samostan za manjši brate zidala, in papež Gregor IX. so ondotno cerkev sami posvetili, v kateri se čudež, pomnoženje grozdja, izmalan vidi. Pozneje je šel Francišek le vender v Riete, kjer je bil z vsó častjo sprejet. Vsa

zdravniška umetnost mu tud tukej ni vedila za oči kaj pomagati; torej gre v **Fonte Kolombe**, kjer ondi je nek očesni zdravnik močno slovel.

Ko zdravnik bolnika vidi, sodi, de očesna bolezen se zato ne ozdravi, kjer se vse preveč joka. Reče mu torej, naj se zderžuje joka. Na to mu **Francišek** tako odgovori, kakor kadej **Pavla Rimljanka sv. Jeronimu**: „Kako bi se ne jokal čez tolikšne neumnosti, k katerim sim se nekde le smejal.“ Dalje misli zdravnik, de edino zdravilo za njegove bolne oči in za rakasto ugnjido, ki se je od trepavnic do ušes že razširila, je žareče jeklo. Pripoveduje bolnikovim bratom, de naj mu dopovejo, de ozdravljenje je še mogoče, ako dopusti, de mu rakasto ugnjido izžgè. **Francišek** se voljno podverže.

Ko zdravnik pride in mu žareče jeklo pokaže, oserčuje svoje telo, ki se pekočiga ognja vstraši in nagovori ogenj, kakor svojiga prijatla, rekoč: **Ljub**

moj brat ogenj! lepiga, svitliga in koristniga te je Bog vstvaril; bodi mi v ti uri milostiv, vkroti svojo gorkoto, de jo poterpežljivo prenesem. Potem ga prekriža. Zdravnik nastavi žareče jeklo pri ušesu, kjer se je bolečina pričenjala, in počasi vleče in pritiska, kakor šivar gladež po šivu, do trepavnic.

Med tem, ko je zdravnik Frančišku bolezen izžigal, so se bili bratje umeknili, in ko zopet v izbico stopijo, jim reče: Hvalite Gospoda, zakaj povém vam, de nisim čutil gorkote ognja, pa tud nobene druge bolečine ne, in se oberne k zdravniku z besedo: Ako še ni vsa bolečina izžgana, pa še pritisnite.

K očesni bolezni so se bile še druge pridružile, in ga tako posušile, de ga ni bilo drugjga kot kost in koža. Ali čeravno so bile združene bolezni Frančiškovo telo silno oslabile, njegov duh

je bil vedno zdrav in bister. Večkrat v svoji bolezni se je na tla vergel in zemljo kuševal. Boga ni le samo za mnogoverstne bolečine hvalil, temuč še prosil ga je, de mu jih pomnoži, ako je to njegova presveta volja. Bolezni in druge nadloge voljno, brez godernjanja in mermranja prenašati, to je že velika čednost; ali z aposteljnām se še svojih nadlog hvaliti in terpljenja se veseliti, Bogu zanje, kakor za posebne milosti hvalo peti, to je pa junaška krepost, ki je zaljšala našiga Franciška. Le samo taisti zamore to junaško krepost doseči, ki dobro premisli in terdno veruje, de za kratkim terpljenjem večno veselje sledi, in de tolikanj svitlejši bo krona, kolikor obilniši je bilo terpljenje. Zato je Francišek v neizrekljivih bolečinah s poterpežljivim Jobam, večkrat zdihaval: „To je moja tolažba, de mi ti, o Gospod! ne prizaneseš, temuč me z bolečinami obdajaš. Gospod, kako obilna je sladkost, ki si jo tem prihranil, ki se

tebe bojijo,“ je pogostama s kraljem Davidam šeptal, in solze veselja je takrat točil. Tud ti, ljubi bravec, ne mara, si bil že kadej bolan; si li bil v prenašanji svojih bolečin Frančišku kaj podoban? —

Po posebni zdravnikovi prizadevi je bilo Frančišku še precej odleglo, zado bil je zopet vid, pa kaj, de si ne da pokoja. Ko nekoliko okreva, ga že žeja po dušah. Na osliču oznanuje Božjo besedo po Umbrii, po Napolitanskim in sosednjih okrajinah. Tolik trud ga zopet oslabi in v neki vasi blizo Nocere obleži. Ko Asisjani, njegovi rojaki, zvejo, de pri Noceri nevarno bolan leži, grejo ponj, in v Asis ga prepeljejo, kjer ga škof v svoj dvor gostoljubno sprejmejo in za njegovo ozdravljenje po očetovsko skerbijo.

Vsa zdravniška umetalnost in dobra postrežba pri škofu pa Frančiška ne ozdravi. Ko mu le slabši prihaja, mu svetujejo, naj se v Sieno poda, ker

tamkej je voljnejši obnebjé, ki mu bo
 bolje služilo. Šest mescov pred smertjo
 se pride Francišek v Sieno zdravit. Ali
 zastonj; oči se mu ne le ne zboljšajo,
 temuč toliko shujšajo, de popolnoma vid
 zgubi; pa tud vsi drugi udje opešajo.
 Želodec mu ne prekuha nobene jedi več
 in neko noč se mu je kri skoz gerlo
 tako ulila, de vsi menijo, njegova smert
 je prav prav blizo. Ko brat Elija zvé,
 de Francišek je že pri kraji, se hipama
 iz Kortone vzdigne in hiti v Sieno, ga
 obiskat. Elijatov prihod svetnika tako
 razveseli, de se mu nekoliko zboljša;
 na njegov svet se da iz Siene v Cele
 pri Kortoni prepeljati. Tukej mu pa tre-
 buh in noge otekati začnejo, in nobeniga
 jedila ne more zavžiti. Ko Francišek
 sam spozná, de gre z vsakim dnevom
 na slabši, prosi Elija, de bi ga kako v
 Asis spravili. Elija piše bratom v Asis,
 de bo ž njim tje prišel. Ko starašini
 Asiškiga mesta zvejo, de ima bolni
 Francišek priti, mu grejo veseli naprot,

in hvalijo Boga za to srečo, de bo svetnik pri njih umerl. Za svetnika so ga vsi in povsod imeli, ker Bog je po njem veliko čudežev storil, in mu pečat svetosti s svojimi svetimi ranami v telo vtisnil.

Ko bolniga Frančiška, kakor v slavnim obhodu v Asis pripeljejo, ga škof zopet pod streho vzamejo, in vse storijo, de bi svetnik ozdravel; mestnani pa, ko slišijo, de Frančišku gre le na huje, škofovo poslopje stražijo, de bi jim kdo po smerti svetnikoviga telesa ne ukradel.

Bolezen se Frančišku po vsim telesu naglo razširi, in zdravniki obupajo, de bi ga bilo kako mogoče ozdraviti.

Ko mu neki dan zdravnik naravnost pové, de zanj ni več zdravila, se tega naznanila močno razveseli, in glasno zreče: „ljubše novice mi prinesiti ne morete, kot te, de je moje življenje pri kraji; moje nar bolj vroče želje so,

rešen biti tega življenja in združiti se z Jezusam.“

Ko Francišek toliko slab, de nobeniga uda premakniti ne more, čuti, de se mu sestra košena bliža, prepeljati ga v tisti srečni kraj, kjer ni ne joka, ne žalosti, pokliče k sebi v škofovo poslopje brata Elija in še nekeje drugih bratov po imenu, in dela svojo oporoko ali testament, ki ga brat Angel piše. V ti oporoki Francišek ne deli svojiga premoženja, ker ga nima, temuč v ti oporoki ponavlja, kako je Bogu služiti začel, kako mu neprenehama služil, in bratam naroča, kako naj tud oni Bogu služijo, mašnike spoštujejo, in zvesto svoje duhovne molitve opravljajo. Kratko po očetovo jih opominja, de naj po duhu in po čerki redovno pravilo spolnujejo, ki so ga sv. oče papež poterdili.

Takrat, ko je Francišek svojo oporoko narekoval, je sedel brat Elija pri postelji bolniku na levi, drugi bratje pa okoli. Svojo desno roko povzdigne in

jo položi na glavo brata, ki prvi pri njem sedi, in ko je bil slep, vpraša: Nad kom deržim svojo desnico? Elija odgovori: nad bratom Elijem. Prav na te, brat Elija, sim jo položiti hotel, in roko na njem deržeč govori Francišek takole: Tebe brat Elija blagoslovim v vsih rečeh in čez vse, in kakor bo Gospod po tebi moje sinove pomnožil, vse, ki so zdej pod tvojo oblastjo in ki bodo za njimi v moj red prišli, vse, vse v tebi blagoslovim. Blagoslovim te, kolikor zamorem, in bolj kakor zamorem, in kar jest ne zamorem, zamore On v tebi, ki vse zamore. Bog naj se spomni tvojiga truda in dela, in v nadlogah pravičnih naj ti prihrani, kar jim je namenil. Vsak blagoslov, ki ga želiš, imej ga, in kar boš pošteniga poželel, bodi spolnje-no. Zdej pa z Bogam, vsi moji

sinovi in v Gospodovim strahu vedno živite; bližajo se nadloge, in poskušnje velike bodo prišle čez vas. Jest pa grem k Gospodu in k svojimu Bogu, kterimu sim ponižno v duhu služil.

Po tem blagoslovu in poslovu Franciška zaskerbi, de bi v škofovim poslopji ne umerl; prosi torej, de bi ga v Porcijunkulo prenesli, da bi tamo, kamor je s svojo bogaboječo materjo večkrat tekel, kjer je veliko gnad od Boga prejel, tud ravno tam v nebesa vzet bil.

16. Francišek umerje v Porcijunkuli.

Umirajočiga Franciška po njegovih željah v Porcijunkulo na nosilnici prenesajo; veliko bratov in mestnjanov ga tjekej spremi. Ko skoz mestne vrata na Asiško planjavo pridejo, vpraša, če so že pri bolnišnici, kjer se gobovi zdravijo. Ko mu to priterdijo, prosi, de naj postojijo in nosilnico na tla tako posta-

vijo, de bo imel obraz na mesto Asis obernjen. Kolikor mu slabost pripusti, se v nosilnici zravná, slepe oči na kviško oberne in mesto Asis blagoslavlja tako: **Bodi vselej srečno ti Bogu zvesto mesto Asis. Veliko služabnikov nar Vikšiga bo v tebi prebivalo, in veliko pravičnih pojde iz tebe v večno življenje. Po tih besedah trudno glavo na blazinico položi, in nesejo dragi zaklad proti Porcijunkuli. Na potu tje govori tako: Tukej je moje počivališče; od tod bom šel v hišo svojiga Gospoda.**

Prinesejo ga v Porcijunkulo, in spravijo v njegovo navadno izbico. Tukej v hudih bolečinah mirno in vesel pričakuje, kadaj ga bo Gospod zaklical na nebeško svatovščino.

Marsikake tolažila v hudi bolezni je tukej od zgorej doli prejel. Tako si je v razveseljenje svojiga duha poželel prijetno muziko slišati, tode ne upa si

svojih želj bratam razodeti. Ali glej! ko je ves v Boga zamišljen, zasliši pred svojo izbico soglasno vbrane citre peti. Nikogar ni bilo viditi, ki bi bil citre prebiral, le po glasu se je sodilo, de se citrar bliža in odmika. Pri zaslišanji tako vbranih glasov je imel Frančišek svojiga duha v Boga obernjeniga in tolikšna sladkost ga je sprehajala, de je mislil, de je že med nebeškimi duhovi. To muziko je slišalo tud več njegovih bratov, in večkrat so mu v bolezni na obrazu brali, de ga Bog z nenavadnimi tolažbami napolnuje.

Že na gori Alverni, pri vtisnjenji Jezusovih ran, je bil Frančišku dan njegove smerti razodet, na kteriga se je nar skerbniše pripravljaj, ter v svoji bolezni sv. zakramente večkrat prejel. Ta dan svoje smerti naznani bogaboječi gospej, Jakobini žl. Septemsoliis, ki mu je čas njegoviga bivanja v Rimu veliko dobrot skazovala. Ti gospej piše po bratu tako: „Gospej Jakobini, služabnici Božji,

pošlje brat Francišek, reven hlapček Jezusa Kristusa, pozdrav in blagoslov v Gospodu Jezusu Kristusu!

Vedite, predraga gospa! de mi je moj gospod Jezus Kristus razodel, de moje revno življenje se bode v kratkim izteklo. Če hočete me še živiga najti, podvizajte se, de se koj, ko ta list preberete, na pot spravite in k Mariji angelski v Porcijunkulo pridete. Če do sabote ne pridete, me ne najdete več živiga. Prinesite pa seboj ojstriga platna, de moje telo pokrijete, in pa sveč za pogreb. Tud Vas prosim, prinesite seboj take medenine, kakor ste mi je pripravljali, ko sim pri Vas v Rimu bolan ležal.

Pri tih besedah obmolkne, se zamakne, in ko k sebi pride, reče bratu pisavcu: „Tega lista ne bo treba v Rim Jakobini pošiljati, v duhu jo vidim, de je že pred samostanskimi vrati, in tud vse je sabo prinesla, kar sim jo prosil. Zdajci pride vratar, ki Jakobino Fran-

čišku naznani, ter pravi, de je prišla z dvema svojima sinovama, in več služabniki, in je prinesla sveč za pogreb, nekaj rujaviga platna in pa tisto jed, ki si jo on zaželjuje. Ko jo menihi vprašajo, kako to, ker ji ni nobeden kaj poročil, de je ravno o pravim času in še z vsim tem prišla, kar jo je Frančišek v pismu prosil, jim odgovori, de po noči se ji je angel prikazal, ji vse naštel, kar naj sabo vzame, in pa, de naj urno gre.

Na vratarjevo vprašanje, bi li Jakobina smela bolnika v izbici obiskati, odgovori Frančišek: Spodobi se, de ta, ktere poslopje je meni in mojim bratam po dnevi in po noči odperto stalo, tud bratje v svoje revno stanovanje gostoljubno sprejmejo.

Ko gospa Jakobina pred bolniga Frančiška stopi, se oklene, kakor druga Magdalena, njegovih s Kristusovimi ranami obdarjenih nog, jih poljubljuje in s svojimi solzami moči. Streže mu z

vso skerblijivostjo, in ker misli, de še ni tako pri kraji, hoče svoje služabnike v Rim poslati. Ali Francišek tega ne dovoli, ter reče, de naj le še samo 4 dni poterpi, de mu še zadnjo čast pri pogrebu skaže, in potem se bo tud ona ž njimi lahko vernila.

Zadnje dni bratam svojo nad vse ljubljeno Porcijunkulo priporoča, ter jim večkrat reče: Glejte, moji sinovi, de tega kraja nikdar ne zapustite. Ako bodo vas kdej pri enih vratih izgnali, pojdite pri družih noter; zakaj ta kraj je resnično svetin Božje prebivališa. Tukej, ko je nas še malo bilo, je nas Bog namnožil; tukej je z lučjo svoje modrosti serca nas ubozih razsvetlil; tukej je z ognjem svoje ljubezni našo voljo vžgal; tukej bo vsak, ki pobožno moli, prejel kar prosi, pa tud oskrunjevavec tega svetiša bo ojstreje kaznovan. Zato, moji

sinovi, imejte ta kraj v vsi časti in prepevajte tukej slavo **Božjo** in njegove deviške matere **Marije**.

Petek, 3. kozoperska, skliče vse brate k sebi, jih še enkrat blagoslovi, in ko hleb kruha prekriža, da vsakimu kosček, de naj ga v znamnje bratovske edinosti zavžijejo. Ko se bratje pri njegovi postelji v solzah topijo, vpraša, kje je **Bernard**, moj starejši sin. Ko pristopi, ga še posebej blagoslovi, in ga vsim bratom, kolikor mogoče, vroče priporoči.

Sabota, dan njegove smerti je napočila; bolečine terpi grozovite, ali popolnoma pri zavednosti je. **Sv. Bonaventura**, ki njegov odhod s tega sveta popisuje, pripoveduje, de se je **Francišek**, ko je čutil, de se mu smertna ura bliža, gol na tla vlegel, de bi pokazal, de nima ničesar svojiga, in de bi se gol z golim sovražnikom vojskoval. Ko gol na tleh leži, pokrije rano na desni per-

sni strani s svojo levo roko ino reče: Jest sim storil, kar je bilo mogoča, in prosim Jezusa Kristusa, de bi vas učil, kar je tud vam storiti. Na to pristopi tisti brat, ki ga je Frančišek svojiga gvardijana imenoval in mu je bil v vsih rečeh pokoren; le-ta slabo kuto z vervjo s kljukе sname, in mu jo podari, rekoč: To ti posodim, ubogi Frančišek, de svoj život pokriješ, in sprejmi to obleko v imenu sv. pokoršine. Frančišek jo hvaležno prejme in obleče, de v nar revniši obleki umerje. Tud bratam naroči, ko umerje, de naj ga na tla poravnajo in za dober četertljej ure tako ležati pustijo. Na vprašanje, kje želi pokopan biti, bratam odgovori: Na nar zaničljivšim kraji, na peklenkim hribu me pokopajte. Peklenki hrib so pa imenovali neki griček blizo Asisa, kjer so hudodelnike na vislice obešali. Ta

njegova želja je bila prerokba, kakor bomo kmali slišali.

Ko je še nekaj primerjenih naukov svojim bratom dal in čutil, de v pospešenim teku smert ponj hiti, prosi Leona, svojiga spovednika in Angela, naj mu pesem „od solnca“ zapojeta.

Ko jo odpojeta, dene svoje roke križem, jih stegne nad svoje brate in zadnjič vprične in nevprične blagoslovi, ter v sklepu pristavi: zdej pa grem h Gospodu, in njegovi milosti vas vse priporočim. Potem si da brati evangeli, kakor ga je popisal sv. Janez v 13. poglavji: Pred velikonočnim praznikom, ko je Jezus vedil, de je prišla njegova ura, de bi šel iz tega sveta k Očetu, ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je do konca ljubil itd. Po odbranim evangeli ponavlja, kolikor zamore, 141. psalm, in njegove zadnje razumljive besede so bile: Izpelji mojo dušo iz ječe, de tvoje ime poveljuje. Pravični me pri-

čakujejo, in pri tih besedah obmolkne, in umerje smerti pravičnih, ki je draga v Gospodovih očeh. Umerl je Francišek v Porcijunkuli 4. kozoperska leta 1226; bila je sabota ob eni v noč, v 45. letu svoje starosti, v 20. svojiga spreobrnjenja, v 18. od vstanovljenja perviga, v 14. od vstanovljenja drugiga in v 5. od vstanovljenja tretjiga reda.

Ko je Francišek ugasnil, je vidil bogaboječi brat, Jakop a Laude njegovo dušo v podobi presvitle zvezde na lahkim oblaku naravnost v nebesa iti. Brat Avguštin iz Asisa, prednik okrajine, imenovane „Terra di Lavoro“ mertuda zadet in od tod vedno mutast, na enkrat spregovori, ter reče: Počakaj me, moj oče, počakaj me, jest grem s tabo. Okoli stoječi bratje se začudijo, de je spregovoril, in ga vprašajo, s kom govori, in Avguštin skliče: Ah, ali le ne vidite našiga očeta Franciška, kako v nebesa gre? In zdajci se njegova duša loči, in gre za

svojim očetam. Asiški škof so bili takrat na božjim potu na gori Gargano, sv. Mihela počastiti, in Francišek se jim tisto noč prikaže in reče: **Jest zapustim svet in grem v nebesa.** Škof pripovedujejo prikazen svojim spremljevalcem, in pri svojem dohodu v Asis se prepričajo, da je Francišek tisto uro umerl, ko so oni prikazen vidili.

17. Franciškov pogreb.

Prednik reda, brat Elija, smert sv. Franciška vsem bratom po okrajinah oznanil in k sklepu tega žalostno-veseliga oznanila te besede pristavi: „Ker je vselej dobro za ranjce moliti, molite h Gospodu tud za njegovo dušo. Vsak mašnik naj opravi zanj tri sv. maše; kleriki (bratje še ne duhovni) naj molijo psalter; neduhovni bratje pa po 5 Očenašev,“ in se podpiše: „brat Elija, grešnik.“

Po smerti so bratje Franciškovo truplo, kakor je naročil, na tla položili,

umili in s tistim rujavim platnam pokrili, ki ga je bila Gospa Jakobina prinesla. Vsi so imeli zdej prelepo priložnost, kar jim je svetnik pri življenji prikrival, rane na rokah in nogah in njegovo prebodeno stran, ogledovati, otipati in poljubovati. Vidili so, kako svetnikovo telo, v življenji černkljasto, je zdej belo. Njegove udje so bili mehki in voljni, kakor živiga, nedolžniga otroka. Kite se mu niso skerčile, koža ne sterdila, udje ne oderveneli, le gibčni so ostali, kakor pri živim človeku. Na beli lesketajoči koži niso vidili le samo vtisnjenih znamenj žebljev, temuč černe žeblje same, ki, ako so kteriga pri glavici pritisnili, je s končino na drugi strani ven pomolel; izdreti kteriga pa ni bilo moč. Rana na persih, okoli ktere se je bila koža nagerbančila, je bila viditi, kakor rudeča, cveteča vertnica (gartroža). Veselja in začudenja prevzeti bratje padajo pred poravnanim telesam na tla, objemajo in kušujejo roke in noge svo-

jiga očeta, in sleherni se srečniga slovi, ki svoje ustnice njegovim svetim ranam pritisne. Kakor bratje, tako tud mestnani tišijo k merliču, de bi njegove rane kuševali, in le viditi jih, so si veliko srečo šteli.

De bi Francišek v resnici na svojim telesu Jezusove rane vtisnjene imel, in v ranah tudi še žeblje, vsim posvetnjakam ni šlo v glavo. Med temi je bil drug neveren Tomaž, Asiški plemenitnik Hieronim, drugač pameten in moder vojšak, ki je dvomil nad resnico njegovih ran. Ta, ko Franciška merliča vidi in ogleduje rane in v njih žeblje, še ne verjame svojim očem, in v pričo bratov in več mestnjanov, z lastno roko zdej za ta, zdej za drugi žebelj prime, maja in tiplje stran, roke in noge, in po otipu in vidu prepričan, poterdi s prisego njih resničnost.

Tomaž Celanski, nazočna priča, piše od tega večera, ko je Francišek na parah ležal, tako: Kdo je takrat

mislil na jok, in če se je kdo jokal, se je jokal veselja, ne žalosti. **Bratje** in vse ljudstvo, ki je bilo iz **Asisa** in njegove okolice tje privrelo, so čuli pri svetniku in celo noč **Boga** hvalili in peli, tako da se je dozdevalo, da niso pri merliči, ampak na svatovšini.

Koj drugo jutro, nedeljo, 5. kozoperska pride vsa **Asiška** duhovšina z mestnjani k **Porcijunkuli** in vzdignejo sveto truplo. Ljudstvo ima zelene vejice ali pa sveče v rokah, ki jih je bila **Jakobina** prinesla; med petjem hvalnih pesem ga v mesto nesejo. Nesli so ga nar imenitniši **Asiški** mestnjani v leseni trugi in prinesli v cerkev sv. **Damijana**, kjer si je bila **Klara** s svojimi duhovnimi hčerami svojiga očeta še enkrat viditi sprosila.

Zanesli so trugo pred veliki altar in jo postavili pred okno, kjer se nune obhajajo. Pokrov vzdignejo. **Klara** s

sestrami prihiti, ali že čaka, de bi še enkrat svojiga duhovniga očeta vidila. Britka žalost je njeno serce sprehajala in vroče solze so jo oblivale, ter zdihuje: Oče, oče! zakaj si nas zapustil, kam se hočemo uboge sirote podati? Ah zakaj nismo že me tamkej, kjer si ti zdej? Kdo nam bo pomagal, kdo nas dalje podučeval, kdo nas v dušnih britkostih tolažil? O neusmiljena smert, ki si na tavžente bratam in sestram ljubiga očeta pobrala! Deviška sramožljivost ustavi Klarin in njenih sester mili jok in žalostno vesele se stegujejo čez njegovo sveto telo, kušujejo njegove lesketajoče roke in noge, in Klara poskuša žebelj iz noge potegniti, kar ji pa ne zda. Koga maja in premika, de bi ga izderla, kri pocurkljá, in ona urno bel robec podstavi, ki kri popije. Cerkev sv. Damijana je bila takrat polna ljudstva, in ko je vidilo duhovne hčere sv. Klare se

pri svojim očetu poslavljati, je bilo tako ginjeno, de se je glasno ihtilo, in nobeno oko ni suho ostalo. Ali že derži eden pokrov, de bi ga na trugo naslonil in pribil, de bi svetnika vzdignili, in ga bogaboječim hčeram enkrat za vselej odmaknili. Mestnjani nosači vzdignejo svetnika in ga nesejo v cerkev sv. Jurja, kjer je Francišek v prvi mladosti h keršanskemu nauku hodil, kjer je pozneje tud večkrat pridigoval; v rako ga položijo, s plošo zaveznejo, in vse ljudstvo se zamišljeno razide.

18. Franciška svetnikom prištejejo.

Veliko čudežev je Bog po Francišku storil, katerih sim samo nektore sem in tje v tih bukvicah omenil, ali le še vse več jih je delal po njegovi smerti. Slepí, hromi, v nevarnostih na vodi, na suhim, na porodu, razni bolniki so se priporočali sv. Francišku, in na njegovo priprošnjo so ozdravili. Sv. Bona-

ventura popisuje obširno Franciškove čudeže v šestnajstim poglavji od strani **117—161** svojih bukev, ki imajo na čelu napis: **S. Bonaventuræ de vita S. Patris Francisci liber I. Commentario illustravit Fr. Henricus Sedulius. Antverpiæ 1597.**

De bo kdo po smerti za svetnika oklican, se morajo na njegovim grobu čudeži goditi, ki jih sv. mati katoliška cerkev preiskuje, so li pravi, resnični čudeži, ali pa le prazne slepila.

Papež **Honori III.** niso dolgo Franciška preživali; koj prvo leto za njim so **18. sušca 1227** v Gospodu zaspali, in njih naslednik je bil koj drugi dan **19. sušca** enoglasno izvoljen, kardinal **Hugolin**, Franciškov osebni prijatelj, zavetnik njegoviga reda, ki so se **Gregorij IX.** imenovali. Temu kardinalu je Francisek večkrat prerokoval, de bodo v svojim času papež. Ko so **Gregorij IX.** še kakor papež do prihodnjiga binkoštniga zbora varh manjših bratov ali Fran-

čiškoviga reda ostali, so takrat to varstvo svojimu vnuku, kardinalu Rajnaldu, izročili. V tem zboru 7. rožnika je bil za generala manjših bratov Elija zvoljen, ki so ga papež poterdili. Zbrani bratje so pri ti priložnosti svetiga očeta prosili, de bi njihoviga patriarha Franciška, po katerim je Bog že toliko čudežev storil, posvetili, ali svetnika razglasili.

Sveti oče papež obljubijo, de bodo prav veseli Franciška, kteriga pravo in stanovitno pobožnost so sami poznali in visoko cenili, za svetnika oklicali, ako zbiralise kardinalov čudeže, kterih se je nek že toliko na njegovim grobu zgodilo, za resnične in prave spozná. Naratančniši preiskavo čudežev kardinalam izročijo. Čudeži se zde popisujejo in priče izprašujejo, kar vse ni toliko težavniga dela dajalo, ker čudeži so bili novi in priče iz Asisa in njegove bližnje okolice.

Med tem, ko kardinali čudeže pretehtujejo, so šli papež v Perudžijo, ka-

mor so jih bile tehtne opravila zaklicale, ki so jih s cesarjem Miroslavam II. imeli. Ko kardinali čudeže vestno, na tanko preišejo in za resnične spoznajo, izrečejo, de Francišek, po katerim je Bog toliko resničnih čudežev storil, je vreden, de se svetnikom prišteje. Vso preiskavo čudežev kardinali sv. očetu papežu v Perudžijo pošljejo, in ko se sami prepričajo, de čudeži so resnični, odpišejo v Asis, de oni sami bodo tje prišli in Franciška na njegovim grobu v cerkvi sv. Jurja osebno za svetnika razglasili. Za to slovesno posvečevanje odločijo 16. dan maliga serpana 1228. De se je prihodnja slovesnost Franciškoviga posvečevanja naglo razglasila, in de je bilo sila ljudstva od vsih krajev in vsih stanov tje privrelo si lahko mislimo.

Sv. oče papež so vse čudeže, ki so se po Franciškovi smerti na njegovo priprošnjo nad raznimi bolniki zgodili, za resnične spoznali, in bili so pri življenji njegov osebni prijatelj, ki so na

njem rane in žeblje s svojimi lastnimi očmi viditi večkrat priložnost imeli, njegove persne rane pa le vendar niso nikdar vidili. Obide jih pred posvečevanjem zastran njegove persne rane neki dvom, ki ga jim pa Bog sam takole odvzame. Neko noč, piše sv. Bonaventura, kakor so sv. oče papež sami pravili, se jim dvomijočimu Frančišek v spanji kakor živ prikaže in pred njimi obstoji. Milo jih pogleda in oni vprejo svoje oči vanj. Na to povzdigne Frančišek svojo desno roko in kaže ž njo na svojo prebodeno stran ter jim veli, de naj mu cevko podajo, de si jo na persno rano nastavi in se s kervjo napolni, ki iz rane teče. Papež vzamejo cevko in mu jo podajo. Frančišek jo nastavi in cevka se s kervjo iz Frančiškove desne persne rane curljajoče do verha napolni. Precej papežu vsak dvom zastran persne Frančiškove rane zgine, in tako terdno so njene resničnosti pre-

pričani, de jim z cerkvenimi kaznimi žugajo, kateri bi nasprotno terdili.

Dan 16. maliga serpana, ki je bila nedelja, za slovesno posvečevanje odločen, je napočil. Cerkev sv. Jurja, kjer je bil sv. Frančišek pokopan, je bila prebogato ozališana. O napovedani uri pridejo sv. oče s kardinali, škofi in z drugo duhovsko in neduhovsko gospôdo. Ljudstva je toliko, de se vse tare. Papež Gregorij IX. slovesnost s pridigo pričnejo. V predgovor so si odbrali besede Modriga: On je bil, kakor zgodnja danica v megli in kakor polna luna ob času svojiga sijanja. Kakor solnce v svoji svetlosti, tako se je on svetil v Gospodovim tempelju. Ekl. 50. 6, 7. Potem so od junaških čednost in zaslug sv. Frančiška goreče pridigovali. Po pridigi je kardinal diakon Oktavijan vse čudeže, ki jih je bilo zbiralise kardinalov za resnične spoznalo, nešteti množci očitno z lece bral. Na

to je kardinal **Kapočio** še drugo pridigo od **Franciškovich** čudežev izverstno izdelano tako ginljivo izustil, da je zavoljo glasnega joka večkrat prejenjati mogel; v sklepu se pa na sv. očeta papeža s prošnjo obernega, da **Francišek**, kteriga je **Bog** v življenji in po smrti z neoveržljivimi čudeži povelical, je vredin, da naj ga brez pomude svetnikom prištejejo.

Na to se sv. oče papež **Gregorij IX.** s svojega prestola vzdignejo, in po kratki molitvi z navkviško obernjenimi očmi in povzdignjenimi rokami glasno zaženejo:

V čast vsigamogočnega **Boga Očeta**, **Sina** in sv. **Duha**, preblazene **Devic Marije**, in sv. aposteljnove **Petra** in **Pavla**, v povikšanje sv. matere katoliške cerkve po nasvetu naših bratov kardinalov, in drugih duhovnih prednikov, očeta **Franciška**, ki ga je **Bog** v nebesih povelical, mi pa na zemlji častimo, v ime-

nik Svetnikov zapišemo in zapovemo, da naj se njegov praznik 4. kozoperska obhaja, ki je obletnica njegove smerti. Potem so kardinali zahvalno pesem zapeli, in ljudstvo je z drugimi pesmimi tudi Frančiškovo čast povzdigovalo.

Na vse zadnje se sv. oče papež po stopnicah doli v rako podajo, pokleknejo pred trugo, v kateri je Frančiškovo sveto telo počivalo, in jo kušujejo ter sebe in sv. mater katoliško cerkev njegovi mogočni priprošnji priporočajo, pa tudi veliko dražih darov darujejo. Albert Stadenski pristavi, da so bili sv. oče papež s pomočjo kardinalov takrat truplo sv. Frančiška iz truge vzdignili. Lahko je to mogoče, da so toliko imenitnih vpričnih oseb prepričali, da Frančiškovo truplo je še zdej nestrohnjeno, in ima Kristusove rane vtisnjene.

Da bi sv. oče papež svoje počenje sv. Frančišku še bolj skazali, so sklenili prelepo cerkev njemu v čast

sozidati, in v njeno zidanje so nar veči del svojih dohodkov iz Špoletanske doline odločili. Ko general manjših bratov Elija z Asiško gosposko pripraven prostor za zidanje te nove cerkve in dotičniga samostana iše, najdejo zunej Asisa za to nar bolj pripravi kraj, tako imenovani peklenški grič. Tud papež so s tem prostorom zadovoljni, in vogelni kamen za to cerkvo so lastnoročno v pričo veliko kardinalov in druge gospôde postavili, in ob enim zapovedali, de odslej naj se peklenški grič, rajski hribček, imenuje.

Skorej dve leti so za sozidanje te cerkve potrebovali in véliki altar so naš na tistim mestu postavili in pod njim prostorno rako napravili, kjer so kadej vislice stale, de se, ko v svojim času to sveto truplo iz cerkve sv. Jurja semkej prenesejo in v rako položijo, Frančiškove preroške besede spolnijo: na peklenškim griču me pokopajte.

Ko je nova cerkev pozidana in za obhajanje skrivnost božjih pripravljena, zapovejo sv. oče, de naj se truplo sv. **Franciška** iz cerkve sv. **Jurja** vanjo prenese. **Binkoštna sabota 25. velikiga travna 1230** je za to prenašanje odločena. **Okoli 2000** manjših bratov in brez števila ljudstva vsih stanov je bilo zastran te slovesnosti v **Asis** prihitelo. In res, rečeni dan vzdignejo **Francišskovo** truplo v cerkvi sv. **Jurja**. Trugo naložijo na čedno ozaljšan voz, ki ga s baršunam pregernjeni voli peljejo. Ko do nove cerkve pridejo, želi zbrano ljudstvo, de bi svetnika odkrili in pokazali. Ali **Asis-jani** strahú, de bi se pri pokazanji svetniku kaka nečast ne zgodila, občni želji ne privolijo.

Ko s svetnikam do cerkvenih vrat pridejo, urno trugo z vozá vzdignejo, v cerkev vzamejo, cerkvene vrata zaklenejo, v rakó pod velikim altarjem položijo tako, de nobeden zunej stoječih ne vé, kam so sveto **Francišskovo** truplo

djali. Ščasama so skrivše rako debelo zazidali, de bi nikakor komu mogoče ne bilo, svetnika najti, in od njegovih svetinj kaj odnesti. 20. maliga travna 1235 so papež Gregorij IX. z veliko slovesnostjo to cerkev v čast sv. Frančiška sami posvetili, in jo kakor nar imenitniše Rimske cerkve z odpustki obdarili. Leta 1818 so to sveto truplo celih 52 noči iskali, kopali in zidovje pod cerkvijo podirali, dokler ga niso 12. grudna 1818 pod velikim altarjem najdlji, za pravo Frančiškovo truplo spoznali, trugo zapečatili, in prepovedano je brez papeževiga pripušenja jo kadej odpreti.

To, ljubi bravec, je kar kratek obris življenja sv. Frančiška, v 13. stoletji po razsodbi nar veljavniših zgodovinarjev perviga moža, ki sim ga po sv. Bonaventuru, po Vadingu, Šalipu, Vogtu in tud po družih manjših bukvicah spisal.

II. DEL.

ZGODBE

tretjiga reda sv. Frančiška.

1. Kaj je tretji red sv. Frančiška?

Tretji red sv. Frančiška ni duhovsk red, pa tudi ni sama bratovšina. Ni duhovsk red zato ne, ker taisti, ki vanj stopijo, nobene obljube ne storijo, ki bi jih pod smertnim ali tud samo odpustljivim greham vezala; ni bratovšina, ker taisti, ki so vanj sprejeti, verh tega, de imajo svoje redovno pravilo (regelco), imajo pod zunanjo neko posebno znotranjo obleko, prestajajo eno leto poskušnjo, in ko je končano, storijo neslovesno obljubo, kar vse se v nobeni

bratovšini ne nahaja, ampak le v duhovskih redih. Ker tretji red sv. Frančiška ni ne duhovsk red, ne bratovšina, kaj pa je?

De se besed sv. očeta papeža Benedikta XIII. poslužim, rečem, de je tretji red sv. Frančiška pravi red, ki ga je sv. mati katoliška Cerkev poterdila, ki sicer ni tako popoln, kakor so drugi duhovski redi, ker se v njem trije evangeljski sveti: uboštvo, vedno devištvo in pokoršina ne prevzamejo, in pa tudi zato ne, ker noben ud tega reda ni dolžan svoje deržine zapustiti; je pa tudi vse kaj družiga več, kot bodisi ktera bratovšina koli, in osebe, ki so v ta red stopile, se ne smejo šteti za redovnike v nar. tesnejšim pomenu, ne samo za posvetne navadne ljudi; one so takorekoč v sredi med temi in unimi. Ali morebiti bo bolj umevno, ako rečem: Cerkev jih ima in spoštuje za prave redovnike, svet jih ima pa samo za navadne ljudi, ker nobeniga taciga zunanjiga

znamnja ne nosijo, po katerim se pravi redovniki od navadnih ljudi na prvi pogled razločijo.

Kogar le samo strah, po redovniški obleki na prvi pogled za redovnika spoznan biti, v kak duhovsk red stopiti zaderžuje, tega v tretji red sv. Frančiška stopiti ta prazin strah zadrževati ne more, ker njegovi udje, v Cerkvi pravi redovniki in redovnice, nobeniga zunanjiga, razločivniga znamnja ne nosijo.

2. Začetek tretjiga reda.

Veliko bratov in sester šteje tretji red sv. Frančiška po svetu; dobro vem, de tud na Slovenskim jih je po mestih in po deželi že precej, in želeti je, de bi jih bilo le še vse več, ker le tako, kakor pišejo g. dr. Jariš, bo hudo iz sveta zginilo, ako bomo vsi kakor sv. Frančišek živeli.

Kaj meniš, o misleči bravec, od kod li vse hudo izvira? — Misli sem,

misli tje, si veren in moder kristjan, ki po zdravi pameti iz učinkov na vzroke sklepaš, zadnjič boš le vender z mano spoznal in terdil, de vse hudo izvira iz greha in zlast: iz nepokoršine, nečistosti in lakomnosti ali hrepenenja po goljufnim denaru. Sv. Frančišek je pa zgled nar natančnejše pokoršine, ker akoravno začetnik reda, je bil bratu, ki ga je svojiga guardijana imenoval, v vsih rečeh na las pokoren; je zgled neomadeževane čistosti, česar priča je po smerti njegovo spreminjeno telo, v katero je Jezus svojih 5 ran vtisnil; je zadnjič zgled nar višiga uboštva, ki se je bogati dedini radovoljno odpovedal, zmirej v uboštvu živel in v smertni uri ni nič svojiga imel, se gol na tla vlegel, in revno haljo iz pokoršine od svojiga guardijana vbogajme v dar prejel. Če bomo torej, kakor Frančišek živeli, bo hudo iz sveta zginilo, in vse dobro nam bo došlo.

V odvernitev tolikanj zlegov, pod kterimi se vijemo in krivimo, pa le vendar ni nikakor potreba, de bi vse svoje poprodali, se vsi v samostane zaperli in meniško suknjo oblekli, tri evangeljske svete na-se vzeli, in v pokoršini pod duhovnim poglavarjem vsi prek v zadovoljnim uboštvu in pa v vednim devištvu živeli. V zboljšanje žalostnih časov in v naše lastno zveličanje ni ravno treba zapertja, rujave halje, obrite glave, in bosih nog, temuč treba je le skazovati pokoršino duhovnim in deželskim oblastnikom, živeti sramožljivo, čisto vsakimu po svojim stanu, in pa spoznati, de denar, premoženje, po kterim roke lakomno segajo, še človeka srečniga ne stori, in zapomniti si dobro besede našiga **Odrešenika**, ki je brez izločka rekel: **Išite nar prej Božjiga kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo priverženo. Mat. 6. 33.**

De je v naše zveličanje le toliko neogiblivo potrebno, kolikor je zdej rečeno, namreč: pokoršino skazovati duhovskim in deželskim oblastnikom, čisto po svojim stanu živeti, in pa vse več za nezvenljivo večno, kot za premenljivo časno skrbeti, je učenik in porok sv. Frančišek.

Iz življenja sv. Frančiška vemo, de je novince za svoj red sprejemal, kakor tud, de se je sestri Klari več žlahtnih gospodičin pridružilo in se tako drugi Frančiškov red namnožil, katerih udje so bogoljubno in sveto v samostanih po 3 evangeljskih svetih živeli. Ako bi bilo v zveličanje neogiblivo potreba, tri evangeljske svete na-se vzeti in jih v samostanu spolnovati, bi bil mogel Frančišek vse taiste v svoja dva prva reda sprejeti, ki so ga za to prosili. Ali gotovo je, de Frančišek ni vsih taistih v svoja dva reda sprejel, ki so prosili, de bi bili sprejeti, temuč vemo, de jim je celo branil in rekel, de naj le med svetam

in pri svojih ljudéh ostanejo, ker tud na svojim domu zamorejo ne le samo po keršansko živeti in se zveličati, ampak še celo pravi redovniki biti. Človek tedaj zamore brez zapertja med svetam keršansko živeti, se zveličati, in tud pravi redovnik biti.

Zaslišimo pa zdej, kdaj in kje je Francišek učil, kako naj se med svetam živi, de bo kdo prav redovnik, in zakaj ni vsih prosivcov v svoja dva cveteča reda sprejemal.

Ko je Francišek 30. vel. travna 1221 vesoljni zbor s svojimi brati v Porcijunkuli obhajal, v katerim je bil namestnika svojiga reda zopet brata Elija postavil, ker se je bil Peter Katanajski ti častni službi odpovedal, se je, kakor je bil tud slab in bolehav, v Asiško okolico podal, de bi grešnike k pokori opominjal in klical.

Sloveče ime, de je Francišek iskren pridigar, in pa dar čudežev, s katerim ga je bil Bog obdaril, mu je povsod

neštevilno poslušavcov privabivalo. Tako se je bilo zdej v Kanari blizo Asisa k njegovim apostoljskim pridigam čuda veliko poslušavcov nabralo, ki so ga vsi objokani poslušali, si na persi terkali, ter med pridigo zdihovali: „kaj bo z nami grešniki; pogubljeni bomo, ako tako spokorno in zatajeno ne živimo, kakor živi Francišek, naš pridigar.“ In zdajci možje in žene, fantje in dekleta truma-ma v Franciška tišijo in ga ponižno prosijo, naj moške v prvi, in ženske v drugi red sprejme, ker pripravljeni so vse zapustiti, in se nar ojestrejšimu pokorjenju podvreči, de le svoje duše rešijo.

Ko sv. Francišek na svoje goreče pridige zapazi pri svojih poslušavcih toliko vnemo za svoja že ustanovljena reda, ne dopusti, de bi se pošteni in srečni zakoni razdirali, de bi se z upno mladino deželi potrebni poljodelci odjemali, temuč reče njim, ki so želeli v njegova reda sprejeti biti: „Ostanite le

med svetam; vi možje ne zapušajte svojih žen, ve žené ne ločite se od svojih mož, vi fantje in dekleta, vsak v svoji hiši in pri svojcih ostanite, in jest vam bom pravilo spisal in v njem pokazal, kako zamorete vsak na svojim domu ne le samo po keršansko živeti, ampak še celo redovniki, moji pravi sinovi in prave hčere biti, akoravno vsih ojestrost mojih dveh že ustanovljenih redov ne spolnujete.“

Z obljubo, de jim bo pravilo spisal, kako naj med svetam živijo, de bodo njegovi redovniki, je goreče prosivce nekoliko potolažil. Do tistih dob jim veli, naj se le skerbno tega varujejo, česar jih je v pridigah svaril, in to spolnujejo, kar jim je priporočal in kar jim še zdej z besedo pové.

Iz Kanare se oberne sv. Francišek na Toškansko, pridiguje neštetim množicam v glavnim mestu Firencah in v njeni okolici s tolikim ospeham, de je zopet tukej vse za njegova reda vneto,

kjer jih pa tud ravno tako potolaži, kakor malo prej v Kanari. Ko se Frančišek iz Firenze naprej podá, se v Gazijanu blizo Podži-Bonzi na Toškanskim snide z nekim tergovcem, svojim znancom iz otroških in mladenških let, ki mu je bilo Luci ali Lukezi ime.

Ta Lukezi je bil kdej lakomen in prav skop mož, tud zapleten v gvelfiške homatije, oženjen z Bona-Dono, ki je bila ž njim vred terdiga in neusmiljeniga serca. Ali gnada Božja je do ubozih terdo Lukezovo serce omečila; spreoberne se, začne prejemati sv. zakramente, kar je bil že neke leta opustil, in prav obilno vbogajme daje. To pa neusmiljeno in terdoserčno Bona-Dono tako jezi, de ga zavoľo njegove darežljivosti večkrat gerdo ošteva, zapravljivca imenuje, ki jo bo na beraško palico pripravil. Čudež pa skopo ženo v darežljivo spremeni, ki ga tukej podam, kakor ga v Vadingu berem. Tom. II. pag. 8.

Ko neki dan več ubožčikov na Lukezovim pragu stoji, in milodara prosi, jim ga on deli; ali žena se zato nad njim močno huduje, ter pravi, de bo vse tako razdelil, de še kmalo sama kaj jesti ne bota imela. Ko reveži le še dohajajo, in jih Bona-Dona z gerdo odpravlja, ter reče, de nima ničesar več pri hiši, kar bi jim dati uterpela, ji mož pohlevno veli: Pojdi, poglej v omaro in prinesi, de tudi tem damo. Bona-Dona je dobro vedila, de v omari je komaj še toliko kruha, kolikor ga je dovolj, nju nasititi. Gre serdita do omare, godernjaje zavoljo moža, de jo hoče še ob zadnji grizljnej kruha pripraviti, potegne ključ iz žepa, ga vtakne v ključavnico, odpre, in oh! v svoje začudenje najde, prej prazno omaro, zdej polno velikih hlebov ravno pečeniga kruha. — In od tih dob ni bilo v celi okolici bolj usmiljene žene do ubozih, kot je bila Bona-Dona, in v vsim je od zdaj z možem enih misel. Te dve dobre duši

se izročite duhovni oskerbi svetiga Frančiška. Nadležno ga prosite, naj ju nauči, kako se zamorete v svojim stanu posvetiti. Sv. Frančišek jima tako odgovori: „Že davno sim mislil tretji red ustanoviti, v katerim bi zamogli poleg neoženjenih tud zakonski popolnoma Bogu služiti, in kakor presodim, vama med svetam živéčima, goršiga pripomočka nasvetovati ne vem, de keršansko popolnost zadobita, kakor de v ta red stopita. Po dobrim premisliku prosita sv. Frančiška, naj bi ju v ta red sprejel, kar je tud storil, ter jima dal ponižno pa dostojno obleko pepelnate barve, verižico z več vozli za pas, in besedno jima je nekaj pobožnih vaj nasvetoval, ktere naj zvesto opravljata, dokler ne bo obširniših vodil spisal in zložil za vse, ki v ta novi red sprejeti biti želijo. Tako se je pričel tretji red sv. Frančiška, v kteriga je bil med moškimi Lukezi prvi stopil, in ga je Frančišek zato vpeljal, de bi se pri toliki vnemi za njegova

perva dva reda, katerih bratje in sestre v samostanih po treh evangeljskih svetih živijo, preveč ljudi poljodelstvu in zakonski zvezi ne odtegnilo; zraven tega pa bi vsi gotove vodila imeli, kako zamorejo po njegovim duhu med svetam prebivati in kakor njegovi pravi sinovi in prave hčere keršansko popolnamost doseči.

Ta novi red je imenoval Francišek red za spokornike ali terciarje obojniga spola in vsaciga stanú. Imenoval ga je pa tud tretji red zato, ker je bil prej že dva druga reda ustanovil.

3. Razširjanje tretjiga reda.

Ko je bil Francišek leta 1221 pravilo za tretji red spisal in na svetlo dal, so ga za Lukezam vsi tisti sprejeli, ki so ga v Kanari in Gazianu prosili, de bi jih, kakor so bili moškiga ali ženskiga spola v prvi ali drugi red sprejel. V Firencah so to novo pravilo Franciškoviga tretjiga reda sprejeli vsi tako

imenovani dobri ljudje sv. Martina. Bili so pa dobri ljudje sv. Martina neki usmiljeni bratje in sestre, ki so v bolnišnici, ki je bila pri cerkvi sv. Martina zidana, iz gole keršanske ljubezni bolnikom stregli, in ki so si bili to službo zato zvolili, de bi kaj taciga dobriga storili, za kar jih bo le Bog plačal. Pa ne le samo ti, ampak tud drugi so prav obilno v ta red pristopali in sme se reči, de se je tretji red veliko naglej razširil, kot prvi in drugi, zakaj kjerkoli so manjši bratje svoje samostane imeli, tam so tud tretji red priporočali in upejljali. Veči veljavo pa je dajalo tretjemu redu to, de ga niso le samo priprosti, kmečki ljudje, ampak tud nar veljavniši osebe, cesarji, cesarice, kralji, kraljice, knezi, knezinje, škofje, kardinali in tud sv. očetje papeži sprejemali. (Mem gredé povem, de so tud sedanji papež Pij IX. v tem redu, in Ludvik jim je ime.)

Vading pripoveduje, de je bilo ob njegovim času (1623) na Španjskim

dvoru v Madridu 60 žlahtnih gospodov v kraljevi službi, ki so bili terciarji, in kardinal Trejo, ki je bil zato, ko je v tretji red stopil, od nekterih zasmehovan, od družih hvaljen, piše tako: „Vi se čudite, kako sim si zamogel na škerlatnik ponižno obleko Frančiškoviga tretjiga reda ogerniti in se z vervjo prepasati. Ni li mar vredna vervica sv. Frančiška, de se jest ž njo prepašem, s katero kralji svoj kraljevi plajš prepasujejo? Sv. Ludvik IX., francoski kralj, sv. Elizabeta, vogerska kraljičina, so to obleko nosili, in več družih pobožnih knezov in knezinj, ki so se v duhu svetosti s tega sveta ločili. V naših časih, pišejo kardinal, je Španjski kralj Filip III. v obleki Frančiškoviga tretjiga reda umerl. Kraljica Elizabeta, žena sedanjiga kralja Filipa IV. in njegova sestra, kraljičina Marija, ste družnici tretjiga reda. Čemu se čuditi, ako kardinal verh svojiga škerlata pepelnasto obleko spokornikov ogerne in se z vervijo prepaše? Komur se ta

obleka malovredna zdí, naj vé, de je meni tolikanj potrebníši, na kolikanj višji cerkveno stopnjo sim povzdignjen, de se ne prevzamem.“

De se sedanji dan od tretjiga reda sv. Frančiška sploh tako ne misli, kakor je mislil učeni in pobožni kardinal Trejo, ni treba dokazovati; de so pa tud še sedanji dan ne le samo priprosti kmečki ljudje njegovi udje, ampak tud osebe nar imenitniših stanov po svetu, sim že zgorej omenil, ko sim spomnil, de so papež Pij IX. sami tercijar, in iz bukvic: „Regola del terz' ordine di Penitenza, Venezia 1856,“ se prederznem soditi, de je tud neka še živa cesarica in kronana kraljica tercijarka, ker pisavec, preč. oče Gregor dalle Grotte di Castro, bivši provincial Benečanske okrajine, bi si ne bil upal pokloniti svojih bukvic od tretjiga reda cesarici, ako bi tako svetla gospa, ki vsako svojo stopinjo s kako dobroto zaznamva, ne bila v tem redu.

Kako čudno naglo se je Frančiškov prvi in posebej tretji red razširil, in kako obilno so se ga visoki in nizki, duhovni in neduhovni vsih stanov in vsake starosti poprijemali, priča Peter de Vineis, tajnik cesarja Miroslava, Rimskiga papeža in svete Cerkve grozovit sovražnik, ki piše, de so manjši Bratje razkolniškemu cesarju nar močnejši in nepremagljiv upor, ki so pa še vse močnejši postali, kar se v njihov tretji red mejni grofi, grofi in vsa žlahtna gospoda, še celo kralji in knezi, s svojimi ženami, otroci in z vsimi podložnimi zapisujejo. V svoji jezi do frančiškanov gre Peter de Vineis še dalje, ter pravi: „dve novi družbi, to je družbo moških in ženskih terciarjev so manjši Bratje ustanovili, v ktere so sploh moške in ženske tako sprejeli, de bi mogel terge in vasi prehoditi, v katerih bi moža ali ženo najdel, ki bi ne bila v ti družbi“ (Tertia Seraphica Vinea, auctore F. Engelberto Pauk. Coloniae 1720, pag. 35).

Bog daj, de bi se vnema za tretji red povsod in posebej v naših slovenskih krajih tako med zakonskimi obudila, kakor jo, hvala Bogu! med neoženjenimi semtertje že vidimo; žalostni časi bodo tako zginili in veselši nam bodo došli, kakor pa jih ravno uživamo. Ker pa vse dobro od zgorej pride, ker je le **Bog** tisti mogočni Gospod, ki s svojo gnado um razsvetli in voljo nagne, de je pripravna kaj dobriga izpeljati, torej moli zdej, ti svetujem, za pomnoženje svojih bratov in sester „en Očenaš.“

De oddelk „razširjanje tretjiga reda“ sklenem, rečem, de v vsih tistih deželah in krajih, kjer so frančiškani naseljeni, je tud tretji **Frančiškov** red znan, kteriga priporočajo in so oni njegovi natorni vodji.

4. Namen tretjiga reda.

Sv. Frančišek, ki je tretji red ustanovil, ni imel nobeniga drugiga namena, kot ljudem, ki se resnično zveličati že-

lijo, gotove vodila na roke dati, kako naj na svetu in med svetam živijo, de svojiga večniga zveličanja ne zgrešijo. Namen tretjiga reda je, majhno število izvoljenih pomnožiti in jim težavno opravilo svojiga zveličanja polajšati.

De se zveličamo, ali v nebesa pridemo, ni treba ničesar drugiga, kot de keršansko pravico spolnujemo, ki se tako glasi: Varuj se hudiga, in delaj dobro. Zavarovati človeka pred hudim, v katero je od mladih nog nagnjen, in pospešiti v dobrim, za katero je, de se Bogú smili, le prekasen, len in pozabljiv, mu je Francišek neke vodila predpisal, katerih naj se nar skerbniši derži, in zveličanje mu ne bo odšlo, akoravno treh evangeljskih svetov v samostanskim zidovji pod duhovnim poglavarjem ne spolnuje. Pravilo Franciškoviga tretjiga reda je v vsim po svetim evangelji obravnano, ni presiljeno, ne prenapeto, hinavski pobožnosti je pa popolnoma sovraž. Le edino to, kar je

človek že tako po božjih ali cerkvenih zapovedih storiti ali opustiti dolžan, živo priporoča in z modrim oziram na vnanje zadeve uči, kako se zamore vse to po Jezusovim duhu in njegovim svetim evangelji v djanji spolniti.

De se slehern prepriča, de pravilo tretjiga reda, ki ga je sv. Francišek spisal, in so ga papeži Honori III., Gregor IX., Inocencij IV. in Škander IV. ustno, Miklavž IV. pa z majhnimi, času primerjenimi prenaredbami, s pismam poterdili, nič kaj taciga ne zapoveduje, kar bi človeške moči presegalo, de to pravilo le zveličanje duš za svoj cilj ima, in je skoz in skoz po duhu sv. evangelja obravnano, ti ga vsiga poslovenjeniga podam, ki si ga dosihmal v slovenskim jeziku le skrajšaniga bral.

5. Redovno pravilo (regelca) tretjiga reda sv. Frančiška, ali spokornih Bratov in Sester.

Pismo papeža Miklavža IV., s katerim se pravilo tretjiga reda poterjuje.

Miklavž škof, služabnik služabnikov Božjih, ljubljenim sinovam, bratam in hčeram v Kristusu reda bratov spokornikov, sedanjim in prihodnjim blagor in apostoljski blagoslov.

Verh gore katoliške vere, ktero so učenci Jezusa Kristusa z odkritoserčno, v ognji ljubezni plamenečo vdanostjo z besedo neutrudljiviga pridigovanja nevernim, v temi tavajočim ljudstvam oznanovali, in ktero vero hrani in varuje rimska Cerkev, je, kakor nam je znano, skaloterdni temelj keršanstva vterjen, kogar ne morejo viharji omajati, ne divja nevihta pretresti in razdjati. To je namreč prava in resnična vera, brez ktere se nobeden ne vdeleži ne dopadljivosti,

ne prijateljstva Narvišiga. Ona je, ki pot zveličanja kaže in zljajšuje; ona, ki obeta plačilo večniga zveličanja in nezapopadljivo veselje. Zato je slavni Kristusov spoznovavec, sv. Frančišek, tega reda začetnik, kazavši pot, ktera h Gospodu pelje, s svojim naukam in zgledam, z odkritoserčnostjo svete vere, svoje sinove učil in hotel, de bi samo letó stanovitno spoznovali, zvesto ohranili in tud djansko spolnovali, de bi po ti poti zvesto hodivši iz ječe sedanjiga življenja rešeni večno zveličanje doseči zaslužili.

I. poglavje.

Od poskušnje tistih, ki želé postati udje tega reda.

Mi (Miklavž IV.) ki svojo milost temu redu skazujemo, in za njegovo pomnoženje skerbimo, določimo, de se morajo vsi, kterim bi se vgodilo, za ude tega reda sprejetim biti, pred njihovo

sprejembo, natančnemu spraševanju podvreči čez katoliško vero, čez pokoršino in zvestobo do katoliške Cerkve. Če oboje terdno spoznajo in resnično verujejo, se brez zadržka lahko v ta red sprejmejo. Vender se je skerbno varovati, da se v stan tega življenja nikakor ne dopusti kak krivoverec ali krivoverstva sumljiv, ali če je zgubil svoje poštenje. Ko bi se pa primerilo, da je bil kakošen tak že sprejet, naj se brez odloga naznani verosodniku čez krivoverstvo v pokorenje in kazen. *)

*) V redovnih postavah, ki so jih papež Pavel III. potrdili, so pogoji za sprejembo v tretji red tako določeni: Kdor hoče v ta red stopiti, mora biti zvest, katolišk kristjan, krivoverstva nesumljiv, pokoren naredbam sv. matere katoliške Cerkve, brez dolgov, zdrav na duši in tud na telesu vsaj toliko, da bo, ako bi vsih ojstrost, ki jih pravilo nalaga, po čerki spolnovati ne bil v stan, tiste dobre dela opravljati zamogel, v ktere mu bodo predniki ojstrosti spremenili, in zadnjič mora imeti med ljudmi dober glas in mir z vsakim. Druga postava pa prepoveduje, take osebe v ta red sprejemati, ki so brez

II. poglavje.

Od sprejemanja tistih, ki želé v ta red stopiti.

Kdor se tedaj hoče vdeležiti te bratovšine, tega naj za sprejemanje odločeni oskerbniki (ministri) natanko sprašajo o njegovi službi, njegovim stanu in njegovih zadevah, in naj ga skerbno podučijo od težav te bratovšine, posebno pa od povernenja ptujiga ali krivičniga blaga. Ko se je to storilo, naj se na njegovo željo in prošnjo preobleče, kakor je zapovedano, in ko bi kaj krivičniga pri sebi imel, naj si prizadeva poverniti, v gotovim dnarji, ali pa naj da zastavo zavoljo varnosti. Tudi naj skerbi, de

službe, brez vsih dohodkov, brez vsiga premoženja ali pošteniga zaslužka, ker ako bi se klateži v ta red sprejemali, bi bili prednikom in bratom le v težavo, ker bi se od njihovih žulov preživeti hotli. Kar se luteranstvo zmirej bolj širi, opazka, de se krivoverstva sumljivi v ta red ne sprejemajo, tud v naših časih in krajih ni ravno od več.

se spravi in pomiri brez odloga s svojim bližnjim. Spolnivši vse to, naj se po dokončanim letu, po svetu nekterih bratov svetovavcov (diskretnikov), če ga pripravniga in zmožniga spoznajo, tako sprejme, namreč: de obljubi natanko spolnovati vse Božje zapovedi in kakor se spodobi tudi za pregreške, ko bi jih čez ta stan storil, zadostovati, ako bi ga oglednik (vizitator) h kakimu pokorilu obsodil. In ta njegova storjena obljuba naj se očitno zapiše in pismo shрани. Kako drugač naj pa ministri nobeniga ne sprejmejo, razun ko bi se jim po resnim premisliku okolišin osebe in njenih nadležnih prošinj drugači primer-no zdelo. Ravno tako tudi sklenemo in zapovemo, de nobeden, ki je v ta red stopil, ga ne smé zapustiti in se med svet verniti. Vender mu je perpušeno v kak drug od Cerkve poterjen red prestopiti. Žene omožene pa se ne smejo in ne morejo tega reda vdeležiti, ako

nimajo od móž pervoljenja in dovolitve. *)

*) Drugo poglavje razločno pové, kdo sme osebe, ki prosijo v tretji red sprejete biti, spraševati, oblačiti, in kdej k obljubam dopustiti. Ker so bratje in sestre tretjiga reda pod nadzorništvam manjših Bratov ali frančiškanov, je njih prvi vodja okrajniški poglavar (provincial); kjer pa ta sam povsod, kjer ima sebi podložne samostane, osebno biti ne more, on za vsak samostan svojiga namestnika ali vizitatorja odloči, ki v njegovim imenu osebe, ki se oglašajo, de bi jih sprejeti hotel, sprašuje, oblači in kader je čas, k obljubam dopuša. (Oblast v tretji red sprejemati in k obljubam dopuščati zamorejo od očeta provinciala tud svetni duhovni zadobiti, ako so sami bratje tretjiga reda in za tako pooblastenje prosijo.) K obljubam se dopuščajo pa le osebe, ki so leto poskušnje od ure do ure prestale in vsaj šestnajsto leto spolnile. Pred dokončanim 16. letam se smejo le na smertni postelji, de se popolnoma odpustka vdeležijo, dopustiti s pogojem, ako ozdravijo, jih o času dozorelosti oponoviti. Oobljube sprejema edino provincijalov namestnik ali vizitator. Kraj, kjer se v red sprejemajo, in oobljube delajo, je cerkev, ali kaka samostanska kapelica, kjer je ta red. Ako se pa zavoljo okolišin v cerkvi ali kapelici osebe v tretji red ne sprejemajo, je zadost pristojin kraj cerkvi

prizidani žagrad, nikakor pa ni za sprejembo in za obljube pripraven kraj hiša ali tud domača kapelica tiste osebe, ki želi v 3. red stopiti, ali pa obljube storiti, razun narveči sile smertne nevarnosti. Pri preoblačenji in pri obljubah se ima natanko ravnati po obrednih bukvah. Ako se kdo 6 mescov po dokončanim letu poskušnje za obljubo ne oglasi, je toliko, kot de se je iz reda zbrisal, in njegovim duhovnim dobrotam odpovedal, razun ko bi svojo zastajo z veljavnimi dokazi spričal.

Kar papeževo povelje zadene, de naj nobeden iz reda ne stopi, in se med svet ne poverne, ko je enkrat obljube storil, razun ako v kak od Cerkve poterjen red stopi, moremo vediti, de to povelje tiste tercijarje veže, ki so se iz hrepenenja po višji popolnamosti od sveta ločili, v samostane združili, in kateri redovniško obleko nosijo in verh pravila tretjiga reda tri evangeljske svete spolnujejo. Takim v samostanih bivačim tercijarjem pravilo prepoveduje, red po obljubi zapustiti. Ker pa udje tretjiga reda v naših krajih v samostanih ne živijo, nobene razločivne zunanje obleke ne nosijo in slovesnih obljub ne delajo, zamorejo, kaderkoli hočejo, ali pred obljubami ali tud po obljubah red zapustiti. Lahkomišljenim moram pa le vender tukej besede sv. Lukeža v spomin sklicati: Nihče, kateri s svojo roko za drevo prime in se nazaj ozéra, ni pripraven za Božje kraljestvo. Luk. 9. 62. Provinci-

III. poglavje.

Od obleke in kakošnosti oblačila.

Bratje tega reda naj se sploh v suknenino oblačijo, ktera naj bo cenó po kupu in po barvi prosta, ne bela ne černa, razun ko bi se kakimu, kar cenó oblačila zadene, od oglednika (vizitatorja) po svetu ministrov iz pravičniga in očitniga vzroka za nekoliko časa spregledalo. Tud naj nosijo bratje plajše in kožuhe brez olepšaniga ovratnika, odperte ali cele, zapete ali odpete, kakor poštenost tirja in rokavi naj ne bo-

jalov namestnik ali vizitator pa zamore in smé vse taiste brate in sestre, ki se, zavoljo kakiga večiga pregreška trikrat posvarjeni, ne poboljšajo in terdovratni ostanejo, izbrisati in iz reda pahniti. Ker sedanji dan tercijarji nobeniga zunanjiga oblačila ne nosijo, ki bi jih od navadnih ljudi ločilo, pravi oče Gregor dalle Grotte, ni treba ženam privoljenja od svojih móž, de v ta red stopijo in v njem obljube storijo. Zmirej bodo pa bolje storile, ako jih za to privoljenje prosijo, sej keršansk móž ne bo dobri reči nasprotoval.

do široki. Tudi sestre naj nosijo plajše in krilo iz prostiga sukneniga blaga, ali pa naj imajo zraven plajša eno belo ali černo spodnje krilo, ali široko obleko iz laneniga ali konopneniga platna brez gub. Zastran slabote sukna in kožuhov za sestre se jim smé spregledati ali polajšati, kakor tirja njih stan in šega kraja, kjer živijo. Tudi ne smejo ne bratje ne sestre svilnatih trakov in vervic imeti; naj nosijo samo kožuhe iz ovčjih kož, žepi naj bodo usujeni, in čevlji brez svilnatiga lišpa in nikakor drugači ne, kakor je blagi pervak apostelnov sv. Peter svetoval, brez vsiga nečimerniga lepšanja tega sveta. *)

*) Kar je tukaj rečeniga od obleke redovnikov in redovnic, zadeva poprejšnje čase in zlasti laško deželo, kjer se je redovniška obleka očitno nosila. Ker so pa papež Juli II. 15. vel. travna 1508 tercijarjem, ki med svetam živijo, zapoved zastran oblačenja polajšali in izrekli, da naj pod zunanjo obleko nekoliko večji škapulir nosijo in ga z vervico prepasujejo, torej bratje in sestre tretje poglavje spolnijo, ako na životu škapulir

IV. poglavje.

Bratje in sestre ne smejo hoditi k nepoštenim gostijam in igram, in ne smejo oslepnim igravcam kar si bodi darovati.

Popolnoma je prepovedano hoditi k nepoštenim gostijam, igram in plesanju. Gledišnim igravcam se ne smé nikakor ne nobena reč podeliti, tud za gledanje nečimernih reči se ne sme denar trositi. Ravno tako morajo skrbeti, de njih deržina nobene reči ne da takim igravcam. *)

nosijo in ga z vervico prepasujejo. Kar zunanjo oblačilo tiče, naj se bratje in sestre tretjiga reda zderžé vsiga nečimerniga in lišpaniga, košatiga oblačila, in naj se le tako nosijo, kakor se ponižnim in ubogim spokornikam spodobi. Da bi se tercijarji in zlasti tercijarke vse enako oblačile, ni nikjer zapovedano; jest pa tega tud ne svetujem, ker vse enako oblečene bi zanikarnim posvetnjakam v večí zasmeh bile.

*) Sv. Francíšek ni brez vsiga vzroka imenovanih in njim enakih veselie prepovedal, ker gotovo je, de ako niso same na sebi grešne, le vender kar lahko naravnost v

V. poglavje.

Od zderžanja mesnih jedi in od posta.

Čisto vsi naj se zderžijo mesnih jedi ob ponedeljkih, sredah, petkih in sabotah, ako silne okolišine, kake bolezni ali slabosti drugači ne tirjajo. Ako se pa komu kri puša, naj tri dni zaporedoma mesno jé; tudi popotnikom naj se ne odteguje meso. Tudi je pripušeno vsakimu jesti meso, kader se kak posebno velik praznik praznuje, o kterim so nekdej kristjani smeli meso jesti. Druge nepostne dni pa smejo jesti jajca in sir, in tudi v samostanih zamorejo z drugimi menihi vred brez skerbi jesti,

greh zapeljejo in poboljšale še nikogar niso. Za dušo, ki se je Bogu darovala, so take veselice vselej nepristojne, in svet, ki ima pri opazovanji slabost bogaboječih risovo oko, za svoje je pa slep, bi se močno spotaknil, in vso tvojo pobožnost bi hinavšino in slepilo imenoval, ko bi te v gledišu, na rajanji, ali pri taki igri zagledal, kateri samo vpričevati, je že vsim pod cerkvenimi kaznimi prepovedano, kakor: vervoplescov, umetnih jezdicov, in tud dvobojnikov.

kar se jim prinese; razun slabih, popotnih in bolnih naj bodo zadovoljni z južino in večerjo. Zdravi naj bodo zmerni v jédi in pijači, zakaj sv. evangeli pravi: Varujte se, de vaše serca ne bodo preobložene v požrešnosti in pijanosti. Luk. 21. 34. K južini ali večerji naj nikdar ne gredó, de bi prej Gospodove molitve enkrat ne bili obmolili; ravno tako naj po jedi zopet en Očenaš, s pristavkam: „Čast bodi Bogu“ opravijo. Če se pa primeri, de bi ga kdo opraviti opustil, naj (za pokoro) trikrat obmoli „Očenaš“. Sleherni petek celiga leta pa se morajo postiti, ako nimajo tehtniga in pravičniga vzroka mesno jesti zavoljo bolehnosti ali kake druge okolišine, ali pa če je Rojstvo Gospodovo v petek, smejo tud mesno vživati. Od praznika vsih Svetnikov do Velikenoči naj se postijo ob sredah in petkih; tudi druge dni se morajo postiti, ki so ali od cerkve ali od škofov iz posebnih vzrokov zapovedani. V postu od

sv. Martina do Božiča, in od pustne nedelje do Velikenoči naj si prizadevajo razun nedelj vse dni se postiti, ako bolehnost ali kaka druga okolišina drugači ne tirja. Noseče sestre smejo, ako hočejo, do dneva očiševanja razun molitve vse druge telesne ojšrost opustiti. Delavcam pa je zavoljo slabivniga truda perpušeno od Velikenoči do praznika sv. Frančiška trikrat na dan se do sitiga najesti zato, ker imajo veliko z delam opraviti. Kader so pa pri kom drugim v delu, smejo jesti, kar se jim prinese, razun ob petkih ali ob družih dneh, ob kterih je post sploh od cerkve zapovedan. *)

*) V 5. poglavji so pervič dnevi odkazani, ob kterih se morajo bratje in sestre tretjiga reda mesnih jedi zderžati, in so drugič dnevi odkazani, ob kterih se mora postno jesti in le enkrat na dan se do sitega najesti. Ob ponedeljkih je v pravilu mesno jesti prepovedano; ali papež Klemen VII. so to prepoved odpravili in dopustili, de se vsak ponedeljk, ako na ta dan zavoljo nanašanja praznikov cerkev posta ne nalaga, meso

VI. poglavje.

Kolikokrat se morajo na leto spovedati in sveto Rešnje Telo prejeti.

Vsak izmed bratov in sester naj ne opusti trikrat v letu se svojih grehov spovedati, in zakrament sv. Rešnjiga

jesti sme. Prepovedano je tedaj od mesniga jesti: vsako sredo, petek in saboto, zunej izločkov, ki so v 5. poglavji določno zaznamvani. Zavživanje jajc in sira je pri nas vsak čas dopušeno.

Pravi posti, ob katerih je pripušeno le enkrat se postniga do sitiga najesti so: vsi petki celiga leta (izvzet je le sveti dan, ako petek pride), od praznika vsih Svetnikov do Velikenoči tud vse srede; post od sv. Martina do Božiča, ki so ga papež Klemen VII. skrajšali in le od prve adventne nedelje do Božiča spolnovati ukazali, kakor tud od pustne nedelje do Velikenoči je zunaj nedelj vsak dan posten dan. Od zajterka to poglavje nič ne govori, ampak le priporoča, de naj se bratje in sestre, ako so zdravi, z južino in večerjo zadovolijo. Kdor poleg izločkov, ki so v 5. poglavji zaznamvani, še kakiga polajšanja potrebuje, naj se le do očeta vizitatorja pokorno oberne, in tam ga bo zadobil, ako ima količkaj veljaven vzrok.

Telesa pobožno prejeti, s svojim bližnjim se spraviti in ptuje ali krivično blago poverniti, in sicer o Božiči, Velikonoči in Binkoštih. *)

*) To poglavje določi čas, kolikokrat vsaj naj tercijarji ss. zakramente prejmejo. Marsikakimu se bo le trikratna prejema vse premalo zdelo. Ali če pravilo ss. zakramente trikrat v letu prejeti zapoveduje, jih le vendar večkrat prejeti nikjer ne prepoveduje. Ker je pa sv. m. k. cerkev, kakor bomo pozneje slišali, veliko odpustkov tretjemu redu podelila, v katerih zadobljenje sv. Obhajilo tirja, bi bila ona zastonj te odpustke podelila, ko bi bilo tercijarjem več ko trikrat ss. zakramente prejeti prepovedano.

Ker pa pravilo pravi, 3krat naj ss. zakramente prejmejo, učijo razlagovavci tega poglavja, trikrat naj grejo bratje in sestre kakor združena skupščina k sv. Obhajilu, zlast naj velikonočno Obhajilo Veliki četrtek, kolikor mogoče, vsi skupej med sv. mašo prejmejo. Kdor je pa zadržan, kar se lahko zgodi, zlast pri služnih ljudeh, de ne more Veliki četrtek z brati in sestrami skupej k sv. Obhajilu pristopiti, naj ga prejme, kader mu je mogoče, vendar pa v svoji farni cerkvi.

Po redovnih pogodbah je določeno, de naj si bratje in sestre tretjiga reda prizadevajo ss. zakramente prejeti: o Gospo-

VII. poglavje.

Bratje ne smejo borivniga orožja nositi.

Bratje naj ne nosijo seboj napadnega ali borivniga orožja, razun v brambo Rimske cerkve in keršanske vere ali tud svoje domovine, vender pa le s privoljenjem Ministrov. *)

VIII. poglavje.

Od spolnovanja duhovnih molitev.

Vsi naj molijo vsaki dan sedmere cerkvene ure, namreč: zornice, pervo,

dovih in Marijnih praznikih kakor tud ss. apostelnov, v praznik sv. očeta Frančiška, o praznikih imenitniših svetnikov treh redov sv. Frančiška, in vernih duš dan.

Kar prejemo sv. Obhajila zadene, bodi duša! svojimu duhovnimu očetu za las pokorna; daj se mu voditi, nikakor pa, de bi ti hotla njega o nar svetejši reči voditi.

*) Kar nošnje borivniga orožja: bodalcov, mečev ali kakiga drugiga branila zadeva, naj se tretjoredniki po postavah ravnajo, ki jih je deželjska oblastnija zastran orožja razglasila.

tretjo, šesto, deveto uro, večernice in
 sklep (matutin, prim, terc, sekst, non,
 vespere in kompletori). Duhovniki, tisti
 namreč, ki znajo psaltir, naj molijo za
 prvo uro: „Bog! v tvojim imenu me
 reši itd.“ (Deus in nomine tuo salvum
 me fac. ps. 53); „Blagor nedolžnim na
 potu“ itd. do: „Za postavo mi daj“
 (Beati immaculati in via usque: Legem
 pone mihi Domine. ps. 118); in druge
 dnevne ure, kakor drugi duhovni z „Čast
 bodi Bogu“ itd. Kader pa v cerkev ne
 gredo, naj si prizadevajo moliti psalme
 za zornice, kakor jih drugi duhovni ali
 stoljna cerkev moli, ali pa, naj molijo,
 kakor neučeni, nar manj dvanajst Oče-
 našev za zornice, in za vsako drugo uro
 pa po sedem Očenašev s Čast bodi Bo-
 gu itd. Pri prvi uri (primi) in pri
 sklepnicah naj tud apostolsko vero pri-
 denejo in psalm: „Usmili se me, o
 Bog“ itd. (ps. 50). Ako pa tega ob
 imenovanih urah ne opravijo, naj molijo
 tri Očenaše. Bolniki pa niso dolžni tih

ur opravljati, razun če jih hočejo prostovoljno moliti. V 40 danskim postu sv. Martina in tud v velikim postu naj skerbijo, de bojo pri zornicah v svojih farnih cerkvah, ako jih veljavni vzroki ne izgovarjajo. *)

*) To poglavje razločno uči, kolikokrat čez dan, in pa kaj in koliko se mora moliti; tud razloči, kaj imajo duhovni, ki so v tem redu, in kaj neduhovni moliti. Duhovni, ki so v tem redu, opravljajo svoj brevir tako, kakor je v njihovi škofii odkazano, le k sufragijam, kader so po hvalnicah in večernicah, naj pristavijo spomin od sv. očeta Frančiška, in k sklepu svojih duhovnih ur naj še kaj pomolijo za ranjce brate, postavim: „De profundis“ z molitvijo: „Deus veniae largitor“ itd. Duhovni tercijarji, ki niso dolžni na kor hoditi in glasno brevir moliti, imajo od Cerkve pravico, de se smejo frančiškanskiga brevirja in kalendra poslužiti. Rubr. partic. Brev. Rom. Seraph. n. 155.

Neduhovni tercijarji so ločeni v take, ki brati znajo, in v take, ki brati ne znajo. Obojni svojo dolžnost spolnejo, ako Očenaše obmolijo, kolikor jih je za vsako uro odkazanih. Od Češenasimarij ni v pravilu nič rečeno, vender je sploh v navadi, de se po vsakim „Očenašu“, tud „Češena si Marija“ moli. Kteri neduhovni bratje in sestre pa

IX. poglavje.

Vsi, ki imajo pravico, naj oporoko naredé.

Verh tega naj vsi, katerim je po pravici dopušeno, svojo poslednjo voljo storé, in v treh mescih potem, ko so v red stopili, naj s svojim premoženjem zavkažejo in sporočijo, de nihče brez oporoke ali testamenta ne umerje. *)

brati znajo, smejo namesto „Očenašev“ duhovne ure od Matere Božje sploh imenovane: „Officium parvum Beatæ Mariæ Virginis“ moliti. Zato sim pa tudi duhovne ure od Matere Božje v te bukvice povzel. Ker so v tem redu navadno le ljudje, ki si morajo čas takorekoč ukrasti, de redovne molitve opravijo, zadost storijo, ako jih v 24 urah opravijo, in pokore treh Očenašev jim ni treba opravljati, ko bi tud redovnih molitev ob cerkvenih urah opravili ne bili. De se v obojnim postu pri zornicah (ne pri maši, kakor v adventu prvo mašo imenujemo, ampak pri duhovnih molitvah, matutinu svojih farnih cerkvah znajdejo), je le svet.

*) De le tisti oporoko delajo, ki kaj imajo, in de oporoکا še le po smerti velja, ni treba opomniti. Ako imaš kaj, vbogaj sv. Fran-

X. poglavje.

Od ustanovljenja mirú med brati in ptujci.

Zastran mirú med brati in sestrami ali tudi ptujci, ako v razperti živijo, naj se ravna, kakor se ministram pravo in dobro zdi. Ako je potrebno, naj se tud dotični škof za svet vprašajo. *)

XI. poglavje.

Od obnašanja, ako se jim postave in posebne pravice kratijo.

Ako se bratam in sestram od oblastnikov ali okrajne gosposke krivica dela v njihovih pravicah in prednostih ali

čiška in napravi svojo poslednjo voljo, de ne bo pravn za tvoje vboštvo. Kako? Komu? Vprašaj svoje zadeve, in ne pozabi svoje duše. -- Sv. Franciška so v tem poglavji vodile besede preroka Izaija, ki pravi: „Poravnaj reči svoje hiše, ker umerl boš.“ Iz. 38. 1.

*) Na moč gerdo bi bilo, ko bi se bratje in sestre, ki po keršanski popolnamosti hrepe-

privilegijah, kjer prebivajo, naj se pri-
tožijo ministri tistiga kraja škofam in
drugim navadnim sodnijam cerkvenih re-
či tistiga kraja, in potem naj ravnajo,
kar jim bodo ti svetovali in ukazali. *)

XII. poglavje.

**Kolikor mogoče, se je varovati očitnih
priseg.**

Vsi naj se zderžijo očitnih priseg,
razun velike sile v okolišinah ali pergod-
kih, ki so od apostoljškiga Sedeža za
priseganje dopušeni, namreč: zavoljo
miru in vere, zavoljo obrekovanja, in
kader se mora pričati; tud ako je v
prid pri kupčijskih pogodbah, pri prodaji

nijo, pisano gledali, drug drugiga se ogibali
in pred predniki tožili. Ko bi se kaj taciga
po hudičevim zalezovanji primerilo, naj jih
predniki pomirijo; prej ko ne, bojo pa nar-
bolje storili, ako dražljivce, šuntavce slo-
vesno iz reda pahnejo.

*) K 11. poglavju ne vem kaj dostaviti, kar
bi več, kakor je v njem pisano, priprostimu
braveu vediti koristilo.

in podaritvi. Tudi pri navadnih pogovorih naj se varujejo, kar se morejo, prisegati. Ako bi pa kdo kak dan iz premale pazljivosti jezika ne berzdal in prisegel, kar se pri mnogim pogovarjanji lahko primeri, naj tisti dan zvečer po spraševanji vesti „tri Očenaše“ moli, ker je tako nepremišljeno prisegel. Sleherni naj tud ne pozabi, svojo deržino k Božji službi priganjati. *)

XIII. poglavje.

Od sv. maše in od zborov.

Vsi bratje in sestre, kterigakoli mesta ali kraja, naj bodo vsaki dan pri sv. maši, ako niso zaderžani. In vsaki

*) Pri gosposki za resnico in pravico priseči, bratom in sestram ni prepovedano; le pred prederznim priseganjem, priduševanjem itd. sv. František svari, ker človek, ki veliko prisega, ni le samo nepopolnoma, ampak je poln krivice, in šiba ne pojde od njegove hiše, pravi Sirah 23. Pazi, de ti ne bo treba po povečernim spraševanji vesti le večkrat po 3 Očenaše za pokoro moliti, ker

mesec naj se snidejo v tisti cerkvi ali v tistim kraju, kakor bodo ministri odkazali, de bodo ondi pri slovesni ali veliki maši. Vsaki naj tudi da en veljaven denar oskerbniku, kateri naj te denarje nabira in jih po nasvetu ministrov razdeluje med revne in ubožne brate in sestre, posebno bolehnne in tiste, ki si pogrebšine plačati ne morejo, potem tud drugim ubogim. Verh tega naj tudi nekoliko navadniga denarja omenjeni cerkvi podelijo in naj si preskerbijo, če se lahko zgodi, pobožniga in v božji besedi izurniga duhovnika, ki bi jih k spokornim življenju, k spolnovanju usmiljenih del skerbno priganjal, spodbujal in napeljeval. Med sv. mašo in pridigo naj si vsak prizadeva molčati; pazljiv naj bo na molitev in sv. opravilo, ako ga občni prid bratovšine ne zaderžuje. *)

za vsako prederzno prisego je po 3 Očenaše za pokoro opraviti. (Vinea Ser. Stat. cap. XII.)

*) Zapoved, vsaki dan pri sv. maši biti, veže tiste brate in sestre, ki priložnost in ob

enim čas imajo. Po mestih imajo skorej povsod priložnost vsaki dan pri sv. maši biti, časa jim zamore pa le vender pri vsim tem zmanjkovati, in okolišine ali dolžnosti stanú takošne biti, de jim je nemogoče jo slišati. Kdor je sveto mašo vsaki dan slišati opustil, ne iz zanikernosti, ampak iz veljavnih vzrokov, zavoljo bolehnosti, pomanjkanja časa, po dolžnostnih opravil, in kar je temu enaciga, se še bistevno zoper 13. poglavje redovnega pravila ni pregrešil.

Sv. Francišek ukazavši vsaki dan sv. mašo slišati, ni hotel nikakor reči: „slišati jo moraš, naj si tud dolžnost svojiga stanú zamudiš.“ Tega kratko nikar ne; ampak sv. Francišek je hotel le reči: ako, postavim, ti, ki si v službi, nobene dolžnosti do svoje gospodinje ne zamudiš in v takim kraji prebivaš, kjer zamoreš sv. mašo slišati, sliši jo vsaki dan. Če ti pa dolžnosti tvojiga služniga stanú tega ne dopustijo, stori prej to, kar je dolžnost tvojiga stanú, zakaj jest te nočem zavezovati, de bi sv. maše iskaje dolžnosti svojiga stanú opustila. Ako jo torej utegneš slišati, sliši jo pobožno in pazljivo; med sv. mašo tud svojo redovno molitev ali vso ali vsaj nekoliko lahko opraviš.

Tisti, ki se bojijo v tretji red zato stopiti, ker njegovo pravilo pravi: vsaki dan sv. mašo slišati, kakor tud tisti, ki hrepenčim v ta red stopiti odsvetvajo in pravijo, de ne bodo mogli, poleg dolžnosti svojiga stanú, postov spolnovati, vsaki dan sv. mašo slišati, in še težko jim bo kdaj za službo

šlo, ne poznajo duha Franciškoviga tretjiga reda. Rečeno je zgorej, de vsaki dan sv. mašo slišati je le tisti dolžan, komur dolžnosti njegoviga stanú to dopustijo, komur pa ne dopustijo, je pa ni dolžan slišati. Zastran postov in zderžanja mesa je že v 5. poglavji vse potrebno opomnjeno, in služni bratje in sestre tretjiga reda smejo razun petkov in družih od Cerkve zapovedanih postnih dni jesti, kar se jim da, in pravilo nikakor gospodinji ne nalaga, de bi mogla za keršenico tercijarko v sredo postno kuhati, ker za celo deržino mesno pripravlja. Tisti pa, ki pravijo, de bi tretjorednice zato, ker so Franciškove hčere, v nevarnosti bile, službe ne dobiti, keršanske gospodarje in pobožne gospodinje preslabo sodijo. Jest menim, de vsaka gospodinja bo raji kristjano v službo vzela, ki je ponižna, lepiga zaderžanja, molčēča, zvesta in od neumniga razveseljevanja nič ne vé, kakor pa nasprotno; in tud sim prepričan, de bo vsaka gospodinja, ako svoje keršenice to uro za nobeno domače opravilo ne potrebuje, ako jo kam spustiti proši, raji v cerkev pustila, kot na sprehod.

Marsikterimu bi se utegnilo dozdevati, ako je pa temu tako, de tercijarji sv. maše vsaki dan slišati niso zavezani, de smejo jesti, kar se jim da, in dalje, de provincijalov namestnik ali vizitator tud redovne molitve skrajšati, in v vsih ojstrostih polajšanje dati sme, tedaj pa tretji red ni nič kaj posebniga, in zato je malo na tem le-

žeče, ali ga kdo sprejme ali ne sprejme, ali se komu vanj stopiti svetuje ali odsvetuje.

Tako in temu enako ugovarjanje bi se mende dalo takole odbiti: Pravilo tretjiga reda, ki so ga papež Miklavž IV. s pismam poterjali, je tako, kakor 5 cerkvenih zapoved, človeška postava. Kakor pa Cerkev o tretji cerkveni zapovedi v 40danskim postu, ko bi se mogli vsi kristjani po čerki te zapovedi vsaki dan mesniga zderžati in le enkrat na dan se postniga do sitiga najesti, polajšanje da in perpusti, de se sme ob nekterih dneh mesno jesti, in zdej nobeden ne pravi, de tisti greši, ki se tega polajšanja posluži, zakaj bi pa tercijarjem greh bilo, se polajšanja poslužiti, ki jim ga Cerkev po redovnih prednikih podeluje? Ali papež Benedikt XIII. so s svojim razpisam „Paterna“ n. 10. med drugimi pravicami vizitatorju tud oblast dali, de on v imenu sv. Cerkve ojstrosti tega reda polajša ali tako spremeni, kakor okolišine časa in potrebe prosivcov tirjajo, torej ostane tretji red, ako se tud od njegovih ojstrost kaj prijenja, še zmirej to, za kar ga je Cerkev spoznala, ostane še zmirej tretji red, kakor cerkvene zapovedi še zmirej cerkvene zapovedi ostanejo, akoravno sv. Cerkev iz veljavnih vzrokov v njih polajšanje daje.

Kdor je v tretji red stopil, ni nič drugega prevzel, in sv. Francišek ga ni hotel k nobeni drugi reči zavezati, kot k spolnovanju Božjih zapoved in kerstnih obljub. Kdor komu v tretji red stopiti odsvetuje, ta

mu hoče reči: ali spolnuješ Božje zapovedi in kerstne obljube, ali jih ne spolnuješ, to je vse eno. De bi pa bilo vse eno, če se Božje zapovedi in kerstne obljube spolnujejo ali ne, pač ne boš terdil. Tercijarji, naj zvé vsak, ki je dosihmal kak kriv zaumen od njih imel, niso nič drugiga kot tiste osebe, ki so pred svojim duhovnim prednikom obljubile, de bodo čas svojiga življenja Božje zapovedi spolnovale, in ako bi se zoper redovno pravilo, ki se na kerstne obljube zastavlja, kako pregrešile, de bodo tisto pokoro za vse prestopke opravile, ki jim jo bode vizitator naložil.

Skerbi, ki si v tem redu, de boš s ponižnostjo, s pametnim zadržanjem in z zvestim spolnovanjem Božjih zapoved zabavljivcam tretjiga reda sama v okom prišla; zakaj tud opomniti moram, de večkrat so tretjorednice, ako se v duhu prevzamejo, in se na njihovim zunanjim zadržanji mati vsih čednost, ponižnost, v besedi in djanji ne lesketa, same vzrok, de se čez nje zaničljivo govori.

Nadalje govori 13. poglavje od zborov, ministrov, milošine in pridigarja. Zbor bi se mogel po pravilu vsaki mesec obhajati s sv. mašo, pri kateri je po razlaganji tega poglavja nasvetovano, de so bratje in sestre, kolikor mogoče, skupno pri sv. Obhajilu. — Minister in vizitator ni vse eno. Vizitator je provincialov namestnik, ki le za duhovni prid tega reda skerbi, in se v časne, denarne zadeve nič ne vtika in vtikati ne sme; mi-

XIV. poglavje.

Od bolnih in umerlih bratov.

Ako se primeri, de kdo zmed bratov zboli, so ministri dolžni, vsaj enkrat v tednu bolnika obiskati, ali sami ali po kom drugim ali drugih, kakor hitro jim bolnik od tega sporoči. Ministri naj bolnika skerbno napeljujejo k pokori in spovedi, kakor se jim bo boljše in koristniši zdelo in naj jim prinesejo potrebniga od zložnine bratovšine. Ko bi pa bolnik umerl, naj se naznani bratam in sestram, kateri takrat v tistem mestu

nister (oskerbnik ali opravnik) je pa kdo zmed bratov tretjiga reda, ki se s časnim peča, in milošino, ki jo tretjoredniki prostovoljno skladajo, pobira, hrani in po nasvetu redovnih odborikov tako razdeluje, kakor pravilo zapoveduje.

Kjer se zbori, v katerih se po pridigtud o družih redovnih zadevah posvetuje, vsaki mesec ne obhajajo, naj se ob imenitniših redovnih praznikih, k nar manjšim pa vsaj vsake kvatre obhajajo. Ako o vizitator sam v tem zboru ne pridiguje, sme kakiga drugiga duhovna za to naprositi.

ali kraji prebivajo, kjer je merlič, de so osebno pri pogrebu, in de se ne odtegnejo prej od ondod, dokler sv. maša ne mine in merlič ni pokopan. To se mora tud spolnovati, ako je kaka sestra bolna ali umerla. Potem naj vsak brat in vsaka sestra med osmino za ranjciga ali ranjco moli; mašnik naj enkrat mašuje; kdor zna, naj moli psaltir 50 psalmov, kdor ne zna (brati) ravno toliko Očenašev in konec sleherniga naj pristavijo: „Gospod, daj mu večni mir in pokoj, in večna luč naj mu sveti. Amen.“ Verh tega naj med letam za blagor živih in mertvih bratov in sester za tri sv. maše dajo. Kteri pa psaltir znajo, naj ga molijo, drugi naj molijo 100 Očenašev, konec vsaciga naj pristavijo: „Bog jim daj večni mir in pokoj, in večna luč naj jim sveti. Amen.“ *)

*) Vsaki brat ali sestra, ki nevarno zboli, naj naznani svojo bolezen ministru, ki je hlapec vsih bratov in sester, de on naprej sporoči, de bolnik prvič, kar njegovo dušo, in

drugič, kar tud njegovo telo zadene, ne bo zapušen. Ko je kdo, bodi si moški ali ženska, tretjiga reda umerl, naj bratje in sestre tistiga kraja, to je, vsaj tiste fare, kjer je umerl, njegovo smert, ali po ministru, ali po kakim soudu zvejo, de mu zadnjo ljubezen skažejo, to je, k pogrebu pridejo. Druge dolžnosti, ki jih udje tretjiga reda do soudov po smerti imajo, so: de vsak mašnik, ki je v tem redu, v 8 dneh po smerti za ranjcim ali enkrat mašuje, ali pa, kakor vsi drugi neduhovni, po 50 Očenašev s pristavkam: „Bog mu daj večni mir in pokoj“ itd., ali po 50 psalmov, ali pa bilje, kakor jih duhovni po mertvih opravljajo, pobožno obmolijo. Ker pravilo pravi, de naj vsaki mašnik za ranjcim enkrat mašuje, ker tud druge molitve za pokojnim opravljati smé, je to tako umeti, de naj se po vsakim umerlim bratu ali sestri, ako ni nič zapustil, iz zakladnice tretjiga reda vsaj ena sv. maša bere, pri kateri naj bodo bratje in sestre pričujoči. De je v pravilu zapovedano, vsako leto po 3 sv. maše za žive in mertve tega reda plačati, beremo; vender se sme revnišim to prijenjati in v kako drugo dobro delo spremeniti. Ako zamore pa kdo te 3 maše plačati, naj jih plača, pa kjerkoli se mu zljubi, in nikakor ni zapovedano, de bi jih ravno frančiškani brati mogli. Kdor tih maš ne plača, naj 100 Očenašev enkrat v letu za vse ranjce brate in sestre tretjiga reda obmoli.

XV. poglavje.

Od ministrov.

Službo ministrov pa in druge službe, ktere so zapovedane v pričujoči naredbi, naj vsak, kterimu je zročena, pobožno sprejme in zvesto opravljati skerbi. Vsakiga služba se smé samo nekaj časa opravljati, nikdar pa ne more kdo za celo življenje minister biti, ampak njegova služba naj terpi samo določeni čas. *)

*) Kaj je minister (oskerbnik, opravnik) in ktere so njegove poglavitne dolžnosti, je bilo že pri razlaganji 13. in 14. poglavja omenjeno. Ministra iz svoje srede v splošnim zboru volijo vsi bratje in sestre in svoje glasove oddajajo v pisanih listkih, in oče vizitator tega, ki ima večino glasov, za ministra poterdijo na eno, dve ali tri leta. Verh ministra so v tem redu, kjer je očitno vpeljan, še druge častne službe, kakor: svetovavei (diskretniki), tajnik, in ako minister vsih svojih obširnih dolžnost opravljati ne more, še marsikake druge manjši službe, denarničar, bolnišničar, kterih vsih služba terpi le določen čas.

De bi se mogli ministri, diskretniki itd. voliti, učijo vsi, ki 15. poglavje tega pravila razlagajo in reči moram, de nobeno poglavje ni v latinskih, italijanskih in nemških bukvah obširniše razloženo, kakor 15. poglavje. Je pa tud res nar težavniše, ker bati se je, de bi se bratje in sestre, ki so iz različnih krajev in se ne poznajo, tako lahko pri volitvi ne zedinili, lahko mogoče, de bi se v takim zboru, ki bi med ljudmi veliko govoriti dal, še kake druge zmešnjave primerile. Ker se že po nar veljavniših razlagovavcih tega poglavja te častitljive službe po večini glasov razdajajo, de se marsikake mogoče zmešnjave ubranijo, in se ta volitev na tihem zgodi, bo nar bolje, de vsi volivci svojo pravico o. vizitatorju prepustijo, in on bo iz njihove srede pobožniga in obče spoštovaniga moža zvolil, ki bo službo ministra opravljal. Ako pa o. vizitator izvoljenimu ministru dva ali po obilnišimu številu sebi podložnih tretjorednikov še kaj več mož za svetovavce (diskretnike) dodá, bo 15. poglavje bistveno dopolnjeno, ker ono le od ministra in še nekaj družih služb govori, njih imen in števila pa ne določi. De bi se moglo za ministra in druge službe glasovati, tud pravilo besedice ne čerhne. Ubogaj in spoštuj torej tiste prednike, ki ti jih bode o. vizitator v zboru oznanil.

XVI. poglavje.

Od obiskovanja in pokorjenja grešivših.

Ministri naj se dalje z brati in sestrami svojiga mesta ali kraja v splošen zbor v kakim samostanu, ali če ga ni, v kaki cerkvi zberejo in za vizitatorja naj imajo mašnika iz kakiga od Cerkve poterjeniga reda, ki jim naj za storjene pregreške koristno pokoro naloži. Drug pa nobeden ne smé in ne more službe vizitatorja opravljati. Ker je pa takošno življenje od hvalevredniga sv. Frančiška vpeljano, svetvamo, de se vizitatorji in učenci iz reda Manjših Bratov zvolijo, ktere naj Kustozi in Guardijani tega reda odkažejo, kader bodo zato prošeni. Nikakor pa nočemo, de bi se ta bratovšina od kaciga neduhovnika obiskovala. Takošno obiskovanje se pa mora vsako leto enkrat spolniti, ako ni kaka posebna potreba, ga večkrat povzeti. Kdor se ne poboljša, in kdor je nepokoren, naj

se trikrat posvari; ako bi se pa nikakor ne poboljšal, naj se po svetu diskretnikov naravnost iz bratovšine pahne. *)

*) Velike pravice, pa tud dolžnosti ima o. vizitator. Moj namen ni, jih tukaj naštevati. Dve tih dolžnost ste pa le vender v tem poglavji omenjene, in sicer prva, de sebi podložne tretjorednike osebno vsaj enkrat v letu obiše. Vender pa ne misli, ki si v tem redu, de on je dolžan, ako nisi bolan, te enkrat v letu na dom obiskat priti. Tega kratko nikar ne, ampak to je tako umeti: ko bi vizitator v kako faro prišel, kjer je več tretjorednikov, naj si oni prizadenejo, de njega obišejo, mu svoje duhovne potrebe odkritoserčno razodenejo, in njegov nauk v tem sprejmejo. Druga njegova dolžnost je pa tud ta, de na takim obiskovanji pohujšljive in nepoboljšljive ude, ko bi kje bili, iz reda zбриše.

Tako obiskovanje po deželi bi bilo le takrat neogiblivo potrebno, ko bi bratje in sestre k zboram, to je, k pridigam od tretjiga reda v samostansko cerkev, kjer imajo svoj altar ali kapelico, ne zahajali.

XVII. poglavje.

Od ogibanja prepirov med seboj in drugimi.

Tud naj se bratje in sestre, kolikor mogoče, ogibajo prepirov med seboj; ako so se pa prepiri vneli, naj jih skerbno poravnajo; če pa drugači ni, naj se obernejo do zadevniga razsodnika, kateri ima čez take reči oblast. *)

XVIII. poglavje.

Kako in kateri smejo post zljajšati.

Okrajni predniki pa, ali vizitatorji zamorejo iz veljavnih vzrokov, (kakor

*) Že pri razlaganji 10. poglavja je bilo rečeno, kako naj se med razperlimi mir vstani. Ko bi jih o. vizitator ne bil v stanu pomiriti in bi silili se pri gosposki tožiti, naj jih prej iz reda pahne, kot se pravda sodnii predloži. Ako si pa v svojih pravicah kraten in se ti je krivica, postavim pri premoženji, zgodila, smeš pri pravici pohlevne pomoči prositi, in zato ne boš iz družbe izbrisan.

bodo za prav spoznali) zljajšati zderžanje od mesa, post in druge ojstrosti vsim bratam in sestram. *)

*) Papež Ksist IV. so s svojim razpisam „**Romani Pontificis**“ **1471** vizitatorjem tretjiga reda priterdili, de le oni sami imajo pravico, bodisi o katerih redovnih ojstrostih koli, polajšanje dati, to je, oni smejo veljavno kako ojstro dolžnost v ložjo spremeniti, nikakor pa ne morejo oprostiti in reči, ker tega ali uniga ne zamoreš spolnovati, torej tud nisi dolžan, in pravilo te ne veže, temuč morajo prosivcu reči, ker tega ne moreš storiti, pa stori in opravi namesto tega to ali uno. Vsaki brat in vsaka sestra bi mogla pa že pervo leto, ki je leto poskušnje, nad sabo spoznati, bota li vse ojstrosti tega pravila pri svojih zadevah prenašati v stanu ali ne. Če spozna kdo nad seboj, to ali uno mi je škorej nemogoče v mojim stanu dopolnovati, naj pred obljubami vizitatorja za spremen poprosi, in potem naj se še le k obljubam dopusti, de obljubivec in vizitator oba vesta, koliko se je zavezal. Ker se pa okolišine zlast služnih ljudi rado spreminjajo, in jim še le po obljubah kako redovno dolžnost dopolnovati nemogoče postane, smejo še tud pozneje za nadaljno polajšanje prositi. Ko bi pa vzroki daniga polajšanja jenjali, nastopi dolžnost pravilo nepolajšano spolnovati.

XIX. poglavje.

Ministri morajo zmote grešivših vizitatorju naznaniti.

Ministri pa morajo očitne zmote bratov in sester vizitatorju naznaniti, de jih bo kaznoval. Ko bi pa kdo nepoboljšljiv ostal, naj ga ministri po trikratnim opominovanji (kakor so jim kaki bratje diskretniki nasvetovali) vizitatorju zatožijo, de ga pahne iz družbe bratovšine in potem to očitno v zboru oznani. *)

*) Ministri so vizitatorjevo desno oko, in akoravno se ministri le s časnimi zadevami tretjiga reda pečajo, le vender duhovnih potreb svojih bratov in sester zanemarjati ne smejo. Oni, ki spolnovaje svojo dolžnost nar več okolj bratov in sester pridejo, nar ložej vidijo, ali vsaj slišijo, in se tud prepričajo, če se je kdo kako očitno zoper redovno pravilo pregrešil. Vsako tako očitno zmoto je minister dolžan očetu vizitatorju naznaniti, de grešivšiga ljubeznjivo posvari, in mu v ozdravljenje hasnovito pokoro naloži. Ta pokora naj bo vselej duhovna, nikdar pa telesna. Bi pa ta pokora pri

XX. poglavje.

De k spolnovanju vsiga dozday rečeniga ni nihče pod smertnim greham zavezan.

Sicer pa tud sklenemo, de k spolnovanju dozday rečeniga bratje in sestre vašiga reda niso pod smertnim greham zavezani razun v rečeh, ktere zadevajo Božje zapovedi ali cerkvene postave; tode vsak naj z voljno ponižnostjo pokoro sprejme, ki mu bode gledé na pregreške naložena, in skerbi, de jo natančno spolni. *)

grešniku svojiga sadu ne obrodila, ali bi je morebiti še celo sprejeti ne hotel, tako naj se z nepoboljšljivcam zgodi, kakor je bilo že pri razlaganji 10. in 17. poglavja rečeno, kar ravno tud 19. velevala.

*) Papež Miklavž IV., ki so to pravilo poterdili, zadost razločno govorijo, de k spolnovanju tega pravila ni nihče pod smertnim greham zavezan, tud po storjenih obljubah ne, ako-ravno je takrat zrekel besedo: obljubim. Zato mora pa tud vsak pred obljubami podučen biti, kaj pomeni beseda: „Obljubim“ v ti okolišini. Kadar boš pri obljubah zre-

Nobenimu človeku tedaj ne bodi pripušeno, to pisanje našiga sklepa in naše naredbe prestopiti, ali njemu s hudobno prederznostjo nasprotovati. Ko bi se pa kdo prederznil to storiti, ta naj si zapameti, de zapade serdu vsigamogočniga Boga in njegovih aposteljnov Petra in Paula.

Dano v Rieti 17. vel. serpana 1289 v drugim letu našiga papeštva.

kal besedo: obljubim, moraš misliti, jest s to besedo le rečem: terdno sklenem spolnovati Božje zapovedi, ktere spolnovati so vsi kristjani dolžni, ako se bom pa zoper kako redovno zapoved kako pregrešil, hočem zanjo tisto pokoro ponižno opraviti, ki mi jo bode oče vizitator naložil. Papež Leon X. so pa s svojim razpisam „Inter caetera“ še dlé šli ter rekli: Vse, kar je sploh in posebej v tem pravilu zapovedaniga, je le svèt, svèt namreč, kako bi se kristjanje ložej zveličali, in kratko nobene reči tega pravila ne zapovedujemo ne pod smertnim, tud ne pod odpustljivim greham, razun, ko bi bil kdo kaj taciga, kar je v tem pravilu zapovedaniga, že po človeških ali Božjih zapovedih spolnovati dolžan.

6. Odpustki tretjemu redu podeljeni.

Kdor je v ta red sprejet, pravilo, kakor okolišine dopustijo, spolnuje in redovno obleko nosi, je pravi sin in prava hči sv. Frančiška, ki ima pravico do vsih tistih odpustkov, ki so jih kdej sv. očetje papeži tretjemu redu podelili. Popolnoma odpustki pa, ki sta jih papeža Benedikt XIV. in Pij VII. tretjemu redu podelila so le ti:

1.) V dan pristopa ali sprejeme redovne obleke. 2.) V dan obljube ali

Tolaživne so te besede sv. očeta papeža za tiste boječne duše, ki si že v greh štejejo, ako zavoljo dolžnosti svojiga stanú, bolezni, starosti, ali kake druge naključbe pravila tretjiga reda po čerki spolnovati ne morejo, kakor bi rade. Le takrat, ko bi z mislijo: sej to ni nič, kaj mi je to mar, spolnim ali ne spolnim, je vse eno, kako pravilno zapoved opustila, bi grešila; ali Bog te varuj take nemarnosti. S tisto gorečnostjo, s katero si v dan pristopa redovne dolžnosti spolnovati pričela, spolnuj jih zvesto in na tenko; zakaj ne ta, ki prične, ampak le ta, ki srečno dožene, kar je serčno pričel, bo zveličan.

profesijona. 3.) V praznik sv. Frančiška. 4.) Sv. Klare. 5.) V praznik tistiga svetnika, kterimu je tercijska cerkev ali kapelica posvečena. 6.) Enkrat v mescu in sicer tisto nedeljo, ktero imajo svoj duhovni zbor. 7.) Štirkrat v letu pri vesoljni odvezi, ali general-absolucijonu. 8.) Na zadnjo uro in 9.) ako pred sv. Rešnjim Telesam 6 očenašev, 6 češenasimarij in 6 čast bodi Bogu obmolijo, zadobijo tiste odpustke, ki so rimskim in jeruzalemskim cerkvam dodeljeni. *)

*) V dosego vsaciga tukej zaznamvaniga popolnoma odpustka je vselej zapovedano prejeti zakramente sv. pokore in presv. Rešnjiga Telesa in v namen sv. matere katoliške Cerkve 6 očenašev, češenasimarij in čast bodi Bogu obmoliti. To si zapomni enkrat za vselej. Pri nepopolnoma odpustku se pa sv. obhajilo ne tirja, ampak le v stanu posvečujoče gnade Božje moraš biti in v redovni cerkvi v namen sv. Cerkve odmenjeno število svetih očenašev opraviti.

V Rimu je več cerkvá, kamor so se ljudje ob imenitniših godovih k maši in pridigi zbirali, ali kakor bi mi rekli, na shod

Odpustki rimskim cerkvam (štacijam) dodeljeni so:

Pervo in drugo adventno nedeljo odpustek **30** let in **30** kvadragen. Tretjo adventno nedeljo **15** let in **15** kvadragen. Četerto adventno nedeljo **10** let in **10** kvadragen. Kvaterno adventno sredo, petek in saboto po **10** let in **10** kvadragen. Dan pred Jezusovim rojstvom **15** let in **15** kvadragen. Na Sveto rojstvo ali Božič pri prvi in drugi sv. maši po **15** let in **15** kvadragen, pri tretji pa popolnoma odpustek pod navadnimi pogoji. Na dan sv. Štefana, sv. Janeza evangelista, nedolžnih otročičev, noviga leta, ss. treh kraljev dan

hodili. Take shodne cerkve so štacijone imenovali. De bi sv. Cerkev ljudi za take shode ali štacijone še bolj vnela, je tem cerkvam več odpustkov podelila. Vsi rimskim in jeruzalemskim cerkvam podeljeni odpustki so z razpisam papeža Pija VII. „Sanctissimus“ 21. mal. travna 1823, tercijarjem v zadobitev odpterti. Imen tih cerkvá ne bom našteval, ampak le dneve in odpustke, ki se zadobiti zamorejo.

in tri pred pepelnične nedelje po **30** let in **30** kvadragen. V **40** danskim postu od pepelnice do četrte postne nedelje je vsak dan odpustek **10** let in **10** kvadragen. Četerto postno nedeljo pa **15** let in **15** kvadragen. Od ponedeljka po četrti postni nedelji do cvetne nedelje vsaki dan **10** let in **10** kvadragen. Cvetno nedeljo **25** let in **25** kvadragen. Ponedeljk, torek in sredo v velikim tednu po **10** let in **10** kvadragen, veliki četrtek pa popolnoma odpustek. Veliki petek in veliko saboto po **30** let in **30** kvadragen. Velikonočno nedeljo popolnoma odpustek. Celi velikonočni teden notri do bele nedelje vsaki dan po **30** let in **30** kvadragen. Na sv. Marka, križev ponedeljk, torek in sredo po **30** let in **30** kvadragen. Na vnebohojenje popolnoma odpustek. Binkoštno saboto **10** let in **10** kvadragen. Od binkoštné nedelje do prve po binkošti vsaki dan po **30** let in **30** kvadragen.

To so odpustki rimskim štacijonom dodeljeni. Verh naštetih je še več drugih manjših, ki jih tukej ne omenim, pa jih le vender zadobiti zamoreš, ako go-reče želje, jih zadobiti imaš. Obudi vsa-ko jutro dobro misel, de želiš se vsih tistih odpustkov vdeležiti, ki jih je na ktero dobro delo koli sv. Cerkev podelila.

Sedanji papež Pij IX. so vse od-pustke in pravice, ki so jih bili papež Benedikt XIII. z razpisam „Paterna Se-des“ 10. grudna 1725 tretjorednikom dovolili, papež Benedikt XIV. pa 1751 „Ad Romanum Pontificem“ overgli, z razpisam „Supremi Apostolatus“ 7. ve-likiga serpana 1848 zopet v veljavo postavili. Po tem razpisu Pija IX. so vsi odpustki, ki so pervimu redu, manj-šim bratom ali frančiškanam in njiho-vim cerkvam podeljeni, kakor tud vse maše, molitve, posti, zatajevanje, poko-rila, kratko vse njih dobre dela, tudi duhovna dobrota terciarjev, ki so pod njihovim vodstvom.

So pa popolnoma odpustki, ki jih prvi red že davno ima, in so zdej tud terciarjem v prid odperti, ti-le: Na dan nove maše kakiga redovnika imajo tud tretjoredniki, ako ji vpričujejo, pod navadnimi pogoji popolnoma odpustek; ako osem dni duhovne vaje ali eksercicije delajo; ako vsaki dan skoz celi mesec pol ali vsaj četertljej ure premišlujejo in konec mesca ss. Zakramente prejmejo; ako sv. roženkranc Matere Božje 7 veselj, sploh frančiškanski roženkranc imenovan, molijo in tud imajo v vsaki svoji cerkvi en privilegiran altar. Popolnoma odpustki, ki so prvemu redu podeljeni, pa v frančiškanskih cerkvah vsim vernim v prid obernjeni, so na dalje:

16. prosenca, v praznik ss. Berarda in njegovih tovaršev prvih mučenikov perviga reda. (Benedikt XIV. 18. kozoperska 1741.)

Drugo nedeljo po ss. treh kraljih, v praznik presladkiga Imena Jezusa skoz

celo osmino enkrat. (Pij VII. 23. rožnika 1810.)

30. prosenca, v praznik sv. Hiacinte, device 3. reda (Pij VII. 24. vel. travna 1807.)

31. prosenca, v praznik sv. Ludovike, vdove 3. reda. (Klemen XI. 22. grudna 1714.)

5. svečana, v praznik ss. Petra Kerstnika in tovaršev, mučenikov 1. reda. (Klemen XII. 13. mal. serpana 1739.)

22. svečana, v praznik sv. Marjete Kortonske, spokornice 3. reda. (Benedikt XIII. 26. mal. serpana 1726.)

5. sušca, v praznik sv. Janeza Jožefa iz Križa, spoznovavca 1. reda. (Gregor XVI. 21. svečana 1842.)

6. sušca, v praznik sv. Kolete, device 2. reda. (Pij VII. 24. vel. travna 1807.)

9. sušca, v praznik sv. Katarine Bononske, device 2. reda. (Klemen XI. 11. sušca 1714.)

3. mal. travna, v praznik sv. Benedikta Filadelfskiga, spoznovavca 1. reda. (Pij VII. 24. vel. travna 1807.)

16. mal. travna, v praznik sv. Rafaela arkangela. (Klemen XII. 30. sušca. 1735.) (*Ta dan se obljube oponavljajo.*)

13. vel. travna, v praznik sv. Petra Regalata, spoznovavca 1. reda. (Benedikt XIV. 23. vel. serpana 1746.)

17. vel. travna, v praznik sv. Paškala Bajlona, spoznovavca 1. reda. (Škander VIII. 7. kimovca 1690.)

20. vel. travna, v praznik sv. Bernardina Senenskiga, spoznovavca 1. reda. (Sikst V. 28. kimovca 1585.)

V praznik sv. Rešnjiga Telesa in skoz celo osmino je popolnoma odpustek za taiste, kateri so zraven spovedi in obhajila tud pri veliki maši in cerkvenih molitvah. (Tako Urban IV., Martin V., Evgenij IV. in tud drugi papeži.)

13. rožnika, v praznik sv. Antona Paduanskiga, spoznovavca 1. reda. (Sikst V. 28. kimovca 1585.)

19. rožnika, v praznik sv. Miheline, vdove 3. reda. (Klemen XII. 27. kimovca 1737.)

9. mal. serpana, v praznik ss. Miklavža in tovaršev, mučenikov 1. reda. (Benedikt XIII. 6. grudna 1728.)

14. mal. serpana, v praznik sv. Bonaventura, škofa kardinala in cerkveniga učenika, spoznovavca 1. reda. (Sikst V. 28. kimovca 1585.)

24. mal. serpana, v praznik sv. Frančiška Solana, spoznovavca 1. reda. (Benedikt XIII. 14. vel. serpana 1727.)

2. vel. serpana, v god obletnice posvečenja cerkve Marije angelske ali Porcijunkule, ki ga je sam naš Gospod Jezus Kristus podelil.

12. vel. serpana, v praznik sv. Klare, device, začetnice 2. reda. (Sikst V. 28. kimovca 1585.)

19. vel. serpana, v praznik sv. Ludvika, škofa in spoznovavca 1. reda. (Sikst V. 28. kimovca 1595.)

25. vel. serpana, v praznik sv. Ludvika, francoskiga kralja, spoznovavca **3.** reda. (Benedikt XIV. 17. vel. travna 1755.)

4. kimovca, v praznik sv. Roze Viterbske, device **3.** reda. (Klemen XI. 14. prosenca 1701.)

V nedeljo med osmino maliga Šmar-na, praznik presladkiga imena Marije, kakor v praznik presladkiga imena Jezusa.

17. kimovca, v praznik vtisnenja svetih ran sv. očetu Frančišku. (Klemen XII. 31. vel. serpana 1731.)

24. kimovca, v praznik sv. Pacifika od sv. Severina, spoznovavca **1.** reda. (Gregor XVI. 21. svečana 1842.)

4. kozoperska, v praznik našiga serafinskiga očeta sv. Frančiška, začetnika **3** redov. (Sikst V. 28. kimovca 1585.)

13. kozoperska, v praznik ss. Daniela in tovaršev, mučenikov **1.** reda. (Klemen XII. 13. rožnika 1739.)

19. kozoperska, v praznik sv. Petra Alkantarinskiga, spoznovavca **1.** reda. (Klemen IX. 2. kozoperska 1669.)

23. kozoperska, v praznik sv. Janeza Kapistrana, spoznovavca 1. reda. (Škander VIII. 3. grudna 1690.)

12. listopada, v praznik sv. Didaka, spoznovavca 1. reda. (Klemen VIII. 26. sušca 1598.)

19. listopada, v praznik sv. Elizabete, vogerske kraljice, vdove 3. reda. (Benedikt XIV. 17. vel. travna 1755.)

28. listopada, v praznik sv. Jakopa iz Markije, spoznovavca 1. reda. (Benedikt XIII. 14. vel. serpana 1727.)

29. listopada, v praznik vsih Svetnikov treh redov sv. Frančiška. (Klemen XII. 21. vel. travna 1765.)

8. grudna, v praznik čistiga Spočetja blažene Device Marije, skoz celo osmino, kakor v praznik presv. Rešnjiga Telesa. (Sikst IV. 27. svečana 1476.)

Popolnoma odpustke ob tih zdej naštetih dneh zamorejo v frančiškanskih cerkvah sicer vsi verni zadobiti, ako pogoje dopolnejo in frančiškansko cerkev obišejo. Vender imajo pa tercijarji pri tih

odpustkih sploh veliko polajšanje in sicer, ker morajo drugi verni zastran tih odpustkov frančiškansko cerkev obiskati in v nji v namen sv. matere katoliške Cerkve moliti, je terciarjem zadost, ako jim je nemogoče ali tud le samo težavno frančiškansko cerkev obiskati, de le svojo farno cerkev obišejo, in v nji za odpustke navadne molitve opravijo. To polajšanje so na prošnjo sedanjiga frančiškanskiga generala, preč. O. Bernardina de Montefranko, sv. oče papež Pij IX. z razpisam „Exponendum curavit“ 4. vel. serpana 1857 dobrovoljno dali.

Verh zdej naštetih odpustkov terciarjem v prid odpertih, je še veliko drugih nepopolnoma odpustkov, ki so na posamezne dobre dela ali pa frančiškanskim cerkvam podeljeni, ki si jih zadočiti prizadevaj, kakor sim že zgorej opomnil.

7. Od vesoljne odveze.

Posebna pravica, ki je tretjemu redu podeljena, je vesoljna odveza, sploh general-absolucijon imenovana, s katero je 4krat v letu popolnoma odpustek sklenjen. Od vesoljne odveze imajo ljudje ne le samo plitve, ampak večkrat tudi krive zaumene ali zapopadke. Narvečidel mislijo, vesoljna odveza (general-absolucijon) je odveza od grehov tudi taci, ki se jih spovedenec spovedati sramuje in spovedati noče. — General-absolucijon odveže od grehov, pa le taci, katerih se spové, in od taci, katerih se človek iz nezadolžene pozabljivosti ne spové, edino takrat kader se v spovednici da; kader se pa zunej spovednice da, ne odveže od nobeniga greha, ampak on odveže le od kazni ali štrafing, ki jih je Cerkve na posebne grehe, katerih se priprosti ljudje tako lahko ne vdeležijo, postavila, in tih cerkvenih kazni odvezaniga pripusti k prejemu svetih zakramentov in k vsim

predpravico, ki jih nezadolženi katoliški kristjani uživajo; kakor tud nadalje general-absolucijon odveže od vsiga prelomljenja redovnih obljub in vsih prestopkov redovnih pogodb in pravila, od vsih zamujenih ali neopravljenih pokoril in pokor, ki so v pravilu tem naloženi, ki vsiga ne opravijo, kar bi opraviti imeli, ako jim ni kaka ojstrost po prednikih veljavno polajšana.

Ker splošna odveza (general-absolucijon) od nobeniga greha ne odveže, in se mora vsak greh na spovedi povedati, de se odveza od njega zadobi, tedaj, bi utegnil kdo misliti, je vse eno, ali se general-absolucijon prejme, ali ne. To, prijatelj moj, ni vse eno, zato ne, ker človek, ako je kak tak greh storil, na kteriga je Cerkev kako posebno zunanjo kazen naložila, ne more tako dolgo v zboru sedeti, voliti in voljen biti, ali svoje duhovne službe, ako kako opravljati ima, tako dolgo ne more opravljati, ali k prejemi svetih zakramentov dopušen

biti, dokler mu ni ta kazen po cerkveni oblasti odpušena. Ali general-absolucijon odveže od vsih tacih skrivnih cerkvenih kazin, in da človeku vse pravice nazaj, ki jih je bil z greham zapravil. Ker pa, kakor lahko umeš, ni vse eno, ali se kaka duhovna dobrota po pravici ali krivici vživa, kaka duhovna služba vredno ali nevredno opravlja; torej tud ni vse eno, ali se general-absolucijon, ki vse zgubljene pravice poverne, prejme, ali ne prejme. Ker tud ni vse eno, ali popolnoma odpustek zadobiš, ali ga ne zadobiš, tako tud ni vse eno, ali general-absolucijon prejmeš ali ne prejmeš, ker ž njim je 4krat v letu popolnoma odpustek sklenjen. To duhovno dobroto, vesoljno odvezo, imej vselej v visoki časti, in prizadevaj si, de je ne zamudiš.

Kdo pa smé vesoljno odvezo dati? Vesoljno odvezo daje oče vizitator, ki je provincialov pooblastenec in povirni vodja tega reda, in z njegovim pripušenjem tud vsaki spovednik frančiškanskiga reda.

Kader se vesoljna odveza zunej spovednice da, se navadno da po dokončanim zboru vsim bratom in sestram skupej; takrat naloži pa tud oče vizitator kako majhno pokoro, de naj se opravi. —

Po privoljenji bivšiga frančiškanskiga generala, preč. očeta Janeza Kapistrana, zamorejo oblast, vesoljno odvezo veljavno deliti, tud tisti svetni duhovni zadobiti, ki so sami v tretjim redu, ako zato očeta provinciala poprosijo. Po oklicu ravno imenovaniga generala, je ojstro prepovedano, vesoljno odvezo, več ko 4krat v letu podeliti, in vелеvano je, se na tanko po ukazu papeža Pija VII. ravnati.

8. Svetniki tretjiga reda.

Velika čast in imenitnost za tretji red je ta, de so cesarji, cesarice, kralji, kraljice, knezi, knezinje, grofi, grofnje, žlahtniki, žlahtnice, papeži, kardinali, škofje in nižoji duhovšina, možki in ženske vsih stanov, obleko tretjiga Fran-

čiškoviga reda nosili. Ali kar mu še vso veči veljavo daje, je to, de je veliko njih tako sveto v njem živelo, de je Bog po njih v življenji in po smerti veliko čudežev delal, zavaljo katerih je sv. mati katoliška Cerkev več tretjorednikov slovesno svetnikom prištela. De se jim v priprošnjo priporočiš in ob enim spoznaš, de je v vsakim stanu mogoče, pravilo tretjiga reda sv. Frančiška spolnovati, in torej v vsim dobrim zagoriš, naj ti imena nekterih tih svetnikov tukej naštejem in ob enim dneve dodam, ob katerih se njih god obhaja.

Prosenec.

1. Sv. Hieronim iz Ankone, čudodelnik, † 1506.
2. Sv. Gvalter iz Marca, začetnik pušavnikov sv. Hieronima, † 1424.
3. Sv. Jernej Baro, Rimljan, ki ga je sv. Frančišek sam 1223 v tretji red sprejel.

5. Sv. Hortulana, mati sv. Klare, je bila nar prej terciarka in je 1229 klarisarica umerla.
7. Sv. Katarina, angleška kraljica, zgled poterpežljivosti, † 1535.
8. Sv. Ranuci Šent-Mihelčan, iz Folinje, † 1347.
9. Sv. Benvenuta, iz Ankone, vdova, † 1300.
10. Sv. Eleonora Šent-Janžarica, v Granadi na Španjskim, prednica tretjiga reda, † 1563.
15. Sv. Jakop a Castro plebis, mašnik tretjiga reda in mučenik, † 1304.
17. Sv. Robert, Siciljski in Jeruzalemski kralj, † 1309.
21. Sv. Lucija Benečanka, vdova, † 1355.
25. Sv. Pavla Gambarara, grofinja Benue, † 1545.
28. Sv. Konstancija, iz Naronza, vdova, † 1480.
30. Sv. Hiacinta Mariskoti, devica, † 1640.

- 31. Sv. Ludvika Albertonija, Rimljan-
ka, vdova, † 1533.**

S v e č a n.

- 3. Sv. Johana Valoa, francoska kra-
ljica, devica v zakonskim stanu.**
- 5. Sv. Peter Kerstnik (Baptista) s 23
tovarši, 6 manjših bratoy in 17 ter-
cijarjev mučenikov, † 1597.**
- 6. Sv. Anton Šent-Urbančan, † 1438.**
- 8. Sv. Jakobina de septem Solis, vdo-
va, ki jo je bil sv. Francišek sam
v tretji red sprejel, † 1239.**
- 9. Sv. Matevž de Rubeis, od sv.
Franciška sprejet, † 1271.**
- 12. Sv. Paskalina, devica in učenka
sv. Angele Folinjske, † 1313.**
- 13. Sv. Angela Folinjska, vdova, je
celih 12 let od samiga presvetiga
Rešnjiga Telesa živela, † 1309.
Ravno ta dan tud sv. Viridijana,
devica.**
- 18. Sv. Marjeta iz Piaca v Sicilii, ne-
strohnjena, † 1610.**

- 19. Sv. Konrad iz Piačence, pri kteriga smerti so zvonovi sami od sebe zvonili, † 1351.
- 22. Sv. Marjeta Kortonska, velika spokornica, † 1297.
- 24. Sv. Angela iz Dizencana, † 1540.
- 25. Sv. Enrik, danemarški kralj, † 1515.

S u š e c.

- 1. Sv. Tobija, vdova, v rodu s sv. Bernardinom Sienskim, † 1400.
- 3. Sv. Bonavita, spoznovavec, † 1375.
- 6. Sv. Koleta, prej tereijarka, ki je v drugi red stopila, † 1447.
- 9. Sv. Franciška Rimljanka, vdova, † 1440.
- 13. Sv. Roza iz Viterba, devica, nestrohnjena, † 1258.
- 16. Sv. Peter Sienski, † 1289.
- 19. Sv. Juta, devica, hišnja sv. Elizabete, † 1252.
- 27. Sv. Matevž de Rotela.
- 29. Sv. Rajmund Lul, mučenik, † 1315.

Mali traven.

1. Sv. Peter, Rimljan, mučenik, † 1358.
6. Sv. Janez iz Masaka, † 1399.
9. Sv. Marija Portugalska, ki so jo turki zovoljo Jezusove vere živo sožgali, † 1575.
14. Sv. Dominika Pika, mati sv. Frančiška.
15. Sv. Lukezi, prvi terciar, † 1242.
24. Sv. Joannin, spoznovavec iz Umbrije.
30. Sv. Elizabeta Poncija, † 1520.

Veliki traven.

3. Sv. Johana Križevka, devica, † 1334.
6. Sv. Bela, vogerski kralj, brat sv. Elizabete, † 1275.
15. Sv. Anton iz Vogerskiga, nestrohnjen, † 1608.
29. Sv. Humilijana, vdova, † 1246.
30. Sv. Ferdinand, španjski kralj, † 1252.

R o ž n i k.

- 7. Sv. Gerard iz Vilamagne, † 1242.
- 9. Sv. Gabriel iz Perudžije.
- 12. Sv. Gvido, † 1250.
- 14. Sv. Kazimir V., Poljski kralj, † 1492.
- 19. Sv. Mihelina, vdova, † 1356.
- 25. Sv. Janez Niger, mučenik.
- 30. Sv. Roland, grof Kiusi, ki je sv. Frančišku goro Alvern podaril.

Mali serpan.

- 2. Sv. Mir.
- 4. Sv. Korneli, mučenik, † 1572.
- 8. Sv. Elizabeta, Portugalska kraljica, † 1336.
- 10. Sv. Elizabeta, nadvodinja avstrijska, † 1592.
- 11. Sv. Voniti iz Volatere.
- 16. Sv. Adrijana iz Kortone, sestra sv. Marjete Kortonske, † 1292.
- 26. Sv. Neža Kastanea, Španjka, vdova, † 1634.

28. Sv. Sancijsa, napolitanska in siciljska kraljica, † 1345.

31. Sv. Emilijana.

Veliki serpan.

3. Sv. Jeremija iz Koma, duhoven, nestrohnjen, † 1513.

5. Sv. Bona-Dona, žena sv. Lukezija.

7. Sv. Rihard, škof, † 1442.

9. Sv. Janez iz Urbina, † 1438.

16. Sv. Rok, spoznovavec, † 1327.

18. Sv. Klara de Monte Falkone, † 1308.

25. Sv. Ludvik, francoski kralj, † 1270.

Kimovec.

10. Ss. Leon in Luci, mučenika.

13. Sv. Veronika Julijani, † 1727.

26. Sv. Lucija iz Katalagirona v Sicilii, † 1400.

Kozopersk.

4. Sv. Francišek, začetnik treh redov, † 1226.
6. Sv. Edmund iz Garana, nadškof v Armaku na Irskem, mučenik, † 1598. Ta dan je tud god sv. Marije Franciške, device iz tretjiga reda, imenovane „iz peterih Jezusovih ran“, † 1791, ki so jo papež Gregor XVI. 12. listopada 1843 svetnikom prišteli.
7. Sv. Francišek Lik iz Pizaura, † 1350.
8. Sv. Brigita, vdova, švedska knezinja, † 1323.
20. Sv. Elceari, grof, † 1323.
27. Sv. Ivo, fajmošter, † 1303.
31. Sv. Terezija Henrigvec, Španjolka, † 1429.

Listopad.

3. Sv. Janez Greto, sodnik, ki ga je sv. Francišek v tretji red sprejel.

8. Sv. Garsenda, vdova, v rodu s sv. Elcearjem, † 1320.
13. Sv. Ludvik Baba, mučenik, † 1624.
15. Sv. Francišek Katanij, † 1434.
17. Sv. Salomea, devica, † 1268.
19. Sv. Elizabeta, vogerska kraljica, patrona tretjiga reda, † 1231.
24. Sv. Albert, grof na Spicenbergu, ki ga je sv. Francišek v tretji red sprejel.
25. Sv. Vitalis iz Asisa, † 1460.
26. Sv. Delfina, žena sv. Elcearja, devica v zakonu, † 1360.
27. Sv. Janez de Burgo, mučenik, † 1610.
29. Praznik vsih svetnikov treh redov sv. Frančiška.
30. Sv. Blanka, mati sv. Ludvika, francoskiga kralja, † 1253.

G r u d e n.

1. Sv. Inocencija Ricia, Sicilijanka, devica, † 1624.
4. Sv. Beatrica Veniera, devica, † 1509.

8. Čisto spočetje Device Marije je patron treh redov sv. Frančiška.
24. Sv. Angelina, grofinja, devica, † 1435.
27. Ss. Peter Ksendaj in Tomaž Sakulara, mučenika. *)

To so imena nar imenitniših svetnikov iz tretjiga reda. Verh tih, ki se v Cerkvi častijo, ki se duhovne ure od njih molijo in se sv. maša bere, se je še veliko tretjorednikov v duhu svetosti s tega sveta ločilo, ki pa tukej niso naštet, in akoravno jih očitno častiti sv. Cerkev ni nikjer zapovedala, so le vendar vredni, de se jim v priprošnjo priporočamo. Ako poleg slovenskiga, še

*) Imena tih svetnikov in svetnic z daljnim popisam njihoviga življenja se berejo v bukvah imenovanih: Monologium S. P. Francisci, auctore R. P. Fortunato Hueber; v kroniki treh redov sv. Frančiška, ki jo je spisal P. Bernard Sannig, in v bukvah imenovanih, „seraphischer Sternenhimmel“, v kterih se obširno popisuje življenje in čednosti svetnikov iz tretjiga Frančiškovi-ga reda.

kak drug jezik umeš, utegneš še kaj več od tih svetnikov in od v duhu svetosti umerlih zvediti, ako si kakih sgo-rej imenovanih bukev preskerbiš.

9. Od obljub ali profesijona.

Rečeno je bilo že pri razlaganji drugiga poglavja, de le oče vizitator ima pravico k obljubam dopušati in obljube sprejemati. Kdor je leto poskušnje prestal in vsaj 16. leto spolnil, se mora vizitatorju oglasiti in ga prositi, de ga k obljubam dopusti. On ga bo pa sprašal, če zna redovno pravilo ali ne, in akoravno ni treba, de bi redovno pravilo vsih 20 poglavij od besede do besede iz glave praviti znal, mora le vender vediti, kaj in koliko ima opravi-ti, de pravilo spolni, in česar se mu je varovati, de ga ne prelomi. Per ti pri-ložnosti ga mora tud vizitator sprašati, je li v stanu redovno pravilo nepolajša-no spolnovati, ali bo kakiga polajšanja

potreboval. Ko bi se mu kako polajšanje dalo, se to posebej zapiše, in prosivšimu se to polajšanje spisano v roke da. Ko se je to dopolnilo, se prosivcu dan odkaže, kdaj namreč naj pride, de obljube stori, in tud bratje in sestre naj se k ti slovesnosti povabijo, de bodo priča njegove duhovne svatovšine. Ker je pa dan obljub popolnoma odpustek, se mora obljubnik tud prej spovedati in sv. obhajilo prejeti.

V dan obljub zjutraj pride obljubnik navadno na tisti kraj, ki je za preoblačenje odločen. Oče vizitator, cerkveno oblečen, ga s predniki in brati sprejme in molitve opravi, kakor so pri profesijonu v obrednih bukvah zapovedane. Ker mora obljubnik, kakor sim pri razlaganji 20. poglavja opomnil, že prej podučen biti čez pomen besede „obljubim“, ki jo pri obljubah izreče, mu zde obljubo pisano ali tiskano v roke podá, ki naj jo krepko in glasno izgovarja. Glasi se pa tako:

Jest brat (sestra) N. N. obljubim vsigamogočnemu Bogu, prečisti devici Marii, našimu očetu svetimu Frančišku, vsim svetnikom, in Vam duhovni oče, ves čas svojiga življenja spolnovati zapovedi Božje, in ko bi kaj čez pravilo tretjiga reda pregrešil (a), ki so ga papež Miklavž IV. poterdili, sim pripravljen (a) za te pregreške, kakorkoli mi bode moj oče prednik zapovedal, zadostiti.

Na to odgovori oče vizitator tako:

In jest namesto Boga, ako boš to dopolnil (a), ti obljubim večno življenje. Amen.

Zdej sledijo še druge molitve, kakor se v obrednih bukvah najdejo.

Profesijon je pogodba med obljubnikom in Bogam vpričo cerkveniga prednika Bogú storjena. Pogodbe med ljudmi storjene se pa zapisujejo in skerbno hranijo, tud storjeni profesijon se v redovne bukve zapiše, dan, mesec in leto.

Kdor oblubo le bere, lahko spozná, de oblubnik se ni več zavezal, kot de hoče Božje zapovedi spolnovati, ali z drugimi besedami, kerstne oblube, ki so jih zanj botri pri sv. kerstu storili, je zdej očitno oponovil in pa oblubil, de hoče, ko bi se kako zoper redovne zapovedi kaj pregrešil, tisto pokoro opravi, ki mu jo bode oče vizitator naložil.

Kdor je oblube ali profesijon storil, ni oblubil, kakor v prvim ali drugim frančiškovim redu, pokoršine pod duhovnim poglavarjem, ne radovoljniga uboštva, ne vedne čistosti, sej od treh evangeljskih svetov ni v oblubi ne besedice.

Čeravno pa oblubnik treh evangeljskih svetov v tretjim redu ne prevzame, mora le vender svoji duhovski in deželski oblasti pokoren biti in jo spoštovati, ker drugači bi četerde zapovedi Božje ne spolnil; mora le vender ubog biti, s tem zadovoljin, kar mu je ljubi Bog dal, in ne želeti si ljudskiga blaga,

ker tako bi 10to zapoved Božjo prelo-mil; mora le vender čistost po svojim stanu ohraniti, ker ako bi je ne ohranil, bi se zoper 6to Božjo zapoved pregre-šil. Ker tud storjeni profesijon ne veže v vednim devištvu ostati, smejo tretjo-redniki, ako niso posebej obljube devištva storili, v pošten zakon z višiga namena stopiti. Tako so že papež Evgeni IV. „Ex injuncto nobis“ 23. vel. serpana 1437 izrekli.

Ker pa nobeden ne vé, v kakšne okolišine bo še peršel, naj se nobeden z obljubo vedniga devištva ne prenagli, in kakor tud moramo vsi duhovni goreče priporočati, de naj se ta angeljska čed-nost nar skerbnejše varuje, moramo le vender ne le samo tretjorednikom, ampak vsim mlajšim osebam, ki vedno devištvo obljubiti hočejo, svetovati, še tud zapo-vedati, de obljubo devištva le za časno, postavim za četertljej, pol leta, k veči-mu za celo leto veljavno storijo, in ko je ta čas pretekkel, obljubo zopet za to-

liki čas oponovijo, nikakor pa tako lahko dopustiti, de bi za svoj živi dan obljubo delali. Kdor je vedno devišstvo obljubil, bi mogel, ako bi hotel v veljaven zakon stopiti, odvezo ali prav za prav spremen obljube pri apostoljskim Sedeži prositi. **O** toliko imenitni reči se posvetovaj vselej s svojim duhovnim očetam in ubogaj ga.

10. Od redovne molitve.

Sv. Francišek je bratam in sestram tretjiga reda v 8. poglavji neke molitve opravljati zapovedal. Priprostim, neučnim svetnim ljudem, ako duhovnih ur od **Mater** **Božje** ne molijo, je **54 Očenašev** vsaki dan v pravilu naloženih, ki bi se mogli ob tistim času opravljati, kakor **sv. Cerkev** duhovnim brevir moliti zapoveduje. Od te ojestrosti se je pa sploh odjenjalo, in tercijarji zadosti storijo, ako te **Očenaše** v **24 urah** opravijo, opravijo po misli **sv. matere katoliške**

Cerkve. Pred obmoljenjem tih Očenašev so neke predmolitve v navado prišle, ki jih tukej pristavim, de jih vsaj včasih, kakor ti dolžnosti tvojiga stanu dopustijo, opravljaš, pod greham te pa ne vežejo, in redovno pravilo po čerki spoliš, ako le po namenu sv. Cerkve imenovano število svetih Očenašev pobožno obmoliš.

Ker modri Sirah opominja: Pred molitvijo pripravljaj svojo dušo, in ne bodi, kakor človek, kateri Boga skuša (Sir. 18. 23.), postavi se pred molitvijo duhovnih ur v vsigapričnost Božjo, in obmoli pripravljavno molitev, kakor jo sv. Cerkev pred duhovnimi urami moli:

Odpi, Gospod, moje usta, de častim tvoje sveto Ime; očisti tudi moje serce vsih praznih, hudih in nepotrebnih misil: razsvetli mi um in vžgi mi voljo, de vredno, zbrano, in bogoljubno te ure opravim,

in zaslužim uslišan biti pred tvojim Božjim veličastvam. Po Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Gospod, združen s tistim svetim namenam, s katerim si Ti na zemlji Bogú čast in hvalo opravljal, tudi jest te duhovne ure opravljati želim.

Zornice (Matutin).

M o l i t e v.

O Jezus! s tisto ljubeznijo, s katero si ti svoje do konca ljubil; po tvojim sv. kervavim potu, kteriga si ti na Oljski gori za-me potil, in po tvoji prebritki žalosti, katero si občutil, kader si bil od svojiga nehvaležniga in nezvestiga učenca Judeža Iškarjota prodan in izdan, od hudobnih judov vjet in zvezan, te ponižno prosim, odreši me vezi in zaderg mojih grehov,

in zveži me z vezmi tvoje ljubezni, de vedno do smerti s tvojo ljubeznijo sklenjen ostanem, kateri živiš in kraljuješ z Bogam Očetam, v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Ÿ. Gospod! odpri moje ustnice.

O. In moje usta bodo tvojo slavo oznanovale.

Zdej se prekrizaj in reci:

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat! Čast bodi Bogu Očetu itd. Aleluja. (Od tretje predpepelnične nedelje do velikonočne sabote se namest Aleluja reče: Hvala tebi o Gospod in kralj večne časti.) Zdej še le moli „12 Očenašev, češenasimarij, in čast bodi Bogu“ itd.

Perva ura (Prim).

O Jezus! naš prihodnji Sodnik, kateri si se ponižal pred Pilata, deželskiga oblastnika pripelján,

od krivih prič tožen in od Anaza za krivičniga spoznan biti: bodi nam ubogim grešnikom sodnji dan milostljiv, de ne bomo z nepoboljšanimi grešniki v večno terpljenje obsojeni, ampak izvoljenim Svetnikom in Svetnicam v nebeškem kraljestvu pridruženi, kateri živš in kraljuješ z Bogam Očetam in sv. Duham, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Zdej se prekrižaj in reci :

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč.

O. Gospod, hiti mi pomagat. Čast bodi Bogu itd. Potem moli 7 očenašev, češenasimarij, čast bodi Bogu itd. in eno apostoljsko vero.

Tretja ura (Terc).

O Jezus! kateri si se ponižal ob tretji uri *) z biči tepen in s ternjem neusmiljeno kronan biti,

*) Ob naši deveti zjutraj.

dodeli nam, svojim služabnikom in služabnicam, de svoje hudobno in spačeno meso z vsakdanjimi križi, težavami in nadlogami tepemo, grešne nagone zatiramo, in tako vredni postanemo, biti udje tvojiga telesa, kateri z Bogam Očetam in sv. Duham, Bog, živiš in kraljuješ na vekomaj. Amen.

Prekrižaj se in reci :

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat! Čast bodi Bogu itd. in moli 7 očenašev, česenasimarij, čast bodi itd.

Šesta ura (Sekst).

O Jezus! kateri si se ponižal šesti uri *) na rokah in nogah z žebelji prevertan, križan in na križ pribit na kviško povzdignjen biti, de si me večniga pogubljenja odrešil; dodeli moji duši, de bo ona

*) Opoldne.

brez greha, de ne bo tvoje terpljenje, smert in prelita kri nad menoj zgubljena, ampak de me bo večno zveličala, kateri z Bogam Očetam in sv. Duham, Bog, živiš in kraljuješ na vekomaj. Amen.

Prekrižaj se in reci:

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat! Čast bodi Bogu itd. moli potem 7 očenašev kakor pri tretji uri.

Deveta ura (Non).

O Jezus! kateri si ob deveti uri *) svojo glavo nagnil, z velikim glasom zavpil: „Oče, dopolnjeno je, v tvoje roke izročim svojo dušo“, in si nam tako s svojo smertjo večno življenje zaslužil; dodeli meni ubogimu grešniku, ker si me za nebesa vstvaril, de zanaprej le samo tebi služim, ker si

*) Ob treh popoldne.

me odrešil, le samo tebi živim in umerjem; daj mi vsih gnad nar večji, poslednjo gnado, de kader se bo iztekla moja zadnja ura, tud jest vesel rečem, kakor si ti djal: dopolnjeno, dokončano je moje revno življenje, v tvoje roke izročim svojo dušo. Amen.

Prekrižaj se in reci:

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat! Čast bodi Bogu itd. potem 7 očenašev, kakor pri tretji uri.

Večernice (Vespere).

O Jezus! kateri si bil proti večeru s križa vzet, in v naročje svoje prežalostne Matere položen; dodeli meni milostljivo, de svoj križ, kteriga mi tvoja ljubezen naloži, voljno nosim, in na smertni postelji zdihnem: Jezus! tebi ži-

vim. Jezus! tebi umerjem, tvoj sim živ in mertev.

Ti pa, ljuba Mati Marija! prosim za-me zdej in ob moji smertni uri. Amen.

Prekrižaj se in reci:

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat! Čast bodi Bogu itd. potem 7 očenašev, kakor pri družih urah.

Sklepnice (Kompletori).

O Jezus! kateri si se ponižal po dokončanim terpljenji v grob položen, od svoje žalostne Matere in družih bogoljubnih žen milo objokovan biti, prosimo te, dodeli nam gnado, de tvoje bitko terpljenje z resničnimi solzami objokujemo in nobeniga greha več ne storimo, ter te ž njim vnovič ne križamo, kateri živiš in kraljuješ z

Bogam Očetam in sv. Duham od vekomaj do vekomaj. Amen.

Zdej reci:

Ÿ. Spreoberni nas Bog, naš Zveličar.

O. In odverni svojo jezo od nas.

Prekrižaj se in reci:

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat! Čast bodi Bogu itd. potem 7 očenašev, kakor pri družih urah, in enkrat apostoljsko vero.

Ps. 50.

Usmili se me, o Bog, po svoji veliki milosti.

In po obilnosti svojiga usmiljenja, izbriši mojo hudobijo.

Operi me če dalje bolj od moje krivice; in očisti me od moje pregrehe.

Ker spoznam svojo hudobijo, in moj greh je vedno pred menoj.

Tebi samimu sim grešil in
vpričo tebe sim hudo storil; de si
opravičen v svojih besedah, in
premagaš, ko si sojen.

Glej namreč, v hudobii sim
spočet; in v grehih me je spočela
moja mati.

Glej, saj resnico ljubiš; ne-
znane skrivnosti svoje modrosti si
mi razodel.

Pokropi me s hisopam in bom
očišen; operi me in bolj bom bel
kakor sneg.

Daj mi veselo in prijetno be-
sedo slišati, in poterte kosti bodo
od veselja poskakovale.

Oberní svoj obraz od mojih
grehov; in zbriši vse moje hudobije.

Čisto serce vstvari v meni, o
Bog! in ponovi v mojim oserčji
praviga duha.

Ne zaverzi me spred svojiga
obličja; in svojiga svetiga duha
mi nikar ne vzemi.

Daj mi spet veselje svojiga zveličanja; in z gospodovavnim duham me poterdi.

Krivične bom učil tvoje pota; in hudobni se bodo k tebi spreobrnili.

Reši me dolgov kervi, o Bog, Bog mojiga zveličanja; in moj jezik bo z veseljem hvalil tvojo pravico.

Gospod! odpri moje ustnice, in moje usta bodo oznanovale tvojo hvalo.

Ako bi bil daritev hotel, se vé, de bi ti jo bil dal; nad žgavnimi darovi nimaš dopadajenja.

Dar Bogu je prežaljen duh; potertiga in ponižaniga serca, o Bog! ne boš zaničeval.

Stori milost, Gospod! po svoji dobri volji Sionu, de se zidajo zidovi v Jeruzalemu.

Tadaj boš sprejemal daritev pravice, darove in žgavne daritve;

tadaj bodo pokladali na tvoj altar teleta.

Čast bodi Bogu itd.

11. Duhovne ure od Matere Božje (Officium parvum B. V. Mariæ).

Večernice.

Pripravljavna molitev: Odpri, Gospod itd. kakor zgorej (stran 330), Češena si Marija itd.

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat! Čast bodi Bogu itd. Aleluja. (Od tretje predpepelnične nedelje do velike sabote, namesto Aleluja reci: Hvala tebi, o Gospod, Kralj večne časti!)

Predpevek: Kadar je kralj.

Ps. 109.

Gospod je rekel mojemu Gospodu: usedi se na mojo desno.

Dokler ne denem tvojih sovražnikov, v podnožje tvojih nog.

Palico tvoje moči bo Gospod poslal s Siona: Gospoduj v sredi svojih sovražnikov.

S tabo je gospostvo ob dnevu tvoje moči v svetlobi svetih; iz sebe sim te rodil pred zgodnjo danico.

Gospod je prisegel in se ne bo kesal: Ti si duhoven vekomaj po Melkizedekovim redu.

Gospod na moji desni bo potterl kralje, ob dnevu svoje jeze.

Sodil bo narode, dopolnil bo pogin; razdrobil glave po deželi mnogoterih.

Iz potoka bo pil na potu; torej bo povzdignil glavo.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Kadar je kralj na svojim ležišču, daje svoj duh moja narda.

Predpevek: Njegova levica.

Ps. 112.

Hvalite služabniki Gospoda; hvalite ime Gospodovo.

Bodi hvaljeno Gospodovo ime; od zdej in na vekomaj.

Od solnčniga vshoda do zahoda, bodi hvaljeno Gospodovo ime!

Povišan čez vse narode je Gospod, in čez nebesa njegovo veličastvo.

Kdo je enak Gospodu, našimu Bogu, ki prebiva na višavi, in gleda na nizko v nebesih in na zemlji?

Ki vzdigne iz prahu uboziga, in potegne iz luže reveža.

De ga postavi med pervake, med pervake svojiga ljudstva.

Ki daje prebivati nerodovitni v hiši, ko veseli materi otrok.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Njegova levica mi je pod glavo, in njegova desnica me objema.

Predpevek: Črna sim.

Ps. 121.

Veselim se tega, kar mi pravijo: v Gospodovo hišo pojdemo.

Naše noge stojé v tvojih predvorih, o Jeruzalem!

Jeruzalem, ki je zidan, kakor mesto; njegova zveza je v njem.

Tje namreč hodijo rodovi, rodovi Gospodovi, po Izraelovim spričevanji hvalit Gospodovo ime.

Zakaj ondi stojé stoli v sodbi, stoli čez Davidovo hišo.

Prosíte, kar je Jeruzalemu v mir; in obilnost bodi njim, kateri tebe ljubijo.

Mir bodi v tvoji terdnjavi, in obilnost v tvojih stolpih.

Zavoljo svojih bratov in svojih bližnjih, ti vošim mir.

Zavoljo hiše Gospoda, našiga Boga, ti vošim dobro.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Černa sim vender lepa, hčere jeruzalemske; zato me je ljubil Kralj in me peljal v svoj hram.

Predpevek: Ker zima je že minula.

Ps. 126.

Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo.

Ako Gospod ne varuje mesta;
zastonj čuje, kdor ga varuje.

Zastonj vstajate pred svitam;
le vstajajte, potem ko ste sedeli,
ki jeste kruh britkosti.

Ko svojim ljubim spanje daje;
glej, delež Gospodov so otroci;
plačilo je telesni sad.

Kakor pušice v roki mogoč-
niga; tako so otroci pregnanih.

Blagor človeku, kterimu so
želje spolnjene po njih; ne bo o-
sramoten, ko s svojimi sovražniki
per vratih govori.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Ker zima je že minu-
la, dež je jenjal in prešel; vstani moja
prijateljica, in pridi.

Predpevek: Lepa si postala.

Ps. 147.

Hvali Jeruzalem, Gospoda;
hvali Sion, svojiga Boga;

Ker je zapahe tvojih vrat poterdil; tvoje otroke v tebi oblagodaryl.

On ti daje mir na pokrajinah, in te nasituje s pšenično mašobo.

On pošilja svojo besedo na zemljo; hitro teče njegovo govorjenje.

On daje sneg kakor volno; raztrese meglo kakor prah.

Meče svojo točo kakor koščke; kdo bo preterpel njegov mraz?

Pošlje svojo besedo in jo raztopi; njegova sapa piše in vode tečejo.

On oznanuje besede Jakopu; svoje postave in pravice Izraelu.

Ni storil tako vsim narodam, in svojih pravic jim ni oznanil.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Lepa si postala in zala v svojim oveseljenji, sveta Božja porodnica.

Kapitel.

Sir. 24. 14.

V začetku in pred vsim časam sim
bila vstvarjena, in vekomaj ne bom ne-
hala biti, in v svetim prebivališu sim
pred njim služila. O. Hvala Bogu.

P e s e m.

Zdrava morska zvezda,
Božja mati zlata,
In devica vedna,
Neba srečne vrata.

V ustih Gabriela
Klicana si zdrava;
Mir nam daj, za Evo
Ti si Mati prava.

Krive zvez odreši,
Slepim daj svitlobo,
Dobro vse nam prosi,
Ženi proč hudobo.

Skaži se nam mater,
Prošnje po teb' jemlji
On, ki zastran nas je
Bil tvoj Sin na zemlji.

Zvoljena Devica,
Zmed vsih naj bolj mila;
Nas, nedolžne, čiste,
Mile boš storila.

Daj življenje sveto,
Varno pot dodeli,
Jezusa naj večno
Gledamo veseli.

Hvala bod' očetu,
Kristusu čast taka,
In pa svet' mu duhu
Vsim trem čast enaka. Amen.

Ÿ. Izlita je prijetnost na tvoje
ustnice.

O. Zato te je Bog oblagodaryl
vekomaj.

Predpevek: Blažena Mati.

Magnifikat.

Moja duša, povelčuje Go-
spoda.

In moj duh se veseli v Go-
spodu, mojim Zveličarji.

Ker se je ozerl na nizkost
svoje dekle; zakaj glej! odsihmal
me bodo srečno imenovali vsi narodi.

Zakaj velike reči mi je storil
on, ki je mogočen in sveto njego-
vo ime.

In njegovo usmiljenje jim je od roda do roda, kateri se njega bojé.

Moč je skazal s svojo rokó, in razkropil je napuhnjene v misli njih sercá.

Mogočne je s sedeža vergel, in ponižne povzdignil.

Lačne je z dobrim napolnil, in bogate prazne spustil.

Sprejel je Izraela, in se je spomnil svojiga usmiljenja.

Kakor je obljubil našim očakam, Abrahamu in njegovimu zrodu na vekomaj.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Blažena Mati in neomadežena Devica, častitljiva Kraljica svetá, prosi za nas Boga.

Kirie elejson,
Kriste elejson,
Kirie elejson.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.
O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

Prosimo te, o Gospod, naš Bog! daj nam, svojim služabnikom, de vedno zdravje na duši in na telesu uživamo; in de bomo po častitih prošnjah presvete Marije, vselej device, od sedanje žalosti rešeni in večniga veselja deležni. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Sklepnice (Kompletori).

Češena si Marija itd.

Ÿ. Spreoberni nas Bog, naš Zveličar.

O. In odverni svojo jezo od nas.

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč.

O. Gospod, hiti mi pomagat.

Čast bodi Bogu itd. dalje Aleluja (ali „hvala tebi itd.“ kakor je pri večernicah opomnjeno).

Ps. 128.

Večkrat so me stiskali od moje mladosti, zdaj reci, Izrael.

Večkrat so me stiskali od moje mladosti, in vender mi niso mogli kaj.

Na herbtu so mi kovali grešniki, podaljševali so svojo hudobijo.

Pravični Gospod pa je zaterl zatilnike grešnikom.

Sramujejo naj se, ter naj se vernejo vsi, ki sovražijo Sion.

Bodo naj ko trava na strehah, ki usahne, preden se izdere.

Ki z njo ne napolnuje ženjic svoje roke, in ne svojiga naročja, kdor snope veže.

In kateri memo hodijo, ne pravijo: Gospodov blagoslov bodi z vami; blagoslovimo vas v Gospodovim imenu.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 129.

Iz globočine vpijem k tebi, o Gospod!

Gospod usliši moj glas! naj poslušajo tvoje ušesa glas moje prošnje!

Gospod! ako boš na pregrehe gledal, kdo bo obstal, o Gospod!

Tode pri tebi je sprava, in zavoljo tvoje postave čakam tebe, o Gospod!

Moja duša čaka njegove besede; moja duša v Gospoda upa.

Od jutranje straže do noči, naj Izrael v Gospoda upa.

Ker per Gospodu je usmiljenje, in per njem je obilno odrešenje.

In on bo rešil Izrael, vsih njegovih hudobij.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 130.

Gospod! moje serce se ne napihuje, in moje oči se ne povzdigujejo,

Tud ne hodim po velicih in
čudovitih rečeh, ki so mi previ-
soke.

Če nisim ponižno mislil, te-
muč če sim povzdigoval svojo dušo;

Kakor je odstavljeno dete pri
svoji materi; tako je plačilo v
moji duši.

Izrael naj v Gospodu upa, od
slej in na vekomaj.

Čast bōdi Bogu itd.

P e s e m.

O pomni Stvarnik vsih reči,
De našiga telesa si
Po rojstvu iz Device v hlev'
Podobo nekđaj na se vzal.

Marija, Mati usmiljena,
Presladka Mat'Zveličarja,
Sovražnika nas varuj Ti,
Ob smertni uri nas sprejmi.

Teb' Jezus hvala naj doni,
Ki rojen nam 'z Device si,
Z Očetam, s svetim Duham zdej,
Vselej, in na vse vekomaj. Amen.

Kapitel.

Sir. 24. 24.

Jest sim mati lepe ljubezni, in strahú, in spoznanja in svetiga upanja.
O. Hvala Bogu.

Ÿ. Prosi za nas sveta Božja porodnica.

O. De bomo vredni obljub Kristusovih.

Predpevek: Pod tvojo pomoč.

Simeonova pesem.

**Zdej spustiš svojiga hlapca,
 Gospod! po svoji besedi v miru;**

Ker so vidile moje oči — tvoje zveličanje.

Ktero si perpravil — pred obličjem vsih narodov,

**Luč v razsvetljenje nevernikom,
 in v čast Izraelu svojimu ljudstvu.**

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Pod tvojo pomoč pribežimo, sveta Božja porodnica, ne za-
 verzi naših prošenj v naših potrebah,
 temuč reši naš vselej od vsih nevarnost,
 o častitljiva in žegnana Devica.

Kirie elejson,
 Kriste elejson,
 Kirie elejson.

Ź. Gospod, usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

Prosimo te, o Gospod, de nas
 častitljiva priprošnja, blažene in
 žegnane Marije, vselej Device,
 varuje in v večno življenje pripelje.
 Po Jezusu Kristusu, Gospodu na-
 šim. Amen.

Zornice (Matutin).

Češena si Marija itd.

Ź. Gospod, odpri moje ustnice.

O. In moje usta bodo tvojo hvalo
 oznanovale.

Ź. Bog, glej na mojo pomoč.

O. Gospod hiti mi pomagat.

Čast bodi Bogu itd. Aleluja (ali:
 „Hvala tebi itd.“ kakor je bilo že re-
 čeno).

Vabilo. V. Češena si Marija,
gnade si polna, Gospod je s teboj.

O. Češena si Marija, gnade
si polna, Gospod je s teboj.

Ps. 94.

Pridite, radujmo se v Gospo-
du, ukajmo Bogu svojimu Zveli-
čarju, prehitujmo njega obličje z
zahvalo, in v psalmih mu ukajmo.

O. Češena si Marija, gnade
si polna, Gospod je s teboj.

Ker Gospod je velik Bog, in
velik kralj čez vse bogove: zakaj
v njegovi roci so vse pokrajine
zemlje; in njegovi so verhovi
hribov.

O. Gospod je s teboj.

Ker njegovo je morje in on
ga je vstvaril in suho so njegove
roke naredile: pridite, molimo in
padimo na tla, in jokajmo pred
Gospodam, ki nas je vstvaril. Za-
kaj on je Gospod, naš Bog; in

mi smo ljudstvo njegove paše, in ovce njegove roke.

O. Češena si Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj.

Dans, ko njegov glas slišite, nikar ne zakerknite svojiga serca, kakor v razdraženji ob dnevu skušnje v pušavi, kjer so me skušali vaši očetje; skusili so me, in so vidili moje dela.

O. Gospod je s teboj.

Štirideset let sim imel težavo s tem rodam, in sim rekel: Oni se vedno v sercu motijo; in oni niso spoznali mojih potov, de sim persegel v svoji jezi: Nikoli ne pojdejo v moj pokoj.

O. Češena si Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj.

Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu, kakor v začetku, zdej, vselej in na vekomaj. Amen.

O. Gospod je s teboj.

Češena si Marija, gnade si
polna, Gospod je s teboj.

P e s e m.

K' ga zemlja, zvezde in morjé.
Nam oznanujejo, časté,
Vladarja, vsoljniga svetá,
Marija nosi skritiga.

K' mu luna, solnce, vse stvari,
Pokorne so že toljko dni,
Nebeške gnade polno vse,
Oserčje nosi Deklice.

Preserčna Mati v svojim stan',
On stvarnik Božji imen' van,
Ki v roki celi svet derži,
V telesu tvojim skrit leži.

Presrečna se glasiš z nebes,
Postala Božja mat' si res,
K' je zaželjen narodov bil,
Se nam iz Tebe je rodil.

Teb' Jezus hvala naj doni,
Ki rojen nam z Device si,
Z Očetam, s svetim Duham zdej,
Vselej in na vse vekomaj. Amen.

(Trije sledeči psalmi se molijo ob
nedeljah, ponedeljkih in četrtnih.)

Predpevek: Žegnana si.

Ps. 8.

Gospod, naš Gospod! kako čudovito je tvoje ime po vsi zemlji.

Ker tvoje veličastvo je zvikšano — nad nebesa.

Iz ust otrok in doječcov si si napravil hvalo zavoljo svojih sovražnikov, de odpraviš sovražnika in maševavca.

Ko gledam tvoje nebo, delo tvojih perstov; luno in zvezde, ki si jih vstvaril.

Kaj je človek, de se ga spominjaš; ali sin človekov, de ga obiskuješ?

Le malo si ga znižal pod angelje, s slavo in častjo si ga ovenčal; ter si ga čez dela svojih rok postavil.

Njega nogam si podvergel vse; ovce in goveda sploh vse, verh tega tud živali na polji.

Ptice pod nebam, in ribe v morji, ki se sprehajajo po stezah morja.

Gospod, naš Gospod! kako čudovitno je tvoje ime po vsi zemlji.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojiga telesa.

Predpevek: Kakor izbrana mira.

Ps. 18.

Nebesa pripovedujejo Božjo slavo, in dela njegovih rok oznanjuje nébez.

Dan dopoveduje dnevu, in noč daje noči na znanje.

Ni ga jezika in ne besedi, de bi se njih glas ne slišal.

Po vsi zemlji se njih glas razlega, in njih besede do konca sveta.

V solncu je postavil svoj šotor, in on gre kakor ženin iz svoje stanice.

Veseli se kakor velikan, ko po potu teče; od naj zadnjiga neba je njegov izhod,

In do naj zadnjiga taistiga njegov tek; in nihče se ne more perkriti njegovi gorkoti.

Gospodova postava je čista, ter spreobrača duše; Gospodovo spričevanje je zvesto, ter daje modrost malim.

Pravice Gospodove so ravne in serca razveseljujejo; Gospodova zapoved je svetla, ter oči razsvetljuje.

Strah Gospodov je svet in ostane vekomaj; sodbe Gospodove so pravične, opravičene same v sebi.

Bolj so zaželeni, kakor zlató in prav drag kamen; in slajši kakor med in sat.

Tvoj služabnik se jih tudi derži; v njih spolnovanji je obilno plačilo.

Kdo spozná pregreho? očisti me mojih skrivnih grehov, in zavoljo ptujih zanesi svojimu hlapcu.

Ako ne gospodujejo nad menoj, ne bom omadežan; in očišen bom nar večiga greha.

In govorjenje mojih ust ti bo dopadlo; in zdihovanje mojiga serca bo vedno pred tvojim obličjem.

Gospod, ti si moj pomočnik, in moj odrešenik.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Kakor izbrana mira si prijeten duh dajala, sveta Božja porodnica.

Predpevek: Pred posteljo.

Ps. 23.

Gospodova je zemlja, in kar jo napolnuje; vesoljni svet, in vsi, ki na njem prebivajo.

Ker on ga je nad morja vterdil, in nad vodé postavil.

Kdo pojde na Gospodovo goro? ali kdo bo stal na njegovim svetim kraji?

Kdor je nedolžnih rok in čistiga serca; kdor ne obrača svoje duše v nečimerno, in ne prisega krivo svojimu bližnjimu.

On bo prijel blagodar od Gospoda, in usmiljenje od Boga svojiga rešenika.

Takošen je zarod njih, kteri ga išejo; ki išejo obličja Jakopoviga Boga.

Odprite, pervaki! svoje vrata, in odprite se večne vrata, de pojde noter slavni kralj.

Kdo je tisti slavni kralj? Gospod, močni in mogočni, Gospod, mogočni v vojski.

Odprite, pervaki! svoje vrata, in odprite se večne vrata, de pojde noter slavni kralj.

Kdo je tisti slavni kralj? Gospod vojskinih trum, on je slavni kralj.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Pred posteljo te device zapojte nam sladke pesmi.

Ÿ. Izlita je prijetnost na tvoje ustnice.

O. Zato te je Bog blagodaril vekomaj.

Oče naš itd.

Ÿ. In nas ne vpelji v skušnjava.

O. Temuč reši nas od hudiga.

O d v e z a.

Na prošnje in zasluženje blažene Marije vselej device, in vsih svetnikov, perpelji nas Gospod v nebeško kraljestvo.

O. Amen.

Ÿ. Gospod, blagoslovi.

Blagoslov. Z blagim Detetam blagoslovi na Devica Marija.

O. Amen.

I. Berilo. Sir. 24.

Med vsimi sim pokoja iskala in sim hotla v Gospodovim deležu prebivati. Tada je zapovedal in

mi je rekel Stvarnik vsih reči, in kateri mi je vstvaril, je počival v mojim šotoru, in mi je rekel: V Jakopu prebivaj, in v Izraelu imej svoj delež, in med mojimi izvoljenimi se vkorenini. Ti pa, o Gospod, usmili se nas.

O. Hvala Bogu.

O. Sveto in neomadežano devišstvo, ne vem, s kako hvalo bi te povzdigoval. Ker Njega, ki ga nebesa obseči ne zamorejo, si v svojim naročji nosila.

Ÿ. Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojiga telesa.

Ker Njega, ki ga nebesa obseči ne premorejo, si v svojim naročji nosila.

Ÿ. Gospod, blagoslovi.

Blagoslov. Sama devic Devica prosi za nas Boga.

O. Amen.

II. Berilo.

In tako sim na Sionu vterjena, in v svetim mestu ravno tako počivam in v Jeruzalemu je moja oblast. In vkoreninila sim se med častnim ljudstvom, ktero je del mojega Boga in njegov delež, in v družbi svetnikov je moje stanovanje. Ti pa, o Gospod, usmili se nas.

O. Hvala Bogu.

O. Srečna si, devica Marija, ki si Gospoda nosila, Stvarnika svetá. Rodila si Njega, ki te je vstvaril, in devica vekomaj ostaneš.

Ÿ. Češena si Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj. Rodila si Njega, ki te je vstvaril, in devica vekomaj ostaneš.

Ÿ. Gospod, blagoslovi.

Blagoslov. Po Devici Materi, dodeli nam Gospod zveličanje in mir.

O. Amen.

III. Berilo.

Kakor ceder na Libanu sim povikšana, in kakor cipresa na sionski gori; kakor palma v Kadesu sim visoko zrastle, in kakor zasa-jena roža v Jerihi. Kakor lepa oljka na polji in kakor javor ob vodi per potih sim visoko zrastle, kakor cimet in lepo dišeče mazilo sim dišala, kakor izbrana mira sim dajala prijeten duh od sebe. Ti pa, o Gospod, usmili se nas.

O. Hvala Bogu.

O. Srečna si tadaj, sveta devica Marija, in vse hvale nar vredniši. Ker rodila si solnce pravice. Kristusa Boga našiga.

Ÿ. Prosi za ljudstvo, pristopi za duhovšino, priporočaj pobožni ženski spol; vsi naj občutijo tvojo pomoč, kterikoli tvoj svet spomin praznujejo. Ker rodila si solnce pravice. Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu. Kristusa Boga našiga.

(Sledeči psalmi se molijo ob torkih in petkih. Pred njimi pa vse, kakor v začetku pri zornicah: Češena si Marija itd., stran 355.)

Predpevek: V svoji berhkoti.

Ps. 44.

Iz serca mi vre dobra beseda;
svojo pesem pojem kralju.

Moj jezik je kakor peró pisavca, kateri hitro piše.

Lepši si podobe ko človeški otroci, prijetnost je izlita na tvoje ustnice; zatorej te je Bog oblagodaril vekomaj.

Prepaši se s svojim mečem okoli ledja, Vsigamogočni.

V svoji berhkoti in v svoji lepoti, začni, srečno hodi in kraljuj,

Zavoljo resnice, in pohlevnosti, in pravice, in čudovitno te bo vodila tvoja desnica.

Tvoje pušice so ojstre, narodi padajo pred teboj; (pušice gredó) v serca kraljevih sovražnikov.

Tvoj sedež, Bog! je od vekomaj do vekomaj; palica tvojiga kraljestva je palica pravice.

Ti ljubiš pravico in sovražiš krivico; zatorej te je Bog, tvoj Bog mazilil z oljem veselja bolj ko tvoje tovarše.

Mira in kaplja in kasija s tvojih oblačil iz slonokošenih hiš; ž njimi so te razveselile hčere kraljev v tvojim veličastvu.

Kraljica stoji na tvoji desnici v zlatim oblačilu, ogernjena s pisano obleko.

Poslušaj hči, in glej in nagni svoje uho; ter pozabi svojiga ljudstva, in hiše svojiga očeta.

In kralj bo želel tvoje lepote; zakaj on je Gospod, tvoj Bog, ter ga bodo molili.

In hčere s Tira, vsi bogati zmed ljudstva, bodo z darili tvoj obraz prosili.

Vsa lepota kraljeve hčere je znotraj, v zlatih robovih, s pisanim oblačilam je ogernjena.

Za njo so device k kralju peljane; nje družice so k tebi peljane.

Peljane so z veseljem in radovanjem; vpeljane so v kraljev tempelj.

Namesti tvojih očetov so ti rojeni sinovi; postavil jih boš poglavarje po vsi zemlji.

Spominjali se bodo tvojiga imena, od roda do roda.

Zato te bodo narodi hvalili na večno, in od vekomaj do vekomaj.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: V svoji berhkoti in v svoji lepoti, začni, srečno hodi in kraljuj.

Predpevek: Pomagal ji bo Bog.

Ps. 45.

Bog je naše pribežališe in moč; pomočnik v stiskah, ki so nas hudo zadele.

Zatorej se ne bomo bali, ako bi se tudi zemlja gibalala, in se goré prestavljale v sredo morjá.

Naj si njega vodé šumé in se valé, in se tresejo goré zavoljo njegove moči.

Natok vodá razveseljuje Božje mesto; Narviši posvečuje svoje prebivališče.

Bog je v njegovi sredi, ne bo se premaknilo; Bog mu pomaga zjutrej zgodej.

Narodi so razgrajali, in kraljestva so omahovale; on je dal svoj glas, zemlja se je tresla.

Gospod vojskinih trum je z nami, naš sprejemnik je Bog Jakopov.

Pridite in glejte dela Gospodove, kakošne čudeže je na zemlji storil; ki vojske končuje do pokrajine zemlje,

Ki potéra lok in lomi orožje, in sežiga škite z ognjem.

Molčite in glejte, zakaj jest
sim Bog; povikšan sim med na-
rodi, in povikšan na zemlji.

Gospod vojskinih trum je z na-
mi; naš sprejemnik je Bog Ja-
kopov.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Pomagal ji bo Bog s
svojim obrazam; Bog je v njeni sredi,
zato ne bo omahovala.

Predpevek: Veselim so enaki.

Ps. 86.

Njega podstave so na svetih
gorah; Gospod ljubi sionske vra-
ta bolj, kakor vse Jakopove šotore.

Veličastno se govori od tebe:
Božje mesto.

Spomnil se bom Rahaba in
Babilona, de me spoznajo.

Glej, ptujci in Tirjan, in ljud-
stvo Etiopcev, oni so ondi.

Ali se ne bo Sionu reklo:
človek in človek je bil rojen v
njem, in Narviši sam ga je vterdil?

Gospod pripoveduje v popisovanji ljudstev in pervakov njih, ki so v njem.

Veselim so enaki vsi, ki prebivajo v tebi.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Veselim so enaki vsi, ki prebivajo v tebi, sveta Božja porodnica.

Ÿ. Izlita je prijetnost na tvoje ustnice.

O. Zato te je Bog oblagodaril vekomaj.

Oče naš itd.

(Odveza, blagoslov, berilo in vse kakor stran 364.)

(Sledeči psalmi se molijo ob sredah in sabotah, pred njimi pa vse, kakor v začetku pri zornicah stran 355.)

Predpevek: Veseli se, Marija devica.

Ps. 95.

Pojte Gospodu novo pesem; pojte Gospodu vse deželé.

Pojte Gospodu, ter hvalite njegova imé; oznanujte dan na dan njegovo blagost.

Oznanujte med narodi njegovo slavo, med vsimi narodi njegove čudeže.

Zakaj Gospod je velik in vse hvale vreden, bolj strašen, kakor vsi bogovi.

Zakaj vsi bogovi narodov so hudobe; Gospod pa je nebesa vstvaril.

Slava in lepota je pred njega obličjem; svetost in veličastvo je v njega svetišu.

Skazujte Gospodu domovine narodov, skazujte Gospodu slavo in čast; skazujte Gospodu slavo njegovimu imenu.

Vzemite darove in pojdite v njegove dvore; molite Gospoda v njegovim svetim dvoru.

Ves svet naj se trese pred njega obličjem, pripovedujte med narodi, de Gospod kraljuje.

Saj je on napravil svet, ki ne omahne; sodi ljudstva po pravici.

Veselite se nebesa in raduj se zemlja, giblji se morje in kar ga napolnuje; veseli se polje in vse, kar je na njem.

Takrat se bodo radovale vse drevesa v gojzdi pred obličjem Gospoda, ker pride sodit zemljo.

Sodil bo okrog zemlje po pravici, in ljudstva po svoji resnici.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Veseli se Marija devica, ker ti sama si po vsim svetu vse krivovere umorila.

Predpevek: Naj te hvalimo.

Ps. 69.

Gospod kraljuje, raduj se zemlja; veselé naj se mnogoteri otoki.

Oblaki in tema so okoli njega; pravica in pravičnost je terdnost njegoviga sedeža.

Ogenj hodi pred njim, in požiga okrog sovražnike njegove.

Njega bliski svetijo vesoljni zemlji; vidi in trese se zemlja.

Goré se topé kakor vosk pred Gospodovim obličjem, vsa zemlja pred Gospodovim obličjem.

Nebesa oznanujejo njega pravico; in vse ljudstva vidijo njegovo slavo.

Sramujejo naj se vsi, kateri molijo podobe, in se bahajo s svojimi maliki.

Molite ga vsi njegovi angeli; to posluša Sion in se veseli.

Hčere Juda se radujejo, zavoljo tvojih sodbá, Gospod!

Ker ti Gospod si Narviši po vsi zemlji, visoko si povzdignjen nad vse bogove.

Kteri ljubite Gospoda, sovražite hudo; Gospod varuje duše svojih svetih, iz grešnikove roke jih oteva.

Luč se je pokazala pravičnimu, in veselje njim, ki so ravniga serca.

Veselite se v Gospodu, vi pravični, ter slavite spomin njegova posvečevanja.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Naj te hvalimo presveta devica; daj nam moč zoper tvoje sovražnike.

Predpevek: Po porodu. (V adventu: Angel Gospodov.)

Ps. 97.

Pojte Gospodu novo pesem, ker je čuda storil.

Pomagala si je njegova desnica, in njegova sveta rama.

Gospod je dal na znanje svojo moč; vpričo narodov je svojo pravico razodel.

Spominja se svojiga usmiljenja, in svoje zvestobe do hiše Izraelove.

Vse pokrajine zemlje gledajo — zveličanje našiga Boga.

Ukajte Bogú vse dežele; pojte, ter se radujte, in prepevajte.

Prepevajte Gospodu na citrah, na citrah in z glasam psalmskim, s trobentami in z bučanjem rogov.

Razveselujte se pred obličjem kralja, Gospoda; giblje naj se morje, in kar ga napolnuje, vesoljna zemlja, in kateri na nji prebivajo.

Reke naj ploskajo z roko, ob enim naj se gore radujejo pred Gospodovim obličjem, ker pride sodit zemljo.

Sodil bo zemeljski okrog po pravici, in ljudstva, kakor je prav.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Po porodu si Devica, neomadežana ostala, Božja porodnica, prosi za nas.

Predpevek v adventu: Angel Gospodov je Mariji češenje prinesel, in spočela je od svetiga Duha.

Ÿ. Izlita je prijetnost na tvoje ustnice.

O. Zato te je Bog oblagodaryl vekomaj.

Oče naš itd.

(Odveza, blagoslov, berilo in vse, kakor stran 364.)

Hvalnice (Laudes).

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč.

O. Gospod hiti mi pomagat.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Vzeta je Marija.

Ps. 92.

Gospod kraljuje, veličastvo je oblekel; Gospod je moč oblekel in se je opasal.

Zakaj uterdil je okroglo zemljo, ki ne omahne.

Napravljen je tvoj sedež od tadaj; od vekomaj si ti.

Vzdigujejo se reke, o Gospod! reke vzdigujejo svoj glas.

Reke vzdigujejo svoje valove, v šumenji veliko vodá.

Čudovitno je vzdigovanje morjá, čudoviten je Gospod na višavi.

Tvoje spričevanja so prav verjetne; tvoji hiši se svetost spodobi, o Gospod! na večne čase.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Vzeta je Marija v nebesa, veselijo se angeli, hvalijo in blagoslavljaajo Gospoda.

Predpevek: Marija Devica.

Ps. 99.

Ukajte Bogú vse dežele; služite Gospodu v veselji.

Pridite pred njega obličje, z radostjo.

Vedite, de Gospod sam je Bog; on nas je naredil, in ne mi sebe.

Njegovo ljudstvo smo mi in ovce njegove paše; pojdite s hvaljenjem skoz njega vrata, v njegove dvore s pesmimi, slavite ga.

Hvalite njega ime; ker prijeten je Gospod, vekomaj terpi njegova milost, in od roda do roda njega resnica.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Marija Devica je vzeta v hlipno stanovanje, kjer Kralj kraljev na zvezdnim prestolu sedi.

Predpevek: Za duham.

Ps. 62.

Bog, moj Bog, od jutranjiga svita čujem k tebi.

Mojo dušo žeja po tebi; kako dostikrat moje meso po tebi.

V pusti deželi, kjer ni pota, ne vode; tako se prikazujem v svetišču pred teboj, de gledam tvojo moč in tvojo slavo.

Zakaj bolje je tvoje usmiljenje, kakor življenje; moje ustnice te bodo hvalile.

Tako te bom hvalil v svojim življenji, in v tvojim imenu bom povzdigoval svoje roke.

Kakor z mastjo in mašobo bodi napolnjena moja duša; in moje usta te bodo hvalile z veselimi ustnicami.

Ko se tebe spomnim na svojim ležišu, še zjutrej v te mislim, zakaj ti si moj pomočnik.

In pod odejo tvojih perút se veselim, moja duša se tebe derži; tvoja desnica me podpéra.

Oni pa išejo zastonj moje duše, pod zemljo pojdejo; meču v roke bodo dani, lesicam bodo v delež.

Kralj pa se bo veselil v Bogu, vsi se bodo hvalili, ki per njem persegajo; zakaj usta so zamašene njim, ki hudo govoré.

(Tukej se ne reče: Čast bodi Bogu.)

Ps. 66.

Bog se nas usmili in nas blagoslovi; naj razsvetli svoj obraz nad nami, in se nas usmili.

De spoznamo tvojo pot na zemlji, nad vsimi narodi tvoje zveličanje.

Ljudstva naj te slavé, o Bog; slavé naj te vse ljudstva.

Veselé in radujejo naj se narodi; zakaj ti sodiš ljudstva po pravici, in vodiš narode na zemlji.

Ljudstva naj te slavé, o Bog! slavé naj te vse ljudstva; zemlja bo dala svoj sad.

Blagoslovi naj nas Bog, naš Bog, blagoslovi naj nas Bog; in bojé naj se ga vse pokrajine zemlje.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Za duham tvojih mazil tečemo, deklice te silno ljubijo.

Predpevek: Blagoslovljena.

Pesem treh babilonskih mladenčev.

Častite Gospoda vse Gospodove dela; hvalite in povzdigujte ga na vekomaj.

Častite Gospoda angeli Gospodovi; častite nebesa Gospoda.

Častite Gospoda vse vodé, ktere ste nad nebam; vse Gospodove moči častite Gospoda.

Častite Gospoda solnce in luna; zvezde na nebu častite Gospoda.

Častite Gospoda ves dež in rosa; častite Gospoda vsi božji vetrovi.

Častite Gospoda ogenj in vročina; častite Gospoda mraz in vročina.

Častite Gospoda rosa in slana; častite srež in ivje Gospoda.

Častite Gospoda led in sneg; častite noči in dnevi Gospoda.

Častite Gospoda svitloba in tema; častite blisk in oblaki Gospoda.

Časti zemlja Gospoda; hvali in povzdiguje ga na vekomaj.

Častite goré in hribi Gospoda; vse zelenje na zemlji časti Gospoda.

Častite studenci Gospoda; morja in reke častite Gospoda.

Častite Gospoda somi, in vse, kar se v vodah giblje; vse ptice pod nebam častite Gospoda.

Častite Gospoda vsa zverina in živina; človeški otroci častite Gospoda.

Časti Izrael Gospoda; hvali in povzdiguje ga na vekomaj.

Častite Gospoda Gospodovi mašniki; častite Gospoda Gospodovi služabniki.

Častite Gospoda duhovi in duše pravičnih; sveti in ponižni v sercu častite Gospoda.

Častite Ananija, Azarija, Mizaël Gospoda; hvalite in povzdiguje ga na vekomaj.

Častimo, Očeta in Sina s sv. Duham; hvalimo in povzdiguje ga na vekomaj.

Češen si, o Gospod, na opetji nebes; in hvale vreden, in veličasten in povzdignjen na vekomaj.

(Tukej se ne reče: Čast bodi Bogu.)

Predpevek: Blagoslovljena si ti hči od Gospoda, ker po tebi smo sadú življenja deležni postali.

Predpevek: Lepa si.

Ps. 148.

Hvalite Gospoda z nebes; hvalite ga na višavah.

Hvalite ga vsi njegovi angeli; hvalite ga vse njegove moči.

Hvalite ga solnce in luna; hvalite ga vse zvezde in luč.

Hvalite ga nebés nebesa; in vse vodé, ki so nad nebesi, naj hvalijo imé Gospodovo.

Zakaj on je rekel, in bile so storjene; on je ukazal, in bile so vstvarjene.

Postavil jih je za vselej in na večne čase; dal je postavo, in ne bo prešla.

Hvalite Gospoda na zemlji; zmaji in vsi brezni.

Ogenj, toča, sneg, led, vihar, ki njega povelje spolnujejo.

Hribi in vsi griči; rodno drevje in vsi cedri.

Zverine in vsa živina, laznina in perutnina.

Kralji zemlje in vse ljudstva; poglavarji in vsi sodniki zemlje.

Mladenči in device, stari in mladi naj hvalijo ime Gospodovo, ker njegovo ime samó je visoko.

Njegova slava (seže) nad nebesa in zemljo; saj je povišal rog svojimu ljudstvu.

Hvala vsim njegovim svetim, sinovam Izraelovim, ljudstvu, ki se njemu bliža.

(Se ne reče: Čast bodi Bogu.)

Ps. 149.

Pojte Gospodu novo pesem; njega hvala (naj se razlega) v zbirališu svetih.

Izrael naj se veseli v svojim stvarniku, in sionski otroci naj se radujejo v svojim kralji.

Naj hvalijo njegovo imé v verstéh; z bobni in brenkljami naj mu igrajo.

Zakaj Gospod ima dopadaje nje nad svojim ljudstvom; ter povišuje krotke k zveličanju.

Sveti se radujejo v slavi, veselé se na svojih ležiših.

Poviševanje Božje je v njih gerlih, in na dve plati ojstri meči so v njih rokah.

De se mašujejo nad narodi, in ljudstva kaznujejo.

De zvežejo njih kralje z verigami, in njih plemenitnike z železnimi vezmi.

De jim storé po zapisani pravici; ta slava bodi vsim njegovim svetim.

(Se ne reče: Čast bodi Bogu.)

Ps. 150.

Hvalite Gospoda v njegovim svetišu; hvalite ga v njegovi močni terdnjavi.

Hvalite ga v njegovih močéh; hvalite ga po njegovi mnogoteri velikosti.

Hvalite ga s trobentinim glasom; hvalite ga z brenkljami in citrami.

Hvalite ga z bobni in v verstéh; hvalite ga s strunami in pišalmi.

Hvalite ga s prav glasnimi cimbali, hvalite ga z veselimi cimbali; vse, kar sope, hvali Gospoda.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Lepa si in zala, jeruzalemska hči, strašna, kakor zverste-na vojskina truma.

Kapitel.

Vis. pesem 6.

Vidile so jo sionske hčere in jo močno blagrovale, in kraljice so jo hvalile. O. Hvala Bogu.

P e s e m.

O D'vica slave polna vsa,
Nad zvezde gor povzdignjena;
Ti stvar Njegova se glasiš,
To Dete sama ti živiš.

Kar Eva je zgubila nam,
Dobiš s preblagim Detetam,
De solzni pridejo v nebó,
Po tebi vrata se odpró.

Ti vrata Kralja si nebes,
In svetla veža luči res,
Devico srečno hvalite,
Vé ljudstva vse odrešene.

Teb' Jezus hvala naj doní
Ki rojen nam 'z Device si,
Z Očetam, s svetim Duham zdaj
Vselej, in na vse vekomaj. Amen.

Ÿ. Žegnana si med ženami.

O. In žegnan je sad tvojiga telesa.

Predpevek: Blažena Marija.

Caharijeva pesem.

Hvaljen bodi Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal in storil odrešenje svojimu ljudstvu.

In nam je postavil rog zveličanja, v hiši Davida, svojiga služabnika.

Kakor je govoril skozi usta svojih svetih prerokov, kateri so od nekdej.

Odrešenje od naših sovražnikov, in iz roke vsih, kateri nas sovražijo.

Usmiljenje storiti našim očetam, in pomniti svoje svete zaveze.

Persego, ki jo je persegel Abrahamu, našimu očetu, nam dati,

De iz rok svojih sovražnikov rešeni, njemu brez strahu služimo,

V svetosti in pravici pred njim, — vse svoje dni.

In ti dete, boš prerok Narvišiga imenovano; pojdeš namreč pred obličjem Gospodovim njegove pota perpravljat.

Dati znanje zveličanja njegovimu ljudstvu, v odpušanje njih grehov.

Po preserčnim usmiljenji našiga Boga, po katerim nas je obiskal, on ki se izhaja iz visokosti; Razsvetliti nje, kateri v temi in v smertni senci sedé, de ravná naše noge na pot mirú.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Blažena Marija, Božja porodnica, vedna devica, tempelj Gospodov, svetišče sv. Duha; sama brez zgleda si dopadla našimu Gospodu Jezusu Kristusu; prosi za ljudstvo, poganjaj se za duhovščino, priporočaj pobožni ženski spol.

Kirie elejson,

Kriste elejson,

Kirie elejson.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

O Bog! ki si dodelil, de je tvoj Sin po angelovim oznanjenji v telesu svete Device Marije člo-

vek postal, daj nam, ki te ponižno prosimo, to gnado, de mi, ki jo resnično mater Božjo častimo, po njenih prošnjah tvojo pomoč zadbimo. Po ravno tem Jezusu Kristusu, tvojim sinu, gospodu našim. Amen.

Perva ura (Prim).

Češena si Marija itd.

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč.

O. Gospod, hiti mi pomagat.

Čast bodi Bogu itd. Aleluja.

P e s e m.

O pomni, Stvarnik vsih reči,
De našiga telesa si,
Po rojstvu iz Device v hlev'
Podobo nékdaj na-se vzal.

Marija mati usmiljena,
Presladka mat' Zveličarja,
Sovražnika nas varuj Ti,
Ob smertni uri nas sprejmi.

Teb' Jezus hvala naj doni,
Ki rojen nam 'z Device si,
Z Očetam, s svetim Duham zdaj,
Vselej, in na vse vekomaj. Amen.

Predpevek: Vzeta je Marija.

Ps. 53.

Bog! v svojim imenu me reši; in v svoji moči prisodi mi pravico.

Bog! usliši mojo molitev; poslušaj besede mojih ust.

Zakaj ptujci so se vzdignili zoper mene, in močni išejo moje duše, ter nimajo Boga pred svojimi očmi.

Zakaj glej, **Bog** mi pomaga, in **Gospod** je sprejemnik moje duše.

Oberni hudo na moje sovražnike, in v svoji resnici jih pokončaj.

Radovoljno ti bom daroval, in tvoje ime slavil, **Gospod**, ker je dobro;

Zakaj iz slednje stiske si me rešil; in tje čez moje sovražnike je gledalo moje oko.

Čast bodi **Bogu** itd.

Ps. 84.

Blagoslovil si, o Gospod! de-
želo svojo; odvernili si Jakobovo
sužnost.

Odpustil si krivico svojimu
ljudstvu; zagernil si vse njih grehe.

Potolžil si vso svojo jezo,
odjenjal si od jeze svojiga serda.

Spreoberni nas, o Bog, naš
zveličar, in odverni od nas svojo
jezo.

Se boš mar vekomaj jezil nad
nami? ali boš raztegal svojo je-
zo od roda do roda?

O Bog, ako se (k nam) o-
berneš, nas oživiš, in tvoje ljud-
stvo se bo veselilo v tebi.

Pokaži nam Gospod svojo mi-
lost, in dodeli nam svoje zveličanje.

Poslušal bom, kar mi Gospod
Bog govori, ker govori mir svo-
jimu ljudstvu,

In svojim svetim, in njim, ki se obernejo v serce.

Res, njegova pomoč je blizo njim, ki se ga boje, de prebiva slava v naši deželi.

Milost in resnica se srečate; pravica in mir se objameta.

Resnica poganja iz zemlje; in pravica gleda iz nebes.

Zakaj Gospod deli dobroto; in naša zemlja daje svoj sad.

Pravica gre pred njim, in hodi po svojim potu.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 116.

Hvalite Gospoda, vsi narodi; hvalite ga vse ljudstva.

Ker poterjena je nad nami njegova milost, in Gospodova resnica ostane vekomaj.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Vzeta je Marija v nebesa, veselijo se angeli, hvalijo in blagoslovljajo Gospoda.

Kapitel.

Vis. pesem 6.

Kdo je ona, ki pride kakor vzhajjoča zarja, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, strašna kakor zverstena vojskina truma. **O. Hvala Bogu.**

Ÿ. Naj te hvalimo Devica presveta.

O. Daj nam moč zoper tvoje sovražnike.

Kirie elejson,

Kriste elejson,

Kirie elejson.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

O Bog, ki si se tako ponižal, de si si deviško telo blažene Marije za svoje prebivališče zvolil, daj, te prosimo, de ker njen spomin veseli obhajamo, tud po nje brambi rešeni bomo. Ker živiš in kraljuješ z Bogam Očetam v edi-

nosti sv. Duha, Bog od vekomaj
do vekomaj. Amen.

Tretja ura (Terc).

Češena si Marija itd.

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč.

O. Gospod hiti mi pomagat.

Čast bodi Bogu itd.

Pesem kakor k prvi uri (stran 393).

O pomni, Stvarnik vsih reči itd.

Predpevek: Marija Devica.

Ps. 119.

V Gospoda kličem, ko sim
stiskan, in me usliši.

Gospod! reši mojo dušo kri-
vičnih ustnic, in goljufniga jezika.

Kaj se ti bo dalo, ali kaj se
ti bo dodalo, za goljufni jezik?

Ojstre pušice mogočniga, s
požigavnim ogljem vred.

Gorjé meni, de se moje po-
potvanje podaljšuje! med cedar-
skimi prebivavci stanujem. Dolgo
je ptuja moja duša.

Z njimi, ki mir sovražijo, sim miren; ako ž njimi govorim, se vojskujejo z menoj brez vzroka.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 120.

Svoje oči vzdigujem na goré,
od kadar mi pomoč dohaja.

Moja pomoč je od Gospoda,
ki je nebo in zemljo vstvaril.

Naj ne da tvoji nogi spoder-
kniti; in naj ne dremlje, kateri te
varuje.

Glej! ne dremlje in ne spi,
kateri varuje Izrael.

Gospod te varuje, Gospod je
tvoja bramba, na tvoji desni roci.

Po dnevu te solnce ne bo
peklo, tud ne luna po noči.

Gospod te varuje vsiga hudi-
ga; Gospod naj varuje tvojo dušo.

Gospod naj varuje tvoj vhod
in tvoj izhod, odslej in na vekomaj.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 121.

Veselim se tega, kar mi pravijo: V Gospodovo hišo pojdemo.

Naše noge stojé, v tvojih preddvorih, o Jeruzalem!

Jeruzalem, ki je zidan kakor mesto; njegova zveza je v njem.

Tje namreč hodijo rodovi, rodovi Gospodovi, po Izraelovim spričevanji hvalit Gospodovo ime.

Zakaj ondi stojé stoli v sodbi, stoli čez Davidovo hišo.

Prosimo, kar je Jeruzalemu v mir; in obilnost bodi njim, kateri tebe ljubijo.

Mir bodi v tvoji terdnjavi, in obilnost v tvojih stolpih.

Zavoljo svojih bratov in svojih bližnjih — ti vošim mir.

Zavoljo hiše Gospoda, našiga Boga, ti vošim dobro.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Marija Devica je vzeta v hlipno stanovanje, kjer Kralj kraljev na zvezdnim prestolu sedi.

Kapitel.

Sir. 24.

In tako sim na Sionu uterjena, in v svetim mestu ravno tako počivam, in v Jeruzalemu je moja oblast. **O. Hvala Bogu.**

Ÿ. Izlita je prijetnost na tvoje ustnice.

O. Zato te je Bog oblagodaryl vekomaj.

Kirie elejson,

Kriste elejson,

Kirie elejson.

Ÿ. Gospod usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

Bog! kateri si po rodovitnim devištvu svete Marije človeškemu rodu dar večniga zveličanja dodelil; daj prosimo, de njo za nas prositi občutimo, po kateri nam je sreča došla, prejeti življenja začetnika, gospoda našiga Jezusa Kri-

stusa, Sina tvojiga, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Šesta ura (Sekst).

Češena si Marija itd.

V. Bog, glej na mojo pomoč!

O. Gospod, hiti mi pomagat!

Čast bodi Bogu itd.

Pesem kakor k prvi uri (stran 393).

O pomni, Stvarnik vsih reči itd.

Predpevek: Za duham.

Ps. 122.

Svoje oči vzdigujem k tebi, ki prebivaš v nebesih.

Kakor oči hlapcov, na roke svojih gospodarjev,

Kakor oči dekle na roke svoje gospodinje; tako gledajo naše oči na Gospoda našiga Boga, dokler se nas ne usmili.

Usmili se nas, Gospod! usmili se nas; ker silno smo napolnjeni z zaničevanjem.

Res, prenapolnjena je naša duša; zasramovanje premožnim in zaničevanje prevzetnim.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 123.

Ako bi Gospod ne bil z nami, reci zdej Izrael: ako bi Gospod ne bil z nami,

Ko so se ljudje vzdigovali zoper nas, bi nas bili morde žive požerli.

Ko se je njih jeza togotila zoper nas, bi nas bila morde voda požerla.

Ko je naša duša skozi derečo vodo hodila, morde bi bila šla naša duša skozi neprenesljivo vodo.

Hvaljen bodi Bog, ki nas ni dal v rop njih zobém!

Naša duša je bila oteta, kakor vrabec iz zaderge lovcov.

Zaderga je pretergana, in mi smo rešeni.

Naša pomoč je v imenu Gospoda, ki je nebo in zemljo vstvaril.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 124.

Kteri v Gospoda upajo, so kakor sionska gora; ne omahne na vekomaj, kdor prebiva v Jeruzalemu.

Goré so okoli njega; in Gospod je okrog svojiga ljudstva od slej in do vekomaj.

Zakaj Gospod ne bo pušal šibe grešnikov nad deležem pravičnih, de pravični ne stegajo svojih rok k krivici.

Stori dobro, o Gospod! dobrim, in njim, ki so ravniga serca.

Nje pa, ki se obernejo na krive pota, Gospod popelje z njimi vred, ki delajo krivico. Mir bodi Izraelu.

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Za duham tvojih mazil tečemo, deklice te silno ljubijo.

Kapitel.

Sir. 24.

In vkoreninila sim se med častitim ljudstvom, ktero je del mojiga Boga in njegov delež, in v družbi svetnikov je moje stanovanje. O. Hvala Bogu.

Ÿ. Žegnana si med ženami.

O. In žegnan je sad tvojiga telesa.

Kirie elejson,

Kriste elejson,

Kirie elejson.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

Dodeli, milostljivi Bog! brambo naši slabosti, de, ki svete Božje porodnice spomin obhajamo, s pomočjo njenih prošenj od svojih grehov vstanemo. Po ravno tem Gospodu našim, Jezusu Kristusu, kateri s teboj živi in kraljuje v edivosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Deveta ura (Non).

Češena si Marija itd.

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč.

O. Gospod, hiti mi pomagat.

Čast bodi Bogu itd.

Pesem kakor k prvi uri (stran 393).

O pomni, Stvarnik vsih reči itd.

Predpevek: Lepa si.

Ps. 125.

Ko je Gospod obernil sionske vjete, smo bili enaki potolaženim.

Takrat so bile napolnjene z veseljem naše usta, in naš jezik z radostjo.

Takrat so rekli med narodi: Gospod je velike reči storil z njimi.

Gospod je velike reči storil z nami; oveseljeni smo.

Oberní Gospod! našo sužnost, kakor potok v južni deželi.

Kteri sejejo s solzami, žanjejo z veseljem.

Hodijo in jokajo, kteri svoje seme sejejo,

Pridejo pa z veseljem, ter ne-sejo svoje snope.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 126.

Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kteri jo zidajo.

Ako Gospod ne varuje mesta, zastonj čuje, kdor ga varuje.

Zastonj vstajate pred svitam;
le vstajajte, potem ko ste sedeli,
ki jeste kruh britkosti.

Ko svojim ljubim spanje daje;
glej, delež Gospodov so otroci,
plačilo je telesni sad.

Kakor pušice v roki mogoč-
niga, tako so otroci pregnanih.

Blagor človeku, kterimu so
želje spolnjene po njih; ne bo
osramoten, ko s svojimi sovražniki
per vratih govori.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 127.

Blagor vsim, ki se bojé Go-
spoda; ki hodijo po njegovih potih.

Zakaj delo svojih rok boš v-
žival; blagor tebi, in dobro ti bode.

Tvoja žena je kakor polna
vinska terta, ob steni tvoje hiše.

Tvoji otroci so kakor mlade
oljke, okoli tvoje mize.

Glej tako bo oblagodarjen človek, kateri se boji Gospoda.

Blagoslavljaljaj te Gospod iz Siona, in glej srečo Jeruzalema vse dni svojiga življenja.

In glej otroke svojih otrok, mir Izraelov!

Čast bodi Bogu itd.

Predpevek: Lepa si in zala, Jeruzalemska hči, strašna, kakor izversten na vojskina truma.

Kapitel.

Sir. 24.

Per potih sim kakor cimet in lepo dišeče mazilo dišala, kakor izbrana mira sim dajala prijeten duh od sebe. O. Hvala Bogu.

Ÿ. Po porodu si, Devica, neomažežana ostala.

O. Božja porodnica, prosi za nas.

Kirie elejson,

Kriste elejson,

Kirie elejson.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

Prosimo, o Gospod! prizanesi grehe svojim služabnikom, de, ker ti zavaljo svojih grehov dopasti ne moremo, na prošnjo porodnice tvojiga sina, Gospoda našiga ohranjenj bomo. Po ravno tem Jezusu Kristusu Sinu tvojim, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Duhovne ure skleni pa tako:

Od sabote pred 1. nedeljo po binkoštih do adventa moli predpevek:

Češena bodi, Kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češena. K tebi vpijemo zapušeni Evini otroci; k tebi zdihujemo žalostni in objokani v ti dolini solz. Oh, oberni tedaj naša pomočnica! svoje milostive oči v nas; in pokaži nam po tem revnim življenji Jezusa, žegnan

sad tvojiga telesa: o milostiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija.

Ÿ. Prosi za nas, sveta Božja porodnica.

O. De bomo vredni obljub Kristusovih.

M o l i m o.

Vsigamogočni, večni Bog! ki si dušo in telo častite Device Matere Marije, de bi vredno prebivališče tvojiga Sina biti zaslužila, s pripomočjo svetiga Duha pripravil, daj de bomo, ki se njeniga spomina veselimo, po njenih milostivih prošnjah prihodnjih zlegov in večne smerti rešeni. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Od Adventa do svečnice namesti: „Češena bodi, kraljica“, moli predpevek:

Usmiljena mati zveličarjeva, ki ostaneš vrata nebeške in zgodnja

danica! pomagaj ljudstvu, ki je padlo, pa želi vstati; ti, ki si svojiga Stvarnika prečudno rodila, devica pred in potlej ostala, ko si iz Gabrielovih ust prejela češenje, usmili se grešnikov.

Od adventa do božičniga večera reci po tem predpevku verstico in molitev.

Ÿ. Angel Gospodov je oznanil Marii.

O. In je spočela od svetiga Duha.

M o l i t o.

Svojo milost, prosimo, Gospod! v naše serca vlij, de ki smo po angelovim oznanjenji včlovečenje Kristusa, tvojiga Sina spoznali, po njega terpljenji in križu častitljivo vstajenje dosežemo. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Od božičniga večera do svečnice po ravno tem odpevku: „Usmiljena mati“ reci pa verstico in molitev:

Ÿ. Po porodu si Devica neo-madežena ostala.

O. prosi za nas, Božja porodnica.

M o l i m o.

Bog, kateri si po rodovitnim devištvu svete Marije človeškemu rodu dar večniga zveličanja dodelil; daj prosimo, de njo za nas prositi občutimo, po kateri je nam sreča došla, prejeti življenja začetnika, Gospoda našiga Jezusa Kristusa, Sina tvojiga. Amen.

Od svečnice do velikiga četrtega.
Predpevek.

Bodi češena, nebes Kraljica, češena angelov gospá, češena korenina, češena ti, ki si svetu pravo luč rodila! bodi pozdravljena, Devica častita, memo vsih lepa;

bodi pozdravljena, preljubeznjiva,
in prosi za nas Kristusa!

Ÿ. Naj te hvalimo, Devica
presveta.

O. Daj nam moč zoper so-
vražnike tvoje.

M o l i m o.

Dodeli, milostljivi Bog! bram-
bo naši slabosti, de, ki svete Bo-
žje porodnice spomin obhajamo, s
pomočjo njenih prošinj od svojih
grehov vstanemo. Po ravno tem
Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Od velike sabote do sabote pred 1.
binkoštno nedeljo. *Predpevek.*

Veseli se, Kraljica nebeška,
aleluja! Kteriga si zaslužila no-
siti, aleluja! je vstal od smerti,
kakor je rekel, aleluja! Prosi za
nas Boga, aleluja!

Ÿ. Veseli in raduj se, Devica Marija, aleluja!

O. Ker je res vstal Gospod, aleluja!

M o l i m o.

O Bog, ki si po vstajenji svojiga Sina, Gospoda našiga Jezusa Kristusa svet razveselil; dodeli, prosimo, de po njegovi Materi Marii Devici dosežemo veselje večniga življenja. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Kakor že čas nanese, moli po tem ali drugim predpevku še molitev papeža Leona X.

Nar svetejši in nerazdeljni Trojici, včlovečenju našiga križaniga Gospoda Jezusa Kristusa, nar svetejšimu in nar častitljivšimu rodovitnemu devištvu vselej Device Marije, in vsim svetnikom skupej, bodi večna čast, in hvala, moč in slava od vsih stvari, nam pa od-

pušenje vsih grehov na večne čase. Amen.

Ÿ. Blagor telesu Marije Device, ktero je nosilo Sina večnega Očeta.

O. In blagor persam, ktere so dojile Jezusa Kristusa.

Oče naš, Češena si Marija.

Zdej se prekrizaj in reci:

Gospod nam daj svoj mir in večno življenje. Amen.

O p o m b a. Tako se duhovne ure Marije Device, Matere Božje, molijo od svečnice do adventa. V adventu do božiča, in od božiča do svečnice se pa spreminjajo k večernicam, hvalnicam in k uram predpevki, kapitelni, v adventu tud berilo k zornicam, in vse, kakor tukej pristavim. Ker se pred psalmi ne izreče ves predpevek, ampak le perve njegove besede, torej vsaciga z zvezdico zaznamvam, kolikor ga je pred psalmi izreči. Pri urah, ktere so 4, se četerti predpevek izpusti.

V adventu so k večernicam, hvalnicam in uram sledeči predpevki:

Predpevek. Poslan je * angel Gabriel k Marii Devici, zaročeni Jožefu.

Predpevek. Češena si * Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj; žegnana si med ženami, aleluja.

Predpevek. Ne boj se * Marija, ker si milost našla pri Gospodu; glej spočela boš in rodila sinu, aleluja.

Predpevek. Gospod mu bo dal * sedež Davida njegoviga očeta, in kraljeval bo na vekomaj.

Predpevek. Glej dekla sim * Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.

Namesto kapitelna po večerničnih psalmih na strani 347 reci v adventu ta-le :

Izšla bo mladika iz korenine Jesetove, in cvet bo iz njene korenine pognal. In nad njim bo Gospodov duh prebival. O. Hvala Bogu.

(Pesem in verstico kakor med letam na strani 347.)

Predpevek: Sveti Duh.

Magnifikat.

Moja duša itd. kakor na strani 348.

Predpevek: Sveti Duh bo v te peršel Marija; ne boj se, rodila boš Sinú Božjiga, aleluja.

Kirie elejson,

Kriste elejson,

Kirie elejson.

Ÿ. Gospod usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

O Bog, ki si dodelil, de je tvoj Sin po angelovim oznanjenji v telesu svete Device Marije človek postal, daj nam, ki te ponižno prosimo, to gnado, de mi, ki jo rešnično Mater Božjo častimo, po njenih prošnjah tvojo pomoč zadbimo. Po ravno tem Jezusu Kristusu, tvojim Sinu, Gospodu našim. Amen.

Sklepnice (Kompletori) kakor med letam na strani 350. Namesto ondotniga kapitela na strani 354 se reče naslednji:
 Kapitel. Iz. 7.

Glej devica bo spočela in sinú rodila, in njegovo ime bo Emanuel. Sirovo maslo in med bo jedel, de bo vedil zavreči hudo, in izvoliti dobro.

Ÿ. Angel Gospodov je Marii oznanil.

O. In je spočela od svetiga Duha.

Predpevek: Sveti Duh.

Simeonova pesem.

Zdej spustiš itd. kakor na strani 354.

Predpevek: Sveti Duh bo v te prišel, Marija; ne boj se, rodila boš Sinú Božjiga, aleluja.

Namesto berila k zornicam na strani 364. (Odveza in blagoslov, kakor ondi) beri v adventu sledeče:

I. Berilo. Luk. 1.

Angel Gabriel je bil poslan od Boga v mesto Galilejsko, ki mu je ime Nazaret, k devici, zaročeni možu, kterimu je bilo ime Jožef, iz hiše Davidove, in devici je bilo ime Marija. In angel je prišel k nji in je rekel: Češena, gnade polna, Gospod je s teboj,

žegnana si med ženami. Ti pa, o Gospod, usmili se nas. O. Hvala Bogu.

O. Poslan je angel Gabriel k Marii Devici, zaročeni Jožefu; ji oznanuje besedo, in Devica se prestraši nad svetlobo. Ne boj se Marija, našla si milost pri Gospodu. Glej, spočela boš in rodila, in Sin Narvišiga bo imenovan.

Ÿ. Gospod mu bo dal sedež Davida, njegoviga očeta, in bo kraljeval v hiši Jakopovi vekomaj.

Glej spočela boš in rodila, in Sin Narvišiga bo imenovan.

II. B e r i l o.

Ko je pa to slišala, se je prestrašila nad njegovim govorjenjem, in je mislila, kakošno bi bilo to pozdravljenje. In angel ji je rekel: Ne boj se Marija! ker milost si našla pri Bogu. Glej spočela boš v svojim telesu in rodila

Sinú, in imenuj njegovo imé Jezus. Ta bo velik, in Sin Narvišiga imenovan; in Gospod mu bo dal sedež Davida, njegoviga očeta, in bo kraljeval v hiši Jakopovi vekomaj, in njegovimu kraljestvu ne bo konca. Ti pa, o Gospod, usmili se nas. O. Hvala Bogu.

O. Češena si, Marija, gnade si polna, Gospod je s teboj. Sveti Duh bo prišel v te, in moč Narvišiga te bo obsenčila; in za tega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin Božji.

Ÿ. Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam? In angel je odgovoril in ji rekel:

Sveti Duh bo prišel v te, in moč Narvišiga te bo obsenčila; in za tega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin Božji.

III. B e r i l o.

Marija pa je rekla angelu: kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam? In angel je odgovoril in ji rekel: Sveti Duh bo prišel v te, in moč Narvišiga te bo obsenčila. In za tega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin Božji. In glej! Elizabeta, tvoja teta, je tudi spočela sinu v svoji starosti, in ta mesec ji je šesti, ki je imenovana nerodovitna, ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč. Marija pa je rekla: Glej! dekla sim Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi. Ti pa, o Gospod, usmili se nas. O. Hvala Bogu.

O. Sprejmi besedo, Devica Marija, ki ti jo je Gospod po angelu poslal; spočela in rodila boš Boga in človeka ob enim. De boš žegnana imenovana med vsimi ženami.

Ÿ. Rodila boš sicer sinu, ali tvoje devištvo ne bo nobene škode terpelo; znosila boš, in boš mati vselej neomadežena. De boš žegnana imenovana med vsimi ženami.

Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu.

De boš žegnana imenovana med vsimi ženami.

V adventu po hvalnicah reci pred pesmijo „O D'vica“, ta-le kapitel:

Kapitel. Izšla bo mladika iz korenine Jesetove, in cvet bo iz njene korenine pognal. In nad njim bo Gospodov duh prebival. O. Hvala Bogu.

(Zdej pesem kakor na strani 390.)

Po pesmi verstico:

Ÿ. Žegnana si med ženami.

O. In žegnan je sad tvojiga telesa.

Predpevek: Sveti Duh.

Čaharijeva pesem.

Hvaljen bodi, kakor na strani 390.

Predpevek: Sveti Duh bo v te prišel, Marija; ne boj se, rodila boš Sinú Božjiga, aleluja.

Molitev: O Bog, kakor na strani 419.

K prvi uri ta-le kapitel: Glej! devica bo spočela, in sinu rodila, in njegovo ime bo Emanuel. Sirovo maslo in med bo jedel, de bo vedil zavreči hudo in izvoliti dobro. O. Hvala Bogu.

Ÿ. Naj te hvalimo, Devica presveta.

O. Daj nam moč zoper sovražnike tvoje.

Molitev: O Bog, kakor na strani 419.

K tretji uri ta-le kapitel: Izšla bo mladika iz korenine Jesetove, in cvet bo iz njene korenine pognal. In nad njim bo Gospodov duh prebival. O. Hvala Bogu.

Ÿ. Izlita je prijetnost na tvoje ustnice.

O. Zato te je Bog oblagodaril vekomaj.

Molitev: **O** Bog, kakor na strani 419.

K šesti uri ta-le kapitel: Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovi-
ga očeta, in bo kraljeval v hiši Jakopi
vekomaj, in njegovimu kraljestvu
ne bo konca. **O.** Hvala Bogu.

Ÿ. Žegnana si med ženami.

O. In žegnan je sad tvojiga telesa.

Molitev: **O** Bog, kakor na strani 419.

K deveti uri ta-le kapitel: Glej!
devica bo spočela in sinú rodila, in njegovo
ime bo Emanuel. Sirovo maslo in
med bo jedel, de bo vedil zavreči hudo
in izvoliti dobro. **O.** Hvala Bogu.

Ÿ. Angel Gospodov je Marii oznanil.

O. In spočela je od svetiga Duha.

Molitev: **O** Bog, kakor na strani 419.

Od predvečera sv. božiča do svečnice
s tem praznikom vred reci k večernicam,
hvalnicam in uram namesto k

med letam postavljenih pa naslednje predpevke:

Predpevek: O prečudna * skrivnost! Stvarnik človeškiga rodú je človeško telo na-se vzel, in se ponížal od device rojen biti. Kakor človek je brez vsiga madeža spočet, ki je nam svoje božanstvo podelil.

Predpevek: Ko te je * devica prečudno rodila, takrat se je pismo dopolnilo: kakor dež na kožico si prišel, odrešiti človeški rod; hvalimo te, o naš Bog.

Predpevek: V germu *, ki ga je Mojzes nezgorliga vidil, smo obvarovano spoznali tvoje hvaljeno devištvo. Božja porodnica, prosi za nas.

Predpevek: Korenina Jese-tova * je pognala, zvezda iz Jakopa je izšla, devica je Odrešenika rodila, hválimo te, o naš Bog!

Predpevek: Glej! Marija * je nam Odrešenika rodila, ker ko

ga je Janez vidil, je zaklical, rekoč: Glej, Jagnje Božje, glej! ki odjemlje grehe sveta, aleluja.

V hvalnicah k Caharijevi pesmi reci predpevek:

Čudna skrivnost * se danes na znanje daje; prenavljajo se nature, Bog je človek postal; kar je bil, je ostal; in kar ni bil, je na-se vzel brez mešanja in ločenja.

Kirie elejson,

Kriste elejson,

Kirie elejson.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.

O. In moj glas naj k tebi pride.

M o l i m o.

Bog! kateri si po rodovitnim devištvu svete Marije človeškemu rodu dar večniga zveličanja dodelil; daj prosimo, de njo za nas prositi občutimo, po kateri nam je sreča došla, prejeti življenja za-

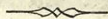
četnika, Gospoda našiga Jezusa Kristusa, Sina tvojiga, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

K Mariini pesmi „Magnifikat“ v večernicah, in k pesmi Simeonovi „Zdej spustiš“ reci predpevek:

O velika skrivnost * našiga deleža! tempelj Božji je postalo telo njě, ki moža ne pozna; ni se omadeževal on, ki je meso iz nje vzel; vse ljudstva bodo prišle in rekle: Slava tebi, o Gospod.

O velikonočnim času pa k Mariini pesmi „Magnifikat“ v večernicah, k Simeonovi „Zdej spustiš“, v sklepnicah, in k Caharijevi „Hvaljen bodi Gospod“ v hvalnicah, reci predpevek:

Veseli se * Kraljica nebeška, aleluja! Kteriga si zaslužila nositi, aleluja; je vstal od smerti, kakor je rekel, aleluja! Prosi za nas Boga, aleluja.

MOLITVE.

Jutranja molitev.

Berž ko se zbudiš, pobožno zdihni: **O Jezus, Marija!** vama darujem v jutranji dar svojo dušo in svoje telo. V imenu Boga † Očeta, in † Sina in † sv. Duha. Amen.

Ker se kar lahko nameri, de svetiga jutra zvoniti ne slišiš, moli, ko si vstal, in se z blagoslovljeno vodo pokropil, narpervo angelovo češenje.

Klečé pa moli Boga takole:

O neskončno usmiljeni Bog, moja dobrota, moj oče, moja tolažba, moj Bog! za vse milosti in

dobrote, ki si mi jih do sadaj skazal, posebno pa za to te zahvalim, de me nisi to noč iz tega svetá poklical, temuč mi današnji dan doživeti dal, de s pokoro popravim, kar sim že z grehi zadolžil. In zato terdno sklenem, s pomočjo tvoje gnade se vsih grehov in grešnih priložnost sploh, posebno pa tih nar skerbniši varovati, s kterimi sim se včerajšnji dan zoper tvojo neizmerno dobroto pregrešil. Obžalujem jih vse skupaj in vsaciga posebej, in po svojim neskončnim usmiljenji mi jih odpusti, ker pripravljen sim, raji umreti, kot te dans z nar manjšim greham vedama razžaliti.

V zadostenje za vse svoje grehe, in v zadobljenje meni tako potrebnih gnad ti darujem, o moj Bog! prebritko terpljenje tvojiga edinorojeniga Sina in Gospoda mojiga, Jezusa Kristusa, zasluženje

prečiste device matere Marije in vsih svetnikov. Ti darujem vse sv. maše, ki jih dans tvoji mašniki po celim svetu opravljajo, katerih se vsih vdeležiti želim; ti darujem vse dobre dela, ktere so kadaj tvoji zvoljeni na zemlji storili, in jih dans pravični in bogoljubni kristjani storili bodo. Zročim se ti za vedniga hlapca z večno zavezo in darujem se ti vsiga: telo in dušo in vse njene moči; spomin, pamet in voljo, vse moje dela, misli in želje; vse besede, ktere bom govoril, bral, pisal ali slišal; vse občutljeje in gibljeje serca in žilii, vse svoje stopinje, zdihljeje in dihanje in vsako svoje djanje. Vse leto ti darujem v tvojo večno čast in hvalo, in vošim, de bi pred tvojimi očmi vsako posebej tebi tako dopadlo, kakor ti je dopadlo terpljenje tvojiga preljubiga Sina, Gospoda našiga Jezusa Kri-

stusa, zasluženje preblažene Device Marije in vsih zvoljenih skupej. O, de bi imel vse dobre želje vsih pametnih stvari, hotel bi te, moj Bog! brez nehanja ljubiti, častiti in hvaliti. O dobrotljivi Jezus! ta moj tukej mlačno izrečeni dobri namen kakor vedno ponavljan sprejmi in usmili se me. Amen.

K Materi Božji.

O nar slajši Devica Marija! za Bogam edino upanje moje duše, s tisto miloserčnostjo, s katero te je tvoj preljubeznjivi Sin, naš Gospod Jezus Kristus, svojimu ljubljenu učenču Janezu izročil, ti perporočim dans in za vselej svojo dušo in telo, in te preponižno prosim, varuj me greha, pohujšanja, gerdih misel, nagle in neprevidene smerti, vsih nevarnost na duši in na telesu. Ne pusti, o Mati, de bi dans v kak greh zabredel, po kte-

rim bi gnado Božjo zapravit. Sprosi mi toliko gnade, de se storjenih grehov prav spokorim, in vsim grešnim priložnostim srečno ubežim. Dodeli mi naglo pomoč zoper vsako hudo, in bodi, kader bom na sodbi stal, moja besednica per svojim ljubim Sinu, Jezusu Kristusu, Gospodu našim. Amen.

K angelu varhu.

O moj ljubeznjivi angel varh! po Božji previdnosti mi od rojstva za vodnika dan, ravnaj me dans in vselej po potu praviga miru in varuj me vsiga hudiga. Pomagaj mi, de ostanem stanoviten v prijaznosti Božji, v dobrih delih, v ljubezni in službi mojiga Boga Stvarnika, in de ga tako s tabo in z vsimi zvoljenimi častim in hvalim, in vživam na večne čase. Amen.

K ss. patronam.

O sv. oče Francišek! in vi moji posebni patroni in priprošniki I. I. (imenuj svojiga kerstniga in redovniga patrona) veselim se in iz celiga serca vam privošim tisto čast in srečo, ktero vi pri mojim Bogu uživате. K vam in v vašo družbo želi priti tudi moja duša, ali ona je mnogim sovražnikom in zapeljivostim izpostavljena. Spomnite se me, ker vas častim in na pomoč kličem, in zadobite mi mogočno in delavno gnado Božjo, de junaško po vašim zgledu svoje nar nadležniši sovražnike, svet, meso in hudobniga duha premagam, se stanovitno le Jezusa svojiga Izveličarja deržim, in tako enkrat v vašo družbo pridem in z vami vred vesel zaženem: Svet, svet, svet moj Bog, zdej in na vekomaj. Amen.

Za duše v vicah.

O usmiljeni Jezus! usmili se vsih vernih duš v vicah, za katerih odrešenje si se včlovečil in nar britkejši smert preterpel; usmili se njih zdihovanja, in zavoljo svojiga presvetiga terpljenja in svoje prelite kervi odpusti jim vse kazni, ktere ti še poplačevati imajo. Rosi naj tvoja predraga kri v vice, in naj ohladi in potolaži vse dušice, ktere tam terpijo; podaj jim svojo desnico in pripelji jih v mesto razveseljenja, večniga pokoja in miru. Amen.

Oče naš, Češena si Marija.

Blagoslovi me, o Gospod, varuj me vsiga hudiga, in pripelji me v večno življenje. Amen.

Duše vsih vernih naj po Božji milosti v miru počivajo. Amen.

Večerne molitve.

V imenu Boga † Očeta, in † Sina
in † sv. Duha. Amen.

O moj Bog, neskončna dobro-
ta! iz celiga serca si ti zahvalim
za vse dari, ktere si mi nevred-
nimu dans in vse moje žive dni
tako obilno in brez števila delil.
Tebi bodi čast in hvala od mene in
od tvojih zvoljenih v nebesih in na
zemlji in od vsih tvojih stvari na
vekomaj.

O večna modrost! ah, v veli-
ko rečeh sim se pregrešil, in vse
pregrehe — kdo jih spozná? Ti
o prava luč razsvetli mojo temo,
de vidim in spoznam, kaj mi manj-
ka. Ti poznaš vse skrivnosti
mojiga serca in paziš na vse mo-
je stopinje. Daj mi gnado, de v
britkosti svojiga serca resno pre-
mislim, kar sim dans zoper tebe
zagrešil v mislih, z besedo, dja-

njem in zamudo dobrih del, de sam sebe prav presodim in se poboljšam. Kaj me tedaj moje serce toži? (Tukej sprašuj svojo vest.)

O usmiljeni Oče! kateri se ne veseliš pogubljenja grešnikov, ozri se na - me po obilnosti svojiga usmiljenja. Vse grehe tega dneva, ki sim jih zdej spoznal, in tud grehe celiga svojiga življenja položim v globočino tvoje ljubezni, s katero si me ljubil. Iz celiga serca me greva, de sim ti bil za tolikanj dobrot tako nehvaležen, in sim tebe, svojiga Boga, nar veči dobroto, tolikokrat razžalil. Zavolj smerti in ljubezni tvojiga Sina, Jezusa Kristusa, te prosim, prizanesi mi ubogimu grešniku, in odpusti mi, karkoli sim dans ali kadaj zoper tebe, zoper svojiga bližnjiga, ali zoper samiga sebe grešil. Sklenem pa tud zdej s pomočjo tvoje svete gnade, de hočem v prihodnje

bolj na tenko tvojo sveto voljo spolnovati, svoje življenje poboljšati, po svojim poklicu živeti, in se vsih grehov in grešnih priložnost skerbno ogibati. Tako sim sklenil, daj, de s tvojo pomočjo srečno dopolnujem.

Večerna oporoka kristjana.

V imenu presvete Trojice, Očeta, Sina in sv. Duha. Jest dam in izročim svojo dušo mojimu Bogu, svoje telo pa zemlji, červam v jed. Rad zapustim vse veselje tega svetá, ktero ni drugiga, kot nečimernost čez nečimernost. Sovražim vse svoje grehe, s kterimi sim se zoper Boga pregrešil, kteriga čez vse ljubim; iz ljubezni do svojiga Boga iz serca vsim odpustim, ki so me kadaj razžalili.

Verujem v Boga, eniga v bitji, in trojniga v osebah, Očeta, Sina

in sv. Duha. Verujem terdno, kar koli mi sveta mati katoliška Cerkev verovati zapoveduje.

Upam od Božje dobrote odpušanja vsih mojih grehov, gnado in večno izveličanje. Ljubim Boga iz celiga svojiga serca, iz cele svoje moči in čez vse.

Vdam se popolnoma v ljubo previdnost in nar svetejši voljo Božjo; naj stori ona z mano, kakor ji je dopadljivo. Perpravljen sim vse storiti in terpeti, živeti ali umreti, kakor tebi, o moj Bog, dopade.

Svoje telo in svojo dušo perporočim varstvu častitljive Device Marije, moje preljube matere in pomočnice, svojimu angelu varhu, sv. Jožefu, svojimu sv. očetu Frančišku, sv. Antonu Padvanskimu, sv. Joahimu in sv. Ani in vsim svetnikom, in vse ponižno prosim,

pomagajte mi zdej in ob moji zadnji uri.

Moje zadnje besede naj bodo: Jezus, Marija, Jožef, v vaši ljubezni hočem živeti in umreti, in ako takrat moj jezik tih presvetih imen izgovoriti ne bo zamogel, naj jih izgovori moje serce. In če me v smertni uri pamet zapusti, že zdej za takrat z vso gorečnostjo in ponižnostjo izrečem: Jezus, Marija, Jožef!

Perporočba v Jezusovo serce.

O nar slajši Serce Jezusa, tebi perporočim to noč svoje serce in moje telo, de v tebi sladko počivam. In ker hočem zaspiti in takrat tebe hvaliti ne morem, torej te prosim, de me ti nadomestuješ. Kolikorkrat se bode to noč moje serce ganilo, tolikokrat počasti zame Jezusovo serce presveto Troji-

co; vsak dihljej, kteriga bom izsopil, sprejmi ga in daruj ga presveti Trojici, kakor žive iskre moje ljubezni. Amen.

K Materi Božji.

O moja gospá, prelubeznjiva Marija! v tvoje posebno varstvo in v naročje tvojiga usmiljenja ti izročim ne le za to noč, ampak za vselej in sosebno za smertno uro svojo dušo in telo. Daj, de pod brambo tvojiga Sina to noč mirno počivam in zalezovanja zvitiga sovražnika ovarovan bodem. Amen.

Skaži se, de si moja mati, zdej, vselej in na vekomaj, o usmiljena, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija.

K angelu varhu.

O moj sveti angel varh, zahvalim se ti za vso ljubezen in

skernost, s katero si ta dan nad mojo dušo čul. Prosim te, tud to noč nad menoj čuj, de ker bo moje telo počivalo, tud moje serce neomadeževano ostane, in tako enkrat vreden bodem, s teboj presveto Trojico na vekomaj gledati, ljubiti in častiti. Amen.

K sv. patronam.

O sveti oče Francišek, in vi moji sveti patroni I. I., in vsi zvoljeni Božji, kar moja slabost ne premore, častite vi namesto mene, hvalite in povikšujte našiga Boga, ter prepevajte na večno njegovo usmiljenje, in zadobite mi milost, de v gnadi Božji živim in to noč počivam, in kader enkrat umerjem, z vami v nebeškem kraljestvu združen bodem. Amen.

Za duše v vicah.

Spomni se, o Gospod, svojiga usmiljenja in svoje milosti, ki je od vekomaj; po njem dodeli vsim vernim mertvim polajšanje in večni mir. O usmiljeni Jezus, tvoja za nas prelita kri naj pokropi, ohladi in razveseli vse duše, ktere terpijo v vicah. Reši jih, o Gospod Bog, iz njih britkost in perpelji jih v večni pokoj. Amen.

Oče naš, Češena si Marija.

Pokropi se z blagoslovljeno vodo in reci:

Pokropi me s hisopam, in bom očišen; operi me, in bolj bom bel, kakor sneg. (Zaznamovaje čelo s čerkami: J. N. J. K. reci: Jezus Nacarenski, judovski kralj, le ta zmagovavni napis mojiga Zveličarja Jezusa Kristusa naj me varuje nagle, nesrečne in neprevidene smerti. Bežite vse hudobne moči, prema-

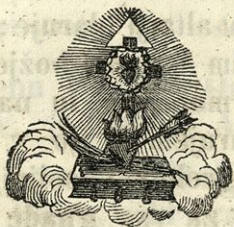
gal je Lev iz rodú Juda, Davidova korenina.

V posteljo gredoč govori:

V imenu mojiga Gospoda Jezusa Kristusa, kateri me je odrešil s svojo predrago kervijo, grem spat. On naj me blagoslovi in to noč vsiga hudiga varuje, in po tim revnim življenji v večno veselje perpelje. Amen.

Že v postelji zdihni:

V tvoje roke, o Gospod! perporočim svojo dušo. V miru Gospodovim naj zaspim in počivam. Amen.

Sveta maša,

*kakor jo frančiškani v god in praznik svojiga očeta
svetiga Franciška berejo.*

Pred sv. mašo obudi vselej dober namen, s kterim jo slišati želiš; obudi ga tako le:

O moj Bog! v tvoj veličastni tempel sim s sveto grozo stopil, de bi sveto mašo slišal, ki jo tvoj mašnik na altarji daruje; darujem ti jo ž njim v tvojo božjo čast, ker ti sam si moj Bog in nar viši Gospod; darujem ti jo v odpušanje mojih in grehov vesoljniga sveta, v zahvalo za vse gnade in dobrote, ktere neprenehama od tebe

prejemam, v zadobljenje novih gnad in dobrot, katerih vsak dan in posebej dans potrebujem. Darujem pa tudi to sveto mašo za vse žive in mrtve brate in sestre treh redov sv. očeta Frančiška, za svoje starše, za oblastnike in prednike, za vse svoje prijatelje in neprijatelje, za svojiga duhovniga očeta, razsvetli ga, da me prav vodi; darujem ti jo za vse, za ktere sim moliti dolžan, in za verne duše v vica. Daj mi gnado, o Gospod! da bom prav pobožno in tebi dopadljivo per ti sv. maši. Amen.

P r i s t o p.

Mašnik pred altarjem moli s služabnikom.

V imenu Boga † Očeta, in † Sina in sv. † Duha. Amen.

M. Stopil bom pred Božji altar.

S. Pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost.

M. Sodi me, o Bog! in razsodi mojo pravdo zoper nezvesto ljudstvo; krivičniga in zapeljiviga človeka me reši.

S. Ker ti, o Bog! si moja moč; zakaj si me zaverigel, in zakaj hodim žalosten, ko me sovražnik stiska.

M. Pošlji svojo luč in svojo resnico; de me peljete na tvojo sveto goro, in v tvoje šotorje.

S. In stopil bom pred Božji altar, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost.

M. Hvalil te bom s citrami, o Bog, moj Bog! zakaj si žalostna moja duša, in zakaj me motiš?

S. Zaupaj v Boga; zakaj še ga bom hvalil, on je pomoč mojiga obličja in moj Bog.

M. Cast bodi Očetu, in Sinu in svetimu Duhu.

S. Kakor je bila v začetku, zdej in vselej in vekomaj. Amen.

M. Stopil bom pred Božji altar.

S. Pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost.

M. Naša pomoč je v Gospodovim imenu.

S. Ki je vstvaril nebo in zemljo.

M. Spovem se Bogu vsigamogočnimu, sveti Marii vselej devici, svetimu Mihelu arhangelu, svetimu Janezu Kerstniku, svetima aposteljnama Petru in Pavlu, našimu očetu svetimu Francišku, vsim svetnikom, in vam bratje (in tebi oče), de sim veliko grešil z mislijo, z besedo in djanjem. Kriv sim, kriv sim, silno sim kriv. Zato prosim sveto Marijo vselej devico, svetiga Mihela arhangela, svetiga Janeza Kerstnika, sveta aposteljna Petra in Pavla, našiga očeta svetiga Franciška, vse svetnike, in vas brate (in tebe oče), molite za me pri Gospodu našim Bogu.

S. Usmili se te, vsigamogočni Bog, odpusti ti tvoje grehe, in pripelji te v večno življenje.

M. Amen.

S. Spovem se Bogu itd. (kakor zgoraj mašnik; samo de namesti: in vam bratje, vas brate, reci: in tebi oče, in tebe oče).

M. Usmili se vas, vsigamogočni Bog, odpusti vam naše grehe, in pripelji vas v večno življenje.

S. Amen.

M. Milost, odvezo in odpušenje naših grehov nam dodeli, vsigamogočni in usmiljeni Gospod.

S. Amen.

M. Bog, obrni se k nam, in nas poživi.

S. In tvoje ljudstvo se bo veselilo v tebi.

M. Pokaži nam, Gospod! svojo milost.

S. In dodeli nam svoje zveličanje.

M. Gospod, usliši mojo molitev.

S. In moj glas naj k tebi pride.

M. Gospod z vami.

S. In s tvojim duham.

Po stopnicah k altarju gredé reče mašnik:

M o l i m o.

Odvzemi nam, prosimo, o Gospod! naše grehe, de bomo vredni, stopiti s čisto dušo v tvoje presveto. Po Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Prosimo te, o Gospod, po zasluženji tvojih svetnikov, katerih svetinjè so tukej, in vsih svetnikov, odpusti mi milostljivo vse moje grehe. Amen.

Mašnik gre na desno stran in bere začetek
sv. maše.

Veselimo se v Gospodu, ker častitljivi god svetiga Frančiška obhajamo, kteriga praznovanja se angeli veselijo, in hvalijo Sinú Božjiga. Ps. 32. Radujte se pravični

v Gospodu; poštenim se spodobi hvalno petje.

Ÿ. Čast bodi Bogu Očetu, in Sinu in svetimu Duhu, kakor je bila v začetku, zdej in vselej in na vekomaj. Amen.

Veselimo se v Gospodu, ker častitljivi god svetiga Frančiška obhajamo, kateriga praznovanja se angeli veselijo, in hvalijo Sinu Božjiga.

Gospod, usmili se nas (trikrat).
Kriste, usmili se nas (trikrat).
Gospod, usmili se nas (trikrat).

S l a v a.

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, kateri so prave volje. Hvalimo te, častimo te, molimo te, povikšujemo te, hvaležni smo ti zavaljo tvoje časti. Gospod, Bog, nebeški Kralj! Bog, vsigamogočni Oče! Gospod Jezus Kristus, edinorojeni Sin! kateri grehe

sveta odjemlješ, usmili se nas;
 kateri grehe sveta odjemlješ, usliši
 našo prošnjo; kateri sediš na des-
 nici Očeta, usmili se nas; ker
 sam ti si svet; sam ti Gospod;
 sam ti naj vikši, Jezus Kristus s
 svetim Duham vred v časti Boga
 Očeta. Amen.

Mašnik se proti ljudstvu oberne in reče:

M. Gospod z vami.

S. In s tvojim duham.

M o l i m o.

O Bog! ki svojo cerkev po
 zasluženji našiga svetiga očeta
 Franciška s sadam novih otrok
 poveličuješ; dodeli nam, de po
 njegovim zgledu vse pozemeljsko
 zaničujemo, in se ž njim vdeleženi
 nebeških darov vselej veselimo.
 Po Gospodu našim, Jezusu Kri-
 stusu, Sinu tvojim, ki s tabo živi
 in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog
 od vekomaj do vekomaj.

S. Amen.

Berilo. *Iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov. 6.*

Bratje! mene pa Bog varuj, de bi se z drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našiga Jezusa Kristusa, po katerim je meni svet križan in jest svetu. Zakaj v Kristusu Jezusu nič ne veljá, ne obreza, ne neobreza, ampak nova stvar. In kateri koli se po tem vodilu ravnaajo, mir in milost nad njimi, in nad Izraelam Božjim. Sicer mi pa nihče ne bodi nadležén; zakaj jest nosim znamnja rán Gospoda Jezusa na svojim telesu. Gnada Gospoda našiga Jezusa Kristusa bodi z vašim duham, bratje! Amen.

S. Hvala Bogu.

Graduale. Sir. 50. Kakor se svéti zgodnja danica sred megle, in kakor polna luna ob svojih dneh.

Ÿ. In kakor solnce v svoji svetlobi, tako se je on svetil v Božjim tempelnu. Aleluja, aleluja.

Ÿ. O očak ubozih, Francišek, s svojimi prošnjami pomnoži število svojih (otrok) v Kristusovi ljubezni, ki si jih s križem djanima rokama, slep, kakor umirajoči Jakop, blagoslovil.

(Po razpisu zbirališa sv. obredov od 9. svečana 1854 se k sv. mašam od sv. Franciška dostavlja, kakor sledi:)

Nova zarja zasvetila
Je svetosti, in slavila
Čudopolna, blagomila
Nad Franciškam svoj zalog.

Novo družbo osnovati,
Novo ji postavo dati,
Božjo voljo ponavljati,
Je Franciška prava skerb.

Reda noviga življenje,
Skoz postavno poterjenje
Svet predrami v hrepenenje:
Evangelii spolnovat.

Iz postáv Odrešenika
 Klije prvotna oblika,
 Vaja danih vredb dotika
 Apostoljskih časov se.

S terdim pasam se preveže,
 Se obleke ojstre teže
 Ne prestraši, pičlo reže
 Kruha si, in hodi bos.

Vboštvo šteje med sestrice,
 Vso posvetnost, vse pravice
 Raztapta, de še trohice
 Ni imel shraniti kam.

Kraj poiše si, de stoka,
 V tužnosti serce mu poka,
 Obžaluje čas, in joka
 Ki doslej je tratil ga.

V gori skrit berlog si zvoli,
 V tla se meče, kliče, moli;
 Slednjič Bog tolažbo doli
 Pošlje duhu v ječo to.

Tu v zavetji skale vtihne,
 Božjih se reči navdihne,
 Presoji, časno spihne,
 Le nebeško zbere si.

Zlo se je meso vkrotilo,
 Se v podobi spremenilo,
 Sveto pismo ga živilo,
 Zginilo pozemeljsko :

Zdej Seraf 'z višave pride,
S svojim kraljem vred se snide
Pri Frančišku, de obide
Strah zavolj' prikazni ga.

Znamnja Kristusa mu vnúdi,
Rane sklepajo se z udi;
V sercu žalostnim se čudi
Bolečinam, in molči.

Svetiga telesa rane,
V rokah, nogah zakovane,
V desno stran zaznamovane
Kri poliva mu život.

Ko skriynosti glase čuje,
Mu prihodnost razsvitluje,
In pomembo razjasnuje
Čudovita razodev.

Žebli znotrej začerneli,
Čudni, zunej zarudeli
So kazali se, in skleli
Z ojstrim koncam grozno ga.

Ni zvijače umna stava
Udov ranjenih naprava,
Ni jih vtisnila narava,
Ni nabilo kladvo jih.

Znamnja križa, ktere nosil,
In čez svet si zmago sprosila,
Nad sovražnim mesam znósil
Se po slavni zmagi bil:

O Francišek! naj naše krilo
Bojo, in nadlog branilo,
De zavživat tje plačilo
Pridemo v nebeški raj.

O dobrotljivi in sveti
Oče! daj, de bojo vneti,
Po zaslugah bratov vzeti
Vsi ljudje v nebesa gor!

Ki nas pravo pot hoditi
Vadiš, stori tje gor priti
In se večno veseliti
Tudi Manjših bratov trop!

Amen. Aleluja!

Mašnik se podá v sredo altarja in moli:

Očisti mi serce in usta, vsi-
gamogočni Bog, kateri si usta pre-
roka Izaija očistil z živim ogljem;
tako me očisti s svojo prijetno mi-
lostjo, de bom tvoj sveti evangeli
vredno oznanoval, po Jezusu Kri-
stusu, Gospodu našim. Amen.

Gospod, blagoslovi!

Gospod bodi v mojim sercu in
v mojih ustih, de bom vredno in

spodobno oznanoval njegov evangeli. Amen.

Mašnik gre na levo stran in reče:

M. Gospod z vami,
S. In s tvojim duham.

Besede svetiga evangelija po sv. Matevžu. II.

S. Čast tebi, o Gospod.

Tisti čas je Jezus odgovoril in rekel: Zahvalim te Oče, Gospod nebes in zemlje! de si to skril modrim in razumnim, in si razodel malim. Prav, Oče! tako je bilo tebi vseč. Vse mi je zročeno od mojiga Očeta. In nihče ne pozná Sinú, kakor le Oče; tudi Očeta nihče ne pozná, kakor le Sin, in komur hoče Sin razodeti. Pridite k meni vsi, kateri se trudite, in ste obloženi, in jest vas bom poživil! Vzemite moj jarem na se, in učite se od mene, ker sim jest krotak in iz serca poni-

žen, in bote pokoj naši svojim dušam. Moj jarem namreč je sladak, in moje breme je lahko.

S. Hvala tebi, Kriste.

M. Po evangeljskih besedah naj nam bodo izbrisani naši grehi.

V e r a.

Verujem v eniga samiga Boga, očeta vsigamogočniga, stvarnika nebes in zemlje, vsih vidnih in nevidnih reči. In v eniga Gospoda Jezusa Kristusa, Sinú Božjiga edinorojeniga, kateri je rojen iz Očeta od vekomaj. Kteri je Bog od Boga, luč od luči, pravi Bog od praviga Boga; kateri je rojen in ne vstvarjen; kateri je z Očetam vred eniga bitja, od kteriga je vse vstvarjeno. Kteri je zavoljo nas ljudi in zavoljo našiga zveličanja iz nebes prišel (se priklone), in je po svetim Duhu iz Marije Device

meso na se vzel, ter se je včlovečil. Tud je križan bil pod Poncijem Pilatam, je terpel in je bil v grob položen. Tretji dan je pa vstal od smerti po besedah pisem. Šel je v nebesa. Sedí ob desnici Očeta, in bo spet prišel soditi žive in mertve; njegoviga kraljestva ne bo konca. Verujem v svetiga Duha, gospoda in oživljavca, kateri iz Očeta in Sina izhaja. Kteriga z očetam in sinam vred enako molimo in častimo, kateri je po prerokih govoril. Verujem cerkev, eno, sveto, katolško in apostoljsko. Spoznam en kerst v odpušanje grehov. Verujem vstajenje mertvih in prihodnje življenje. Amen.

Mašnik se oberne proti ljudstvu in reče:

M. Gospod z vami.

S. In s tvojim duham.

M. Molimo. In bere besede Filip. 1. Poveličan bo Kristus v mojim telesu, bodi si z življenjem, bodi si s smertjo. Zakaj Kristus je meni življenje, in smert dobiček.

Darovanje kruha.

Sprejmi, sveti Oče, vsigamo-
gočni večni Bog! letá čisti dar,
kteriga jest, tvoj nevredni služab-
nik, tebi svojimu živimu in pravi-
mu Bogu darujem za svoje brez-
številne grehe, zamere in zaniker-
nosti; za vse pričujoče, pa tudi
za vse verne kristjane, žive in
mertve. Daj, de bo meni in njim
v zveličanje in večno življenje.
Amen.

Pri vlivanju vode v kelih moli mašnik:

Bog, kateri si človeka v zlaht-
nim stanu čudno vstvaril, in ga,

ko je grešil, še bolj čudno prenovil; daj nam po skrivnosti te vode in tega vina združenim biti z božjo natoro njega, ki se je tako ponižal, da je našo človeško natoro na se vzel, Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod, kateri s tabo živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Darovanje vina.

Darujemo ti, o Gospod! kelih zveličanja, in prosimo tvojo milost, naj pride s prijetnim duham pred obličje tvojiga Božjiga veličastva, za naše in celiga sveta zveličanje. Amen.

O Gospod! sprejmi z dopadanjem ta dar, kteriga v duhu ponižnosti in s skesanim sercam darujemo; očisti naše serca vsih madežev greha, da ti vselej s či-

stim sercam služimo, in zmirej v tvoji gnadi ostanemo.

Pridi posvečnik, vsigamogočni večni Bog, in posveti ta dar, pripravljen tvojimu svetimu imenu.

Pri umivanji rok mašnik moli:

Med nedolžnimi umivam svoje roke; in obdajam tvoj altar, Gospod.

De poslušam hvalni glas, in oznanujem vse tvoje čuda.

Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo.

Ne pogubi s hudobnimi, o Bog, moje duše, in s kerviželjnimi mojiga življenja.

V njih rokah je krivica, njih desnica je polna daril.

Jest pa sim hodil v svoji nedolžnosti; reši me in usmili se me.

Moja noga je stala na ravnim; v
zbiralših te bom hvalil, o Go-
spod.

Čast bodi Bogu itd.

Sprejmi, sveta Trojica! ta dar,
kteriga ti darujemo v spomin terp-
ljenja, vstajenja in vnebohoda Je-
zusa Kristusa, Gospoda našiga, in
v čast svete Marije, vselej device,
in svetiga Janeza Kerstnika in
svetih aposteljnov Petra in Pavla,
tih in vsih svetnikov. Naj bo njim
v čast, nam pa v zveličanje, in
prosijo naj ti v nebesih za nas, ki
obhajamo njih spomin na zemlji.
Po ravno tem Kristusu, Gospodu
našim. Amen.

Mašnik se proti ljudstvu oberne, rekoč:

M. Molite bratje, de bo moja in
vaša daritev prijetna Bogú, vsi-
gamogočnemu Očetu.

S. Vzame naj Gospod ta dar iz
tvojih rok v hvalo in čast svoji-

ga imena, tud k našimu pridu
in vse svoje syete Cerkve.

M. Amen.

Zdej mašnik tiho moli:

Posveti, o Gospod! dari, ki
smo ti jih darovali, in na priproš-
njo svetiga očeta našiga Franciška
očisti nas vsih madežev greha.
Po Gospodu našim Jezusu Kristu-
su, tvojim Sinu, kateri s teboj živi
in kraljuje v edinosti svetiga Du-
ha, Bog

Predglasje.

M. Od vekomaj do vekomaj.

S. Amen.

M. Gospod z vami,

S. In s tvojim duham.

M. Nakviško serca,

S. Imamo jih k Bogu.

M. Hvalimo Gospoda svojiga Boga,

S. Spodobi se in prav je.

M. Res spodobi se, in prav je, pravično in zveličavno, de ti vselej in povsod hvalo dajemo, sveti Gospod, vsigamogočni Oče, večni Bog.

Ki si Bog častitljiviga spoznovavca, služabnika svojiga svetiga Frančiška iz nar veči dobrote in usmiljenja po zasluženji in čednostih svojih svetnikov poveličal. In njegovo serce je po moči svetiga Duha una serafinska ljubezen znotrej nar bolj plameneče vžgala, in njegovo telo s svetim ranami zunej zaznamvala, z znamnjem križaniga Jezusa Kristusa, Gospoda našiga. Po katerim svoje veličanstvo hvalijo angeli, molijo gospostva, se moči tresejo. Kteriga nebesa in nebeške moči, in zveličani serafi v združenim razveseljevanji prepevajo. S kterimi, prosimo, tud naše glasove skleni, ker te ponižno hvalimo, rekoč:

Svet! Svet! Svet! Gospod, Bog nebeških trum! Nebo in zemlja je polno tvoje slave. Hosana na visokim! Češen bodi, kateri pride v imenu Gospodovim. Hosana na visokim.

Mašnik se perkloni in moli:

Tebe tedaj, predobrotljivi Oče, ponižno prosimo po Jezusu Kristusu, tvojim Sinu, Gospodu našim; dopadljivo sprejmi in blagoslovi te dari, te ponudbe, te svete in neomadežane darila, ktere ti darujemo, zlasti za tvojo sveto katoliško cerkev, ktero milostljivo vmiri, ohrani, zedini in vladaj po vesoljnim svetu, s svojim služabnikom našim papežem I., in našim škofam I., in našim cesarjem I., in vsimi pravovernimi in spoznovavci katoliške in apostolske vere ob enim.

Spomin za žive.

Spomni se, o Gospod! svojih služabnikov in služabnic I. I. In vsih vpričnih, katerih vera in pobožnost ti je znana, za ktere ti darujemo, in kateri ti darujejo ta hvalni dar, za se in za vse svoje, v rešenje njih duš, v upanje njih zveličanja in blagra, in kateri tebi, večnimu, živimu in pravimu Bogu svoje obljube opravljajo.

Sklenjeni (z družbo izvoljenih ti ta dar darujemo) in spomin obhajoci sosebno častite vselej Device Marije, Matere našiga Boga in Gospoda Jezusa Kristusa; pa tud tvojih svetih aposteljnov in mučnikov: Petra in Pavla, Andreja, Jakopa, Janeza, Tomaža, Jakopa, Filipa, Jerneja, Matevža, Šimona in Tadeja; Lina, Kleta, Klemena, Ksista, Kornelija, Ciprijana, Lovrenca, Krizogona, Janeza in Pav-

la, Kozma in Damijana in vsih tvojih svetnikov; daj nam po njih zasluženji in prošnjah, de bomo v vsih rečeh s pomočjo tvoje brambe oboroženi. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Zavoljo tega te prosimo, o Gospod, sprejmi dopadljivo ta dar naše službe in cele svoje občine, naše dneve v svojim míru vladaj in zapovej, de bomo večniga pogubljenja oteti, in čedi tvojih izvoljenih peršteti, po Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Kteri je v dan pred svojim terpljenjem kruh vzel v svoje sveste in častite roke, in vzdignil svoje oči proti nebu k tebi, svojimu vsigamogočnemu Očetu, te zahvalil, ga posvetil, razlomil, in dal svojim učencam, rekoč: Vzemite in jejte od tega vsi: **Zakaj to je moje telo.**

Mašnik povzdigne presveto Jezusovo telo, ti ga
pa moli tako :

Bodi češen in hvaljen pravi Bog, ki te mi mašnik v podobi kruha kaže. **O Jezus,** bodi mi milostljiv! **O Jezus,** bodi mi usmiljen! **O predobrotljivi Jezus,** odpusti mi moje grehe!

Ravno tako je vzel po večerji tud ta veličastni kelih v svoje sveste in častite roke, te zopet zahvalil, ga posvetil in dal svojim učencam, rekoč: **Vzemite in pite iz njega vsi:**

Zakaj to je kelih moje kervi, nove in večne zaveze, skrivnost vere, ktera bo za vas in za njih veliko prelita v odpušenje grehov. Kolikorkrat bote to storili, storite k mojimu spominu.

Mašnik povzdigne presveto Rešnjo kri, ti pa
moli tako :

Bodi češen in hvaljen pravi Bog, v podobi vina, ki te je maš-

nik povzdignil. O Jezus, tebi živim! O Jezus, tebi umerjem! O Jezus, tvoj sim živ in mertev! Daj, o Jezus! de tvoja predraga kri nad mano ne bo zgubljena.

Po povzdigovanji.

Spomnimo se, o Gospod! visoko svetiga terpljenja Kristusa, tvojiga Sina, našiga Gospoda, pa tudi njegoviga od smerti vstajenja, in njegoviga častitljiviga vnebohoda, in darujemo tvojimu visokimu veličanstvu zmed tvojih darov in naklonil čist dar, svet dar, neomadežan dar, sveti kruh večniga življenja in kelih neprenehljiviga zveličanja.

Na te dari tedaj se ponižaj z usmiljenim in perjaznim obličjem pogledati, in jih sprejeti, kakor si se ponižal sprejeti dar svojiga pravičniga služabnika Abelna, dar našiga očaka Abrahama, in uniga,

ki ti ga je daroval tvoj véliki mašnik Melkizedek, svet dar, neo-madežano daritev.

Ponižno te prosimo, vsigamogočni Bog! reci prinesi te dari po rokah tvojiga svetiga angela na tvoj visoki altar, pred tvoje Božje veličastvo, de bomo vsi, kar nas bo deležnih tega altarja in zavžilo presveto telo in kri tvojiga Sina, napolnjeni z vso nebeško dobroto in gnado. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Spomin za mertve.

Spomni se tudi, o Gospod! svojih služabnikov in služabnic I. I., ki so z znamnjem vere pred nami v večnost šli in v spanji mirú počivajo.

Tem, o Gospod! in vsim, ki v Kristusu počivajo, dodeli milostljivo kraj hladú, luči in mirú; po

ravno tistim Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Tudi nam grešnikom, svojim služabnikom, ki v tvoje obilno usmiljenje zaupamo, dodeli dobrotljivo, imeti delež in občino s tvojimi svetimi aposteljni in mučeniki, Janezam, Štefanam, Matevžem, Barnabam, Ignacijem, Aleksandram, Marcelinam, Petram, Felicito, Perpetvo, Agato, Lucijo, Nežo, Cecilijo, Anastazijo, in z vsimi tvojimi svetniki; sprejmi nas milostljivo v njih občino, ne zavoljo našiga zasluženja, ampak zavoljo svoje prizanesljivosti, po Kristusu, Gospodu našim, po katerim ti, o Gospod! vse te dobrote stvarjaš, posvečuješ, oživljaš, blagoslavljaš in deliš. Po njem, ž njim in v njem je tebi, o Bog, vsigamogočni Oče, v edinosti svetiga Duha, vsa čast in veličastvo od vekomaj do vekomaj. Amen.

M o l i m o.

Po Zveličarjevi zapovedi opomnjeni in po nebeškim nauku podučeni si upamo reči:

Oče naš, kateri si v nebesih. Posvečeno bodi tvoje ime. Pridi k nam tvoje kraljestvo. Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Daj nam dans naš vsakdanji kruh. In odpusti nam naše dolge, kakor tud mi odpušamo svojim dolžnikom.

M. In nas ne vpelji v skušnjava.

S. Temuč reši nas hudiga.

M. Amen.

Reši nas, prosimo te, o Gospod! od vsiga hudiga, pretečeniga, pričujočiga in prihodnjiga, in na prošnjo svete in častite vselej Device Božje porodnice Marije s svojimi svetimi aposteljni Petram in Pavlam, in Andrejem, in vsimi svetniki, daj nam milostljivo mir v naših dneh, de bomo po

moči tvojiga usmiljenja podpirani, vselej brez greha in vsake zmote obvarovani. Po ravno tistim Jezusu Kristusu, Sinu tvojim, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti svetiga Duha.

M. Bog od vekomaj do vekomaj.

S. Amen.

M. Mir Gospodov bodi vedno z vami.

S. In s tvojim Duham.

Ko mašnik kosček svete hostije v kelih spusti,
reče:

Ta zmes in posvečevanje telesa in kervi Gospoda našiga Jezusa Kristusa nam vsim bodi, ki jo prejmemo, v večno življenje. Amen.

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; usmili se nas! Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; usmili se nas! Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; daj nam mir!

O Gospod Jezus Kristus, ki si rekel svojim apostelnam: mir vam zapustim, svoj mir vam dam; nikar ne glej na moje grehe, ampak na vero svoje svete Cerkve; in po svoji dobrotljivi volji jo v miru in edinosti ohrani; kateri živiš in kraljuješ Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

O Gospod Jezus Kristus, Sin živiga Boga! ki si po volji svojiga Očeta s sodjanjem svetiga Duha po svoji smerti svet poživil, reši me s tem presvetim svojim Telesam in Kervjo od vsih mojih grehov in vsiga hudiga; daj, de se vselej tvojih zapoved deržim, in ne perpusti, de bi se kdej od tebe ločil. Kteri živiš in kraljuješ z ravno tem Bogam Očetam in svetim Duham, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

O Gospod Jezus Kristus, vživanje tvojiga Telesa, kteriga se

jest nevreden prederznem prejeti,
 mi ne bodi v sodbo in pogubo,
 ampak naj mi bo po tvoji dobroti
 bramba in zdravje za dušo in telo.
Kteri živiš in kraljuješ z Bogam
Očeta in v edinosti svetiga Duha,
Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Sveto hostijo v roke jemaje reče mašnik:

Nebeški kruh bom prijel, in
klical v Gospodovo ime; in zdej se
 trikrat na persi udari, ter trikrat reče:

Gospod! nisim vredin, de greš
pod mojo streho, ampak reci le z
besedo, in ozdravljena bo moja
duša.

Telo Gospoda našiga Jezusa
Kristusa ohrani mojo dušo v več-
no življenje. Amen.

Po zavživanji Gospodoviga Telesa vzame kelih,
 rekoč:

Kaj hočem Gospodu poverniti
za vse, kar mi je dal? Vzel bom
kelih zveličanja in klical Gospodo-

vo ime. Hvalijoč bom klical Gospoda, in svojih sovražnikov bom rešen.

S keliham v rokah reče:

Kri Gospoda našiga Jezusa Kristusa ohrani mojo dušo v večno življenje. Amen.

Po zavživanji reče:

Kar smo z ustmi prejeli, o Gospod! naj nam bo s čistim srcem zavžito, in ta časni dar nam bodi večno zdravilo.

Tvoje Telo, o Gospod! ki sim ga zavžil, in Kri, ki sim jo pil, naj se z mojim srcem sklene, in daj, de ne ostane v meni madež greha, ker sim s čistimi in svetimi skrivnostmi pokrepčan. Kteri živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

Mašnik stopi na desno stran in moli poobhajil-
nico. Rim. 8.

Terpljenje sedanjiga časa se
ne da permeriti časti; ktera bo nad
nami razodeta,

M. Bog z vami.

S. In s tvojim duham.

M o l i m o.

Prosimo te, o Gospod! naj
nebeška milost tvojo Cerkev pove-
liča, ki si jo po častitljivih zaslu-
gah in zgledih svetiga našiga očeta
Franciška, tvojiga spoznovavca,
milostno razsvetil. Po Gospodu
našim Jezusu Kristusu, Sinu tvo-
jim, ki s tabo živi in kraljuje v
edinosti svetiga Duha, Bog od ve-
komaj do vekomaj. Amen.

M. Gospod z vami,

S. In s tvojim duham.

M. Idite, minula je maša.

S. Hvala Bogu.

Mašnik na sredi perklonjen moli:

Naj ti, o sveta Trojica! opravilo moje službe dopade, in daj, de bo daritev, ki sim jo jest nevredni človek pred očmi tvojiga veličanstva daroval, tebi prijetna, za me pa in za vse, ki sim jo zanje opravil, po tvoji milosti spravna. Po Kristusu, Gospodu našim. Amen.

M. Žegnaj vas vsigamogočni Bog,
Oče, Sin in sv. Duh.

S. Amen.

Zadnji evangeli.

M. Gospod z vami.

S. In s tvojim duham.

Začetik sv. evangelija po sv. Janezu. Jan. 1.

S. Čast tebi, o Gospod.

V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila per Bogu, in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku per Bogu. Vse je po nji storjeno, in brez nje ni nič stor-

jeniga, kar je storjeniga. V nji je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudi. In luč v temi sveti in tema je ni zapopadla. Bil je človek poslan od Boga, kterimu je bilo ime Janez. Ta je prišel v pričevanje, de je pričeval od luči, de bi vsi verovali po njem. On ni bil luč, temuč de bi pričeval od luči. Bila je prava luč, ktera razsvetli vsakiga človeka, ki pride na ta svet. Na svetu je bil in svet je po njem storjen, in svet ga ni spoznal. V svojo lastino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli. Koli-
 kor pa jih ga je sprejelo, jim je dal oblast, Božjim otrokam biti, njim, ki verujejo v njegovo ime; kteri niso iz kervi, ne iz volje mesá, ne iz volje možá, ampak iz Boga rojeni. **In Beseda je meso postala**, in je med nami prebivala, in smo vidili njeno čast, kakor

čast Edinorojeniga od Očeta polna
gnade in resnice.

S. Hvala Bogu.

Z a h v a l a.

Zahvalim te, o moj Bog! za
gnado, de sim bil dans, ko god
sv. Franciška, začetnika svojiga
reda obhajamo, pri daritvi sv. ma-
še. Sprejmi to sv. mašo v ta na-
men, ki sim ga v začetku obudil,
in zavoljo zasluženja sv. Franciš-
ka te prosim, usliši me, in dodeli,
kar sim te za se, za svoje brate
in sestre, za svoje prednike, za
svojiga duhovniga očeta, za žive
in mertve prosil. Karkoli pa je bi-
lo od moje strani pomanjkljiviga,
odpusti mi zavoljo zasluženja moji-
ga Serafinskiga očeta. Amen.

Spovedne molitve.

Pred spraševanjem vesti.

O Gospod, moj Bog! ki ne želiš smerti grešnika, temuč de se spokori in vekomaj živi, glej, jest ubog grešnik, zaupajoč na tvoje neskončno usmiljenje, sim sklenil po zgledu zgubljeniga sina se vzdigniti in podati se pred tvojiga namestnika, de bi odpušanje svojih grehov zadobil, in se po potu pokore zveličal, ki se po potu nedolžnosti zveličati ne morem. De pa svoj vestni stan, ki mi ga moja prevelika lastna ljubezen perkri-

va, tako živo spoznam, kakor sim pred teboj kriv, tako te ponižno prosim, moj Bog! pošlji mi na pomoč svetiga Duha, de moj um razsvetli, in v moji pameti tisto luč prižge, ki mi bo v nar globokejši kote mojiga serca posvetila, de vsako veči in manjši nesnago zapazim in iz njega tako počistim, de bo vredno prebivališa za te. Omeči tud moje ledeno serce, in napolni ga s tako veliko žalostjo, kakor je ona v odpušanje mojih grehov neogiblivo potrebna.

Marija, Mati moja, pribežališe grešnikov, moj zvesti angel varh, sv. oče Frančišek, moj kerstni in redovni patron, in vsi svetniki, pokličite za me sv. Duha, de svojo vest na tanko sprašam, vse svoje zmote živo spoznam, in se jih tako odkritoserčno in skesano spovem, kakor bi bila moja današnja spoved poslednja mojiga življenja,

de bom vredin, odvezan biti od Božjiga namestnika na zemlji, kakor od samiga Boga v nebesih.

Zdej sprašuj svojo vest. Kolikor pridniši si vsak večer svojo vest sprašal, in kolikor pogostniši zakrament sv. pokore prejemaš, tolikanj manj časa boš za spraševanje potreboval. Koliko časa ravno v spraševanje svoje vesti obračaj, ti ne bom odmerjal; oberni ga raji več kot premalo.

Po spraševanji vesti.

Po sv. Duhu razsvetljen, o Bog! sim se presodil, in spoznal, kako daleč sim zašel. Kar prej nisim vidil, to mi je zdaj v spominu, in zavolj tolike nehvaležnosti, ktero sim ti za dobrote vračal, me tak sram obliva, de si svojih oči proti tebi povzdigniti ne upam. Ko bi me ti sam po sv. Matevžu ne oserčeval: pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jest vas bom poživil; ko bi ti sam ne bil tisti usmiljeni

oče, ki si zgubljenimu sinú, ki se je skesano k tebi vernil, tako velikodušno odpustil; ko bi mi ti sam po preroku Izaiju ne prigo-varjal rekoč: povej, kar imaš, de se opravičiš; verni se k meni, in zbrisal ti bom tvoje krivice, kakor oblak, in tvoje grehe kakor meglo, jest bi pod težo svojih grehov obupal. Ali, Oče! ker je tvoje usmiljenje še večí, kakor moja malopridnost, in je tebi prijeten dar potert duh, torej poglej zdej moje skesano serce, ki čutivši svoje skeleče dušne rane, se žalosti topi, in odpusti mi po tisti svoji usmiljenosti, po kateri si Caheja opravičil in Magdaleni odpustil. Žal, iz globočine mojiga serca mi je žal, de sim tvojo neskončno dobroto tolikrat, in pa še tako lahkomišljeno razžalil. In zato sklenem, ne več grešiti, vse grešne

priložnosti zapustiti, se pred tvoji-
ga namestnika podati, njega v tvo-
jim imenu svete odveze prositi, in
pokoro dopolniti, ktero mi bo naložil.

Ker pa spoznam, de za svoje
tako obilne grehe po vrednosti za-
dostiti ne morem, ti v zadostenje
darujem prebritko terpljenje in gren-
ko smert Gospoda mojiga, Jezusa
Kristusa, zasluženje prečiste De-
vice Matere Marije, in vsih svet-
nikov, vse svoje djanje in življe-
nje. Terdno zaupam, de mi bodeš
zavoljo Jezusoviga neskončniga za-
služenja vse moje grehe odpustil
in mi obilno gnado dodelil, de svo-
je življenje sveto vrvnám, in tebi
do zadnjiga zdihljeja vredno slu-
žim. Amen.

K sv. Frančišku.

O serafinski oče, sveti Fran-
čišek! ki si tako neutrudeno za
zveličanje duš skerbela, de si nar

bolj zaveržene grešnike Jezusu pridobival, pridi mi na pomoč in zadobi mi od Jezusa gnado, de se tud jest po ti spovedi, ki jo zdej opraviti želim, popolnoma k Jezusu spreobernem. Kar si ti, o sv. Frančišek, sam od sebe rekel, de si nar večí grešnik in posoda vsih hudobij, ker si bil izvoljena posoda svetosti, to moram jest sam od sebe spoznati, de sim nar večí grešnik in posoda vsih hudobij in pregreh, ker sim svojiga Boga, ki me je z dobrotami oblagodarjal, tolikrat, in pa še tako silno razžalil. Po tisti ljubezni, s katero si ti studnim gobovim stregel, in so na telesu in duši očišeni bili, te prosim, pomagaj mi, de se po zakramentu sv. pokore, ki ga zdej prejeti želim, vsih svojih dušnih gób ozdravim. Ti, o sveti oče Frančišek! si s solznimi očmi bitko terpljenje našiga Gospoda pre-

mišljeval in serčno obžaloval, de mu je ves svet za to neskončno dobroto nehvaležen. Tud jest sim eden tistih nehvaležnikov, ki sim se mu s svojimi preobilnimi grehi zanjo nehvaležniga skazoval. Zato obudi v mojim sercu solze resnične pokore, de svojo nehvaležnost objokujem, in s serčnim kesanjem popravim, kar sim z lahkomišljeno prederžnostjo zadolžil. Kakor si ti, o Francišek, na priprošnjo ljube Matere Marije odpustik Porcijunkula v splošno zveličanje duš zadobil, tako mi zadobi na njeno priprošnjo od Kristusa odpušanje vsih mojih grehov, stanovitnost v pokori, in večno zveličanje. Amen.

Ko se spovednici bližaš, zdihuj:

O Jezus, Sin živiga Boga, usmili se me! O Jezus, žal mi je, de sim te razžalil! O usmiljeni Jezus, prizanesi mi ubozimu grešniku!

P o s p o v e d i.

Ps. 102.

Hvali, moja duša, Gospoda,
in vse kar je v meni, njegovo
sveto ime.

Hvali, moja duša, Gospoda,
in nikar ne pozabi vsih njegovih
dobrot.

Ki ti odpuša vse pregrehe,
ki te ozdravlja vse slabosti;

Ki oteva pogina tvoje življe-
nje, ki te venča z milostjo in usmi-
ljenjem;

Ki tvojo željo z dobrotami na-
polnuje, de se tvoja mladost obno-
vi, kakor orlu.

Gospod dela usmiljenje in sod-
bo vsim, ki delajo krivico.

Milostljiv in usmiljen je Go-
spod, poterpežljiv in obiln usmi-
ljenja.

Ne serdí se večno, tudi ne
žuga vekomaj.

Ni nam storil po naših grehih,
in ni nam povračeval po naših hudobijah.

Ker kakor visoko so nebesa
od zemlje, tako močno je njegovo
usmiljenje nad njimi, ki se ga bojé.

Kakor delec je vzhod od zahoda,
tako delec dene naše hudobije od nas.

Kakor se oče otrok usmili, se
Gospod usmili njih, ki se ga bojé.

Ker on vé, kakošne stvari de
smo; pomni, de smo prah.

Usmiljenje Gospodovo pa je od
vekoma, in do vekoma nad njimi,
ki se ga bojijo; in njegova pravica
nad otrók otroci,

Nad njimi, ki njegovo zavezo
ohranijo, ter pomnijo njegove zapovedi,
de jih spolnujejo.

Hvalite Gospoda vsi njegovi
angeli, njegovi služabniki, ki spolnujete
njegovo voljo.

Hvalite Gospoda vse njegove dela; po vsih krajih njegoviga gospostva, hvali, moja duša, Gospoda.

Čast bodi Bogu itd.

O Gospod, moj Bog! prosim te, naj ti bo po zasluženji prečiste Device Matere Marije, prijetna in dopadljiva ta moja spoved, in ako je bilo per nji kaj pomanjkljiviga, kar ali popolnoma grevingo zadeva, ali natančnost obtožbe, naj nadomesti tvoje neskončno usmiljenje, in sveto odvezo, ki mi jo je tvoj namestnik podelil, poterdi v nebesih. Ki živiš in kraljuješ Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Ponavljanje dobriga sklepa.

O nar ljubeznjivši Jezus! povernil sim se, kakor zgubljeni sin v tvoje naročje, in oklenil sim se tvojiga usmiljenja, ki je od veko-

ma do vekoma. Oh me nesrečniga! kaka tema je le vender moje oči pokrivala, in moje serce okadila, de te nisim vidil, ki si solnce vse resnice? de te nisim ljubil, ki si sam vse ljubezni vredin? Slep sim bil, ko sim te žalil, in ljubil sim le svojo slepoto.

O nesrečni čas, o katerim te nisim spoznal! o milih solz vredna gluhota mojih ušes, s katero sim presliševal tvoje ljubeznjive klice! O zaslepljeno moje serce, ki si več ljubilo stvari kot stvarnika, ki je sama lepota in večna dobrota!

Ali, o neskončna dobrota! ti si mi oči odperla, de sim spoznal svoje grehe, ki zdej vse obžalujem zavoljo tega, ker je tebi prijeten žalosti poln duh; le tebe ljubim čez vse.

Pozno sim te začel ljubiti, o večna ljubezen! storil bom, kar še dosihmal nisim, od dans naprej

te hočem ljubiti čez vse, in z globočine svojiga serca sim ti hvaležen, de si me po ti spovedi za svojiga otroka sprejel, ki te hočem za to neprecenljivo dobroto vedno hvaliti in ljubiti.

O nar ljubeznjivši Jezus! ako hočeš, me zamoreš tako očistiti, de te svoj živi dan več ne razžalim. Prosim te, o ljubi Jezus! reci mi, kar si nekdej gobovimu rekel: Hočem, bodi očišen. Reci tud meni, kar si mertudnimu rekel: Glej, ozdravljen si, nikdar več ne greši.

Nikdar več ne grešiti; res, tako sklenem, tako zaterdim, tako obljubim pred tvojim Božjim veličanstvam, pred blaženo Devico Marijo, pred mojim sv. očetam Frančiškam in pred vso nebeško deržino, ne bom več grešil, s pomočjo gnade Božje ne bom več grešil.

Ali, o usmiljeni Jezus! poznam svojo slabost in omahljivost svoje volje; poznam, kako sim spremenljiv, ker že tolikrat sim sklenil, de ne bom več grešil, pa de se Bogú smili, še nikdar nisim popolnoma dopolnil, kar sim bil obljubil. Ali dans, o moj Jezus! ko svoj sklep, de se bom stano-
vitno poboljšal, ponavljam, ne zau-
pam v svojo moč, ampak edino
zaupam v tvojo gnado, in zato nar-
terdniši sklenem, de od te ure ne
bom več grešil, nikdar ne bom
kake stvari bolj ljubil, kakor tebe.
O Bog! poterdi ta moj sklep s
pečatam tvoje gnade.

K sv. Francišku.

O sv. oče Francišek! ko si ti
od samiga Kristusa podpiran po
njegovi Materi Marii popolnoma
odpustek Porcijunkula zadobil, si

mu v zahvalo za tolikšno dobroto 12 rudečih in 12 belih vertnic daroval. Oh! kaj mu hočem pa jest darovati v zahvalo, de mi je zdej v zakramentu sv. pokore vse moje grehe odpustil? Drujiga ne najdem in ne vem mu darovati, kot svoj terdni sklep, de ga več razžalil ne bom. Daruj ga ti, moj sv. oče Frančišek! namesto mene Gospodu, in zadobi mi gnado, de ga srečno izpeljem in Boga nikdar več ne razžalim.

Pomagaj mi, sv. oče Frančišek! v skušnjavah, ki bodo še čez me pervrele in obvaruj me tako hudičeviga zalezovanja, kakor si svoje rojstno mesto Asis peklen-skiga zmaja obvaroval. Pomagaj mi, de se zoper hudiča in njegove napadce serčno vojskujem in ga vselej po tvojim zgledu srečno premagam. Amen.

Sedem spokornih psalmov.

Predpevek: Ne spominjaj se, o Gospod.

Ps. 6.

Gospod! ne svari me v svojim serdu,
in ne tepi me v svoji jezi.

Usmili se me, Gospod! ker sim
slab; ozdravi me, Gospod! ker moje
kosti se tresejo.

In moja duša je silno omamljena;
ti pa, o Gospod! doklej?

Oberni se, o Gospod! in reši mojo
dušo; pomagaj mi zavoljo svoje milosti.

Ker ga ni ob smerti, de bi na te
mislil; v peklu pa, kdo bo tebe hvalil?

Utrudil sim se v svojim zdihovanji,
vse noči perem svojo posteljo; s svoji-
mi solzami močim svoje ležiše.

Od žalosti so moje oči otemnele;
postaral sim se med vsimi svojimi so-
vražniki.

Poberite se spred mene vsi, ki hudo delate; zakaj Gospod je glas mojiga joka uslišal.

Gospod je mojo prošnjo uslišal; Gospod je sprejel mojo molitev.

Naj se sramujejo, in silno prestrašijo vsi moji sovražniki; prav hitro naj se obernejo in sramujejo.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 31.

Blagor jim, katerim so hudobije odpušene, in katerih grehi so pokriti.

Blagor človeku, kterimu Gospod greha ni zarajtal; in v kteriga duhu ni zvijače.

Ker sim molčal, so se postarale moje kosti, ko sim vpil ves dan.

Zakaj noč in dan me je težila tvoja roka; spreobernal sim se v svoji nadlogi, ko je ternik v meni tičal.

Svojo pregreho sim ti naznanil, in svoje krivice nisim skrival.

Rekel sim: spoznal bom zoper sebe svojo krivico Gospodu; in ti si mi odpustil hudobijo mojiga greha.

Zato naj te prosi — vsak sveti ob pravim času,

In v povodnji veliko vodá, one se mu ne bodo perbližale.

Ti si moje perbežališe v nadlogi, ki me je obdala; ti moje veselje, reši me njih, ki so me obsuli.

Dal ti bom modrost, in te učil na tem potu, po katerim hodi; svoje oči bom v te vpiral.

Ne bodite, kakor konj in mezeg, ki pameti nimata.

Z uzdo in berzdo ukroti čeljusti njim; ki se tebi ne perbližajo.

Veliko šib (pride) nad grešnika; kdor pa v Gospoda upa, njega bo usmilenje obdajalo.

Veselite se v Gospodu, in radujte se pravični; in ukajte vsi, ki ste rav-niga serca.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 37.

Gospod! ne svari me v svojim serdu; in ne tepe me v svoji jezi.

Ker tvoje pušice v meni tičé, in perterdil si nad menoj svojo roko.

Nič ni zdraviga na mojim mesu pred obličjem tvoje jeze; ni ga mirú v mojih kosteh zavoljo mojih grehov.

Ker moje krivice so mi čez glavo zrastle; in me tlačijo, kakor težko breme.

Moje rane gnjijejo, in so se usmradile, zavoljo moje neumnosti.

Reven sim in ves potert; ves dan prežaljen hodim.

Zakaj moje ledje je polno zmotnjav, in nič zdraviga ni na mojim mesu.

Pobit sim, in silno sim ponižan; rjovem zavoljo zdihovanja svojiga serca.

Gospod! pred teboj je vsa moja želja; in moje zdihovanje tebi ni perkrito.

Moje serce je zbegano, moja moč me je zapustila; in luč mojih oči, še ona ni z menoj.

Moji prijatli in moji bližnji — se proti meni bližajo in stojé.

In kateri so okoli mene bili, stojé od deleč; in kateri po moji duši strežejo, silo delajo.

In kateri mi hudo želé, nečimerno govoré, in si ves dan goljufije izmišljujejo.

Jest pa, gluhimu enak, ne slišim; in sim kakor mutec, ki ne odpera svojih ust.

In sim kakor človek, kateri nič ne sliši, in kateri nima zopergovora v svojih ustih.

Ker v tebe, Gospod! zaupam; ti, Gospod, moj Bog! me boš uslišal.

Zakaj rekel sim: naj se nikoli ne veselé zavoljo mene moji sovražniki; in če se mi noge spodtaknejo, zoper me mogočno govoré.

Sej sim za šibe perpravljen; in moja bolečina mi je vedno pred očmi.

Očitno spoznam svojo hudobijo; in mislim na svoj greh.

Moji sovražniki pa živé in so omočneli zóper mé; in množé se, ki me po krivim sovražijo.

Kteri dobro s hudim povračujejo, me opravljajo; ker si za dobro perzadevam.

Ne zapusti me, Gospod! moj Bog! ne hodi od mene.

Misli v mojo pomoč, Gospod, Bog mojiga zveličanja!

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 50.

Usmili se me, o Bog, po svoji veliki milosti,

In po obilnosti svojiga usmiljenja, izbriši mojo hudobijo.

Operi me če dalje bolj od moje krivice; in očisti me od moje pregrehe.

Ker spoznam svojo hudobijo, in moj greh je vedno pred menoj.

Tebi samimu sim grešil in vpričo tebe sim hudo storil; de si opravičen

v svojih besedah, in premagaš, ko si sojen.

Glej namreč, v hudobii sim spočet; in v grehah me je spočela moja mati.

Glej, saj resnico ljubiš; neznane skrivnosti svoje modrosti si mi razodel.

Pokropi me s hisopam in bom očišen; operi me, in bolj bom bel, kakor sneg.

Daj mi veselo in prijetno besedo slišati, in poterte kosti bodo od veselja poskakovale.

Oberni svoj obraz od mojih grehov; in zbrši vse moje hudobije.

Čisto serce vstvari v meni, o Bog! in ponovi v mojim oserčji praviga duha.

Ne zaverzi me spred svojiga obličja; in svojiga svetiga duha mi nikar ne vzemi.

Daj mi spet veselje svojiga zveličanja; in z gospodovavnim duham me poterdi.

Krivične bom učil tvoje pota; in hudobni se bodo k tebi spreobrnili.

Reši me dolgov kervi, o Bog, Bog mojiga zveličanja; in moj jezik bo z veseljem hvalil tvojo pravico.

Gospod! odpri moje ustnice, in moje usta bodo oznanovale tvojo hvalo.

Ako bi bil daritev hotel, se vé, de bi ti jo bil dal; nad žgavnimi darovi nimaš dopadenja.

Dar Bogu je prežaljen duh; portertiga in ponižaniga serca, o Bog! ne boš zaničeval.

Stori milost, Gospod! po svoji dobri volji Sionu, de se zidajo zidovi v Jeruzalemu.

Tadaj boš sprejemal daritev pravice, darove in žgavne daritve; tadaj bodo pokladali na tvoj altar teleta.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 101.

Gospod, usliši mojo molitev, in moje upitje naj do tebe pride!

Ne obračaj svojiga obličja od mene; kateri koli dan sim v stiski, nagni svoje uho k meni.

Kteri koli dan te bom klical, naglo me usliši!

Ker moji dnevi zginjajo kakor dim, in moje kosti se sušijo kakor terstje.

Pobit sim, kakor trava, in moje serce se suši; ker pozabil sim svoj kruh jesti.

Od glasú mojiga zdihovanja — mi kosti tičé na mojim mesu.

Enak sim pelikanu v pušavi; sim kakor sova v (podertim) domu.

Čujem, in sim kakor samotni vrabec na strehi.

Vsaki dan me zasramujejo moji sovražniki, in kateri so me hvalili, se zoper me rotijo.

Ker pepel jém kakor kruh, in svojo
pijačo s solzami mešam.

Zavoljo tvoje jeze in tvojiga serda,
ker si me vzdignil ino ob tla trešil.

Moji dnevi so se nagnili kakor sen-
ca, in kakor trava se sušim.

Ti pa, Gospod, ostaneš vekomaj,
in tvoj spomin od roda do roda.

Vstal boš in se Siona usmilil; za-
kaj čas je, se ga usmiliti, ker prišel
je čas.

Ker tvojim služabnikom so vseč
njegovi kamni, in milujejo njegovo perst.

In bale se bodo ljudstva tvojiga
imena, o Gospod! in vsi kralji zemlje
tvojiga veličastva.

Zakaj Gospod bo sozidal Sion, in
kazal se bo v svoji časti.

Gledal bo na molitev ponižnih, in
ne bo zaničeval njih prošnje.

Zapiše naj se to prihodnjimu naro-
du, in ljudstvo, ki bo vstvarjeno, bo
hvalilo Gospoda.

Ker on gleda s svojiga visociga svetiša; Gospod z nebés na zemljo gleda.

De bi slišal zdihovanje vjetih, de bi rešil sinove pobitih.

De bodo oznanovali Sionu imé Gospodovo, in njegovo hvalo v Jeruzalemu.

Kakor se bodo narodi zedinili, in kralji, de bi služili Gospodu.

Odgovoril mu je na potu svoje moči: malo (število) mojih dni mi naznani.

Ne pokliči me v sredi mojih dni; tvoje leta so od roda do roda.

V začetku si ti, Gospod, zemljo uterdil, in delo tvojih rok so nebesa.

One preidejo, ti pa ostaneš, in vse se starajo kakor obleka.

In kakor oblačilo jih spreminjaš, in so spremenjene; ti pa si ravno tisti, in tvoje leta se ne manjšajo.

Sinovi tvojih hlapcov bodo stanovali, in njih zarod bo obstal na vekomaj.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 129.

Iz globočine vpijem k tebi, o Gospod! Gospod, usliši moj glas!

Naj poslušajo tvoje ušesa, glas moje prošnje!

Gospod! ako boš na pregrehe gledal, kdo bo obstal, o Gospod!

Tode pri tebi je sprava, in zavoljo tvoje postave, čakam tebe, o Gospod!

Moja duša čaka njegove besede; moja duša v Gospoda upa.

Od jutranje straže do noči naj Izrael — v Gospoda upa.

Ker per Gospodu je usmiljenje, in per njem je obilno odrešenje.

In on bo rešil Izrael, vsih njegovih hudobij.

Čast bodi Bogu itd.

Ps. 142.

Gospod! usliši mojo molitev; poslušaj mojo prošnjo po svoji resnici; usliši me po svoji pravici.

In ne hodi v sodbo s svojim hlapcam, ker pred tvojim obličjem ni noben živih pravičen.

Zakaj sovražnik preganja mojo dušo, tlači k tlam moje življenje.

Postavlja me v temoto, kakor nekdanje merlice; in moj duh je v meni stiskan, moje serce je v meni prestrašeno.

Spominjam se starih časov, vse tvoje dela premišljujem, naredbe tvojih rok preudarjam.

Svoje roke proti tebi stegujem; moja duša je kakor suha zemlja pred teboj.

Hitro me usliši, o Gospod! moj duh omaguje.

Ne obračaj svojiga obličja od mene, sicer bom enak njim, ki v grob gredó.

Daj mi zgodej slišati tvoje usmiljenje, ker v té zaupam.

Stori mi znano pot, po kateri naj hodim; ker k tebi povzdigujem svojo dušo.

Reši me mojih sovražnikov, **Gospod!** k tebi perbežim; uči me splo-
novati tvojo voljo, ker moj **Bog** si ti.

Tvoj dobri duh naj me vodi po
ravnim potu; zavoljo svojiga imena,
Gospod, me oživljaj po svoji pravici.

Izpelji mojo dušo iz nadloge, in po
svojim usmiljenji razkropi moje sovražnike.

In pokončaj vse, kateri mojo dušo
stiskajo; ker sim tvoj hlapec.

Čast bodi **Bogu** itd.

Predpevek: Ne spominjaj se, **Gospod!** moje in mojih staršev hudobije,
in ne mašuj se nad našimi grehi. *)

*) Sedem spokornih psalmov, skoz eno leto
vsak teden enkrat, to je 52krat moliti, je
po nekih bukvah, ki sim jih per razlaganji
pravila tretjiga reda rabil, zavoljo vesoljne
odveze in papeževiga žegna na smertni
postelji, tem zapovedano, ki brati znajo;
unim pa, ki brati ne znajo, se 52kratno
obmolenje spokornih psalmov v kako dru-
go molitev spremeni. Tako sim bil tud sam
pervo leto svojiga redovniškiga življenja
podučen.

Litanije vsih svetnikov treh redov sv. Frančiška. *)

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Oče nebeški, vsigamogočni Bog,

Sin, vsiga svetá rešnji Bog,

Sveti Duh, resnični Bog,

Sveta Trojica, en sam Bog,

Sv. Marija,

Sv. Mati Božja,

Sv. devic Devica,

Sv. Mihael,

Sv. Gabriel,

Sv. Rafael,

usmili se
nas!

za nas Boga
prosi!

*) Litanije vsih svetnikov treh redov sv. Frančiška, kakor jih frančiškani v svojih bukvicah imenovanih: „Ordo peragendi sacras functiones etc. Labaci 1854“ imamo, so navadne litanije vsih svetnikov, z dostavkam svetnikov treh Frančiških redov. Ti redovni svetniki so v tih litanijah z zvezdico zaznamvani.

Vsi sveti angeli in arhangeli, za nas
Boga prosite!

Vse svete verste zveličanih duhov, za
nas Boga prosite!

Sv. Janez Kerstnik, } za nas Boga
Sv. Jožef, } prosi!

Vsi sveti očaki in preroki, za nas Boga
prosite!

Sv. Peter,

Sv. Pavel,

Sv. Andrej,

Sv. Jakop,

Sv. Janez,

Sv. Tomaž,

Sv. Jakop,

Sv. Filip,

Sv. Jernej,

Sv. Matevž,

Sv. Simon,

Sv. Tadej,

Sv. Matija,

Sv. Barnaba,

Sv. Lukež,

Sv. Marka,

za nas Boga

prosi!

Vsi sv. aposteljni in evangelisti, za nas
Boga prosite!

Vsi sv. učenci Gospodovi, za nas Boga
prosite!

Vsi sv. nedolžni otroci, za nas Boga prosite!

Sv. Štefan,	}	za nas Boga prosi!
Sv. Lovrenc,		
Sv. Vincenc,		

Sveta Fabijan in Boštjan,	}	za nas Boga prosita!
Sveta Janez in Pavel,		
Sveta Kozma in Damijan,		
Sveta Gervazi in Protazi,		

* Sv. Berard,	}	za nas Boga prosi!
* Sv. Peter,		
* Sv. Akurz,		
* Sv. Adjut,		
* Sv. Oto,		
* Sv. Daniel,		
* Sv. Angelus,		
* Sv. Samuel,		
* Sv. Domn,		
* Sv. Leo,		
* Sv. Hugolin,		
* Sv. Miklavž,		
* Sv. Fidel,		

Vsi sveti marterniki, za nas Boga prosite!

Sv. Silvester,	}	za nas Boga prosi!
Sv. Gregor,		
Sv. Ambrož,		

Sv. Avguštín,
 Sv. Hieronim,
 Sv. Martin,
 Sv. Miklavž,
 * Sv. Bonaventura,
 * Sv. Ludvik,
 * Sv. Benvenut,

za nas Bo-
 ga prosi!

Vsi sv. škofje in spoznovavci, za nas
 Boga prosite!

Vsi sv. učeniki, za nas Boga prosite!

Sv. Anton,
 Sv. Benedikt,
 Sv. Bernard,
 Sv. Dominik,
 Sv. naš oče Francišek,
 * Sv. Anton Padvanski,
 * Sv. Bernardin,
 * Sv. Peter Alkantarski,
 * Sv. Janez Kapistran,
 * Sv. Jakop iz Markja,
 * Sv. Francišek Solan,
 * Sv. Peter Regalat,
 * Sv. Jožef iz Leonisa,
 * Sv. Jožef iz Kupertina,
 * Sv. Benedikt iz Filadelfije,
 * Sv. Pacifik od sv. Severina,
 * Sv. Janez Jožef od sv. Križa,

za nas Bo-
 ga prosi!

- * Sv. Didak,
- * Sv. Paškal,
- * Sv. Feliks,
- * Sv. Serafin,
- * Sv. Ludvik,
- * Sv. Ivo,
- * Sv. Elzeari,
- * Sv. Rok,
- * Sv. Konrad,

za nas Bo-
ga prosi!

Vsi sv. mašniki in leviti, za nas Boga prosite!

Vsi sv. mnihi in pušavniki, za nas Boga prosite!

Sv. Marija Magdalena, za nas Boga prosi!

- Sv. Agata,
- Sv. Lucija,
- Sv. Neža,
- Sv. Cecilija,
- Sv. Katarina,
- Sv. Anastazija,

za nas Bo-
ga prosi!

- * Sv. Klara,
- * Sv. Neža iz Asisa,
- * Sv. Katarina iz Bolonije,
- * Sv. Koleta,
- * Sv. Hiacinta,
- * Sv. Roza iz Viterba,
- * Sv. Elizabeta Vogerska,

- * Sv. Elizabeta Portugalska,
- * Sv. Marjeta Kortonska,
- * Sv. Angela,
- * Sv. Veronika od Julijanov,

za nas Boga
ga prosi!

Vse sv. device in vdove, za nas Boga
prosite!

Vsi svetniki in svetnice Božje, za nas
Boga prosite!

Bodi nam milostljiv, zanesi nam, o Go-
spod!

Bodi nam milostljiv, usliši nas, o Go-
spod!

Od vsiga hudiga,
Od vsiga greha,
Od svoje jeze,
Od šibe potresa,
Od nagle in neprevidene smerti,
Od skušnjav hudičevih,
Od jeze, sovraštva in vse hude volje,
Od duha nečistosti,
Od treska in hudiga vremena,
Od večne smerti,
Skoz skrivnost svojiga svetiga včlo-
večenja,
Skoz svoj prihod,
Skoz svoje rojstvo,
Skoz svoj kerst in sveti post,

odreši nas, o Gospod!

Skoz svoj križ in terpljenje,
Skoz svojo smert in svoj po-
kop,

Skoz svoje sveto vstajenje, } odrešinas,
Skoz svoj čudni vnebohod, } o Gospod!
Skoz prihod troštara svetiga
Duha,

V dan sodbe,

Mi grešniki,

De nam zaneseš,

De nam odpustiš,

De nas k pravi pokori pripelješ,

De svojo sveto Cerkev vižaš in ohraniš,

De pastirja apostoljskiga in vse cer-
kvene stanove v svoji sveti veri
ohraniš,

De sovražnike svete Cerkve ponižaš,

De keršanskim kraljem in oblastnikom
mir in pravo enovoljnost daruješ,

De vsimu keršanskimu ljudstvu mir
in edinost daš,

De nas vse v svoji sveti službi po-
terdiš in obderžiš,

De naše misli k nebeškim željam po-
vzdigneš,

te prosimo, usliši nas!

De vsim našim dobrotnikam večne dari dodeliš,	} te prosimo, usliši nas!
De duše naše, in naših bratov, bliž- njih in dobrotnikov od večniga po- gubljenja rešiš,	
De sad zemlje daš in ohraniš,	
De vsim vernim dušam večni pokoj dodeliš,	
De nas uslišiš,	
Sin Božji!	

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ;
zanesi nam, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ;
usliši nas, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ;
usmili se nas, o Gospod!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Oče naš i. t. d.

Ÿ. In nas ne vpelji v skušnjavo.

O. Temuč reši nas od hudiga. Amen.

Ps. 69.

O Bog! glej na mojo pomoč; **Gospod,** hiti mi pomagat!

Osramoteni naj bodo, in **sramujejo** naj se, ki mojo dušo zalezujejo.

Zavernejo naj se in **sram** jih bodi, ki mi **hudo** želé.

Hitro naj se **zavernejo** **osramoteni,** kateri mi pravijo: **Prav! prav!**

Veselé in **radujejo** naj se vsi nad tabo, kateri te išejo; in kateri tvojo pomoč ljubijo, naj vedno rekajo: **Hvaljen** bodi **Gospod!**

Jest pa **sim** **reven** in **ubožen;** **Bog** pomagaj mi!

Moj pomočnik in **moj** odrešenik si ti; **Gospod,** nikar se ne mudi.

Čast bodi **Bogu** itd.

Ÿ. Pomagaj svojim služabnikom,

O. Ki v tebe zaupajo, **moj Bog!**

Ÿ. Bodi nam **Gospod,** močen stolp,

O. Pred obličjem sovražnika.

Ÿ. Nič naj ne opravi sovražnik pri nas,

O. In otrok krivice naj se ne loti nam škodovati.

Ÿ. Gospod! ne ravnaj z nami po naših grehih.

O. In ne povračuj nam po naših hudobijah.

Ÿ. Molimo za našiga papeža I.

O. Ohrani ga, Gospod! oživljaj in osreči ga na zemlji, in ne daj ga v voljo njegovih sovražnikov.

Ÿ. Molimo za svoje dobrotnike.

O. Poverni, o Gospod! milostivo zavoljo svojiga imena večno življenje vsim, kateri nam kaj dobrega storé.

Ÿ. Molimo za verne mertve.

O. Gospod! daj jim večni mir in pokoj, in večna luč naj jim sveti.

Ÿ. Naj počivajo v miru

O. Amen.

Ÿ. Molimo za svoje brate, katerih ni tukaj.

O. Pomagaj svojim služabnikom, ki v te zaupajo, moj Bog!

Ÿ. Pošlji jim, o Gospod! pomoč iz svetišča.

O. In varuj jih iz Siona.

Ÿ. Gospod usliši mojo molitev.

O. In moje vpitje naj do tebe pride.

M o l i m o.

O Bog! ki ti je lastno usmiliti se vselej in perzanesti, usliši naše pohlevne prošnje, de nas in vse tvoje služabnike, ktere grehov veriga veže, milost tvoje dobrote odveže.

Usliši, te prosimo, o Bog! našo pohlevno molitev, in odpusti nam grehe, ki se ti jih obtožimo, de nam dobrotljivo z odpušenjem vred mir dodeliš.

Skaži nam dobrotljivo, o Gospod! svojo neizrečeno milost, de nas od vsih grehov odvežeš, in

od kazin rešiš, ktere za nje zaslu-
žimo.

O Bog! ki te greh razžali, in
pokora potolaži, ozri se milostljivo
na prošnjo svojiga ljudstva, ktero
k tebi kliče, in šibe svoje jeze,
ki jih za svoje grehe zaslužimo,
od nas odverni.

Vsigamogočni, večni Bog! u-
smili se svojiga služabnika I., na-
šiga papeža, in vodi ga po potu
večniga življenja, de bo s tvojo
pomočjo, kar je tebi dopadljivo že-
lel, in z vso močjo storil.

O Bog! od kteriga pridejo
svete želje, dobre misli in pravič-
ne dela, daj svojim služabnikom
tak mir, ki ga svet ne more dati,
de bodo naše serca tvojim zapove-
dim vdane, in po zatertim strahu
sovražnikov časi s tvojo pomočjo
varni in mirni.

O Bog! vžgi naše serca z
ognjem svojiga svetiga Duha, de

ti bomo s čistim sercam služili in z očišenim sercam dopadli.

Bog, stvarnik in odrešenik vsih vernih! dodeli dušam svojih služabnikov in služabnic odpušenje vsih grehov, de milostljivo odpušenje, kteriga so vselej želeli, po boga-boječih prošnjah dosežejo.

Začni, o Gospod! s svojim duham naše djanje, in spremljaj ga s svojo sveto pomočjo, de se vse naše molitve iz tebe začnó, in iz tebe začete tudi v tebi končajo.

Vsigamogočni večni Bog! ki gospoduješ čez žive in mertve, in se usmiliš vsih, ktere iz vere in dobrih del za svoje spoznaš, prosimo te pohlevno, de vsi, za ktere smo se namenili moliti, kteri so še pri življenji, ali pa so se že iz sveta ločili, po prošnjah vsih tvojih svetnikov od tvoje dobrote odpušenje vsih svojih grehov dosežejo. Po Gospodu našim, Jezusu

Kristusu, Sinu tvojim, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti svetiga Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Ÿ. Bog! usliši mojo molitev.

O. In moje vpitje naj pride do tebe.

Ÿ. Vsigamogočni in usmiljeni Bog naj nas usliši.

O. Amen.

Ÿ. In vernih duše naj po milosti Božji v miru počivajo.

O. Amen.

(Te molitve se molijo po procesiji križev teden in na sv. Marka dan.)

Molitve po litanijah pri popoldanski službi Božji.

K svetimu Rešnjimu Telesu.

Ÿ. Kruh iz nebes si jim dodelil.

O. Kteri ima vso sladkost v sebi.

M o l i m o.

O Bog! kateri si nam v prečudnim zakramentu spomin svojiga

terpljenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojiga Telesa in tvoje Kervi tako častiti, de sad tvojiga odrešenja vedno v sebi čutimo. Kteri živiš in kraljuješ z Bogam Očetam v edinosti svetiga Duha, Bog vekomaj. Amen.

Za odvernjenje vsih nadlog in nevarnost.

Vsigamogočni večni Bog! nebeški Oče! poglej z očmi svoje neskončne milosti naše reve in nadloge. Usmili se vsih vernih kristjanov, za ktere se je tvoj edinorojeni Sin, naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus, voljno grešnikom v roke dal, in je tud svojo drago kri na svetim križu prelil. Po tem Gospodu Jezusu odverni, milostljivi Oče! zaslužene šibe, sedanje in prihodnje nevarnosti, punte, vojske, kugo, lakoto, dragino, bolezni in žalostne revne čase.

Vsigamogočni večni Bog! usmili se svojiga služabnika našiga papeža I., in vodi ga po potu večniga življenja, de bo s tvojo pomočjo, kar je tebi prijetno želel, in z vso močjo storil.

O Bog, pastir in vladar vsih vernikov! glej milostljivo na svojiga služabnika našiga škofa I., ki si ga pastirja naše škofije postavil; dodeli mu, de tistim, čez ktere je postavljen, z besedo in z djanjem k dobri službi, in tako s čedo, ki mu je zročena, večno življenje doseže.

Bog, varh vsih kraljestev, dodeli svojimu služabniku našimu cesarju I., tvojo moč, s katero se sovražnik premaga, spoznati in častiti, de bo, ker je iz tvoje volje cesar postal, tud v tvojim varstvu vselej mogočen.

Razsvetli in poterdi v vsim dobrim duhovske in deželske oblast-

nike in gosposke, de nas bodo na vse to napeljevali, kar zamore k tvoji Božji časti, k našimu zveličanju in k miru in sreči vsiga keršanstva pripomoči.

Prosimo tudi, kakor hočeš de nam je prositi, za svoje prijatle in neprijatle, za zdrave in bolne, za vse žalostne in revne kristjane, za žive in mertve.

Vsigamogočni, večni Bog! ki gospoduješ čez žive in mertve, in se usmiliš vsih, ktere iz vere in dobrih del za svoje spoznaš, pohlevno te prosimo, de vsi, za ktere smo se namenili moliti, kateri so še pri življenju, ali pa so se že iz sveta ločili, na prošnje vsih tvojih svetnikov od tvoje dobrote odpušenje vsih svojih grehov dosežejo.

Dodeli nam, o Bog mirú! pravo edinost v veri brez vsiga razdertja in ločitve. Nagni naše serca

k pravi pokori in k poboljšanju našiga življenja. Vžgi v nas ogenj svoje ljubezni. Daj nam goreče želje po vsi pravičnosti, de ti bomo, kakor tvoji pokorni otroci, v življenji in v smerti prijetni in dopadljivi.

Tebi bodi vedno priporočeno, o Gospod! vse naše djanje in nehanje, naše delo in opravilo, naše življenje in naša smert. Daj nam tvojo milost tukaj uživati in tamkej z vsimi zvoljenimi doseči, de te bomo v večnim veselji in zveličanji hvalili in molili. To nam dodeli, o Gospod nebeški Oče! po Jezusu Kristusu tvojim ljubim Sinu, Gospodu našim in Odrešeniku, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti svetiga Duha Bog vekomaj. Amen.

Ÿ. Božja pomoč ostani vselej per nas.

O. Amen.

Očenaš in Češenasimarija 5krat.

Molitev ob suši.

Bog! v katerim živimo, se gibljemo in smo, dodeli nam potrebniga dežja, de v časnih rečeh potrebno pomoč dosežemo, in s toliko večim zaupanjem nebeških prosimo.

Dodeli, prosimo, vsigamogočni **Bog!** de, ker v svojih nadlogah v tvojo milost zaupamo, nas tvoja pomoč vedno vsih nevarnost obvaruje.

Daj nam, prosimo, **Gospod!** zdraviga dežja, in zemlje suho obličje z nebeškimi potoki milostljivo namoči. Po Gospodu našim itd.

Ob pomoru in kugi.

Usliši nas, **Bog**, naš **Zveličar!** in na prošnje svete in častitljive Božje porodnice **Marije vselej Device**, in svetiga **Boštjana mučenika** in vsih svetnikov svoje ljud-

stvo od strahu svoje jeze odreši, in po obilnosti svojiga usmiljenja otmi.

Skazi milost, Gospod! našim ponižnim prošnjam, in ozdravi dušne in telesne bolezni, de odpušanje prejmemo, in se vedno tvojiga blagoslova veselimo.

Usliši, prosimo, Gospod! naše pohlevne prošnje, in kugo in merjenje milostljivo odverni, de umerljivi človek spozná, de po tvoji jezi take šibe pridejo, in po tvoji milosti odidejo. Po Gospodu našim itd.

O b v o j s k i.

Bog! kateri vojske potiraš, in nasprotnike tistih, kateri v te zaupajo, z močjo svoje brambe premagaš, pomagaj svojim služabnikom, ki tvojo milost prosijo, de svojih sovražnikov silo zateremo,

in tebe z neprenehano zahvalo častimo!

Bog! od kteriga pridejo svete želje, prave misli, in pravične dela, daj svojim služabnikom tak mir, ki ga svet ne more dati, de bodo naše serca tvojim zapovedim vdane, in časi brez strahu pred sovražniki s tvojo pomočjo varni in mirni.

Poteri, prosimo, Gospod! napuh naših sovražnikov, in pobij njih neukretnost z močjo svoje desnice. Po Gospodu našim itd.

Zahvalna pesem sv. Ambroža.

Tebe, Boga, hvalimo, Gospoda te častimo.

Tebe, večniga Očeta, časti vsa zemlja.

Vsi angelji, nebesa in vse moči,

Kerubi in Serafi tebi neprenehama pojó:

Svet, svet, svet, Gospod,
Bog Zabaot!

Polne so nebesa in zemlja slave
tvojiga veličastva.

Tebe hvali častiti zbor aposteljn-
nov,

Prerokov hvaljeno število,
Mučenikov v svetlo oblečena
truma.

Po vesoljnim svetu te sveta
Cerkev časti:

Očeta nezmerniga veličastva!

Prečastitiga tvojiga praviga
ediniga Sina,

Tud svetiga Duha poterdnika.

Ti, Kriste, kralj častiti,

Ti si večni Očetov Sin.

Ti si se zavoljo odrešenja mi-
lostno včlovečil in se nisi bal de-
vičniga telesa.

Ti si zmagal zelo smerti, in
odperl vernikam nebeško kralje-
stvo.

Ti sediš na desnici Božji, v časti Boga Očeta.

Verujemo, de prideš sodit.

Tebe tedaj prosimo, pridi na pomoč svojim služabnikom, ktere si z drago kervijo odrešil.

Daj, de bomo s tvojimi svetniki šteti v večno čast.

Zveličaj, Gospod, svoje ljudstvo, in blagosluj svoj del.

Vladaj jih, in povikšuj jih vekomaj.

Slednji dan te častimo,

In hvalimo tvoje ime vekomaj, in od vekomaj do vekomaj.

Daj nas, Gospod, današnji dan milostljivo brez greha ohraniti.

Usmili se nas, o Gospod, usmili se nas!

Dodeli nam svojo milost, Gospod, kakor v té zaupamo.

V tebe, Gospod, upam, ne bom osramoten vekomaj ne.

Ů. Hvalimo Očeta in Sina, s svetim Duham.

O. Častimo in povikšujmo ga vekomaj.

Ů. Gospod! usliši mojo molitev.

O. In moje vpitje naj do tebe pride.

M o l i m o.

Bog! kteriga usmiljenje nima števila, in kteriga dobrote bogastvo je neskončno, zahvalimo tvoje veličastvo za dodeljene dari, in prosimo vedno tvojo milost, de, ki prošnjikam dodeliš, kar želé, jih ne zapustiš, temuč pripelješ k prihodnjimu plačilu. Po Kristusu, Gospodu našim. Amen.

Ů. Hvalimo Gospoda.

O. Čast Bogu.

Obhajilne molitve.

Molitev pred sv. obhajilam.

O moj Bog! kako srečen, nad vse srečen dan je dans za me nastopil, de odvezan grehov po tvojim namestniku smem pristopiti k angelski mizi, in prejeti Boga, mojiga Zveličarja v podobi beliga kruha, ki mojo dušo poživlja v večno zveličanje. **O** moja duša! kaj boš počela, kako se perpravila in mu šla naproti, ker po kratkih trenutkih hoče v te priti in per tebi stanovati, se popolnoma s tabo združiti, tvoj Bog?

Že vem, kaj mi je početi; v živim spoznanji svoje nevrednosti bom prednj pokleknil, in vse Serafe in Kerube na pomoč poklical, de mi pomagajo, častiti in moliti Bogá, ki pride k meni, nevredni svoji stvari. Z vsimi nebeškimi verstami zaženem: Svet, svet, svet, si ti Bog Zabaot, Gospod vojskinih trum! bodi moljen, hvaljen in češen na vekomaj!

Čeravno moje oči ne vgladajo vidniga razločka v posvečeni in neposvečeni hostii, vender terdno verujem, de si v hostii, ki jo je mašnik na altarji posvetil, ravno tisti Jezus, z dušo in s telesam, s kervijo in z mesam pričujoč, ki ga je Marija po svetim Duhu spočela, rodila, ki je za me terpel, križan bil, pokopan in je od mrtvih vstal. Verujem in terdim vse, kar je moj Jezus Kristus učil, kar so aposteljni oznanovali, in kar

nam sveta rimska, katoliška Cerkv zapoveduje verovati. S to močno vero v vse resnice in skrivnosti te želim v tem zakramentu živiga prejeti.

Upam pa tud in se zanesem na tvojo dobroto in milost, o Jezus! de mi bodeš zavoljo svojiga neskončniga zasluženja in svoje prelite kervi vse moje grehe odpustil, in mi po prejemi tvojiga telesa potrebne pomoči dodelil, de svoje obljube, na spovedi storjene, srečno spolnim in tebe nikdar več ne razžalim. S tem zaupanjem, de me boš v mojim dobrim sklepu poterdoval, in mi obilnih gnad dodelil, de se zveličam, se približam angelski mizi, de tebe zavžijem, ki si moje upanje v življenji in v smerti.

Za tolikšno ljubezen, o moj Jezus! ker se hočeš meni v živo jed dati, te nisim v stanu zadost

ljubiti, ko bi tud desetero serc imel, pa kaj, de imam le eno, in to še majhno; o naj se vsaj to raztopi ljubezni do tebe, moj Jezus! Ljubim te iz celiga serca, iz cele svoje moči in čez vse, ker ti sam si večna dobrota in lepota. O Marija, Mati svete ljubezni! daj, de svojiga Boga ljubim in s tisto sveto ljubeznijo v svoje serce sprejemem, s katero si ga ti v naročje jemala, pestovala in ljubila.

O moj Jezus! moja duša hrepeni po tebi, kakor hrepeni žejin jelen po studenčni vodi; pridi tedaj pod streho mojiga slabiga života, kakor si šel v Korneljevo hišo. Čast in hvala bodi tebi, o presveto Jagnje Božje, ki si bilo za me in za vesoljni svet nebeškemu Očetu na križu darovano.

O vsi nebeški angelji! pridite in častite namesto mene sveto Rešnje Telo mojiga Zveličarja,

ker moj jezik je preslab, moja pamet pretemna, moje serce premerzlo, de bi ga zamogel, kakor se spodobi, hvaliti in častiti.

Od solnčniga vzhoda do njegoviga zahoda naj bo češeno sveto Rešnje Telo.

O Jezus! naj mi bo tvoje sveto Rešnje Telo, ktero zde j prejeti želim, prava pomoč na duši in na telesu. Amen.

Molitev k čisto spočeti Devici Materi Marii.

O preblážena, brez madeža izvirniga greha spočeta Devica, narčastitljivši Božja porodnica Marija! Tvoj in moj Gospod, Jezus Kristus, te je madeža izvirniga greha obvaroval, de si je v tebi vredno in čisto prebivališe pripravil. Tega Gospoda, tud jest v svoje serce prejeti želim, pa kaj, de ono

nesnažno ni vredno prebivališa za tolikiga gosta. Zato pa poklek-
nem pred te, o nebeška Kraljica,
in zavoljo tvojiga neomadežaniga
spočetja te nar ponižniši prosim:
očisti mojo dušo in pokri njene ma-
deže s tvojim neomadežanim spo-
četjem in prosi za me, da tvoj nar
ljubeznivši Sin, Jezus Kristus, k
meni pride, in me s svojim priho-
dam tako z gnadami obogati, ka-
kor je tebe obogatil, ko je k tebi
prišel, sej imenoval te je po ange-
lu: gnade polno. Sprosi mi, gnade
polna Marija! od Jezusa gnad, kte-
rih sim tolikanj potreben. Amen.

K sv. Frančišku.

O moj sv. oče Frančišek! k
tebi se zatečem, in po tisti sera-
finski ljubezni, ktere je tvoje serce
do Jezusa v sv. Rešnjim Telesu

gorelo, in po tisti angelski pobožnosti, s katero si ga ti prejemaš, te prosim, pomagaj mi, in sprejmi me do Njega, ki se ti je večkrat prikazal in posebno dopadenje nad teboj imel, de tud jest per njem milost najdem, in po tem sv. obhajilu v ljubezni Božji zagorim in se v noviga človeka spreobrnem. Amen.

Ko se altarju bližaš, ponavljaš v sercu besede:

Gospod! nisim vredin, de greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša.

Po sv. obhajilu.

**O Jezusova duša, posveti me!
o Jezusova presveta Rešnja Kri,
operi me! o Jezusovo presveto
Telo, živi mojo dušo v večno živ-
ljenje!**

Bodi pozdravljen nar mogočniš gost, ki zdej v meni prebivaš; molim te z Bogam Očetam in svetim Duham, ker si se tako ponižal, de si v moje serce prišel. Hvali torej moja duša Gospoda, in vse, kar je v meni, naj hvali njegovo sveto ime.

Ker pa jest Gospoda gospodov za neskončno dobroto, de je zdej v podobi beliga kruha k meni nevredni in nehvaležni stvari svoji prišel, zadost zahvaliti ne morem, pomagajte mi ga hvaliti vsi nebeški duhovi in izvoljeni Božji; pomagajte mi ga hvaliti vsi jeziki pravičnih, pomagajte mi ga ljubiti vse serca nedolžnih duš.

Za neprecenljivo ljubezen, de si se mi, o Jezus! v presvetim zakramentu v živo jed dal, ti ne vem kaj poverniti, ker vse, kar je v meni, je pomanjkljivo in za te nevreden dar. Ali kar je v meni po-

manjkljiviga, naj dostavi, o Jezus, tvoja neskončna ljubezen, kar je v meni nevredniga, naj ona očisti, de bo vredno za te.

Svojo dušo z vsimi močmi, svoje telo z vsimi počutki, ti dans v zahvalni dar darujem, in pripravljen sim raji vse zgubiti, kot tebe, svojiga Jezusa, še kedaj z nar manjšim greham vedama razžaliti.

Tvoja je moja pamet, razsvetli jo; tvoj je moj um, zbistri ga; tvoja je moja volja, vžgi jo za vse dobro. Tvoje so moje oči, daj, de le tebe gledajo; tvoje so moje ušesa, daj, de le tebe poslušajo; tvoj je moj jezik, daj, de le od tebe govori; tvoje so moje roke, daj, de se le k tebi povzdigujejo; tvoje so moje noge, daj, de le k tebi tečejo; tvoje je celo moje telo, daj, de ono le tebi služi; ukaži, zapovej z menoj, vse sim pripravljen storiti, kakor ti hočeš, de le v

tvoji ljubezni ostanem, živim in umerjem.

O vsigamogočni večni Bog! tvoj edinorojeni Sin Jezus Kristus je nam obljubil, karkoli te bomo v njegovim imenu prosili, vsiga nam boš dal. Koliko veči, o Oče nebeški! je pa zdej moje upanje, de bom uslišan, ker dans ne le samo v njegovim imenu, ampak s tvojim Sinam v sercu pred tvoj prestol perbežim. Njega in njegovo zasluženje ti darujem, kakor svojo lastino, sej se mi je vsiga dal in v mojim sercu prebiva. Njegova vrednost naj nadomesti mojo nevrednost in slabost; njegova sv. Rešnja Kri naj opere vse madeže moje duše; njegova svetost naj zakrije mojo pregreho, njegovo neskončno zasluženje naj izbriše moj dolg pred teboj. Sprejmi, o Oče nebeški! to sveto obhajilo ne le samo v odpušanje mojih, ampak

tud v odpušanje grehov vesoljniga svetá. Prosim te tud za vse duhovske in deželske oblastnike, za svoje redovne prednike, za vse svoje brate in sestre, za vso svojo žlahto, za dobrotnike, prijatle in neprijatle, za celo keršansko Cerkev, de vsim skupej in vsakimu posebej obilnih gnad dodeliš, de svoj cilj in konec dosežejo. Prosim te tud za duše v vicah, daj jim, o Gospod! večni mir in pokoj. Amen.

K Materi Božji.

O nar svetejši in častitljivši devica Marija! ki si v svojim nar čistejšim telesu nosila in s svojimi deviškimi persi živila stvarnika vesoljniga sveta, kteriga pravo, živo telo sim zdej jest nevreden grešnik prejel, zatečem se nar ponižniši k tvoji materni ljubezni, de za

me vboziga grešnika prosiš, de mi vse, karkoli je per perpravi in prejemi mojiga današnjiga obhajila pomanjkljiviga, na tvojo mogočno priprošnjo milostljivo odpušeno bude. Amen.

K sv. Frančišku.

O sv. oče Frančišek! ki si tolikrat neizmerno ljubezen svojiga Zveličarja v nar svetejšim Zakramentu občudoval, glej ta čudež se je dans pri sv. obhajilu v meni obnovil. Ker je pa Gospod Bog tako dobrotljiv proti meni, bi mogel jest vse svoje moči napeti, de bi ga tako ljubil, kakor si ga ljubil ti, o moj oče Frančišek, ko si zdihoval, rekoč: o moj Jezus! daj mi svojo ljubezen, ker drugiga ničesar ne potrebujem. O zares! le te ljubezni potrebujem, sprosi mi jo, sv. oče Frančišek! de po tvojim

zgledu želim zavoljo Jezusa terpeti, in vse zopernosti, ktere koli in od ktere strani koli mi prihajajo, radovoljno sprejemem, voljno prenašam in tako enkrat tisto plačilo dosežem, kteriga ti zdej prijem vživaš. Amen.

Litanije

v čast svetiga Frančiška.

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Oče nebeški, vsigamogočni Bog, usmili se nas!

Bog Sin, vsiga sveta rešnji Bog, usmili se nas!

Sveti Duh, resnični Bog, usmili se nas!

Sveta Trojica, en sam Bog, usmili se nas!

Sveta Marija, kraljica angelov!
 Sveta Marija, perbežališe grešnikov!
 Sveti Frančišek, ti serafinski Oče!
 Sveti Frančišek, ti Oče ubozih v
 duhu!

Sveti Frančišek, ti zavoljo tvojiga
 svetiga življenja hvale vredni svet-
 nik!

Sveti Frančišek, ti z ranami Jezu-
 sa Kristusa zaznamvani svetnik!

Sveti Frančišek, ti častivec presve-
 te Trojice!

Sveti Frančišek, ti besednik vernih
 kristjanov!

Sveti Frančišek, ti sv. patriarham
 ali očakam enaki!

Sveti Frančišek, ti z duham prero-
 kov napolnjeni!

Sveti Frančišek, ti vreden apostelj-
 nam peršteti biti!

Sveti Frančišek, ti mučenec sv. lju-
 bezni!

Sveti Frančišek, ti v zasluženji sv.
 škofam enaki!

Sveti Frančišek, ti deviško čisti na
 duši in na telesu!

Sveti Frančišek, ti velik premago-
 vavec svetá!

za nas Boga prosi!

Sveti Frančišek, ti močni gospodovavec samiga sebe!

Sveti Frančišek, ti dragi kamen v kroni svetnikov!

Sveti Frančišek, ti pomočnik v vsih potrebah in stiskah!

Sveti Frančišek, ti razveseljenje vsih umirajočih!

Sveti Frančišek, ti varh svojih častivcov!

Sveti Frančišek, ti stanovitni premagovavec mesa!

Sveti Frančišek, ti srečni zmagovavec hudiča!

Sveti Frančišek, ti zmagovavec vse hudobije!

Sveti Frančišek, ti učenik pokoršine!

Sveti Frančišek, ti zgled čistosti!

Sveti Frančišek, ti učenik prave ponižnosti!

Sveti Frančišek, ti pomoč bolnikov!

Sveti Frančišek, ti razveseljenje vsih žalostnih!

Sveti Frančišek, ti spreobračevavec nevernikov!

Sveti Frančišek, ti strah vsim peklenkim duhovam!

za nas Boga prosil!

Sveti Frančišek, ti obudovavic mertvih!
za nas Boga prosi!

Sveti Frančišek, ti angel v človeški podobnosti!
za nas Boga prosi!

Bodi nam milostljiv; zanesi nam, o Gospod!

Bodi nam milostljiv; usliši nas, o Gospod!

Na prošnjo sv. Frančiška od posvetne ljubezni,

Na prošnjo sv. Frančiška od poželenja mesa,

Na prošnjo sv. Frančiška od napa-
puha,

Na prošnjo sv. Frančiška od nepokoršine,

Na prošnjo sv. Frančiška od velike
žalosti in britkosti,

Na prošnjo sv. Frančiška od krivov-
vere,

Na prošnjo sv. Frančiška od ne-
vere,

Na prošnjo sv. Frančiška od skuš-
njav hudobniga duha,

Na prošnjo sv. Frančiška od hu-
dih bolezni,

Mi grešniki! te prosimo, usliši nas!

reši nas, o Gospod!

- De bi po zgledu sv. Frančiška po-
nižni bili,
- De bi po zgledu sv. Frančiška po-
korni bili,
- De bi po zgledu sv. Frančiška ubo-
gi v duhu bili,
- De bi po zgledu sv. Frančiška čisti
bili na duši in na telesu,
- De bi po zgledu sv. Frančiška ži-
vo vero imeli,
- De bi po zgledu sv. Frančiška terdno
upanje imeli,
- De bi po zgledu sv. Frančiška go-
rečo ljubezen imeli,
- De bi po zgledu sv. Frančiška v
težavah poterpežljivi bili,
- De bi po zgledu sv. Frančiška se
skušnjavam zoperstavili,
- De bi na prošnjo sv. Frančiška hu-
diča z njegovimi skušnjavami od-
ganjati zamogli,
- De bi se z zaupanjem sv. Fran-
čišku priporočevali,
- Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ;
zanesi nam, o Gospod!

te prosimo, usliši nas!

**Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ;
usliši nas, o Gospod!**

**Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ;
usmili se nas, o Gospod!**

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Oče naš. Češena si Marija.

Ÿ. Prosi za nas sv. Frančišek!

O. De bomo vredni obljub Kristusovih.

M o l i m o.

**Bog! kateri svojo Cerkev po
zasluženi svetiga Frančiška s sa-
dam novih otrok poveljučuješ; daj
nam po njegovim zgledu pozeme-
ljsko zaničevati, in se deležnosti
nebeških darov vselej veseliti. Po
Gospodu našim itd.**

Sv. Roženkranec.

Veseli del.

Po veri, v treh Češena si Marija! se reče:

- I. Kteri naj nam oživi pravo vero.**
- II. Kteri naj nam da terdno upanje.**
- III. Kteri naj nam vžge serčno ljubezen.**
 - 1. Kteriga si Devica spočela.**
 - 2. Kteriga si Devica v obiskovanji Elizabete nosila.**
 - 3. Kteriga si Devica rodila.**
 - 4. Kteriga si Devica v tempeljnu darovala.**
 - 5. Kteriga si Devica v tempeljnu najšla.**

Žalostni del.

Po veri, v treh Češena si Marija! se reče:

- I. Kteri naj nam razsvetli um.**
- II. Kteri naj nam okrepi pamet.**
- III. Kteri naj nam omeči voljo.**
 - 1. Kteri je za nas kerav pot potil.**
 - 2. Kteri je za nas bičan (gajzljan) bil.**

3. Kteri je za nas s ternjem kronan bil.
4. Kteri je za nas težki križ nesil.
5. Kteri je za nas križan bil.

Častiti del.

Po veri, v treh Češena si Marija! se reče:

- I. Kteri naj nam vodi naše misli.
 - II. Kteri naj nam vodi naše besede.
 - III. Kteri naj nam vodi naše djanje.
1. Kteri je od smerti vstal.
 2. Kteri je v nebesa šel.
 3. Kteri je sv. Duha poslal.
 4. Kteri te je v nebesa vzel.
 5. Kteri te je v nebesih kronal.

Francišskanski roženkranc.

Poleg tih treh delov sv. roženkranca je franciškanam navaden še sledeči, imenovan „Serafinski roženkranc“ s sedmerimi skrivnostmi, in se tako moli:

Po veri, v treh Češena si Marija! se reče:

- I. Kteri nam daj pravo vero.
- II. Kteri nam daj terdno upanje.
- III. Kteri nam daj popolnoma ljubezen.

1. Kteriga si Devica spočela.
2. Kteriga si Devica v obiskovanji Elizabete nosila.
3. Kteriga si Devica rodila.
4. Kteriga so trije Kralji molili.
5. Kteriga si Devica po tridnevnim iskanji v tempeljnu najšla.
6. Kteri se ti je po smerti častitljiv prikazal.
7. Kteri te je v nebesa vzel in kronal.

Z g o d b a

franciškanskiga roženkranca.

Začetek Serafinskiga ali franciškanskiga roženkranca v spomin sedmeriga veselja prečiste Device Matere Marije popisuje O. Luka Vading tako: (Tom. X. pag. 62. n. 8.)

Leta 1422 je stopil v red manjših bratov sv. Franciška blag mladeneč, ki je od mladih nog Marijo na svojim domu takole častil: Imel je fantek v svoji izbici podobo Matere Božje iz lesu čedno čedno izrezljano, pred katero je pogostama poklekal, jo milo pogledaval, in se v njeno varstvo priporočal. De bi svojo ljubezen Marii, svoji

materi, še bolj skazal, je hodil na domači vert, ali tud po polji, in kjerkoli je cvetlic najšel, jih je utergal, v venec spletal, vesel domú tekkel, in ga poštljivo Marii na glavo položil. Tako je delal več let vsak dan zapored.

De bi mu Marija pokazala, kako ljubo ji je tako počesevanje in venčanje, mu sprosi od Jezusa gnado, ki mu pravi: stopi v red sv. Franciška, de v njem keršansko popolnamost dosežeš. Mladeneč posluša notranji glas, gre do bližnjiga samostana, in sprosi, de ga v redovniško suknjo oblečejo.

Svojiga noviga stanú, akoravno več let navadne pobožnosti ne opravlja, to je, cvetlic ne nabira, jih v venček ne spleta in ga Marii na glavo ne poklada, je naš mladeneč le vender vesel, in njegovi predniki so prav zadovoljni z njim. Le skušnjavcu ni prav, de je mladeneč svojiga redovniškiga stanú vesel. Začne mu pritiskati s skušnjava, ter mu navdihuje, de je njegovo življenje sicer lepo in hvale vredno, ter bogoljubno živi in Marijo sicer časti, ali tako lepo in priserčno jo vender v samostanu ne časti, kot jo je na svojim domu

častil, ter je cvetlice nabiral, jih v venčik spletal in ga Marii daroval. Bogu je pa ljubo, de se Marija tud po zunanje časti, torej sleci kuto, mu pravi hudi duh, in verni se na dom, de zopet Marijo tako venčaš, kot si jo venčal iz mladih nog.

Po skušnjavcu zmoteni mladenec skle-
ne red zapustiti, in misli k predniku se po-
dati, mu naznanit, de iz reda stopi. Ko
za kljuko derži, de bi šel iz svoje celice
naznanit svoj izhod, glej čudo! Marija sa-
ma, prečista Devica, v podobi častitljive
gospé pred mladenča stopi, in ga prijazno
nagovori: Kam hočeš iti, moj sin? le skuš-
njavec te je zmotil, de misliš red zapustiti
in se na svoj dom verniti, de bi cvetlice
nabiral, jih v venčik spletal in ž njim svo-
jo podobo Matere Božje venčal; pa glej,
moj sin! jest sama sim tista Marija, ktero
si ti tolikokrat s cvetlicami venčal, in rečem
ti, ne poslušaj skušnjavca, ostani v redu,
in ker meni v samostanu iz zvenljivih cvet-
lic, ki se še ob vsakim času dobiti ne mo-
rejo, tukej venčika ne spletaš, tako te ho-
čem pa jest sama naučiti mi drug venčik,
sostavljen iz angelskiga pozdravljenja, sple-
tati, in ako mi bodeš tega vsaki dan sple-

tel, mi bo on veliko ljubši od uniga iz zvenljivih cvetlic, pa tud za te veliko zaslužljivši. Poslušaj torej, moj sin! in od dans naprej meni ljubi venček spletaj takole:

„1. Moli en Očenaš in za njim 10 Češenasmarij v spomin tistiga mojiga veselja, ki sim ga občutila, ko mi je bil angel Gabriel češenje prinesel, de bom večno Bese do spočela in Kristusova mati postala. 2. Moli zopet en Očenaš in 10 Češenasmarij v spomin tistiga mojiga veselja, ko sim v Judovske hribe popotovala svojo teto Elizabeto obiskat, in me je ona za Božjo Mater počastila. 3. Ravno tako me pozdravi v spomin tistiga mojiga neizmerniga veselja, ki sim ga okusila, ko sim v betlehenskem hlevu svojiga sina Jezusa brez vsih težav rodila in tud po porodu devica neomadežana ostala. 4. Ravno tako me pozdravi v spomin tistiga mojiga veselja, ki me je prešinilo, ko so bili trije kralji iz Jutroviga peršli, in so mojiga Sina za praviga Boga molili. 5. Ravno tako me pozdravi v spomin tistiga mojiga veselja, ki me je obšlo, ko sim svojiga Sina v tempelju po tridnevnim iskanji najšla, ker prej sim britko žalovala ter bala sim se, de ga

ne bom nikdar več nazaj dobila. 6. Ravno tako me pozdravi v spomin tistiga mojiga neskončniga veselja, ki sim ga okusila, ko se mi je moj Sin po svojim vstajenji od smerti častitljiv prikazal. 7. In zadnjič pozdravi me v spomin tistiga veselja, ki mi je došlo, ko so me angeli s toliko častjo in slavo v nebesa nesli.“

„Mi boš tako, kakor sim te zdey naučila, vsaki dan venčik spletal, veliko ljubši mi bo od uniga iz zvenljivih cvetlic, za te bo pa obilnišiga zasluženja.“

Marija zdey zgine, mladenču skušnjava odide in silno je vesel. Ne zapusti svoje celice, temuč naravnost poklekne in pobožno moli novi roženkranc, kakor ga je Marija naučila, ter zaporedama imenovane skrivnosti v „Češena si Marija“ vpleta.

Ker novinca le nenavadno dolgo nikjer zagledati ni, gre njegov duhovni učenik (o. magister) za njim pogledat. Ko pred njegovo celico pride, tiho postoji, in pri špranji skoz vrata vidi novinca klečati, pri njem pa angela v nebeški svetlobi stati, ki zlato nitko v rokah ima; oče magister vidi na dalje, de kakor hitro novinec nekaj zgovarja, angel prelepe cvetlice na nitko po-

laga in vsako posebej priveže, za vsako deseto cvetlico pa zlato lilijo vloži, in tako angel iz nar lepših cvetlic dolgo kito splete, ki jo zadnjič v venec stisne in ga novincu na glavo položi. Nebeški duh zdej zgine, in oče magister vrata odpre in prijazno novinca nagovori, kaj je li tako dolgo v celi-ci delal. Novinec pohlevno odgovori, de molil je novi roženkranc, ki moliti ga je malo prej sama Marija naučila in pripoveduje celo prigodbo in prikazen. Oče magister novinca v počeševanju Device Marije poterdi, in ga opominja stanovitno novo pobožnost nji v čast opravljati, ter zagotavlja, de to novo pozdravljanje bo Marii močno všeč, njemu pa silno koristno.

Ino res, ko je naš novinec leto poskušnje prestal in slovesne obljube storil, je bil s svojim sonovincam v drug samostan prestavljen. Ko tje gresta, molita po potu novi roženkranc in še šeptaje ga, prideta v gost gojzd, kjer ju tolovaji napadejo, kateri jima žugajo, ju obesiti, ako ne pove-sta, kje sta tisto lepo deklico pustila, ki jih je do gojzda spremila. Pobožna redovnika krepko odgovarjata, de nista nobene deklice vidila; ali tolovaji svojo terdijo, de so

deklico sredi med njima vidili. Zgrabijo ju torej, in vsaciga posebej k drevesu privežejo in terpinčijo, naj bi po mukah primorana povedala, kje sta uno lepo deklico pustila.

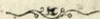
V ti stiski in muki, ko je bilo zastonj človeške pomoči pričakovati, se Marija sama za redovnika potegne, ter se v zraku vsim tolovajem in menihama vidna prikaže, in tolovaje posvari, de njene služabnike nezasluženo terpinčijo, ker le ona, ne pa kaka druga posvetna deklica ju je po potu spremljevala, ko sta ji v čast toliko prijeten roženkranc molila.

De je ta čudna prikazen tolovaje na moč ostrašila, meniha pa silno razveselila, ni treba opomniti. Tako prestrašeni so tolovaji, de ne le naglama meniha odvežejo, temuč tud na kolena padejo, jih odpušanja prosijo, in skesani z menihama popotujejo do samostana, kamor gresta, in ondi ponižno prosijo, de bi bili v red sprejeti, ker sklenili so za dopernešene hudobije pokoro delati, in Marijo častiti, ktero so z lastnimi očmi v oblaku vidili.

Ko se je ta čudež, nad dvema menihama in nad tolovaji storjen, razglasil, se je

pobožnost, Marijo s tem novim roženkrancam častiti, med frančiškani nar pervo vpe-
ljala, sčasama se pa tud drugod razširila.

Papež Leon X. so s svojim razpisam „Exponi nobis“ 14. kimovca 1517 ta roženkranc poterdili, in frančiškanam, ki ga molijo, popolnoma odpustek dodelili. Ker so pa vsi pervimu redu dodeljeni odpustki tud tretjemu redu v zadobitev odperti, tud tercijarji popolnoma odpustek, ki je na obmo-
ljenje frančiškanskiga ali serafinskiga roženkranca dodeljen, vsaki dan zadobiti za-
morejo, ako ga vsaki dan molijo. (Feraris tom. 5. tit. Indulgentia, art. 5. n. 10.)

Lavretanske litanije.

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Oče nebeški, vsigamogočni Bog,
Sin, vsiga sveta rešnji Bog,
Sveti Duh, resnični Bog,
Sveta Trojica, en sam Bog,

} usmili se
nas!

Sv. Marija,
 Sv. Mati Božja,
 Sv. devic Devica,
 Mati Kristusova,
 Mati milosti Božje,
 Mati prečista,
 Mati brez madeža,
 Mati nedolžna,
 Mati presveta,
 Mati ljubeznjiva,
 Mati prečudna,
 Mati našiga Stvarnika,
 Mati našiga Odrešenika,
 Devica modra,
 Devica častitljiva,
 Devica pohvaljena,
 Devica mogočna,
 Devica usmiljena,
 Devica verna,
 Podoba pravice,
 Sedež modrosti Božje,
 Začetek našiga veselja,
 Posoda duhovna,
 Posoda častitljiva,
 Posoda vse svetosti,
 Skrivnostna roža,
 Turn kralja Davida,
 Turn slonokosteni,

za nas Bo-
 ga prosi!

Hiša zlata,
 Skrinja mirú in sprave,
 Vrata nebeške,
 Zgodnja danica,
 Zdravje bolnikov,
 Pribežališe grešnikov,
 Tolažnica žalostnih,
 Pomoč kristjanov,
 Kraljica angelov,
 Kraljica očakov,
 Kraljica prerokov,
 Kraljica aposteljnov,
 Kraljica marternikov,
 Kraljica spoznovavcov,
 Kraljica devic,
 Kraljica vsih svetnikov,
 Kraljica brez madeža izvirni-
 ga greha spočeta,

za nas Bo-
 ga prosi!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
 zanesi nam, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
 usliši nas, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
 usmili se nas, o Gospod!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Oče naš. Češena si Marija.

M o l i t v e.

Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta Božja porodnica! ne zaverzi naših prošenj v naših potrebah, temuč reši nas vselej od vsih nevarnost. O častitljiva in žegnana Devica; naša Gospá; naša srednica; naša besednica; naša pomočnica! S svojim Sinam nas spravi, svojimu Sinu nas priporoči, svojimu Sinu nas izroči.

Ů. Prosi za nas sveta Božja porodnica!
O. De bomo vredni obljub Kristusovih.

M o l i m o.

Dodeli nam, svojim služabnikom, prosimo, Gospod Bog! de vedno zdravje na duši in na telesu uživamo, in de bomo po častitih prošnjah presvete Marije vselej device od sedanje žalosti rešeni in večniga veselja deležni.

Češena bodi, kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češena! K tebi vpijemo zapušeni Evini otroci, k tebi zdihujemo žalostni in objokani v ti dolini solz. Oh, oberni tedaj, naša pomočnica! svoje milostljive oči v nas, in pokaži nam po tim revnim življenji Jezusa, žegnani sad svojiga telesa, o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

Ÿ. Prosi za nas sveta Božja porodnica!
O. De bomo vredni obljub Kristusovih.

M o l i m o.

Vsigamogočni večni Bog! ki si dušo in telo častite Device Matere Marije, de bi vredno prebivališa tvojiga Sina biti zaslužila, s pripomočjo svetiga Duha pripravil, daj, de bomo, ki se njeniga spomina veselimo, po njenih milostljivih prošnjah od prihodnjih zlegov in večne smerti rešeni.

K svetimu Jožefu.

Glejte, zvesti in modri hlapec, kteriga je postavil Gospod čez svojo družino.

Ÿ. Prosi za nas sveti Jožef!

O. De bomo vredni obljub Kristusovih.

M o l i m o.

Naj nam, prosimo, Gospod! zasluženje ženina tvoje presvete Matere Marije pomaga, de, kar naša slabost ne premore, nam bo-
de po njegovih prošnjah dodeljeno.

Za vse potrebe.

Ponižno, Gospod, te prosimo, razveži po svoji milosti naših grehov vezi, in ohrani po prošnjah svoje izvoljene matere ljube Device Marije, in vsih svetnikov, nas svoje služabnike, naše dobrotnike in naše pohištvo v vsi svetosti; tudi očisti vso našo rodovino in

naše prijatle od hudobe in grehov,
in napolni jih z lepimi čednostmi;
dodeli nam mir in zdravje; odver-
ni od naš vidne in nevidne sovraž-
nike, in odženi vse hude želje;
daj nam zdravo vreme in dobro
letino; skaži milost našim prijat-
lam in neprijatlam, in obvaruj ta
kraj (faro) z vsimi, kateri v njem
(njej) prebivajo, kuge, lakote,
vojske, ognja, potresa, povodnji,
in dodeli milostljivo vsim vernim
keršenikam, živim in mertvim v
nebeškim kraljestvu večno življe-
nje, mir in pokoj. Obvari našiga
papeža I., našiga škofa I., našiga
svitliga cesarja I., in vso našo du-
hovsko in deželsko gosposko, in
vse keršansko ljudstvo vsih nadlog
in vsiga zlega. In tvoj žegen pri-
di z nebes doli na nas, in bodi
vselej nad nami. Po Gospodu na-
šim, Jezusu Kristusu, Sinu tvojim,

kteri s teboj živi in kraljuje v edinstnosti svetiga Duha Bog vekomaj. Amen.

Ÿ. Božja pomoč ostani vselej pri nas.

O. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. (petkrat.)

Modri izreki sv. očetu Francišku navadni.

(Svetujem ti, beri jih večkrat, de v čednostih porasteš in se greha varuješ.)

1. Orožje, s katerim se navadno čista duša umori, so: pogled, odgovor, poprijemanje, poljubljeji.

2. Kdor v samoto gre, se nima vojskovati ne z očmi, ne z ušesi, ne z jezikam.

3. Preljubeznjivi! v tej žalostni dolini solz naj nam ne bo nobena reč tako draga in ljuba, de bi vse svoje serce nanjo navezovali.

4. Beži pred svetam, ako hočeš biti svet. Si li ti svet, te svet ne bo veselil.

5. Beži, molči in poterpi.

6. Ako se ti izgovarjaš, te Bog toži; se pa ti sam tožiš, te Bog izgovarja.

7. Ni popolnoma dober, ki med hudobnimi dober biti ne zamore.

8. Skušnjava, v katero ne privoliš, ni greh; ona ti je le v lepo priložnost, de se v čednosti poterdiš.

9. Ljubezen vse téžko zljajša, in vse grénko slajša.

10. Ljubezen Božja ni nikdar lena.

11. Lepa obleka, priložnost, pijača, jed, lenoba, spanje pamet zmotijo in poželjivost pasejo.

12. Ko rečem: Češena si Marija, se nebesa smejejo, angeli veselijo, svet se raduje, pekel trese, hudiči pa bežijo.

13. Kakor se vosk raztopi pri ognji in veter prah razžene, tako se vsa truma hudobnih duhov razkropi, ko Marijo zakličem.

14. V nevarnostih, v stiskah, v dvomih, kliči Marijo, misli na Marijo; zgovarjaj jo v sercu, zgovarjaj jo z ustmi, in de se njene mogočne priprošnje vredniga storiš, posnemaj njene zglede.

15. Vsaka stvar je veliko menj vredna, kot Bog, ki je stvarnik tvojiga serca.

16. Gorje tebi, ako dobro, katero z besedo zidaš, z zgledam podiraš.

17. Kako boš li drugim luč sveta, ker si sam sebi temen?

18. V bolnišnici ne bo vpitja, ako je bolnik poterpežljiv, in bolnišničar ljubeznjiv.

19. Ne more biti prijatelj Božji, ki ni prijatelj svete molitve.

20. Služabnik Gospodov voljno terpi, malo govori, in veliko za Kristusa dela.

21. Ne prednika, le sebe slepi podložen, ki pravi: ne morem, ko bi mogel reči: **nočem.**

22. Kdor nima svojiga prednika namesto Boga, tega tud Bog nima za svojiga sina.

Večne resnice.

Premišljevanje večnih resnic je nar boljši pripravljajanje za smert.

Postavim jih tukej, de jih beri, pa tako beri, de si jih v sok in mozg spremeniš.

1. Le **eno** dušo imam. Ako to zgubim, kako menjo bom zanjo dal?

2. Le **enkrat** mi je umreti. Kdaj, ktero leto, kteri mesec, kteri dan, ktero uro, ktero minuto, ne vem; kako, po dolgi ali kratki bolezni, ali naglama mertuda zadet, ne vem; le to vem, de mi je le enkrat umreti, in če bo takrat nesrečna moja smert, bo nesrečna za celo večnost.

3. Le **eniga** sodnika bom po smerti imel. Ako me bo ta obsodil, se mi bo nemogoče na višji sodnijo oberniti, de bi mi zgubljeno pravdo prisodila;

od tega nar višjiga sodnika se ne prosi nikamor za presojo.

4. Nebesa so le **ene**. Ako ne bom vanje vzet, me le pekel čaka.

5. Večnost je večna, pa dvojna, ena srečna, druga nesrečna.

6. Sodbo bom zaslišal le **eno**; ako ne te: pridite blagodarjeni mojiga očeta, gotovo bom slišal uno: poberite se spred mene, vi prekleti, v večni ogenj.

7. Boga imam le **eniga**; ako njemu s celiga serca ne služim, sim sužen hudiča in njegov služabnik.

8. Jezusa **Odrešenika** imam le **eniga**; ako ga zdej ne poslušam, ko me kliče, me tud ne bo slišal, ko ga bom jest klical, in k mojimu pogubljenju se bo milo jokalo.

9. Le **eno** je gotovo, kar me čaka, ali večno dobro, ali večno hudo. Vekomaj pri Bogu, ali pa vekomaj pri hudiču biti; vekomaj s Kristusam ali pa vekomaj z luciferjem prebi-

vati; vekomaj z zvoljenimi svete pesmi prepevati, ali pa vekomaj s pogubljenimi tuliti; vekomaj čast uživati, ali pa vekomaj terpljenje požirati; vekomaj v nebesih se veseliti, ali pa vekomaj v peklu goreti; duša moja! vedi, de to ni nikakor majhna reč! Ako se ne pogubiš, pravi sv. oče Bernard, je gotovo, de se zveličaš, in ako se ne zveličaš, je gotovo, de se pogubiš, sej po vesoljni sodbi ne bo tretjiga kraja, kamor bi tvoja duša priti mogla.

Moj sv. oče Frančišek, je na pečini Alvernske gore, ločen od vsake žive duše, ktera bi ga kaj motiti utegnila, zatopljen v premišljevanje, kaj bo ž njim po smerti, kam bo prišel, si mislil tako: Nebesa so nad menoj, pekel je pod menoj, in jest sim v sredi med njima. Ko se ga je ta misel prav živo polastila, si je prigo-varjal tako: Glej, Frančišek! kako veselo je nad tabo v nebesih,

in kako žalostno je pod tabo v peklu, — kako prijetno petje je gori, kako divje tulenje je doli. — Zgorej je Bog, ki z nebeškim veseljem svoje goste napaja, spodej je hudič, ki svoje prijatelje z grenkostjo zaliva, — zgorej je luč, ki nikdar ne ugasne, spodej je tema, ki se nikdar ne razjasne, — zgorej nad tabo so nebesa, spodej pod tabo je pekel — in ti Frančišek si na sredi, kam li boš prišel?

Enako je premišljevala pobožna Marjeta, Filipa III. španjskiga kralja žena. Ko se neki dan ta bogoljubna gospa po svoji dvorani sprehaja, zagleda na steni neko podobo, pred katero obstoji, in jo tako pazljivo ogleduje, de blede prihaja in ji solze v oči priigrado. Hočeš zvediti, ljuba duša! kaj je kazala ta podoba? Glej, zmalane so bile na nji dve lestvici. Ena je bila silno oska, ster-mo postavljena je segla od zemlje do

nebes, in po nji so si neke dušice s pomočjo svojiga zvestiga angela varha z velikim trudam pomagale. Druga lestvica je segala od zemlje v dno pekla, bila je nagnjeno položena, prostorna, široka in lepo vglajena, smeja se, norčuje, med petjem in vriskam so se cele trume mladih in starih, moških in ženskih, gosposkih in kmečkih navpik, kakor za veselje dervile.

Pobožna kraljica, ki to podobo ogleduje, britke solze toči, in vprašana, zakaj se solzi, odgovori: Oj! kako bi se ne solzila, sej na tem razpotji, akoravno sim kraljica, se tud jest znajdem, in ker ne vem, po kateri lestvici v večnost pojdem, ali po tij, ki v nebesa derži, ali po tij, ki v pekel pelje, zato se solzim. Marjeta! je globoko zdihovala, kaj bo li s tabo? se boš zveličala, ali se boš pogubila? boš prišla v nebesa, ali boš prišla v pekel?

Sveta Marija Magdalena Pacijska, ki je bolj po angelsko, kot po človeško živela, v smertni sobi na pomoč stojčiga spovednika popraša, rekoč: **Kaj pravite, duhovni oče!** se bom li zveličala, ali se bom pogubila? Spovednik, ki taciga vprašanja od svetnice ni pričakoval, ji reče le to: **Neskončno je Božje usmiljenje**, zaupaj moja hči. **O res, neskončno je Božje usmiljenje**, pojema Magdalena, ali nebesa mi še ž njim niso zagotovljene, ako se tega usmiljenja po dobrih delih nisim vredna storila.

Duša moja! glej svetniki in svetnice, ki niso vedili, kam bodo prišli po smerti, so se bali, so se tresli, in ti, ki svetnikov v ojstrosti njihoviga življenja in pokore ne posnemaš, ti se ne boš bala, se ne boš tresla?

Gospod! v velikim strahu in trepetu sim zastran zveličanja svoje duše; ali od dans naprej me bo spremljal spomin

večnih resnic po vsih mojih potih, večne leta si bom k sercu jemal, in vekomaj ne bom grešil. Tako upam tud v tvojo gnado, de bom odsihmal pravilo tretjiga reda sv. Frančiška, kteriga nevreden ud sim, vse zvestejši in natančniši spolnoval, de si ne z obljubami, ampak z dobrimi deli zveličanje svoje duše zagotovim.

Sledeči zgled, ki sim ga že pred leti pri duhovnih vajah slišal, utegne, ljuba duša! tvojo pri branji večnih resnic spočeto gorečnost, de boš le za svoje zveličanje skerbela, silno pospešiti. Zgled je pa ta:

Dva grofa sta bila že v prvi mladosti velika prijatla, hodila sta namreč skupaj v šolo. Ko visoke šole doveršita, gre eden v kraljevo službo, in postane v malo letih prvi kraljevi služabnik, imeniten in mogočen gospod, drugi gre pa v samostan in postane reven menih.

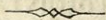
Leta in leta pretečejo, kar se vidila nista; ali enkrat se le vender pripeti, de

se na nekim potu srečata, bistro pogledata in se urno za prijatla že iz prve mladosti spoznata. Ta, ki je bil imeniten gospod, bogato oblečen in dobro rejen, ko zagleda in spozna svojiga prijatla v rujavo suknjo oblečeniga, bosiga, blediga, ga poln usmiljenja takole nagovori: Prijatelj! ti si pravo pot zgrešil in svojo srečo si zapravil; zakaj li nisi šel po doveršenih visokih šolah z mano v kraljevo službo, in bi bil s svojo prebrisano glavico imeniten gospod, kakor sim jest; ne bilo bi ti treba v rujavo in še zakerpano halo ogernjenimu in bosimu hoditi in mende tud terpeti, ker si tako bled in suh; smiliš se mi ubožec, ker si svojo srečo zapravil. Ko imenitni gospod obmolkne, pa naš menih za besedo poprime: Prijatelj! mu reče, če sim jo jest zgrešil, sim jo zgrešil za kratek čas, za 20, 30, k večimu za 50 let; ali če si jo ti zgrešil, si jo zgrešil ne za 50 let, ti si jo zgrešil za celo večnost. Ravno to moje uboštvo, v katerim me vidiš, upam, de

me bo za celo večnost v nebesa pripravilo, ker tebe tvoja imenitna služba in bogatija le v nevarnost postavlja, se vekomaj pogubiti. Postaviva pa, de sim se jest v 50 letih pri svojim uboštvu zveličal, ti pa v 50 letih pri svojim bogastvu se pogubil, povej mi, kateri naju je svojo pravo srečo zgrešil, jest ali ti? — Na sodnji dan se bova vidila, in takrat se bo spoznalo, kateri je prav imel, jest ali ti.

Tako naš menih imenitnemu gospodu, svojimu nekdanjimu prijatlu iz prve mladosti, resnobo govori in po serčnim objemu se zamišljeno ločita.

De v gorečnosti, le za svojo dušo skrbeti, bolj rasteš, vnemaj se z besedami sv. očeta Franciška: Slast je kratka, kazen pa večna; terpljenje je majhno, čast brezkončna. Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.

Sveti križev pot.

Molitev pred svetim Križevim potam.

M o l i m o .

Začni, prosimo, Gospod, s svojim duham naše djanje, in sprem-ljaj ga s svojo sveto pomočjo, de se vse naše molitve in dela vselej iz Tebe začno, in iz Tebe začete tudi v Tebi dokončajo. Po Kri-stusu Gospodu našim. Amen.

Darovanje

svetiga Križeviga pota.

O moj dobrotljivi Jezus! ljubim Te čez vse, ker si večna dobrota

in brezkončna milost. Žal mi je iz celiga serca, de sim kdej Tebe, o nar veči dobrotā! razžalil. Darujem Ti ta sveti Križev pot k Tvoji časti v spomin tistiga težavniga pota, po katerim si zavoljo mene uboziga grešnika hodil. Želim se vsih odpustkov vdeležiti, kateri so za sveti Križev pot podeljeni, torej tud želim, vse tako opraviti, kar in kakor je k zadoblenju odpustkov storiti potreba. Prosim Te, o Jezus! dodeli mi gnado in moč, de s tim svetim Križevim potam v tem življenji tvojo milost, v prihodnjim pa večno veselje zaslužiti zamorem. Amen.*)

*) Na obiskovanje sv. Križeviga pota je več popolnoma in veliko nepopolnoma odpustkov podeljenih, ktere vse, ako si v gnadi Božji, z enim samim obiskovanjem za se in pa za duše v vicah zadobiti zamoreš. Ker je pa za te en popolnoma odpustek zadost, si tega za se sprosi, vse druge daruj pa dušam v vicah. Kterim? Ti sam nar bolje veš. Imenuj na tihim te duše

I. štacijon.

Jezus je k smerti obsojen.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli prečudno ponižnost svojiga nedolžniga Jezusa, s katero je On krivično sodbo brez vsiga izgovarjanja poslušal, in sprejel. Tvoji grehi so ti-te lažnjive in krivične priče, ktere so sodbo podpisale. Hudoba tvojiga jezika, s katero si se večkrat zoper Boga, in svojiga bližnjiga pregrešil, je sodnika oslepila, de je nedolžniga Jezusa k smerti obsodil. Oiberni se tedej k njemu, jokaj in zdihni bolj s sercam, kakor z ustmi:

O moj ljubeznjivi Jezus! kako nezmerna je tvoja ljubezen proti meni, ubogimu grešniku! Boš li tedej za nevredno (hudobno) stvar

prej, ko se pred prvi štacijon podaš. K zadobljenju odpustkov sv. Križeviga pota je pa premišljevanje Jezusoviga terpljenja neogibljivo potrebno.

ječo, vervi, verige in tepenje terpel? in k taki grozovitni smerti obsojen? Oh! to je zadosti, raniti moje serce in objokovati vse pregrehe, ktere sim s svojim jezikam storil. Obžalujem jih tedej, in kličem k Tebi: O moj Jezus! usmiljenje, prosim Te, usmiljenje in milost, o Jezus!

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

II. štacijon.

Jezus vzame križ na svoje rame.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.
O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli, s kakšnim veseljem in zadovoljnim sercam dobrotljivi Jezus sveti križ objame, in kako poterpežljivo tepenje in suvanje malopridniga ljudstva prenaša! Ti pa poln nevolje in nepoterpežljivosti bežiš pred križem, kar je mogoče! Kaj ne veš, de se ne more brez

križa nebeško veselje zadobiti? Oh! objokuj svojo slepoto, obrni se k svojimu Gospodu, zdihni in reci k njemu:

Ne Tebi, o Jezus! temuč meni se spodobi križ. O težki križ! kteriga so moji grehi Tebi naložili. O ljubeznjivi Jezus! dodeli meni svojo gnado in moč, vse križe objeti, ktere sim s svojimi grehi zaslužil. Stori, de bom svoj križ voljno objel, in se tako od svetá ločil; daj mi tako ljubezen do križa, de bom vselej s tvojo služabnico sv. Terezijo vošil in želel: terpeti ali umreti; umreti ali terpeti.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

III. štacijon.

Jezus pade prvič pod križem.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.
O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Poglej, in premisli, kako tvoj Jezus, zavoljo tolikanj prelite kervi ves oslavljen, prvič na zemljo pade. Oh! kako je s pestmi bit, z nogami poteptan in suvan! Vender ni žalovanja ali nevolje iz njegovih ust slišati. Ti pa tarnáš in tožiš, če le majhen križ občutiš, ali zoperno besedo slišiš. Oh! sovraži svojo nepoterpežljivost, svoj napuh in svojo nečimernost; zdihni k Jezusu:

O ljubeznjivi Jezus! poglej, jest nar bolj zaverženi grešnik klečim pred tvojimi nogami. Oh, kolikrat, in v kako velike grehe sim padel! kolikrat sim se v globočino hudobije pogreznil! O Jezus, stegni svoje rame, podaj mi svoje roke! Pomoč, o Jezus! pomoči per Tebi išem, de ves čas svojiga življenja nikdar nikoli v smertni greh ne padem, in de tako v svoji zadnji uri zveličanje upati zamorem.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

IV. štacijon.

Jezus sreča svojo žalostno Mater.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Oh, kako veliko žalost in bolečino je občutilo serce Jezusovo! Oh, s kakšno grenkostjo in žalostjo je bilo napolnjeno Mariino serce, kader sta se srečala! Poslušaj, o nehvaležna duša! Kaj ti je storil moj Sin? kliče k tebi Marija. — Kaj hudiga ti je storila moja Mati? te vpraša Jezus. Oh! zapusti že enkrat svoje grehe, zavoljo katerih midva tako žalost in martro terpiva. O grešnik! kaj praviš k temu? Reci tedej, in zdihni s svojim sercam:

O božji Sin Marije! o presveta Mati mojiga ljubeznjiviga Jezusa! ves potert in ponižan klečim per vajinih nogah. Jest sim tisti zdajavic, s svojimi grehi sim brusil meč, kateri je vajino serce ranil.

Oh! meni je iz serca žal; prosim vaji, odpustita mi. Milost, o Jezus! milost, o Marija! Po svoji veliki milosti mi dodelita gnado, de nikdar več ne bom grešil, temuč de bom vajino grenko terpljenje in žalost noč in dan premišljeval in objokoval.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu! Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

V. štacijon.

Simon iz Cirene pomaga Jezusu križ nesti.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Spomni se, de si ti tisti Simon, kteri si nečimernosti svetá in sladnostim svojih počutkov ves podveržen, ki svoje križe, ne iz serca, temuč le, ker se jih ubraniti ne moreš, z veliko nevoljo nosiš. Oh! zbudi že enkrat svoje serce, in usmili se svojiga tako obloženiga Zveličarja. Sprejmi radovoljno vse križe in

nadloge, ktere ti bo tvoj ljubeznjivi Oče poslal. Terdno skleni, ne samo vse zopernosti s poterpežljivostjo prenašati, temuč tud svojimu Bogu zanje hvaležniga se skazovati; prosi ga tako le:

O ljubeznjivi Jezus! zahvalim Te za toliko perložnost, ktero mi daš, de bi za-te terpeti, in za-se kaj zaslužiti zamogel. O, moj Bog! daj mi gnado, vse, kar se mi bo v tem življenji težkiga pergodilo, s poterpežljivim sercam prenesti, in s tem večniga veselja se vdeležiti. Stori, o Jezus! de bom tukej s Teboj jokal in terpel, potlej pa s teboj v nebesih gospodoval. Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

VI. štacijon.

Veronika podá Jezusu potni pert.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Poglej, in premisli v tem pertu sveto obličje svojiga Zveličarja! Ljubi Jezusa, in s to ljubeznijo vtisni njegov obraz v svoje serce. O kako srečen boš, ako boš z Jezusovim obrazam v svojim sercu živel, in ž njim v večnost pojdeš! De tedej to gnado zadobiš, prosi svojiga Boga in reci:

O moj žalostni Jezus! prosim Te, vtisni v moje serce sveti obraz svojiga obličja, de bom brez nehanja na Te mislil, noč in dan tvoje grenko terpljenje pred očmi imel, in svoje grehe objokoval. O Jezus! s kruham tvojiga terpljenja hočem svojo dušo nasitovati, in moje oči bodo vselej solze točile nad mojimi pregrehami.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

VII. štacijon.

Jezus pade drugič pod križem.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli, kako Jezus, tvoj Bog in Gospod, zopet na zemlji leži, ves oslavljen od velike bolečine, zmartran in zaničevan od sovražnikov. Premisli, de tvoja prevzetnost je Jezusa poterla, in ga na zemljo vergla, ter je prenesti ne more. Oh, zapusti svojo ošabnost, ne bodi več tako napuhnjen! Spokori se, in skleni ponižnejši biti. Reci s skesanim sercam:

O prečastitljivi Jezus! akoravno vidim, de na zemlji pod težo križa ležiš; vender Te molim in častim, kakor svojiga mogočniga, večniga Boga. Prosim Te, poteri moj napuh, vzemi iz mojiga serca vso ošabnost, de bom svojo nečimernost spoznal, vse zasramovanje

s tako Tebi dopadljivo ponižnostjo sprejemal, de bom s tem gnado zadobil, tudi s Teboj v nebeškim kraljestvu povikšan biti.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

VIII. štacijon.

Jezus tolaži jeruzalemske žene.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.
O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli, in prevdari v svojim sercu, kako veliko vzroka imaš jokati in žalovati; prvič zavoljo svojiga ljubeznjiviga Jezusa, kateri zavoljo tebe toliko terpi; drugič sam nad seboj, ker tako nehvaležen ostaneš, in ne nehaš njega žaliti. Kako moreš v premišljevanji njegove grozovitne martre terdovraten biti? Poglej, kako milostljiviga in ljubeznjiviga se Jezus tem revnim ženam skaže! vzemi k njemu svoje zaupanje, in zdihni iz serca:

O moj ljubeznjivi Jezus! Oh! kako je to, de se moje serce ne raztopi od solz velike žalosti? Solze, o Jezus! prosim, solzé prave pokore, in serčniga usmiljenja mi daj, de z objokanimi očmi in s skesanim sercam tiste gnade deležen postanem, ktero si tem revnim ženam skazal. Oh, Jezus! ne obrni od mene svojih milostljivih oči; poglej me uboziga grešnika, de bom tud jest poln tolažila na zadnjo uro Tebe mogel viditi.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

IX. štacijon.

Jezus pade tretjič pod križem.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Oh, s kako veliko bolečino je Jezus že tretjič pod križem padel! Premisli, kako je Jezus, On krotka in ne-

dolžna ovčica, od judov in ajdov, kakor od steklih volkov tepen, suvan, sem ter tje po terdih kamnih vlačem. **O** nesrečni greh, ki samiga Sinu Božjiga tako grozovitno martraš! **O** grešnik, ni morebiti tvoj ves poterti in zmartrani včlovečeni **Bog** vreden tvojih solz? **Oh!** reci tedej ves objokan:

O vsigamogočni **Bog!** kateri nebo in zemljo z enim perstam deržiš, kdo **Te** je tako neusmiljeno vergel? **Oh!** nobeden drug ne, kakor moja pregreha, v katero sim tolikrat zopet padel. Moja hudoba ni jenjala grešiti, in zato se je množilo tvoje terpljenje. Tode poglej, o **Jezus!** per tvojih nogah zdej klečim s skesanim sercam, in terdno sklenem, svoji hudobii konec storiti. Z objokanimi očmi ti tavžent in tavžentkrat obljubim: nikdar več nočem grešiti. **O** moj **Bog!** nikdar več, nikdar več ne.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu.
Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

X. štacijon.

Jezusa slečejo in mu žolča piti dajo.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli, o duša! kako je Jezus zunej na svojim životu ves ranjen in stepen, tudi znotraj z grenkim žolčem martran. Poglej, kako On tvojo nesramožljivost, nespodobnost in nečimernost v oblačilu s svojo nagostjo plačuje, z žolčem pa tvojo požrešnost. Ali moreš svojiga Jezusa brez usmiljenja pogledati? Oh! verzi se k nogam svojiga oro-paniga Jezusa, in reci k njemu:

O žalostni Jezus! kako velik razločik je med Tabo in mano! Ti si ves ranjen, poln grenkosti, in ves s kervjo oblit; jest pa ves nečimern, poln sladnosti in veselja, ali saj tak želim biti. Oh, jest ni-

sim na pravim potu! O Jezus! pelji me Ti na pravo cesto. Stori, de mi bodo vse sladnosti tega svetá grenke in zoperne, de bom namesto njih želel tvoje terpljenje občutiti, in de tako vreden postanem, s Teboj večno veselje uživati. Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

XI. štačijon.

Jezus je na križ pribit.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.
O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli neizrečeno bolečino, ktero je dobrotljivi Jezus občutil, kader so judje njegovo meso, kite in žile z žeb-lji prevertali. Oh! kako je to, de se tvoje serce od žalosti ne razpoči, ker vidiš, de tvoji grehi tako neusmiljeno tvojiga Zveličarja martrajo? Saj zdaj toči solzé, obžaluj svoje grehe, in reci:

O dobrotljivi, zavoljo mene križani Jezus! vlij v moje serce strah in ljubezen do Tebe. In ker so moji grehi tisti žeblji, kateri so Tebe na križ perbili, stori s svojo gnado, de bodo vse moje hude želje, in občutki na tvoj križ nabiti in tamkej umorjeni, de bom v življenji in v smerti s Teboj križan, tudi s Teboj v nebesih večno kraljevati zamogel.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

XII. štacijon.

Jezus umerje na križi.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.

O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Odpri tukej svoje oči, in premišljuj svojiga z žeblji na križ perbitiga Jezusa. Poglej vse blede obličje Božje. Poslušaj, kako prosi odpušenja tistim, kateri ga križajo in žalijo. Razbojniku obljubi

nebeško kraljestvo, izroči svojo Mater Janezu, perporoči svojo dušo nebeškemu Očetu, poslednjič tud umerje z nagnjeno glavo. Tako je tedej moj Jezus umerl? Res, umerl je na križi, in zavoljo mene. O moja duša! kaj boš zdej počela? Oh! ne hodi proč, kakor le s ponižnim in skesanim sercam. Objemi križ, in zdihni k Jezusu:

O moj ljubeznjivi Zveličar! vem in spoznam, de so moji grehi tisti rabeljni, kateri so Tebe tako neusmiljeno umorili. Nobene gnade nisim vredin, ker sim Tebe križal. Pa kako veliko veselje in upanje občuti moja duša, kader Te slišim, tudi za tiste prositi, kateri so Te križali. Kaj hočem tedej za Te storiti, ker si Ti toliko zame storil? Poglej, o Jezus! jest sim perpravljen in voljan, vsim odpustiti, kateri so me kdež razžalili. Res, moj Bog! zavoljo tvoje lju-

bezni odpustim vsim, iz serca jih objamem, in jim želim vse dobrote skazati; in tako tudi upam ob svoji smertni uri tvoje vesele besede zaslišati: Še dans boš z menoj v paradižu.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

XIII. štacijon.

Jezus je s križa snet, in Marii v naročje položen.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.
O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli, kako ojster je bil meč, kateri je serce žalostne Matere prebodel, kader je ona svojiga mertviga Sina v svoje naročje vzela. Vidila je njega vsiga ranjeniga in kervaviga. O kakšno žalost in bolečino je ona tistikrat v svojim sercu občutila! Kteri meč pa je bil tako ojster, de je prebodel njeno serce?

Oh! greh je bil, kateri je Jezusu življenje vzel, in Marijno serce tako močno ranil. Objokuj tedej ta grozovitni greh. Skleni svoje solzé s solzami svoje žalostne Matere, in zdihni k nji tako le:

O Kraljica vsih marternikov! kdaj bom vreden, de bi prav zapopadel tvojo žalost in martro? Kdaj bom zadobil gnado, tvojo žalost v svojim sercu nositi in s teboj terpeti? **O velika Gospá!** sprosi mi to gnado, de noč in dan žalujem nad svojimi grehi, kateri so tebi tako žalost storili; de bom, ves skesan in spokorjen, v zaupanji in ljubezni za-te umerl, in po smerti s teboj večno živel.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu. Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

XIV. štacijon.

Jezus je v grob položen.

V. Molimo Te, o Kriste! in Te hvalimo.
O. Ker si s svojim križem svet odrešil.

Premisli tukej žalovanje, zdihovanje in jokanje Magdalene, Janeza in družih pobožnih duš, kader jim je bil Jezus odvzet, in v grob položen. Zlasti pa si k sercu vzemi težavo in grenko žalost Marije, njegove Matere, kader je bila zgubila iz naročja svojiga ljubeznjiviga Sina. V premišljevanji leté njene žalosti in njeniga terpljenja se moraš res sramovati, de si per obiskovanji tega Križeviga pota tako malo usmiljenja občutil. Oh! zbudi svoje serce saj zdej per tim zadnjim štacijonu. Kušni s častjo kamen svetiga groba: položi v duhu vanj svoje serce, in reci k svojimu mertvimu Jezusu:

O usmiljeni Jezus! kateri si tako kervavo pot iz ljubezni do mene

storil, v tem grobu ležijočiga Te
 častim in molim. Oh! želim in vo-
 šim Tebe v svojim sercu zapertiga
 imeti, de bi s Teboj sklenjen, po
 tem sv. Križevim potu k novimu
 življenju vstal, in se v tvoji gnadi
 iz tega sveta ločiti zamogel. Po
 zasluženji tvojiga terpljenja, kteri-
 ga sim premišljeval, mi dodeli, de
 bo na zadnjo uro tvoje sveto Reš-
 nje Telo moja popotnica; de bodo
 moje zadnje besede: **Jezus, Ma-
 rija, Jožef!** in de svoje zadnje
 zdihtovanje s tistim zdihtovanjem
 sklenem, s kterim si Ti na svetim
 križi svojo sveto dušo izdihnil. Daj
 mi z živo vero, s terdnim zau-
 panjem in z gorečo ljubeznijo s
 Teboj in zavoljo Tebe umreti, in
 potlej s Teboj na večne čase ži-
 veti. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu.
 Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas!

M o l i t e v.

Nebeški Oče, večni Bog! po-
tisti ljubezni, s katero si svojiga
Sina Jezusa Kristusa zavoljo mene
na svet poslal, in s katero je On
po svoji britki martri, in grenki
smerti mene odrešil, Ti darujem ta
sveti Križev pot, kateriga sim s
tvojo milostjo obiskal. Sprejmi to
pobožno opravilo k povikšanju svo-
je časti, v zahvalo za vse meni
in drugim podeljene gnade, za od-
pušanje grehov vesoljniga sveta,
za pomoč revnim dušam v vicah,
zlasti pa, za ktere sim v začetku
prosil. O milostljivi Oče nebeški!
poglej na obličje Kristusa svojiga
Sina, usliši glas njegove svete

kervi, in bodi milostljiv meni ubogimu grešniku. Amen.

(Prav storiš, ako zdej še 6 Očenašev in 6 Češenasmarij obmoliš.)

**Hvaljen bodi naš križani
Zveličar Jezus Kristus, in
njegova žalostna Mati Marija!**

P E S E M

per svetim Križevim potu.

Oh, pridite stvari!

Kaj, glejte se godí!

On, kter' nas vse živi:

Strašno za nas terpi.

1. štacijon.

Razgajžlan, zapljuvan,

In kronan, zasramvan;

Pred sodbo je peljan,

Nedolžno v smert izdan.

2. štacijon.

Glej, križ mu naložé
 Na ranjene ramé,
 Oh, Jagnje božje gré,
 In nese vsih dolgé.

3. štacijon.

Opešal je v močéh,
 Podré ga križ, naš greh,
 Vtopljen v svetá dolgéh
 Leží potert na tléh.

4. štacijon.

Oh, žalosten spomin!
 Ker sreča Mater Sin;
 Nji gre meč bolečín
 Do serca globočín.

5. štacijon.

Omagal Jezus je
 Od teže križeve;
 O Simon, prosim te,
 Ne brani križa se!

6. štacijon.

S pertam Veronika
 Obriše Jezusa;
 Spomin za to ji da
 Terpljenja britkiga.

7. štacijon.

Slabosti ves prevzét
 Pod križem pade spét;
 V pregrehah več živét'
 Nikar, o grešni svet!

8. štacijon.

Usmiljene žené!
 Ne jokajte za Mé;
 Točite za-se lé
 Spokornih serc solzé.

9. štacijon.

Oh, Jezus omedlí,
 Pod križem spet leží;
 Naj vender se zbudí,
 Kdor še v pregrehah spí!

10. štacijon.

Ko pride na gorô,
 Ga slečejo gerdó,
 Pijačo mu dajó,
 Ostudno in grenkó.

11. štacijon.

Na križ ga položé,
 Razpnó roke, nogé,
 Žebli mu zdaj nové
 Še rane naredé.

12. štacijon.

Na križi tam visí,
 Oh, sveta téče Krí!
 Za greh vsih ljudi
 Zveličar smert stori.

13. štacijon.

Marija, k teb' hitím,
 Tvoj'ga Sinú častím.
 Z vamà, dokler živím,
 Rad jokam in terpím.

14. štacijon.

Za naš greh mertviga
 Molímo Jezusa,
 In položímo ga
 V grob svojiga serca.

S k l e p.

Ljubimo, hval'mo naj
 Te, Jezus! vekomaj;
 Po tvoji smerti daj
 Nam priti v sveti raj!

K A Z A L O.

PERVI DEL.

Življenje sv. Frančiška.

	Stran.
1. Frančišek v mladosti	5
2. Frančišek se spreoberne	18
3. Frančišek roma v Rim	30
4. Frančišek misli cerkev sv. Damijana popraviti	35
5. Frančišek zasmehovan, preganjan, se zadnjič jerbšini odpové	42
6. Frančišek popravi 3 cerkve	55
7. Vstanovljenje perviga reda	67
8. Frančišek piše redovno pravilo, in sv. oče papež ga z besedo poterdijo	85
9. Perva redovna cerkev	96
10. Drugi red sv. Frančiška. Devica Klara.	107
11. Frančiškove apostolske hoje	119
12. Odpustek Porcijunkula	159
13. Papež Honori III. Frančiškovo redov- no pravilo s pismam poterdijo	173
14. Frančišek prejme Kristusove rane	184
15. Frančišek oboli	199

	Stran.
16. Francišek umerje v Porcijunkuli . .	213
17. Franciškov pogreb	223
18. Franciška svetnikom prištejejo . .	228

DRUGI DEL.

Zgodbe tretjiga reda sv. Franciška.

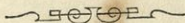
1. Kaj je tretji red sv. Franciška . .	239
2. Začetek tretjiga reda	241
3. Razširjanje tretjiga reda	251
4. Namen tretjiga reda	256
5. Redovno pravilo	259
6. Odpustki tretjemu redu podeljeni . .	298
7. Od veselne odveze	310
8. Svetniki tretjiga reda	313
9. Od obljub ali profesijona	324
10. Od redovne molitve	329
11. Duhovne ure od Matere Božje (Officium parvum)	341

TRETJI DEL.

M o l i t v e.

Jutranja molitev	430
Večerna molitev	437
Sveta maša, kakor jo frančiškani v god in praznik svojiga očeta sv. Franciška berejo	446
Spovedne molitve. Pred spraševanjem vesti.	484

Po spraševanju vesti	486
Po spovedi	491
Sedem spokornih psalmov	498
Litanije vsih svetnikov treh redov sv. Franciška	512
Molitve po litanijah pri popoldanski službi božji	525
Molitev ob suši	530
Molitev ob pomoru in kugi	530
Molitev ob vojski	531
Zahvalna pesem sv. Ambroža	532
Obhajilne molitve. Pred sv. obhajilam	536
Po sv. obhajilu	542
Litanije v čast sv. Franciška	548
Sv. roženkranc. Veseli del	554
Žalostni del	554
Častiti del	555
Franciškanski roženkranc	555
Zgodba franciškanskiga roženkranca	556
Lavretanske litanije	563
Modri izreki sv. očetu Francišku navadni	570
Večne resnice	573
Sv. Križev pot	582

486

487

488

512

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000320685

